BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM GRAECORUM ET ROMANORUM
TEUBNERIANA

SCAENICAE ROMAN. POES.
FRAGMENTA

EDIDIT

O. RIBBECK

I
TRAGIC.

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

SCAENICAE ROMANORVM POESIS

FRAGMENTA

TERTIIS CVRIS

RECOGNOVIT

OTTO RIBBECK.

VOLVMEN I.

TRAGICORVM FRAGMENTA.

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI.

MDCCCLXXXXVII.

TRAGICORVM ROMANORVM

FRAGMENTA

TERTIIS CVRIS

RECOGNOVIT

OTTO RIBBECK.

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI.

MDCCCLXXXXVII.

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEVBNERI.

Printed in Germany

FRANCISCO BUECHELERO

L . M

PRAEFATIO

Thesaurus Latinitatis, qui auspiciis consociatarum academiarum Teutonicarum quinque conditur, me movit, ut perpoliendorum scaenicae Romanorum poeseos frustorum laborem ingratum et infinitum tertio conatu susciperem. qua in re quid vel apparatu augendo contrahendo corrigendo vel reliquiis ipsis constituendis praestiterim penes doctos iudicium esto.

Monenda pauca restant. scilicet brevitatis causa Nonianos codices siglis notavi usitatis, nisi quod Guelferbytanum, quem alter editorum *G*, alter *V* nuncupat, malui ut olim littera *W* signare. praeterea ω omnes comprehendit libros manuscriptos, ψ bonos plerosque, χ deteriores, φ reliquos omnes praeter nominatim laudatos. eum qui anno 1878 apud B. G. Teubnerum Nonium edidit nota x intellegi volo.

Buechelerum meum, qui perlustrandis plagulis novisque inventis iterum de hac quoque litterarum Latinarum parte optime meruit, non aegre laturum spero, quod nomen eius in quavis fere pagina obvium detruncare libuit.

Gratia etiam Bertoldo Maurenbrecher debetur, qui in congerenda farragine comiter me adiuvit.

Ceterum parcior in adferendis hominum doctorum coniecturis fui quam olim. notatu dignum si quid praeterii sive quid melius in mentem venerit, alteri quod comicorum poetarum praeter Plautum fragmenta complectetur volumini addam.

Dabam Lipsiae sub finem anni 1896.

LIVIVS ANDRONICVS

ACHILLES

Sí malas imitábo, tum tu prétium pro noxá dabis.

Non. 365, 25 'pretium, poenae exitum.' 473, 22 'imitat...' cf. Hom. Iliad. I 384 sqq. Adde inc. fab. V.

ni *x* males *ψ praeter Ba p.* 473 malos *ed. pr.* tu *om. ω* 365 dabit *ω* 365

AEGISTHVS

I

nam ut Pérgama
Accénsa et praeda pér participes aéquiter
Partíta est

Non. 512, 32 'aequiter...'

praeda *Junius* praedam *ω*.

II

Tum autém lasciuum Nérei simúm pecus
Ludéns ad cantum clássem lustratúr . .

Non. 335, 21 'lustrare est circumire...' 158, 29 'pecus .. non solum quadrupes animal, uerum omnia animalia pecudes dicuntur... [5]'

1 autem *om. ω* 335 Nerei simum *Bentinus* nereis simum *ω* 335 rei simum *ω* 158 2 cantem *ψ* classem *GH* classum *φ* lustratur choro *versum explebit: cf. Senecae Agam. v.* 475 classum lustratur ⟨uias⟩ *x*

III

Iamne óculos specie laétauisti optábili?

Non. 132, 32 'laetare... laetificare.' 386, 23 'species dicitur effigies, facies. L. Egisthi...'

laetauiri *ψ* 386, *unde* laetauere *x*

IV

Nemo haéc uostrorum rúminetur múlieri.

Non. 166, 29 'ruminare' (ruminari *Vossius*) 'dictum in memoriam reuocare ...'

uostrorum *Onions* uoster (uoster * * *E*) ω uostrum *D. Heinsius*

V

Sollémnitusque †adeo ditali laudét lubens.

Non. 176, 13 'sollemnitus pro sollemniter. Lucilius Aegistho ...' (Liuius ed. 1526 accius Vrbin. 308.)

adeo] adcon *F* deo litat *conieci* d. dicat *v. doctus* adoret ac *Bue dubitanter* laudem *vel* laudes *coni.*

VI

.. in sedes cónlocat se régias:
Clyteméstra iuxtim, tértias natae óccupant.

Non. 127, 30 'iuxtim pro iuxta ...'

VII

Ipsús se in terram saúcius fligít cadens.

Non. 110, 29 'fligi, adfligi'.

ipsus *Bothius* ipse ω

VIII

Quin quód parere ⟨míhi⟩ uos maiestás mea
Procát, toleratis témploque hanc dedúcitis?

Non. 23, 25 'procacitas a procando uel poscendo ...'

1 mea uos maiestas procat *Bothius* (uos maiestas mea procat *Havet*), *quae qui probet, initio v.* 14 *velut* ultro *suppleverit. secutus v.* 13 *Havetum v.* 14 toleratis (*i. e.* amouetis) templo ⟨leto⟩que h. d. *conl. Sen. Agam.* 951. 986 *sq. Leo Plaut. Forsch.* 82 2 topper properatis *Havet*

AIAX MASTIGOPHORVS

I

Mirúm uidetur, quód sit factum iám diu —?

Non. 127, 16 'iamdiu pro olim ... Liuius Aiace: mirum' e. q. s.

II

Praestátur laus uirtúti, sed multo ócius
Vernó gelu tabéscit.

Non. 207, 23 'gelu neutri generis [Titus] Liuius in aiace mastigho foro' (sic Vrbinas 308. pisi — corr. ex ipsi W — adtacematico foro φ) 'praestatur' e. q. s. Cf. Sophoclis Ai. 1266 D.

p. uirtuti laus gelu set m. o. uenio tabescit ω, *nisi quod* genu *W:* uerno *debetur Buechelero.*

III

Schol. ad Plauti Capt. 615 'hortamenta, flagella quibus aurigae utuntur cum equos hortantur. Aiax mastigophorus.' Cf. Bentl. ad Ter. hautont. IV 7, 8.

ANDROMEDA

Cónfluges ubí conuentu cámpum totum inúmigant

Non. 62, 20 'confluges' (confluge vel conflugae partim e corr. ψ) 'loca, in quae riui diuersi confluant.'

confluges *FH* (*cf. Solmsen Stud. z. lat. Lautgesch. 129*) confluge *vel* conflugae φ, *def. Bue ind. lectt. Gryph.* 1868/9 *p.* 11 *sq.: hiatum* cubi *tollat.* conflugae subito *Havet* confluges riui *olim ci.* conuentu *Junius* conuentum ω

DANAE

.. etiam mínitas? mitte ea quaé tua sunt magis quám mea.

Non. 473, 31 'minitas pro minaris. L. Danae...' (sic Leid. danea ψ dariae Bamb. Naeuius Danae Aldina).

Mutua opprobria iacta esse apertum: *latere in* ea *vocabulum quo septenarii ante diaeresin lacuna explicetur*, *velut* uitia, *Bue arbitratur*

EQVOS TROIANVS

Dá mihi hasce opes,
Quás peto, quás precor:
Pórrige, opitula!

Non. 475, 10 'opitula.'

porrige *ms. Fabri, Vatic.* corrige φ

HERMIONA

'Obsecro te, Ancíale, matri né quid tuae aduorsús fuas.

Non. 111, 12 'fuam sim uel fiam...'

obsecra *LW sed* o *suprascr.*

TEREVS

I

Rarénter uenio.

Non. 515, 29 'rarenter...'

uenito *H* uento *L, fort. recte*

II

Nímis pol inpudénter: seruis praéstolaras?

Non. 475, 32 'prestolat pro prestolatur...'

inpudenter: *cf. Plauti Rud.* 393. inprudenter *ω* seruis *Junius in mg.* seruus *ω* praestolabas *olim ci.*

III

. ego puerum intérea ancillae súbdam lactantém meae,
Né fame perbítat.

Non. 153, 26 'peruitere, perire...'

at *praem. Bue* puerulum *x* puellum *Onions cf. cor. com.* CVIII interead *olim ci.* lactantem *EF* laetantem *φ* lactentem *Bongarsius* lactanti *Vossius* lactandum *Heinsius*

IV

crédito,
Cum illoc olli meá uoluntate númquam limauít caput.

Non. 334, 7 'limare etiam dicitur coniungere...' Deridetur limauit caput locutio in Plauti Poenulo 292.

illoc olli: *cf. coroll.* X illos olim *B* illos solim *GH* illos soli *φ* mea] ex *BGH* limaui *Mercerus*

INO

Terentianus Maurus 1931:

Liuius ille uetus Graio cognomine suae
inserit Inoni uersus, puto, tale docimen:

praemisso heroo subiungit namque miuron,
hymnum quando chorus festo canit ore Triuiae.
'set iam purpureo suras include cothurno,
balteus et reuocet uolucres in pectore sinus,
pressaque iam grauida crepitent tibi terga pharetra.
derige odorisequos ad certa cubilia canes.'

Cf. Marius Victorinus GL VI p. 68 K. 'at cum Liuius Andronicus praemisso hexametro huiusmodi subnectat uersus per ordinem iambo terminatos, nouam potius hanc speciem' e. q. s. 'nam in hymno Dianae apud eundem ita inueniuntur in fabula Inone: sed iam' e. q. s. (sed Victorinus et Terentianus). Transformavit veteris poetae versus in suum usum Caesius Bassus: cf. Hermanni epit. d. m. 127^{2}, Hauptii observ. crit. p. 43. Laevio tribuit Scaliger: cf. mea hist. trag. Rom. p. 34 adn.

EX INCERTIS FABVLIS

I

Florem ánculabant Líberi ex carchésiis.

Pauli Festus p. 11 M. 'anclare haurire a Graeco descendit.'

anculabant *Scaliger* anclabant *ω*

II

.. sed qui sunt hí, qui ascendunt áltum ocrim?

II—V Festus p. 181 M. 'ocrem antiqui, ut Ateius Philologus in libro Glossematorum refert, montem confragosum uocabant, ut aput Liuium [II] et [III. IV] et [V].'

senarium sic expleas: sed qui sunt hice, quis a. a. o.?

III

celsósque ⟨in⟩ ocris
... Aruáque putria et mare mágnum.

IV

... namque Taénari celsós ocris

V

Haut út quem Chiro in Pélio docuít ocri.

VI

Múlier, quisquis és, te uolumus.

Non. 197, 31 'cuis et generi feminino attribui posse ueterum auctoritas uoluit.'

VII

Quó Castalia pér struices sáxeas lapsu áccidit

Fest. p. 310 M. 'struices antiqui dicebant extructiones omnium rerum.'

VIII

Quem ego néfrendem alui lácteam inmulgéns opem

Pauli Festus p. 163 M. 'alii dicunt nefrendes infantes esse nondum frendentes, id est frangentes. Liuius . . .' Festus p. 162 M. '. . . ri quem ego n̄ . . . . s opem.' Obscurissimas scripturae reliquias Thewrek de Ponor expressit 't. quem ego n̄' e. q. s. cf. Reitzenstein Verrin. Forsch. 91. Thes. nov. lat. in Mai auct. class. VIII p. 378 sq. 'alii autem dicunt nefrendes infantes, quasi nondum frendentes . . . unde Naeuius: quem . . .' e. q. s. Idem p. 214 'hic nefrens, dis, i. e. infans quasi nondum frendens . . . unde Liuius: quem . . .' e. q. s. Cf. Placidus CGl. V 33, 39 'nefredem' e. q. s.

De ne *particula in symbolis grammaticis* (*Beiträge z. Lehre von d. latein. Partikeln*) *p.* 12 *sq.* 46 *sq. disserui. Fortasse septenarius fuit:* quem égo nefrendem alui ⟨éducaui⟩ l. i. o.

IX

dusmo ín loco

Pauli Festus p. 67 M. 'dusmo in loco apud Liuium significat dumosum locum: antiqui enim interserebant S litteram . . .' cf. Placidus in CGl. V 63 G.

X

Puerárum manibus cónfectum pulcérrime

Priscianus p. 697 P. 'puera dicebant antiquissimi . . . . Liuius in Odissia: mea puera, quid uerbi ex tuo ore supera fugit. idem alibi: puerarum' e. q. s.

senarium, non Saturnium esse probavit Bue ann. philoll. 1863 *p.* 331. pulcerrime *Caroliruh.* pulcherrime *φ*

XI

Quinquértiones praéco in medium ⟨pró⟩uocat.

Festus p. 257 M. 'quinquertium .... Liuius quoque ipsos athletas sic nominat: quinquertiones' e. q. s. Paulus p. 256 'ipsos quoque athletas Liuius quinquertiones appellat.'

prouocat] uocat *cod.*, *tuetur Bue* praeco *trisyllabum* (praeuoco) *metiens*

XII

Varro de l. l. VII 3 'nec mirum cum non modo Epimenides ... sed etiam Teucer Liuii post XV annos ab suis qui sit ignoretur.'

CN. NAEVIVS

AESIONA

Hanc tituli formam vindicavit Buechelerus mus. Rhen. 27, 475.

Né mihi gerere mórem uidear língua, uerum língula.

Gellius X 25 'admonendum .. lingulam ueteres dixisse gladiolum oblongum in speciem linguae factum, cuius meminit Naeuius in tragoedia Haesiona. Versum Naeui apposui ...' Varro de l. l. VII 107 M. 'multa apud poetas reliqua esse uerba, quorum origines possint dici, non dubito, ut apud Naeuium in Esiona: enimuero gladii lingula, a lingua.' Exciderunt ipsa poetae verba post nomen fabulae.

ne mihi *Suerdsioeus Vind. praec. Bentl. p.* 60, *O. Muellerus* sine mihi *ω* Martem *Palmerius*

DANAE

I

Leguntur praeterea in titulis formae Dane et Danea.

Omnés formidant hómines eius ualéntiam.

Non. 186, 23 'ualentia, fortitudo.'

homines *Vossius* hominis *ω* eius uolentiam *FL* et (*suprascr.* ius) ualentiam *W*

II

Contémpla placide fórmam et faciem uírginis.

Non. 470, 1 'contempla ...'

contemplo *ω*

III

'Excidit orátionis ómnis confidéntia.

Non. 262, 25 'confidentia, constantia ...'

IV

Eam núnc esse inuéntam probrís compotém scis.

Non. 456, 25 'compotem in bonam partem solum accipi putatur, cum et in mala positum sit ...'

propris (*vel* propriis) *ω* *Baccheos agnovit Bue*; *senarium* eam compotem scis nunc esse inuentam p. *edideram.* eam nunc probris scis esse inuentam compotem *x* eám nunc esse inuentam propriis compotem scis ⟨noxsiis⟩ *Vahlen Herm.* 12, 193

V

.. auri rúbeo fonte láuere ⟨me⟩ meminí manum.

Non. 504, 1 'lauit pro lauat .... lauere inde tractum est.'

auri *Delrio* animi *ω* amnis *olim coni.* enim *Bue* rubeo *idem*, *qui* niueo *olim* iubeo *ω* fuluo *Grotius* uiuo *x* me *Grotius, om. ω*

VI

Desúbito famam tóllunt, si quam sólam uidere ín uia.

Non. 306, 7 'fama est rursus infamia ... Naeuius: desubito' e. q. s. Idem 518, 1 'desubito ...'

uidemus *ω p.* 306

VII

Quín, ut quisque est méritus, praesens prétium pro factís ferat.

Non. 366, 4 'pretium pro praemio ...'

VIII

... indigne éxigor patria ínnocens.

Non. 291, 5 'exigere est excludere ...'

IX

. . . . . quae quondam fúlmine icit Iúppiter

Non. 124, 14 'icit significat percutit, ab ictu . . .' (Naeuius] in equius Leid.).

quam *Delrio* quamne *conieci* quondam H^1 quandam φ flumine *W*

X

. . manubias súppetat pro mé . .

Non. 138, 17 'manubias, manus exubias.'

suppetias x prone *conieceram*

XI

Suo sónitu claro fúlgoriuit Iúppiter.

Non. 110, 17 'fulgoriuit, fulgorem fecit uel fulmine afflauit. N. Sanea . . .' (Danae Junius).

fulgorauit H^1.

EQVOS TROIANVS

Numquam hódie effugies quín mea moriarís manu.

Macrobius Sat. VI 1, 38 'Vergilius (Ecl. 3, 49): numquam hodie effugies, ueniam quocumque uocaris. Naeuius in equo Troiano . . .'

moriaris manu *scripsi* manu moriare ω, *quod qui tenere volet aut octonarium in fine mutilum aut duorum versuum frusta* n. h. e. q. mea manu | moriáre *dimetiatur.*

HECTOR PROFICISCENS

I

Túnc ipsos adóriant, ne qui hinc Spártam referat núntium.

Priscianus p. 801 P. 'adorior et adorio . . . Naeuius in Hectore proficiscente . . .'

adoriam x qui *G. Hermannus Elem. d. m. p.* 633 quis ω referant χ

II

Laétus sum laudári me abs te, páter, a laudató uiro.

Cicero Tusc. disp. IV 31, 67 'aliter enim Naeuianus ille gaudet Hector: laetus . . . aliter ille apud Trabeam.' Idem

ad famil. V 12 'placet enim Hector ille mihi Naeuianus, qui non tantum laudari se laetatur, sed addit etiam a laudato uiro.' Idem ad famil. XV 6 'laetus sum laudari me, inquit Hector, opinor, apud Naeuium, abs te, pater, a laudato uiro. Ea est enim profecto iucunda laus, quae ab iis proficiscitur, qui ipsi in laude uixerunt.' Seneca epist. 102, 16 'cum tragicus ille apud nos ait magnificum esse laudari a laudato uiro, laude digno ait.' Cf. Symmachi Epist. I 3 IX 110.

IPHIGENIA

Pásso uelo uícinum, Aquilo, ⟨Oréstem⟩ in portum fér foras.

Non. 370, 25 'passum, extensum, patens . . . Neuius Efigenia . . .'

passo uel hoc uicinum aquilone hortum (ortum *B*) fer foras *ω*, *ubi* uelo *Junius* (*an* uelod?), Aquilo in portum fert *Mercerus*, Aquilo, med *ipse olim conieci. cf. coroll.* XI. passo uelo hinc i nunc, aquilo, Orestem e portu f. f. *Havet.*

LVCVRGVS

I

Tuós qui celsos términos tutánt . .

Non. 476, 9 'tutant . . . N. Lycurgo . . .' (Lecurgo Leid.).

II

Alté iubatos ángues inlaesaé gerunt.

Non. 191, 16 'angues masculino genere . . . N. Lucurgo . . .' (lycurgo *ψ*).

iubatos *Junius* iugatos *ω* inlaesae *Bothius* in sese *ω* *cf. cor. com.* CXII.

III

Líberi ⟨sunt⟩: quáque incedunt, ómnis aruas ópterunt.

Non. 192, 29 'arua . . . feminino.'

Liberi *Mercerus* lib. II *ω*: *fortasse* Liberi *nomen cavillatur nuntius* quaqua *Mercerus* quacumque *Vossius* *an senarios mavis* Liberi: | i quaque?

IV

suauisonúm melos

Non. 213, 10 'melos genere neutro. N. Lycurgo . . .' (lecurgo Leid.).

suauisonum *Scaliger* suaue summum ω

V

Vos, quí regalis córporis custódias
Agitátis, ite actútum in frondiferós locos,
Ingénio arbusta ubi náta sunt, non óbsita.

Non. 323, 1 'ingenio ueteres dixerunt et sua sponte uel natura. Neuius Lycurgo . . .'

1 regalis H^2 regali *LW* regari φ 2 agitatis *BGH* agitis φ frudiferos ψ frondifluos *Palat.* lucos χ 3 arbusto GH^2L ubi nata *Scaliger* uineta ω ut nata *Baehrens* obsita *Scaliger* obsitu *BGH* obstutas *H mg. LW*

VI

dúcite
Eó cum argutis línguis mutas quádrupedis.

Non. 9, 24 'mutus onomatopoeia est incertae uocis, quasi mugitus; nam mutus (mu *x*) sonus est proprie, qui intellectum non habet. N. Lycurgo . . .'

1 ducito *Ba fort.* dúcito cito *in septenario* 2 cum *Mercerus* tum ω, *del. Havet, ut integer senarius fiat.*

VII

⟨aliás⟩ alis
Sublímen altos sáltus inlicite ⟨ínuios⟩,
Vbi bípedes uolucres líno linquant lúmina.

Non. 6, 17 'inlicere est proprie inlaqueare. N. Lycurgo . . .'

1 aliis F^1 2 sublimem, n *m.* 2 *suprascr.*, *L* alios ω saltos F^1 endolicite, ubi | duípedes *conieci coroll.* XII. alís sublimen áltos saltus ínlicit *Bue* alios sublimen saltus illicite ⟨ilico⟩ *Havet*

VIII

Vtín uenatu uítulantis éx suis
Locís nos mittant poénis decoratás feris?

Non. 14, 19 'uitulantes ueteres gaudentes dixerunt, dictum a bonae uitae commodo: sicuti qui nunc est in summa laetitia, uiuere eum dicimus. N. Lycurgo ...'

1 ut in *vulgo* uti *Bue* exsuis (= exuuiis) *Havet* 2 lucis *Mercerus* poenis *interpr.* puniceis *Bue* decoratis H^1 decoratus φ decoratos *Gulielmius*

IX

pérgite,
Tyrsígerae Bacchae, Bácchico cum scémate.

Non. 225, 1 'scema ... neutro N. Lygurgo ...' (legurgo Leid.)

Bacchae *ed.* 1526 brehcae ω Bacchico] modo bacchico ω

X

Ignótae ⟨hic⟩ iteris súmus: ⟨si⟩ tute scís ..

Priscianus p. 695 P. 'et hoc iter; dicimus enim huius itineris: quamuis antiqui hoc iter iteris et hoc itiner itineris dixerunt ... N. in Lycurgo ....' (lugur$\overset{g}{c}$o Reg.: fuit igitur Lucurgo. Incertum an Sangall. legurgo, quod identidem Leid. Nonii exhibet, fuerit Loecurgo.) Non. 124, 27 'ignote, id est inscie (insciae ψ). Neuius Lycurgo ...' Idem 485, 5 'iteris positum pro itineris ... N. Lycurgo ...' Thes. nov. lat. ap. A. Mai auct. class. VIII p. 127 'hoc heteroclinium, ii, unde Plautus: ignoti itineris sumus, tute scis quae sint heteroclita.' Ibid. p. 194 'heteroclitum, diuersiclinium ubi diuersae sunt uiae. Plautus: tute scis quae sint heteroclita.'

ignotae ω *p.* 124 ignoti *p.* 485 ω (*nisi quod* igniti *Ba*), *Priscianus, thes.*

XI

Dic quó pacto eum potíti: pugnan án dolis?

Non. 481, 28 'potior illam rem pro illa re potior ... N. Lycurgo ...'

potitu's *aut* potiti sitis *Ed. Becker* pugnan an *Bothius* pugna an (pugnan *H*) ω

XII

Né ille mei feri íngeni ⟨iram⟩ atque ánimi acrem acrimóniam

Non. 73, 17 'acrimonia est animi uiuacitas.'

XIII

Cáue sis tuam conténdas iram cóntra cum ira Líberi.

Non. 259, 5 'contendere significat comparare ...'

XIV

'Oderunt di hominés iniuros. — 'Egone an ille iniúrie
Fácimus?

Non. 124, 30 'iniurie dictum pro iniuriose.'

di homines iniuros *Bothius, idem personas distinxit.* dii (idii ψ) homines iniuriose (iniuriosae *HL*) ω

XV

Síc quasi amnis céleris rapit, sed támen inflexu fléctitur

Non. 191, 34 'amnem ... feminino ...' (lucurgo Leid.)

sic] sed ω celeris] cis ω cita *Bue* sed] se *Bue* in fluxu *Mercerus*

XVI

Iam íbi nos duplicat áduenientis ..... timos

Non. 487, 8 'uapor et uapos et timor et timos ...'

Suppleri velut anxiae mentis (*cf. coroll.* XIII *sq.*) *potest* timos pauos ω iam ibí nos d. a. tímŏs pauos *Bue*

XVII

Námque ludere út laetantis ínter sese uídimus
Própter amnem, aquám creterris súmere ex fonte ...

Non. 547, 28 'creterra est quam nunc situlam uocant.' Idem locus olim laudabatur p. 84, 14 'colustra ... Laberius in Virgine: si quidem mea colustra fretus terris studere fecisset sumere aquam ex fonte', in quibus [cre]terris sumere aquam ex fonte verba ex alia de creterris glossa, quae sequebatur, videntur illata esse.

1 namque ludere ut *Vossius* nam ue ludere *Ba* nam ut ludere φ sese *Vossius* se ω 2 propter *Junius* praeter ω

aquam creterris sumere ex fonte] creterris sumere aquam ex ponte *ω p.* 547, *nisi quod* fonte *HP* sponte *BaL*[1] s. a. ex fonte *ω p.* 84 *Anapaestos* nam ut lúdere laetantís inter se uídimus, ut petere ámnem, | cretérris sumere aquam éx fontei *commendavit Bue*

XVIII

Pállis patagiís crocotis málacis mortuálibus

Non. 540, 5 'patagium, aureus clauus, qui pretiosis uestibus inmitti solet...' Idem 548, 26 'caltulam et crocotulam, utrumque a generibus florum translatum, a calta et a croco...'

malicis *W p.* 540 malaciis *Ba* malatiis *φ p.* 548 manicis *Aldina p.* 540 mortalibus *ω p.* 548 malaciis monilibus *Bergkius*

XIX

⟨síc⟩ sine ferro pécua manibus ⟨suéta⟩ ut ad mortém meant.

Non. 159, 7 'pecua et pecuda ita ut pecora ueteres dixerunt. Neuius ... idem Lycurgo: sine ferro pecora manibus ut ad m. m. Accius Astyanacte: in celsis montibus pecua atque inter colles pascunt' e. q. s.

pecua *Mercerus* pecora *ω* mansueta ad m. m. *senario Bue*

XX

. ut uideam Vólcani opera haec flámmis flora fíeri

Non. 109, 25 'flora'.

septenarium expleas transponendo: haéc ut uideam V. o. fieri flora *ω* *iambicum octonarium dimetitur Onions, in exitu* feruidis *supplens.*

XXI

Proinde húc Dryante régem prognatúm patre,
Lycúrgum cette!

Non. 84, 32 'cette significat dicite uel date, ab eo quod cedo.'

proinde huc Dryante] proin dustriantte *ω* proin Dryante *Junius* patrem *W*

XXII

Iam sólis aestu cándor cum liquésceret

Non. 334, 32 'liquidum rursum significat molle et fluxum . . .'

calor *B* cum *ed.* 1480 cui *ω*

XXIII

Laté longeque tránstros nostros féruere

Non. 503, 19 'ab eo quod est feruit, breuiato accentu feruere facit, ut spernit spernere . . .'

transtros nostros] trans nostros *ω* Thraces nostros *Bothius*

XXIV

Vós qui astatis óbstinati . . . .

Festus p. 193 M. 'obstinato, obfirmato, perseueranti . . .'

INCERTI NOMINIS RELIQVIAE

Ex incertis quaedam licere etiam comoediae adscribi consentaneum (cf. Leo Plaut. Forsch. 83).

I

Mále parta male dílabuntur.

Pauli Festus p. 222 M. 'partus et pro nascendo ponitur et pro parato.' Cicero Phil. II 27, 66 'sed ut est apud poetam nescio quem . . .' Pseudoacro ad Hor. carm. III 24, 61 'quae per scelus adquiruntur congreganti nihil prosunt, dum relicta indignis heredibus per luxuriam consumuntur, ut: male p. m. d.' cf. Plauti Poen. 834.

II

Mare ínterbibere

Isidorus Orig. V 26 'praepositionem inter pro e ponebant antiqui.'

III

Dubií fauentem pér fretum intro cúrrimus.

Non. 205, 27 'fretum . . . masculini . . .'

feruentem *Onions*

IV

Díabathra in pedíbus habebat, érat amictus épicroco.

Varro de l. l. VII 53 'apud Naeuium: risi egomet' e. q. s. — 'idem: diabathra' e. q. s. 'utrumque uocabulum Graecum.' (ennium χ) cf. Pauli Festus v. diabathra p. 74 De Baccho uidentur in Lucurgo dicta esse.

pedibus *Rholandellus* pecudibus ω *an* pedibús? *cf. Plauti Most.* 402 *Titin.* 45: *contra sentit Lindsay latin language p.* 404 gerebat *fuit qui proponeret* et erat χ

V

in montes ⟨cónfragos⟩

Isidorus Orig. XIV 8, 27 'confrages loca, in quae undique uenti concurrunt ac sese frangunt, ut Naeuius ait: in montes, ubi uenti frangebant locum.' item schol. Lucani VI 126 'confraga'

in m. ubi se uenti frangebant loci *Bergkius opusc.* I 348 ín montes, ⟨caua conualle⟩ ubi uenti frangebant locum *Bue*

VI

Circúmuenire uídeo ferme iniúria

Varro de l. l. VII 92 M. 'apud Naeuium . . . ferme dicitur, quod nunc fere.'

ciccum ψ *An* circumueniri uideor?

VII

Struíx malorum

Servius Dan. in Aen. IV 267 'exstruis a struice . . . . Naeuius nominatiuo singulari . . .'

VIII

Néminem uidí, qui numero scíret quicquid scíto opust.

Festus p. 170 M. 'numero . . . apud Naeuium . . . i. e. nimium sciret.' Fortasse comoediae debetur h. v.

numero: *cf. coroll.* XV *sq.* quicquid *Bue* qui quod *cod.* scito *Scaliger* scit id̄ (*h. e.* id est) *cod.* opus *cod.*

IX

. . trionum híc moderator rústicus

Isidorus Orig. XII 1 'hunc' (sc. bouem) 'Latini trionem uocant . . .'

meorum *addi potest* trion///m (u *supra*) *Mon.* trionem *Par.* *an* hic est?

X

Odí summussos: proínde aperte díce quid sit, quód times.

Pauli Festus p. 299 M. 'summussi murmuratores. Naeuius odi, inquit, summussos . . . sit.' Apud Festum p. 298 M. haec apparent: '. . . .ussi dicebantur . . . . Naeuius odi, inquit . . . . . . inde aperte dice . . . . . . times.'

dice id quid sit *Ed. Becker in Studemundi stud.* I 174 quod *supplevit Vrsinus*

XI

Quam númquam uobis Grái atque bárbari

XI. XII Cicero Orat. 45, 152 'nobis ne si cupiamus quidem distrahere uoces conceditur; indicant . . . omnes poetae praeter eos, qui ut uersum facerent saepe hiabant, ut Naeuius: uos qui' e. q. s. 'et ibidem: quam numquam' e. q. s.

grati *Abrinc.* graia *Flor.* Graieis *Ritschelius nov. exc. Plaut.* I 113

XII

Vos quí adcolitis Hístrum fluuium atque álgidam

ques *vel* queis *vel* quis *Ritschelius l. l.*

Q. ENNIVS

ACHILLES

I

Sérua ciues, défende hostes, cúm potes defféndere.

Non. 277, 21 'defendere, depellere.'

o qui te serua *B*, *in quibus olim adnotavi varia latere posse velut:* opitule, acriter, aequiter. *Vahlenus* ociter *scripsit. Possit quispiam etiam de fabulae nomine pleniore cogitare, e. c.* Achille priore, *nam* equite, *quod statim in mentem venit, nihili est;* hospite, *qui legatos excipiat, nimis artum fabulae orbem circumscribere videtur*

II

. . . . . per ego deúm sublimas súbices
'Vmidas, unde óritur imber sónitu saeuo et spíritu.

Festus p. 305 M. 'subices Ennius in Achille pro subiectis posuit, cum dixit nubes: per ego' e. q. s. Gellius IV 17 (positu, non natura praepositiones ob sub con cum verbo iacio compositas longas fieri) 'congruens igitur est, ut subices etiam, quod perinde ut obices compositum est, u litera breui dici oporteat. Ennius in tragoedia, quae Achilles inscribitur, subices pro aere alto ponit, qui caelo subiectus est in his uersibus [2. 3]: plerosque omnis tamen legere audias u litera producta.' Non. 169, 1 'subices noue positum non a subiciendo, sed altitudine. Ennius Achille: per ... imber' (acille ψ).

1 sublimes χ, *om. Festus* subicis *Nonius, quod notavit Lachmannus ad Lucr. I* 744 2 inde *Festus* et *om. Festus* strepitu ψ *Gellii Versus recte disposuit Lachmannus ad Lucr. III* 227.

III

Quo núnc incerta re átque inoratá gradum
Regrédere conare?

Non. 166, 22 'regredere, reuocare.'

IV

'Interea mortáles inter sése pugnant proéliant.

Non. 472, 30 'proeliant.'

interea *Klussmannus* inta ω in terra *Maehly*

V

. . . nam consíliis obuaránt, quibus
iam ⟨iám⟩ concedit Héctor corde ⟨cállido⟩

Non. 147, 22 'obuarare, peruertere, deprauare, dictum a uaris.'

2 tam concedit hic ordo ω, *quae ut potui emendare et supplere conatus sum* (*coroll.* XVI *sq.*); *servari vult Bue hac fere sententia*: tám c. híc o. ⟨hominum quam omnes parent ceteri⟩. *anapaestos* nam cónsilieis ⟨Danai⟩ obuarant, quibu' iam conceditì' corde *habet x*

VI

Ita mágni fluctus éiciebantúr . .

Cicero in Verr. act. II 1, 18 'tum subito tempestates coortae sunt maximae, iudices, ut non modo proficisci, cum

cuperet, Dolabella non posset, sed uix in oppido consisteret: ita' e. q. s. Schol. Gronov. in l. l. 'ita magni' e. q. s. 'Enniano hemistichio usus est ex ea tragoedia, quae Achilles inscribitur.'

VII

summam tú tibi
Pró mala uita fámam extolles, pró bona partam glóriam:
Mále uolentes fámam tollunt, béne uolentes glóriam.

Isidorus different. 218 'inter famam et gloriam: gloria quippe uirtutum est, fama uero uitiorum.'

1 *sq.* et pro bona paratam *Isidorus*

Ex incertis fabulis huc referri possunt fr. I—VII; sed vide Hectoris Lutra.

ACHILLES ARISTARCHI

I

Exsúrge, praeco: fác populo audiéntiam.
* * *
Siléteque et tacéte atque animum aduórtite:
Audíre iubet uos ímperator

Plautus Poenuli prol. 1 'Achillem Aristarchi mihi commentari lubet: Inde mihi principium capiam ex ea tragoedia. Sileteque ..... imperator histricus ..... Exsurge' e. q. s.

II

...... prolato aere ástitit

Festus p. 242 M. 'prolato aere astitit Ennius Achillae in' (in Achille Scaliger) 'Aristarchi cum ait, significat clipeo ante se protento.' Paulus p. 243 'prolato aere apud Ennium significat scuto ante se protento.'

AIAX

I

Qui rém cum Achiuis gésserunt statím ..

Non. 393, 14 'statim producta prima syllaba a stando perseueranter et aequaliter significat ...'

acibis *L* *Posse hanc quoque versus formam fuisse:* .. qui rem cum A. g. statim *iambica ultimae vocis mensura docuit Ritschelius opusc.* IV 276; *sept. troch. praefert Bue*

II

'Animam misso sángui tepido túllii efflantés uolant.

Festus p. 352 M. '[tullios al]i dixerunt esse silanos, ali riuos, ali uehementes proiectiones sanguinis arcuatim fluentis, quales sunt Tiburi in Aniene. Ennius in Aiace: Aiax' e. q. s. Paulus p. 353 'tullios' e. q. s. 'Ennius: sanguine . . . uolant.' cf. Soph. Ai. 1411. Ad eandem fabulam rettuli inc. nom. fr. X. XI. Tragicum Aiacem lusisse videtur Plautus Cist. 640 sq.

animam misso sangui *Hermannus* Aiax misso sanguine *cod.* efflant ecuolam, *i. e.* euolantem *coni. coroll.* XVII

ALCVMEO

De epenthesi disseruit Ritschelius opusc. II 474 sq. 485 sq.; brevem E vocalem vindicavi ibidem p. 512 sqq.

I

factum est iám diu

Non. 127, 13 'iam diu pro olim . . . Ennius Alcmeone . . .' (alcimeone Vrbin.)

II

Múltis sum modis círcumuentus, mórbo, exilio atque ínopia;
Túm pauor sapiéntiam omnem mi éxanimato expéctorat;
Máter terribilém minatur uítae cruciatum ét necem.
Quaé nemo est tam fírmo ingenio et tánta confidéntia
Quín refugiat tímido sanguen átque exalbescát metu.

Cicero de orat. III 58, 218 'aliud' (sc. uocis genus sibi sumit) 'metus, demissum et haesitans et abiectum [1—5].' Idem de fin. IV 23, 62 'hoc uero te ferre non potuisse, quod antiqui illi . . . crediderint, eius, qui honeste uiueret, si idem etiam bene ualeret, bene audiret, copiosus esset, optabiliorem fore uitam melioremque et magis expetendam, quam illius, qui aeque uir bonus multis modis esset, ut Enni Alcmeo circumuentus . . . inopia.' Idem de orat. III 38, 154 'nouantur autem uerba, quae ab eo, qui dicit, ipso gignuntur ac fiunt, uel coniungendis uerbis ut haec [2].' Idem Tusc. disp. IV 8, 19 'pauorem, metum mentem loco mouentem, ex quo illud Ennius [2].' (Ennii Baiterus.) Non. 16, 7 'expectorare . . . Cicero de or. lib. III: [2].' Quintilianus VIII 3, 31

'at ueteres ne expectorat quidem timuerunt.' Cicero de fin. V 11, 31 'quis est enim aut quotusquisque, cui mors cum adpropinquet, non refugiat' e. q. s. [5]. Non. 224, 16 'sanguis neutro ... Cicero de fin. b. et m. lib. V: quotusquisque est' e. q. s. Priscianus p. 708 P. 'ueteres hoc sanguen dixerunt. Cicero in Hortensio: ut ait Ennius, refugiat' e. q. s. [5].

1 multimodis sum *Bothius, rursus commendavit CFW Mueller: cf. Cicero or.* 45, 153 2 s. omnem, *om.* mi, *Abrinc. Erl. a Cic. de or. III* 218 s. mihi omnem *vel* omnem s. mihi *ψ Nonii* exa^ni^mato *Erl. a de or.* ex anima *Tusc. ω* expectoret *Tusc. Brux.* expectaret *Gud. Reg.* 3 mater] alter *libri integri, om. mutili, tuetur Bue* ultor *Vahlen ind.* 1888/9 *p.* 4 minitatur *libri int.* 4 quae: *cf. Vahlen ind.* 1887/8 *p.* 6 5 fugiat *Nonius* sanguine *libri Ciceronis de or. praeter Abrinc. et Erl. a*

III

... unde haéc flamma oritur?

* * *

'Incedunt incédunt: adsunt ádsunt, me med éxpetunt.

* * *

Fér mi auxilium, péstem abige a me, flámmiferam hanc
uim, quaé me excruciat.
Caérulea incinctae ángui incedunt, círcumstant cum
ardéntibus taedis.

* * *

⟨Eccum⟩ íntendit crinítus Apollo
Arcum aúratum, lunáta micans
Diána facem iacit á laeua.

Cicero Acad. pr. II 28, 89 'quid? ipse Alcmeo tuus, qui negat cor sibi cum oculis consentire' (cf. IV), 'nonne ibidem incitato furore: unde' e. q. s. [1] 'et illa deinceps: incede' e. q. s. [2] 'quid? cum uirginis fidem implorat: [3 sq.] num dubitas, quin sibi haec uidere uideatur? itemque cetera: intendit' e. q. s. [5—7] 'qui magis haec crederet, si essent, quam credebat, quia uidebantur? apparet enim iam cor cum oculis consentire.' Cicero pro Rosc. Am. 24, 67 'quemadmodum in fabulis saepenumero uidetis eos, qui aliquid inpie scelerateque commiserint, agitari et

perterreri Furiarum taedis ardentibus.' cf. idem in Pison. 20, 46.

1 *posse anapaestos esse ut* 3 *sq. monet Bue*, 2 *autem fort. creticos fuisse.* 2 in caede in caede *Vindob.* incede *semel Erl., bis ceteri libri.* '*necessariam emendationem* incedunt, *sc. Furiae*', *quam in proecdosi dederam*, '*iam Lambinum habere in marg.*' *narrat Halmius.* adsunt *bis Orellius, semel* ω, *ter ipse in proecdosi* me me *Orellius* me *semel* ω in caedem meam, in caedem adsunt, adsunt, me expetunt *x* incede incede, adsunt, me expetunt *tuetur Vahlen ind.* 1887/8 3 *sq. Possunt etiam anapaesti videri, et probavit dimetros x* 4 caerulea *Vindob.* caeruleae *ceteri libri* caeruleo *Columna* angui *Columna* igni ω 5 eccum *suppl. coroll.* XVIII in me *x* hac *suppl. Vahlen l. l. p.* 4 6 lunata micans *coni. cor.* XVIII luna innixus ω, *tenet Vahlen l. l.*

IV

Séd mihi ne utiquam cór consentit cum óculorum aspectú . .

Cicero Acad. pr. II 17, 52 'quod idem contingit insanis, ut et incipientes furere sentiant et dicant aliquid, quod non sit, id uideri sibi; et cum relaxentur, sentiant atque illa dicant Alcmeonis.' Ibidem II 27, 88 'Ennius non diceret se uidisse Homerum, sed uisum esse, Alcmeo autem: sed ... consentit.' cf. III. Festus p. 165 M. 'neutiquam [pro nullo modo dici testis est ...] cum ait: sed .... lorum aspect.'

exitus versus fuit fortasse aspectu truci *ut Pacuv.* 3

ALEXANDER

I

Voláns de caelo cúm corona et taéniis

Festus p. 360 M. 'taenias Graecam uocem sic interpretatur Verrius, ut dicat ornamentum esse laneum capitis honorati — — Ennius in Alexandro ...'

II

Iam dúdum ab ludis ánimus atque aurés auent
Auide éxpectantes núntium.

Varro de l. l. VI 83 M. 'aures ab aueo, quod his auemus discere semper, quod Ennius uidetur ἔτυμον ostendere uelle in Alexandro cum ait ...'

III

Hóminem appellat: 'quíd lasciuis, stólide?' non intéllegit.

Festus p. 317 M. 'stolidus, stultus. Ennius — et in Alexandro . . .'

lasciuis, stolide *Scaliger* lasciui stolide *cod. Possis etiam sic distinguere:* hominem appella. — quid lasciuis, stolide? — non intellegit. *vel:* hominem appella. — quid lasciuis, stolide? non intellegis?

IV

Múlti alii aduentánt, paupertas quórum obscurat nómina.

Macrobius Sat. VI 1, 61 'Vergilius: multi praeterea, quos fama obscura recondit. Ennius in Alexandro . . .'

alii *om. Salisb.*

V

Quápropter Parím pastores núnc Alexandrúm uocant.

Varro de l. l. VII 82 'apud Ennium: [65] item: quapropter' e. q. s. 'imitari dum uoluit Euripiden et ponere ἔτυμον, est lapsus: nam Euripides quod Graeca posuit, ἔτυμα sunt aperta.'

VI

Hecuba

Séd quid oculis rábere uisa es dérepente ardéntibus?
'Vbi illa ⟨tua⟩ paulo ánte sapiens uírginali' modéstia?

Cassandra

Máter, optumárum multo múlier melior múlierum,
Míssa sum supérstitiosis áriolatiónibus:
Námque Apollo fátis fandis démentem inuitám ciet.
Vírgines uereór aequalis, pátris mei meum factúm pudet,
'Optumi uirí. mea mater, tuí me miseret, meí piget:
'Optumam progéniem Priamo péperisti extra me: hóc dolet.
Mén obesse, illós prodesse; me óbstare, illos óbsequi!

* * *

'Adest, adest fax óbuoluta sánguine atque incéndio;
Múltos annos látuit: ciues, férte opem et restínguite!
Iámque mari magnó classis cita
Téxitur: exitium éxamen rapit:
'Adueniet, fera uéliuolantibus
Náuibus complebít manus litora.

Cicero de diu. I 31, 66 (praesagitio .. inclusa diuinitus) 'si exarsit acrius, furor appellatur, cum a corpore animus abstractus diuino instinctu concitatur: [1—9] O poema tenerum et moratum atque molle! sed hoc minus ad rem. illud, quod uolumus, expressum est, ut uaticinari furor uera soleat: [10. 11] deus inclusus corpore humano iam, non Cassandra loquitur: [12—15] tragoedias loqui uideor et fabulas.' Idem Orat. 46, 155 'itaque idem poeta, qui inusitatius contraxerat patris m. m. f. pudet pro: meorum factorum, et [13] pro: exitiorum, non dicit liberum ... At ille alter in Chryse ... Atqui dixit Accius ...' Idem de diu. II 55, 112 'at multi saepe uera uaticinati, ut Cassandra: iamque mari magno. eademque paulo post: eheu uidete.' Idem ad Att. VIII 11, 3 'προθεσπίζω igitur ... non ariolans ut illa, cui nemo credidit, sed coniectura prospiciens: iamque mari magno, non multo, inquam, secus possum uaticinari; tanta malorum impendet Ἰλιάς.' Non. 112, 25 'faxs pro face. Varro ... idem Sexagesi: adest fax inuoluta incendio.' cf. idem 328, 22.

1 rabere *Lambinus e codd.* rapere ψ uisa es *Lambinus* uisa est ω 2 tua *inseruit Reizius*, *initio* aut *suppl. Lachmannus: hiatum* pausillo *expleret.* ubi paullo ante sapiens illa *Auratus* uirginali ω *cf. Lachmannus ad Lucr.* I 186 *ad tollendum dactylum* uirginis *proposui, sed dubitanter, coroll.* XIX; *ceterum cf. Vahlen Herm.* 17, 605 *et Leo Plaut. Forsch. p.* 263 *adn.* 2 3 optumarum *Hauptius* optumatum (optima χ) ω: *cf. coroll.* XIX multo *om. Leid. H* multa *Leid. A* 5 namque] neque me ω namque me *Hottingerus* meque *Grotius* 6 uereor] uero ω *cf. coroll.* XIX fatum *H, Grotius* 8 *Adlitteratione* Peramo *commendatur: cf. Ritschelius opusc. II* 497 peperisti *cod. Eliensis* reperisti *H* repperisti *Leid. ABV(ind.)* 9 men *AV* me* *BH* me φ med *Lambinus* 10 inuoluta *Varro* 11 referte *AHV* 14 aduenit et f. *V* aduenit ecfera *Wakefieldus* 15 complebit χ compleuit ψ *Futura commendantur v.* 56 *et* 60

VII

eheú, uidete!
Iúdicauit ínclutum iudícium inter deás tris aliquis:
Quó iudicio Lácedaemonia múlier, Furiarum úna, adueniet.

Cicero de diu. I 50, 114 'furibunda mens uidet ante multo, quae sunt futura: quo de genere illa sunt . . .' cf. ibidem II 55, 112 (VI).

1 iudicauit ω, *cf. Bue mus. Rhen.* 27, 477 iudicabit *post Bergkium Hauptius, qui numeros constituit*

VIII

O lúx Troiae, germáne Hector!
Quid íta ⟨iacentem té tuor⟩ cum tuó lacerato córpore,
Miser, aút qui te sic tráctauere nóbis respectántibus?

Macrobius Sat. VI 2, 18 'Vergilius: o lux Dardaniae, spes o fidissima Teucrum, et reliqua. Ennius in Alexandro . . .'

2 *lacunam e. c. explevi* 3 respectantibus tractauere nobis ω, *quae in ordinem redegi. Omnia servari vult Vahlenus Herm.* 12, 400. 15, 262, *nisi quod v.* 3 es *post* miser *inserit*, *trochaeos dimetiens misere languidos; aliter idem mus. Rhen.* 14, 567. *ad anapaestos redigi vult Bue*

IX

nam máximo
Saltú superabit gráuidus armatís equus,
Qui suó partu arduam ⟨árcem⟩ perdat Pérgama.

Macrobius Sat. VI 2, 25 'Vergilius: cum fatalis equus saltu super ardua uenit Pergama, et armatum peditem grauis attulit aluo. Ennius in Alexandro . . .' ibidem III 13, 13 'ut ille Troianus equus grauidus armatis fuit.'

1 nunc *Par.* 2 superabit *Vossius* superauit ω 3 ardua ω Pergama *om. Salisb.* suo qui p. perdat Pergama ardua *Bergkius* qui ⟨cum⟩ suo partu ardua p. P. *Vahlenus Herm.* 12, 253

X

† — amidio purus putus

Festus p. 217 M. '[putum pro puro dixisse] antiquos — — ne[que aliter accepit Ennius cum dixit] inalexandr......... amidio purus put[us].' Gellius VI 5 'scriptum est autem

purum putum ... tum in Q. quoque Ennii tragoedia, quae inscribitur Alexander.'

Catamidio *Vossius*

Aliquo huius fabulae loco Cassandra dixisse potest inc. inc. fab. IX. Praeterea ad eam probabiliter referuntur inc. nom. XII et inc. inc. fab. X. Ex prologo sumptum esse conieci inc. inc. fab. V.

ANDROMACHA AECHMALOTIS

Formam tituli Aecimalotis indicant librorum corruptelae. Cf. Cicero de opt. gen. or. 6, 18 de diuin. I 12, 23 Acad. pr. II 7, 20. Acta est ludis Apollinaribus a. 700 teste Cicerone ad Atticum IV 15, 6.

I

. . . annos múltos longinque áb domo
Bellúm gerentes súmmum summa indústria

Non. 402, 3 'summum, gloriosum, laudabile . . . Ennius Andromaca haec malo ...' Idem 515, 14 'longinque et longiter pro longe. Accius Andromache eimalo ...' (eimala Bamb.)

1 a domo *Nonius p.* 515

II

Andrómachae nomen qui índidit, recte índidit.

Varro de l. l. VII 82 M. 'apud Ennium: Andromachae' e. q. s.

recte ei indidit *Flor.*

III

. . . . . . sed quasi ferrum aút lapis
Durát, rarenter gémitum conatúr trahens

Non. 515, 27 'rarenter ... Ennius Andromacha: sed' e. q. s.

1 quasi ferrum BaH^2PW quasi aut ferrum φ 2 conatur trabem ω conatu trahens *vel* conatur grauem *Fruterius*

IV

Quíd fit? seditió tabetne, an números augificát suos?

Non. 76, 1 'augificat, auget. Ennius Andromacha: quid fit' e. q. s.

tabetne *Lipsius* tabesne ω numeros *Aldina* numerus ω

V

Nám neque iratí neque blandi quícquam sinceré sonunt.

Non. 505, 25 'sonunt ... Ennius Andromace ethemapotide ...'

quicquam *ed. pr.* quiquam *ω*

VI

Acherúnsia templa alta 'Orci,
Pallída leto, nubíla tenebris loca, sálvete, infera ⟨noctis⟩!

Varro de l. l. VII 6 M. 'in caelo templum dicitur, ut in Hecuba ... in terra, ut in Periboea ... sub terra, ut in Andromacha: Acherusia t. a. O. saluete infera.' Cicero Tusc. disp. I 21, 48 'Acherunsia ... loca.' cf. Lucretius I 121.

1 *sqq. anapaestos Aristophaneos agnovit Bue, solutos dimensus est Bergkius* Acherusia *Varro. De correpta vocali cf. coroll.* XX 2 leto nubila *Bruxell.* leti onubila *Reg. Gud.* leti nubila *Oxon. plerique* Lethes obnubila *Eliens. b* leti, obnubila *ego olim* loca *om. Varro*

VII

Nam ubi íntro ducta est, púerumque, ut lauerént, locant
In clúpeo

Non. 504, 16 'lauere ... Ennius Andromacha: nam' e. q. s.

De structura cf. cor. com. CXIV.

VIII

Rapit éx alto nauis uéliuolas

Macrobius Sat. VI 5, 10 'ueliuolum ... Ennius in quarto decimo ... idem in Andromache ...' Servius in Aen. I 224 'Ennius: naues ueliuolas.'

capit *Paris.* nauis *monosyll. vid.* $\overset{es}{\text{nauius}}$ *Cassell.* rápit *e. q. s. Bue*

IX

Quíd petam praésidi aut éxequar? quóue nunc
Aúxilio éxili aút fugae fréta sim?

'Arce et urbe órba sum. quo áccedam? quo ápplicem?
Cuí nec arae pátriae domi stant, fráctae et disiectaé iacent,
Fána flamma déflagrata, tósti alti stant párietes
Déformati atque ábiete crispa

* * *

O páter, o patria, o Príami domus,
Saeptum áltisono cardíne templum!
Vidi égo te astante ope bárbarica
Tectís caelatis lácuatis,
Auro ébore instructam régifice.
Haec ómnia uidei inflámmarei,
Priamó ui uitam euítarei,
Iouis áram sanguine túrparei.

Cicero Tusc. disp. III 19, 44 'quaerendum igitur, quemadmodum aegritudine priuemus eum, qui ita dicat [369—371].... Ecce tibi ex altera parte ab eodem poeta [89]. Huic subuenire debemus; quaerit enim auxilium [1—6]. Scitis quae sequantur, et illa in primis [7—11]. O poetam egregium! quamquam ab his cantoribus Euphorionis contemnitur. Sentit omnia repentina et necopinata esse grauiora. Exaggeratis igitur regiis opibus, quae uidebantur sempiternae fore, quid adiungit? [12—14] Praeclarum carmen! est enim et rebus et uerbis et modis lugubre.' Idem de orat. III 47, 183 'paeon ... par fere cretico, qui est ex longa et breui et longa, ut [1]' laudata illa Rufino de metr. p. 2716 P. (rhett. Latt. p. 578 H.) Cicero de orat. III 26, 101 (postquam de Roscio dictum est) 'quid? ille alter: *quid petam praesidi?* quam leniter, quam remisse, quam non actuose! instat enim [7]: in quo tanta commoueri actio non posset, si esset consumpta superiore motu et exhausta.' Servius in Aen. II 241 '*o patria*: uersus Ennianus.' Cicero Orat. 27, 93 'alio modo transtulit cum dixit Ennius *arce et urbe orba sum*, alio modo, si pro patria arcem dixisset.' Idem de orat. III 58, 217 'aliud' (uocis genus sibi sumit) 'miseratio ac maeror: flexibile plenum interruptum flebili uoce ... et illa [7] et quae sequuntur [12. 13].' Idem Tusc. disp. I 35, 85 'Priamum ... hostilis manus interemit. Hic si uiuis filiis incolumi regno occidisset *astante ope barbarica* [10], utrum tandem a bonis an a malis discessisset?

Tum profecto uideretur a bonis. At certe ei melius euenisset, nec tam flebiliter illa canerentur [12—14].' Servius Dan. in Aen. I 726 'legitur et lacuaribus. Cicero Tusculanarum [10].' Cicero Tusc. disp. III 22, 53 'hi poterant omnes eadem illa de Andromacha deplorare: haec omnia uidi, sed iam decantauerant fortasse.' Non. 181, 1 'turpari, a turpitudine. Cicero Tusculanarum lib. IIII [14]'. Quaedam ex hoc cantico in Accii Eurysace agenda anno 696 Aesopus ex Andromacha Ennii transtulit, e. c. o pater et v. 12: sic enim Ciceronis pro Sestio 57, 121 narrationem interpretandam esse demonstravi in quaest. scen. 328 sq. Idem carmen Tacitum annal. XIII 15 intellegere animadvertit Columna. Adlusit Plautus Bacch. 933 (cf. quaest. scen. 353). Colorem ex hoc loco traxit Porcius Latro in Senecae controv. p. 153 K. (106 M.)

1—14 *numeros constituit Bentleius* 2 exili ψ, *Bentleius, om.* χ exilii *Reg. Gud. Brux.* fugae *unus Oxon.*, *Bentleius* fuga φ *hiatum tollas* quo *post* aut *inserendo* 3 accedam (*h. e.* accidam) *libri optimi, Bentleius* accidam *Bern. b corr., vulg. Cretica illius quoque formae mensura* 4 patri' *Bentleius* 5 stant: *cf. coroll.* XXI 6 abiete: *cf. Lachmannus in Lucr. II* 991 7—14 *solutos anapaestos agnovit G. Hermannus* 9 adstantem ψ *Tusc. III* 19 10 lacuatis *Servius* laqueatis *Ciceronis* ω 12 uidei *Vahlenus* uidet *Abrinc. Erl. de or.* uidi φ inflammari ω 13 euitarei *Vahlenus* euitaret *Abrinc. Erl. ibid.* uitari φ 14 turpari ω

X

Ex ópibus summis ópis egens, Hectór, tuae

Cicero Tusc. disp. III 19, 44 (cf. IX).

XI

Quantís cum aerumnis íllum exanclauí diem!

Non. 292, 8 'exanclare etiam significat perpeti. Ennius Andromache malo torquentis cum' e. q. s. (torquantis ψ Andromache molotto: quantis Mercerus Andr. aechmalotide: quantis Rothius.)

XII

Vidí, uidere quód me passa aegérrume,
Hectórem curru quádriiugo raptárier,
Hectóris natum dé muro iactárier.

Cicero Tusc. disp. I 44, 105 'trahit Hectorem ... Achilles ... At illa sicut acerbissimam rem maeret: [1. 2] ... Melius Ac-

cius . . .' Varro de l. l. X 70 M. 'non modo poetae, sed etiam plerique . . . dicebant ut quaestorem praetorem, sic Hectorem Nestorem. Itaque Ennius ait [3].' V. 2 obversabatur Vergilio Aen. I 483. Vtrumque locum coniunctum Andromachae tribuit Scaliger.

1 me *ψ*: *cf. coroll.* XXI sum *Vind. a Duisb.*, *Davisius* 3 de Troiano muro *ω*: *glossema eiecit Scaliger* iactarier *Scaliger* iactari *ω*

XIII

Festus p. 298 M. '[summ]ussi dicebantur [murmuratores] . . Naeuius — Ennius in sexto — [Enniu]s in Andromacha: di . . . . n est: nam mussare si . . . . .'

Ex hac fabula nescio an sit inc. nom. XIII.

ANDROMEDA

I

. . . . quae cáua caeli
Signítenentibus confícis bigis

Varro de l. l. V 19 M. 'a Chao cauum et hinc caelum . . . . itaque dicit Andromeda nocti: quae' e. q. s. . . . 'et Ennius item ad cauationem . . .' (Andromeda Scaliger andromada Par. b. androma Flor. Ex Euripidis Andromeda fr. 114 N. *ὦ νὺξ ἱερά, ‖ ὡς μακρὸν ἵππευμα διώκεις ‖ ἀστεροειδέα νῶτα διφρεύουσ' ‖ αἰθέρος ἱρᾶς ‖ τοῦ σεμνοτάτου δι' Ὀλύμπου.* Caelius Aurelianus I 4 'tragicus poeta sacram noctem, hoc est magnam appellauit' quae ad Ennium potius quam ad Euripidem referenda videntur Buechelero ind. lectt. Bonn. 1877 p. 4.

1 quae *Scaliger* que *ω* 2 signitenentibus *explanavit Hauptius Herm.* 1, 25

II

Líberum quaesúndum causa fámiliae matrém tuae

Festus p. 258 M. 'quaesere ponitur ab antiquis pro quaerere, ut est apud Ennium — — et in Andromedoa . . .' cf. Eurip. Androm. fr. 132 N².

quaesendum *vulgo* quaesđum *cod.*

III

⟨A⟩ fíliis proptér te obiecta sum ínnocens
Nereí.

Priscianus p. 733 P. 'filiabus ... et filiis tamen in eodem genere dictum est. Ennius in Andromeda ... [id est Nereidibus.]' cf. mus. Rhen. 29, 219.

a *Bue, qui iambos restituit; om.* ω

IV

Scrúpeo inuestíta saxo, atque óstreis squamaé scabrent.

Non. 169, 21 'scapres pro scabres.' (scabra res?) Festus p. 333 M. 'scrupi dicuntur aspera saxa et difficilia attrectatu' (sic Paulus) '........... Ennius in An[dromeda .... tita saxa atque hos ....'

screpeo *FL* inuestita *sc. terga* saxa *cod. Festi* ostreis] hos — *cod. Festi* squamae scaprent *Mercerus* quam excrabrent ω

V

Córpus contemplátur, unde córporaret uúlnere.

Non. 20, 23 'corporare est interficere et quasi corpus solum sine anima relinquere.'

torporaret *Bergkius*

VI

... circúm sese uruat ád pedes, terra ócculit
Cáput.

Festus p. 375 M. 'uruat Ennius in Andromeda. significat circundat — — ait autem: circum' e. q. s.

1 a terra *cod.* occulit *Vossius* quadringentos *cod. ortum ex male intellectis* occ *litteris. de numeris cf. cor. com.* CVII

VII

.... rúrsus prorsus réciprocat fluctús fera.

Non. 165, 11 'reciproca, recipe' (sic Harl. in mg.) '... Ennius Andromeda ...' Idem 385, 1 'rursus, retro ... Ennius Andromeda ...'

rursus ψ russus *FH* riscus *W p.* 165 rusus *Palmerius* porsus *W p.* 385 prosus *Palmerius* rursus prouorsus, *ut senarius fieret, conieceram* fera *Bergkius* (*cf. hist. tr. R.* 169) feram ω

VIII

. . . . . . alia flúctus differt díssupat
Vísceratim mémbra, maria sálso spumant sánguine.

Non. 183, 17 'uisceratim.'

2 salso *Scriverius* salsa ω

Ad hanc fabulam pertinere suspicatus sum inc. nom. XIV—XVI. Scaenam fortasse respexit Varro in satura περὶ ἐξαγωγῆς fr. II et VI B.: sed cuius poetae fabulam in mente habuerit, plane incertum.

ATHAMAS

His érat in ore Brómius, his Bacchús pater,
Illís Lyaeus uítis inuentór sacrae:
Tum páriter euhan ⟨eúhoe cantans⟩ eúhium
Ignótus iuuenum coétus alterná uice
Iníbat, alacris Bácchico insultáns modo.

Charisius p. 214 P. 'euhoe .... Ennius in Athamante: his erat' e. q. s. Negaverunt post Bothium Welckerumque et F. Albertus Lange quaest. metric. p. 16. 30 et Bernardus Schmidt mus. Rhen. 16, 599 sq. tam puros atque elegantes versus ab Ennio factos esse: cf. hist. trag. Rom. 205.

1 his erat *Fabricius* is erat *cod.* 2 Lyaeus *ed. pr.* liseus *cod.* 3 euhoe cantans *suppl. Bue* euhoe euhoe *Fabricius* euhoe resonit euhan euhius *x* 4 unosus *Vahlenus Herm.* 12, 400 5 insultas *cod. nota scriptura, de qua cf. Ritschelii opusc. II* 715 *sq.* exsultans *edd.*

CRESPHONTES

I

Aui ínter sese sórtiunt urbem átque agros.

Non. 471, 1 'sortirent pro sortirentur ..... sortiunt. Ennius Cresfonte: an inter se' e. q. s.

aui *cum Buechelero scripsi* an ω *cf. coroll.* XXII sese *Vossius* se ω

II

Audi átque auditis hóstimentum adiúngito.

Festus p. 270 M. 'redhostire — — nam et hostire pro aequare posuerunt. Ennius in chresponte . . .'

audi *Scaliger* audis *cod.*

[III

Iniúria abs te adfício indigná, pater.
Nam si ínprobum esse Chrespontem exístimas,
Cur me huíc locabas núptiis? sin ést probus,
Cur tálem inuitam inuítum cogis línquere?

Pater

duxí probum:
Erráui, post cognóui et fugio cógnitum.]

Rhet. ad Herenn. II 24, 38 ʻutuntur igitur studiosei in confirmanda ratione duplici conclusione hoc modo [1—4]. Quae hoc modo concludentur, aut ex contrario conuertentur aut ex simplici parte reprehendentur. Ex contrario hoc modo:

Nulla te indigna, nata, adficio iniuria.
Si probus est, ⟨bene⟩ locaui: sin est inprobus,
Diuortio te liberabo incommodis.'

(2 bene locaui *Aldina* locaui ψ conlocaui φ 3 diuortii ψ ʻEx simplici parte reprehendentur, sei ex duplici conclusione alterutra pars diluitur, hoc modo: Nam si inprobum ... nuptiis? — duxi probum [6].' Rhetoris, non poetae esse tres illos versus: nulla e. q. s. olim dixi, nunc totum locum scholae reddendum esse adsentior Friderico Marx prol. p. 132. Eadem figura usus est Plautus in Sticho v. 129 sqq. (cf. quaest. scen. p. 353).

2 threspontem esse χ esse Cresphontem aestumaueras *Kayserus in ed. pr.* esse Cresphontem ⟨hominem⟩ existimas *Vahlenus mus. Rhen.* 16, 579 Cr. existimaueras *alii*

IV

Ducít me uxorem líberorum síbi quaesendum grátia.

Festus p. 258 M. ʻquaesere ponitur ab antiquis pro quaerere, ut est apud Ennium — et in Chresponte . . .'

duxit *Scriverius*

V

'Ego cum meae⟨met⟩ uítae parcam, létum inimico déprecer?

Gellius VII (VI) 16, 10 ʻdeprecor ... significat abigo et

amolior, uel prece adhibita uel quo alio modo. Item Ennius in Cresphonte . . .' (chresiphonte χ).

meae cum *Bothius* (m. num *coni.*) ne parcam *O. Seyffertus hebd. Berol. phil.* 1884 *n.* 6 non p. *x*

VI

Cresphontes

'Eho tu, di, quibus ést potestas mótus superum atque ínferum,
Pácem enim inter sesé conciliant, cónferunt concórdiam.

Rhet. ad Herenn. II 25, 39 'item uitiosum est, quom quid pro certo sumitur quod inter omnes constat, quod etiam nunc in controuersia, hoc modo: eho' e. q. s. 'Nam ita pro suo iure hoc exemplo utentem Chrespontem Ennius induxit, quasi iam satis certis rationibus ita esse demonstrasset.' (thesprotum familiae M apud Marxium codd. threspontem E *cf. Vahlenus ind.* 1888/9 *p.* 17 *cum mea hist. trag. Rom.* 628 *sq.*) Cicero de inv. I 49, 91 'controuersum est, in quo ad dubium demonstrandum dubia causa affertur, hoc modo: eho' e. q. s.

1 eho tu di (*vel* dii) quibus *priore loco E*, *altero ω* studiis *M* est] esse *Parisini duo An* scin tu, di *scribendum?* motum *M* 2 enim *om. E* se *E*, *non male*

VII

† o pie eam secum áduocant,
. . . . . eunt ad fóntem, nitidant córpora

Non. 144, 14 'nitidant, abluunt, dictum a nitore. Ennius Cresponte . . .'

1 hospitem | sécuri aduocant, eunt *e. q. s. conieci trag. Rom. p.* 190; *ceterum varia ex traditis litteris elicere conati sunt, ipse* opiferam deorum *praeter alia proposui*, *tum* opiferam socium *Vahlenus olim*, *sed ind.* 1888/9 *p.* 18 ó pietas, eam secum *pentametrum scil. trochaicum dimetiens.* pedisecum *olim*, piant, secum *nunc Bue* Meropam secum adducunt *x* 2 fontem *H* fortem *φ*

VIII

Neque térram inicere néque cruenta cónuestire córpora
Mihi lícuit miserae, néque lauere lácrimae salsae sánguinem.

Macrobius Sat. VI 2, 21 'Vergilius: nec te tua funera mater Produxi pressiue oculos aut uulnera laui. Ennius in Cresphonte ...' (cresiphonte Par. Cressiphonte Anglic. Med. a Salisb.)

1 corpora Mihi *Bothius* mihi corpora ω 2 neque miserae ω miserae nec *Vossius* neque meae *Bue* salsum ω, *om. Par.* lacrimis salsis *Vossius*, *probavit Bentleius*

ERECHTHEVS

I

Quis núnc aerumna meá libertatém paro,
Quibus séruitutem meá miseria déprecor.

Gellius VII (VI) 16, 9 'Q. Ennius in Erechtheo non longe secus dixit quam Catullus. Quibus nunc, inquit, aerumna' e. q. s. 'significat abigo et amolior uel prece adhibita uel quo alio modo.' (erictheo Vat. eritheo alii: cf. M. Hertzius ann. philoll. 1862 p. 787). Non. 290, 17 'deprecor, amolior, depello, propulso . . . Ennius Eripiteo . . .' (Erepiteo GHL Erechtheo Muretus).

1 quis *Mercerus* (*cf. coroll.* XXIII) qui *Gellii* ω cui *Nonius* quibus *edd. Gellii* libertate para *Nonii* ω 2 meam miseriam *Nonii* ψ

II

Lápideo sunt córde multi, quós non miseret néminis.

Festus p. 162 M. 'neminis — — [Enni]us Erectheo: lapideo' e. q. s. Paulus p. 163 M. 'neminis genetiuo casu Cato usus est, cum dixit: sunt multi corde' e. q. s.

multi corde *Paulus*

III

arma árrigunt:
Horréscunt tela.

Macrobius Saturn. VI 4, 6 'tum ferreus hastis Horret ager. horret mire se habet; sed et Ennius ... et in Erechtheo ...' (erecteo Par.)

argunt *Anglic.* rigent *Aldina*

Addi possunt ex inc. nom. fr. XVII. XXXIX. XLI. XLII, ex inc. inc. fab. XXVI.

3*

EVMENIDES

I

132 ⟨Ita⟩ sápere opino esse óptumum, ut pro uíribus
Tacére ac fabulári tute nóueris.

Non. 475, 1 'opino pro opinor . . . Pacuuius Chryse: inueni opino esse optumum Orestes ut heres sed tamen. Ennius Eumenidibus: tacere opino esse optumum' e. q. s. (Orestes . . . optumum om. Bamb.) cf. Aeschyli Eum. 277 sq. *λέγειν ὅπου δίκη Σιγᾶν θ' ὁμοίως.*

1 *sq.* tacere opino esse optumum et pro uiribus sapere atque *ω*, *in quibus* ut *pro* et *corr. Scaliger* sapere esse opinor optimum pro uiribus: Tacere ac *Bothius*

II

Nísi patrem matérno sanguine éxanclando ulcíscerem

Non. 292, 15 'exanclare, effundere.' cf. Aeschyli Eum. 466 sq.

ulciscerer *Montispess.*

III

135 Id ego aécum fecisse éxpedibo atque éloquar.

Non. 505, 8 'expedibo pro expediam. Pacuuius . . . Accius . . . Ennius Eumenidibus: id ego' e. q. s.

aecum accius fecisse *ω* aecum ac ius fuisse *Gulielmius* eloquor *W* íd ego ius atque aecum *Vahlenus ind.* 1888/9 *p.* 8

IV

Dicó uicisse Oréstem: uos facéssite!

Non. 306, 28 'facessere significat recedere.' Huc uidentur referenda esse quae apud Varronem de l. l. VI 61 M. leguntur: 'dico originem habet Graecam . . . hinc Ennius: dico qui. hinc dicare, hinc iudicare.' Conicio scriptum fuisse dico uicisse. Huic uersui praemisisse uidetur Ennius inc. nom. XVIII. cf. Aeschyli Eum. 752: *ἀνὴρ ὅδ' ἐκπέφευγεν αἵματος δίκην. Ἴσον γάρ ἐστι τἀρίθμημα τῶν πάλων.*

Orestem: uos facessite *Bothius*, *in quibus* facessite, *ut legitur in Vrbin., praeivit Iunius. De Latina nominis* Orestem *forma vide Ritschelium opusc. II* 487 *adn.* Oresten (horestem

Vrbin. orestenn *G*) uos ab hoc facessit (facessite *Vrbin.*) ω Oresten: hinc facessite *vel* Orestem: hinc uos facessite *Vossius: Non commendaverim* 'Ego dico uicísse Orestem: uós ab hoc facéssite

Praeterea huc referenda sunt inc. nom. XIX, inc. inc fab. LXXI et LXXII.

HECTORIS LVTRA

Reddendum esse Ennio hunc titulum persuasit Bergkius cf. coroll. XXIII sq.

I

Nos quiéscere aequom est? nómus ambo Vlíxeum. 137 138

Diomedes p. 382 P. (ueteres) 'nomus dicunt pro eo quod est nouimus, ita ut Ennius in Lustris ...'

quiescere *sonare* quescere *probavit Fleckeisenus ann. philoll.* 1870 *p.* 77, *idem senarium dimensus. Titulorum exempla collegit Bue annall. philoll.* 1858 *p.* 69, *anthol. Lat. spec. I p.* 19: *multo plura Schuchardtius de vocalismo II* 448 *sq.* 514 *sq.* aequum (equum *Monac.*) *vulgo* *Interrogandi signum vulgo deest* Vlixeum *in septenarii clausula Bue mus. Rhen.* 15, 439 ulixem ω

II

Hectór ui summa armátos educít foras,
Castrísque castra Troiani inferre óccupant. 140

Non. 355, 15 'occupare est proprie praeuenire ... Accius Eurysace .... facere ultro in regem? idem Tereo ... Turpilius ... Ennius Haectoris listris ...'

1 Hector ui *Mercerus* Hectore *B* Haector ei φ inducit *B* foras *Junius* in foras ω 2 Troiani inferre *Hauet* (*ante hunc* Troiana i. *Bue*) ultro iam ferre (fere *W*) ω ultro inferre *Mercerus* conferre ultro iam *Bergkius* (conferre *Vossius praeierat*) adultera inferre *olim conieci* occupant *Hauet* occupat ω

III

át ego, omnipotens ⟨Iúppiter⟩,
Te expósco, ut hoc consílium Achiuis aúxili
Fuát.

Non. 111, 15 'fuam, sim uel fiam ... Ennius Haectoris lytris ...' (listris H^{2}W).

1 at ego] aego *L* 2 *senarios in trag. Rom. p.* 122 *dedi qui olim septenarium cum Bothio exhibueram; unum pentametrum troch. dimetitur Vahlenus ind.* 1888/9 *p.* 19 ted *Bothius* auxilii ω auxilio *Vossius: genetivum etiam Reifferscheidius tuetur ind. lectt. Vratisl.* 1885/6 *p.* 7; *dativum flagitat A. Luchs stud.* I 71

IV[a]

Quid hoc híc clamoris, quíd tumulti est? nómen qui usurpát meum?

Non. 489, 27 'tumulti. Ennius Haectoris lystris:' (sic LW lytris vel litris φ) 'quid hoc . . . meum.'

iambicum octonarium discripsit Bothius qui tumulti est *Ba*

IV[b]

Quid in cástris strepiti est?

Non. 490, 7 'strepiti pro strepitus. Ennius Hectoris lystris: quid in castris strepiti est?' (lytris Bamb.) Coniungi utrumque frustum voluit G. Hermannus elem. d. m. p. 295.

strepitus est *W*

V

Saéuiter fortúnam ferro cérnunt de uictória.

Non. 511, 8 'saeuiter pro saeue . . . Ennius Hectoris lystris . . .'

fortuna ω ferri *Columna* Fortuna ferro cernit *Bothius*

VI

'Ecce autem calígo oborta est, ómnem prospectum ábstulit.

* * *

. . . : dérepente cóntulit sese ín pedes.

Non. 518, 18 'derepente . . . Ennius Hectoris lystris . . .' Cf. Homeri Il. XVI 790. 822.

1 oborta *Ba* aborta φ 2 pede *Ba*

VII

Quí cupiant dare árma Achilli, ei ípsi cunctent . .

Non. 469, 25 'cunctant pro cunctantur. Accius . . . Ennius Ambracia: bene mones: tute ipse cunctato, uide fortem uirum. Idem Hectoris lytris . . .'

ei ipsi *proposui coroll.* XXIV ut ipse *ω*: *v. supra.* ut ipsi *Junius* cunctet *H*[1] *supplementum* sumere *prop. Bue cf. Vahlenus ind.* 1888/9 *p.* 6

VIII

Quaé mea comminús machaera atque hásta hostibit é
manu.

Festus p. 270 M. 'redhostire — nam et hostire pro aequare posuerunt. Ennius in Cresphonte ... et innectoris lyris . . .' (corr. Vrsinus.)

quae *Vrsinus* que *cod.* hostibit e manu *Ad. Schoellius* hospius manu *cod.* hostiuit e manu *Scaliger* hostiuit emanus *O. Mueller*

IX

Aés sonit, frangúntur hastae, térra sudat sánguine. 150

Non. 504, 32 'sonit pro sonat . . . Ennius Haectoris lystris . . .'

aes *N. Faber* et *ω* haste terrae *Ba*

X

Cónstitit, credó, Scamander, árbores uentó uagant.

Non. 467, 31 'uagas pro uagaris ... Ennius Hectoris lytris . . .' (lystris HL corr. W) Conteli Homeri Il. XXI 326 sq.

arboris *ω* uacant *ut in Scipione Columna et Fruterius*

XI

sublímiter 153
Quádrupedantes . . . flammam hálitantes . . . 154

Diomedes p. 336 P. 'halare et halitare. Ennius in Lustris . . .'

1 sublimiter *Scriverius* sublimiter ut *Par. B* lublime iter *Par. A* lublime item *Monac.* 2 quadrupedantis *Par. B* s. flammam halitantes quadrupedes *senarium prop. Bue*

XII

.... ínferum uastós specus

Non. 222, 33 'specus genere masculino ... Ennius Lytris ...' Cf. Homeri Il. XXIII 74.

XIII

Ducít quadrupedum bíiugam ⟨uim⟩, inuitám domat,
Euálida quorum infrénast nimis tenácia.

Non. 407, 22 'tenacia est perseuerantia et duritia. Ennius Haectoris listris ...' (lystris Bamb.)

1 ducit *Bue* ducet ω adducit *ipse proposueram* biiugam uim, inuitam domat *conieci* iugo inuitam doma ω uim, iugo inuitam domat *Bue* 2 infrena et iuge ualida quorum tenacia (frenatia *Ba*) infrenari minis ω *cf. coroll.* XXIV et ualida quoius tenacia infrenast nimis *Vahlenus* infrena et u. quorum nimis tenacia *Bue*

XIV

... per uos ét uostrum imperium ét fidem
⟨Meí,⟩ Myrmidonum uígiles, commiseréscite!

Non. 472, 27 'commiserescimus ... Ennius Hectoris lystris ...' (listris Bamb.)

1 *sq. senarios suadente Bue constitui, qui septenarios olim trochaicos laceros exhibuerim; pentametrum troch. cum Bergkio dimetitur Vahlenus ind. lectt.* 1885/6 *p.* 14, 1888/9 *p.* 19 per uos *Palmerius* seruos ψ useruos *Ba* et ũrorũ *Ba* uostrorum ⟨omnium⟩ *Palmerius* u. ⟨ducum⟩ *x*

XV

Mélius est uirtúte ius: nam saépe uirtutém mali
Náncíscuntur: iús atque aecum se á malis spernít procul.

Non. 399, 8 'spernere rursum segregare. Ennius Haectoris lytris ...' (listris W)

Versus quadratos agnovit et emendavit Fruterius 1 ius *Gulielmius* eius ω 2 nascuntur *W*

Eiusdem fabulae fortasse fuerunt inc. nom. VIII et IX.

HECVBA

I

. . . . . , . . undantém salum

Non. 223, 23 'salum . . . masculini Ennius Hecuba . . .' Contulit Hermannus Eurip. Hec. 26.

II

O mágna templa caélitum, commíxta stellis spléndidis!

Varro de l. l. VII 6 M. 'in caelo templum dicitur, ut in Hecuba . . .' Reddita his esse Euripidea Hec. 68 *ὦ στεροπὰ Διός, ὦ σκοτία νύξ* monuit Scaliger.

III

Heú me miseram! intérii: pergunt láuere sanguen
sánguine.

Non. 224, 6 'sanguis . . . neutro.' Idem 466, 26 'lauare . . . uetustatis auctoritas posuit etiam polluere . . .' Idem 504, 6 'lauere inde tractum est. Ennius Telamone . . . idem Hecuba . . .'

eheu $EF^{3}L^{2}$ *bis* H^{1} *p.* 224 eu *W p.* 466 miserum *ω p.* 504 *Ba p.* 466

IV

Haéc tu etsi peruérse dices, fácile Achiuos fléxeris:
Nám opulenti cúm locuntur páriter atque ignóbiles,
'Eadem dicta eadémque oratio aéqua non aequé ualet.

Gellius XI 4 'Euripidis uersus (293 sqq.) sunt in Hecuba, uerbis sententia breuitate insignes inlustresque. Hecuba est ad Vlixem dicens

τὸ δ' ἀξίωμα, κἂν κακῶς λέγῃς, τὸ σὸν
πείσει· λόγος γὰρ ἔκ τ' ἀδοξούντων ἰὼν
κἀκ τῶν δοκούντων αὐτὸς οὐ ταὐτὸν σθένει.

Hos uersus Q. Ennius, cum eam tragoediam uerteret, non sane incommode aemulatus est. Versus totidem Enniani hi sunt: haec' e. q. s. 'Bene, sicuti dixi, Ennius: sed ignobiles tamen et opulenti *ἀντὶ ἀδοξούντων καὶ δοκούντων* satisfacere sententiae non uidentur: nam neque omnes ignobiles *ἀδοξοῦσι* neque omnes opulenti *εὐδοξοῦσιν*.'

1 tametsi *Lugd. X* 2 nam opulenti cum *Porsonus* nam cum opulenti *ω* namque op. cum *Scaliger*

V

miseréte anuis:
Date férrum, qui me animá priuem! . . .

Non. 474, 30 'miserete.'

1 anuis *Scaliger, qui anapaestos agnovit.* manus ω, *sed* m *exp. in L*

VI

Senéx sum: utinám mortem óppetam, prius quam éuenat
Quod ín pauperie et míseria grauitér gemam!

Non. 494, 1 'pauperies pro paupertate.' Idem 507, 18 'euenat pro eueniat.' Columna perspexit Talthybii esse apud Euripidem 497:

φεῦ φεῦ· γέρων μέν εἰμ᾽· ὅμως δέ μοι θανεῖν
εἴη, πρὶν αἰσχρᾷ περιπεσεῖν τύχῃ τινί.

1 at iam *conieci* ut iam *x* (mortem utinam *idem*) tamen *O. Brugman* moriar mortem oppetam ω *p.* 494 eueniat ω *p.* 494 2 pauperie et miseria *Bue* pauperie mea (pauperiem *Ba p.* 494) senex ω pauperie mea miser *proposueram*

VII

Vide húnc, meae in quem lácrumae guttatím cadunt.

Non. 115, 33 'guttatim . . .' cf. Eurip. Hec. 760 *ὁρᾷς νεκρὸν τόνδ᾽, οὗ καταστάζω δάκρυ;*

hunc *Mercerus* hinc ω quem *Mercerus* quam ω lacrumae] meae *L*

VIII

Set númquam scripstis, quí parentem aut hóspitem
Necásset, quo quis crúciatu perbíteret.

Non. 153, 28 'perbitere, perire . . . .' Cf. Euripidis Hec. 802 sqq.

1 scripstis *Vossius* scripsistis ω qui *Junius* quis ω 2 quo quis *Vrbin.* quos quis φ quod is *conieci* is quo *Pontanus* cruciatu *Junius* cruciatur ω

IX

Quaé tibi in concubió uerecunde ét modice morém gerit.

Non. 342, 25 'modicum ueteres moderatum et commo-

dum dici uolunt ...' cf. Eur. Hec. 829: *ἢ τῶν ἐν εὐνῇ φιλτάτων ἀσπασμάτων Χάριν τίν' ἕξει παῖς ἐμή, κείνης δ' ἐγώ;*

tibi: *cf. Skutsch Plaut. et Rom. p.* 76 *adn.* in cubio *ψ*

X

Iúppiter tibi súmme tandem mále re gesta grátulor.

Non. 116, 28 'gratulari, gratias agere.'

XI

Servius in Aen. VII 320 'Cisseis: regina Hecuba filia secundum Euripidem [Hec. 3] Cissei, quem Ennius et Pacuuius et Vergilius sequuntur.'

Praeterea huic fabulae tribuenda inc. nom. XX et XXI.

IPHIGENIA

I

Agamemno

Quid nóctis uidetur in áltisono
Caelí clipeo?

Senex

temó superat
Stellás cogens etiam átque etiam
Noctís sublime iter.

Varro de l. l. VII 73 M. 'Quid noctis' e. q. s. [1—4] 'Hic multam noctem ostendere uolt a temonis motu.' Ibidem V 19 M. 'itaque dicit Andromeda nocti [I] et Agamemno: in altisono caeli clipeo, cauum enim clipeum; et Ennius item ad cauationem [374]' Festus p. 339 M. '[septentriones] — — Ennius: superat — —' Apuleius de deo Socr. 13. 'suspicientes in hoc perfectissimo mundi, ut ait Ennius, clipeo miris fulgoribus uariata caelamina.' Cf. Eurip. Iph. Aul. 6:

Αγ. τίς ποτ' ἄρ' ἀστὴρ ὅδε πορθμεύει;
Πρ. Σείριος, ἐγγὺς τῆς ἑπταπόρου
Πλειάδος ᾄσσων ἔτι μεσσήρης.

2 *Personas distinxit G. Hermannus: sola* quid noctis uidetur? *Agamemnoni tribuit Vossius* 3 *sq.* stellas sublime agens (cogens *Guelf.*) etiam atquē etiam noctis iter *Varronis ω*, *in*

quibus augens *A. Spengelius* agitans *Vahlenus ind. lectt.* 1880 *p.* 13 stellas cogens sublime etiam a. e. n. i. *Scaliger*, *in quibus* stellas *del. Hermannus*, cogens *ante* iter *transp. Bergkius* (*cf. coroll.* XXV) sublimen agens *Bue* cogens *habet Seneca Hf.* 128 4 noctis *del. x*

II

Agamemno

Procéde: gradum proférre pedum,
Nitére, cessas, o fíde . . ?

Festus p. 249 M. 'pedum est quidem baculum incuruum, quo pastores utuntur — — — sed in eo uersu, qui est in Iphigenia Enni: procede g. p. p. n. cessas? id ipsum baculum significari cum ait Verrius, mirari satis non possum, cum sit ordo talis, et per eum significatio aperta, gradum proferre pedum cessas? nitere.' Schol. Veron. in Verg. Ecl. 5, 88 p. 72 K. 'pedum . . . est baculum recuruum, quo pastores utuntur . . . ut ait Ennius in Ifigenia: gradum . . . fide. dici[tur pedum]' e. q. s. teste Arnoldo Herrmanno ann. philoll. 1866 p. 66. cf. Eurip. 137 *ἀλλ' ἴθ' ἐρέσσων σὸν πόδα, γῆρᾳ Μηδὲν ὑπείκων.* Cicero Tusc. III 24, 57 his 'de paupertate agitur . . . . nec siletur illud potentissimi regis anapaestum, qui laudat senem et fortunatum esse dicit, quod inglorius sit atque ignobilis ad supremum diem peruenturus' utrum Euripidem (16 sqq.) an Ennium in mente habuerit incertum est.

1 *sq.* pedum, Nitere, cessas? *cum Festo Hermannus: cf. Vahlenus l. l.* 16. nitere *ad* proferre *olim rettuli* (*coroll.* XXV) 2 o fide *schol. Veron.*, *om. Festus* senex *addidit Bergkius*

III

Chorus

'Otio qui néscit uti, plús negoti habet,
Quám si cuist negótiosus ánimus in negótio.
Nám cui quod agat ínstitutumst militi negótium
'Id agit, id studét, ibi mentem atque ánimum delectát suum.
'Otioso in ótio animus néscit quid uelit.
Hóc idem est: em néque domi nunc nós nec militiaé sumus:

'Imus huc, hinc ílluc: cum illuc uéntum est, ire illúc lubet:
'Incerte errat ánimus, praeter própter uitam uíuitur.

Gellius XIX 10, 11 'atque ibi Iulius Celsinus admonuit in tragoedia quoque Enni, quae Iphigenia inscripta est, id ipsum de quo quaerebatur' (uocabulum praeterpropter) 'scriptum esse et a grammaticis contaminari magis solitum quam enarrari. quocirca statim proferri Iphigeniam Q. Enni iubet. in eius tragoediae choro inscriptos' (scriptos?) 'esse hos uersus legimus: otio ... uitam uiuitur. hoc ubi lectum est, tum deinde Fronto ad grammaticum iam labentem: audistine, inquit, magister optime, Ennium tuum dixisse praeterpropter et cum sententia quidem tali, quali seuerissimae philosophorum esse obiurgationes solent? petimus igitur dicas, quoniam de Enniano iam uerbo quaeritur, qui sit ignotus huiusce uersus sensus [8]' e. q. s. cf. ex Sophoclis Iphigenia fr. 287 N. *τίκτει γὰρ οὐδὲν ἐσθλὸν εἰκαία σχολή.*

1 *sqq. cf. coroll.* XXVI *versui* 1 *respondere volui v.* 5 2 quam cum est negotium in negotio ω, *quae ad numeros suos revocare studui singula incerta esse non dissimulans: tradita tuetur Vahlenus Herm.* 15, 262. quam cum quis negotioso fuerit in negotio *Vossius* 3 *In ras., sed a pr. m., Voss.* militi negotium *conieci* in illis negotiũ *Reg. Voss. maior, in quibus* nil nisi negotium *latere Hertzio videbatur* in illo negotium *Vat. O Flor. N* in illo negotio *Vat. Π, Voss. min. m.* 2 is nullo negotio *Vossius* non ullo n. *Hermannus* is negotium *Bergkius* initiis *vel* initio n. *Bue* 5 animus hominis nescit *Hermannus* quid agat, quid uelit *Dziatzko* 6 hic *post* idem *inserueram* em ψ, *commendavit Vahlenus* enim χ nec *edd.* de ω 7 hunc *Reg. Voss. maior* hinc illinc *Voss. maior* illuc hinc *Par. Q, probabat cum I. Gronovio Hertzius* illuc *Par. Q* illinc ψ 8 uita *Salmasius*

IV

Agamemno

Quís homo te exuperáuit usquam géntium inpudéntia?

Menelaus

Quis aútem malitiá te?

Cicero Tusc. disp. IV 36, 77 'ira ... cuius impulsu existit etiam inter fratres tale iurgium: quis homo' e. q. s. 'Nosti quae sequuntur: alternis enim uersibus intorquentur

inter fratres grauissimae contumeliae, ut facile appareat Atrei filios esse.'

1 usquam *Oxon. aliq.*, *Bentleius* umquam *φ* 2 quis ted (*vel* tete) autem malitia *scripseram* quis item m. te *Fleckeisenus* (*cf. coroll.* XXVII) qui autem m. te *Bentleius* quis te autem m. *Bouherius* ecquis autem m. te *Bergkius*

V

Agamemno

Ménelaus me obiúrgat? id meis rébus regimen réstitat.

Rufinianus de fig. sent. et eloc. p. 41 H. 'aganactesis, indignatio, quae fit maxime pronuntiatione. Ennius in Iphigenia ...' Haec duo fragmenta (IV et V) libere translata ex Euripideis 327 *ὦ θεοί, σῆς ἀναισχύντου φρενός.* 328 *οὐκ ἀναισχύντου τόδε;* 331 *οὐχὶ δεινά; τὸν ἐμὸν οἰκεῖν οἶκον οὐκ ἐάσομαι;* 384 *εἶτ' ἐγὼ δίκην δῶ σῶν κακῶν ὁ μὴ σφαλείς;*

med *scribendo iambos efficias* (*coroll.* XXVII) restitat *Bentleius* restat *ω*

VI

Agamemno

'Ego proiector quód tu peccas: tú delinquis, ego árguor.
Pró malefactis Hélena redeat, uírgo pereat ínnocens?
Túa reconciliétur uxor, méa necetur fília?

Rufinianus de fig. sent. et eloc. p. 47 H. 'syncrisis siue antithesis, comparatio rerum atque personarum inter se contrariarum, ut: ego' e. q. s. Huc rettulit Columna.

1 *malo in hac editione memoriam servare, quam tuetur Vahlenus Herm.* 17, 605. ego proiector quod tu peccas; tu delinquas (delinquis *Rob. Stephanus*), ego arguor *ed. Basil., unde* plector *eruit Pithoeus, quem secutus Bentleius* ut ego plectar ... arguar *coniecit.* egone plectar, tu delinques: tu pecces, ego arguar? *Porsonum secutus olim dedi*: *cf. coroll.* XXVII *sq.* ergo plector ego, tu peccas? tu delinquis, ego arguor *Fröhlichius* ergo plector, quod tu peccas? cum delinquas, arguor? *x* 3 necetur filia *Columna* negetur, filia mea *ed. Basil.*

VII

Plebés in hoc regi ántistat locó: licet
Lacrumáre plebi, régi honeste nón licet.

Hieronymus Epitaph. Nepotiani p. 598 Mign. 'prudenterque Ennius plebes, ait, in hoc' e. q. s. cf. epist. ad Heliod. 60, 14. Huc rettulit Columna contracta ex Euripideis 446:

ἡ δυσγένεια δ' ὡς ἔχει τι χρήσιμον·
καὶ γὰρ δακρῦσαι ῥᾳδίως αὐτοῖς ἔχει
ἅπαντά τ' εἰπεῖν· τῷ δὲ γενναίῳ φύσιν
ἄνολβα ταῦτα.

1 ut *Vahlenus ind.* 1880 *p.* 5 *Euripidis exemplo commendatum* loco *tuetur idem* large *proposueram coroll.* XXVIII

VIII

Achilles

'Astrologorum sígna in caelo quaésit obseruát, Iouis
Cúm capra aut nepa aút exoritur nómen aliquod béluarum.
Quód est ante pedes, noénu spectat: caéli scrutatúr plagas.

Cicero de rep. I 18, 30 laudato Ennii versu ann. 335 'cui ... in ore semper erat ille de Iphigenia Achilles: astrologorum' e. q. s. Idem de div. II 13, 30 'physicus, quo genere nihil arrogantius [3]'. Donatus in Ter. adelph. III 3, 32 'quod ante pedes modo est uidere] hoc sumpsit poeta de illo in physicum peruulgato Achillae' (ancillae ante Schopenum) 'dicto: quod est ante pedes, non uidet: caeli scrutatur plagas.' Seneca de morte Claudii 8 'quid in cubiculo suo faciat nescit, et iam caeli scrutatur plagas? deus fieri uult.' cf. Varro apud Nonium p. 369, 8. 382, 4: 'nos ádmirantes quod sereno lumine Tonuísset, oculis caeli rimari plagas.' Lacerum atque incertum Nonii testimonium p. 145, 13 'nepam quidam cancrum putant ad illud Plauti ... et illud aliud: aut cum nepa — — nam uere nepa scorpius dicitur.' Respicit etiam Minucius Felix 12, 7. Denique iuvat Platonis Theaetetum p. 174 laudare: *ὥσπερ καὶ Θαλῆν ἀστρονομοῦντα, ὦ Θεόδωρε, καὶ ἄνω βλέποντα, πεσόντα εἰς φρέαρ, Θρᾷττά τις ἐμμελὴς καὶ χαρίεσσα θεραπαινὶς ἀποσκῶψαι λέγεται, ὡς τὰ μὲν ἐν οὐρανῷ προθυμοῖτο εἰδέναι, τὰ δ' ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ παρὰ πόδας λανθάνοι αὐτόν. ταὐτὸν δὲ ἀρκεῖ σκῶμμα ἐπὶ πάντας ὅσοι ἐν φιλοσοφίᾳ διάγουσι.* cf. Laertius Diogenes I 8, 34. In vates apud Euripidem invehitur Achilles v. 955 sqq.

1 quaesit *Iac. Leopardi* QVIDSIT *cod.* quaerit *Maius in ed. sec.* opseruat: Iouis *Maius* OBSERVATIONIS *cod.* ob-

seruant: Iouis *Naekius* 2 momen *Ad. Kiesslingius dubitanter* lumen *Heinrichius* beluae *Heinrichius* 3 noenu *Fleckeisenus* nemo *Cicero* (*cf. coroll.* XXVIII) non *Donatus* spectat *Cicero* uidet *Donatus* quod pro pedibust *ex Minucio x* in caelo quid fit obseruationis Cum — nomen aliquod beluarum: Quod — nemo sp., c. scrutantur pl. *Vahlenus ind.* 1878 *p.* 5 *sqq.*

IX

Iphigenia

Acheróntem obibo, ubi mórtis thesauri óbiacent.

Festus p. 201 M. 'ob praepositione antiquos usos esse pro ad testis est Ennius — — et in Iphigenia . . .' cf. Euripidis v. 1375: *κατθανεῖν μέν μοι δέδοκται κ. τ. λ.*

obibo *Aldina* adibo *cod.* obiacent *Aldina* adiacent *cod.*

X

Cicero Tusc. disp. I 48, 116 'Iphigenia Aulide duci se immolandam iubet, ut hostium' (sc. sanguis) 'eliciatur suo.'

204 Vnde Bergkius senarium

Vt hóstium eliciátur sanguis sánguine

effecit, quem cum fr. IX coniungi iussit. Ex Euripideis huc pertinent v. 1475: *ἄγετέ με τὰν Ἰλίου καὶ Φρυγῶν ἑλέπτολιν* et 1484 sq.

XI

203 . . . . quaé nunc abs te uíduae et uastae uírgines sunt

Servius Fuld. in Aen. I 52 'uasto pro desolato ueteres ponebant. Ennius Ifigenia . . .' Cf. Euripidis v. 1335 sq. Helena incusatur.

senarium quae nunc sunt abs te uiduae uastae uirgines *proposui coroll.* XXIX

Ad eandem fabulam rettuli inc. nom. XXII—XXIV et inc. inc. fab. XI. XIII.

MEDEA EXVL

I

Nutrix

Vtinám ne in nemore Pélio secúribus
Caesa áccedisset ábiegna ad terrám trabes,
Neue índe nauis íncohandi exórdium
Coepísset, quae nunc nóminatur nómine
Argó, quia Argiui ín ea delectí uiri
Vectí petebant péllem inauratam árietis
Colchís, imperio régis Peliae, pér dolum.
Nam númquam era errans méa domo ecferrét pedem
Medéa, animo aegra, amóre saeuo saúcia.

Medea Exvl ex Euripidis Medea expressa: Cicero de fin. I 2, 4 de titulo cf. coroll. XXIX

Rhet. ad Herenn. II 22, 34 'hic id quod extremum dictum est satis fuit exponere, ne Ennium et ceteros poetas imitemur, quibus hoc modo loqui concessum est: [1—7] Nam hic satis erat dicere, si id modo, quod satis esset, curarent poetae: utinam ne era errans mea d. e. p.' (additum in codd. plerisque praeter Par. *Π* v. 9 a librario docto statuit Marx) (a) Cicero de fato 15, 35 'ex hoc genere illud est Enni [1. 2] Licuit uel altius: utinam ne in Pelio nata ulla umquam esset arbor! etiam supra: utinam ne esset mons ullus Pelius! similiterque superiora repetentem regredi infinite licet. Neue inde ... coepisset. Quorsum haec praeterita? Quia sequitur illud [8. 9] non ut eae res causam adferrent amoris' (b) Idem pro Caelio 8, 18 'quo loco possum dicere id quod ... Crassus ... paulo ante dixit, utinam ne in nemore Pelio, ac longius quidem mihi contexere hoc carmen liceret. Nam numquam era errans hanc molestiam nobis exhiberet Medea animo ... saucia.' (c) Priscianus de metris Terent. c. 2 p. 1325 P. 'nec solum comici huiuscemodi sunt usi iambis, sed etiam tragici uetustissimi, ut Ennius in Medea: [1—8]' (d) Idem inst. p. 751 P. 'trabes pro trabs proferebant. Ennius in Medea: [1. 2]' (e) Varro de l. l. VII 33 M. 'sic dictum a quibusdam, ut una canes, una trabes ... Ennius: [1. 2]' (f) Quintilianus V 10, 84 'causas non utique ab ultimo esse repetendas, ut Medea, utinam ... Pelio, quasi uero id eam fecerit miseram aut nocentem, quod illic ceciderint abiegnae

ad t. trabes' (g) Donatus in Ter. Phorm. I 3, 5 'uetus elocutio utinam ne. Ennius in Medea: utinam ne in n. P. unquam cecidissent ad t. t.' (h) Iulius Victor c. 12 (rhett. Latt. p. 415, 33 H.) 'cum remotum quod ulterius quam satis est petitur, ut, si in nemore Pelio non cecidissent trabes, hoc scelus factum non esset.' (i) Cicero de invent. I 49, 91 'huiusmodi est illa quoque conquestio [1. 2]: longius enim repetita est, quam res postulabat.' (k) Idem Topic. 16, 61 'illud enim est tamquam utinam ne in nemore Pelio. Nisi enim accidissent abiegnae ad terram trabes, Argo illa facta non esset, nec tamen fuit in iis trabibus efficiendi uis necessaria.' (l) Idem de nat. deor. III 30, 75 'utinam igitur, ut illa anus optat, ne in nemore . . . trabes.' (m) Idem de fin. I 2, 5 'an utinam ne in nemore nihilo minus legimus quam hoc idem Graecum' e. q. s. (n) Idem Tusc. disp. I 20, 45 'etenim si nunc aliquid adsequi se putant, qui ostium Ponti uiderunt et eas angustias, per quas penetrauit ea quae est nominata Argo, quia Argiui in ea dilecti uiri Vecti petebant pellem inauratam arietis.' (o) Hieronymus Marcellae viduae epitaph. (T. I p. 48 ed. Antverp. 1578) 'quibus rectissime illud Ennianum aptari potest: utinam ne in nemore Pelio.' (p) Adluserunt praeterea Orosius I 12 'nolo meminisse Medeae amore saeuo sauciae'; et Phaedrus IV 7, 5 'et in cothurnis prodit Aesopus nouis. Vtinam nec umquam Pelii nemoris iugo Pinus bipenni concidisset Thessala!' e. q. s. Expressa sunt ex Euripidis Med. v. 1 sqq.

εἴθ' ὤφελ' Ἀργοῦς μὴ διαπτάσθαι σκάφος
Κόλχων ἐς αἶαν κυανέας Ξυμπληγάδας,
μηδ' ἐν νάπαισι Πηλίου πεσεῖν ποτε
τμηθεῖσα πεύκη, μηδ' ἐρετμῶσαι χέρας
ἀνδρῶν ἀριστέων, οἳ τὸ πάγχρυσον δέρας
Πελίᾳ μετῆλθον. οὐ γὰρ ἂν δέσποιν' ἐμὴ
Μήδεια πύργους γῆς ἔπλευσ' Ἰωλκίας,
ἔρωτι θυμὸν ἐκπλαγεῖσ' Ἰάσονος κ. τ. λ.

Accuratius Enniana cum Euripideis comparavit Leo Plaut. Forsch. 86 sqq.

1—9 *Ex magna corruptelarum farragine hic elegi quae non essent nullius momenti.* 2 *Singulari numero usurpatum* trabes *testantur Varro et Priscianus, sed fuerunt qui pro plurali haberent: itaque factum ut alii* caesa accedisset (*vel* cecidisset) *alii* caesae accedissent (cecidissent) *tradiderint.* caesae *a: plerique; bdkm* accedisset *e: cf. v.* 77 accidisset *f* (cesa saccidisset *Flor.*) accedissent *a: Wirzeb.; b: Vindob.; k: Par. m.* 1 accidissent *l: ψ; m: plerique* cecidisset *a: Bern. Par. II;*

cecidissent *a: plerique; b: Leid. A m.* 2 *B* (ce *in ras.*); *d; h* (*cf. g supra*); *i; k: plerique; l: Colon. m: Erlang.* cecaedissent *b: Leid. A m.* 1 abiegna *e* (*sed* in terram abiegna); *f; om. k.* abiegnae *abdgl* abiegne *m* ad ignẽ *a: Wirzeb.* in terram *e; g: Bamb. m.* 2 *in ras.* a terram *g: Ambros. m.* 1 3 naues *a: Wirzeb. Par. m.* 1 inchoandi *a: Bamb.; b: optimi, Manutius; cf. Leo Plaut. Forsch.* 327 inchoandae *a: Corb. Par. m.* 2 *Darmst. b*: *Salisb.* inchoanda *a: Bern. d* inchoandas *a: Wirzeb.* inchoans *a: Par. Π* inchoandum *a: Leid.* 4 coepisset (*vel* caepisset) *a: plerique; b: Leid. B* cepisset *a: Par. Wirzeb. m. pr.; b: Erlang. d: Par. A* (*sed corr.* coepisset), *Leid. V* (*corr. ex* cepissed) 5 *sq. secundum o constituerunt Scriverius et Halmius anal. Tull. I* 16. Argo qua uecti Argiui dilecti uiri Petebant illam pellem inauratam arietis *d* 5 quia *o.* qui *a: Wirzeb.* qua *a: plerique* Argiui . . . uecti *a: m.* 2 *in ras. Par.* in eadem lecti *a: Wirzeb. Bern.* qua uecti argiui *a: Corb.* qua argiui delecti uiri *a: Bamb. Leid. Darmst.* 6 uecti *a: om. Corb.* 9 aegro *codd. aliquot in abc. reliquas turbas librariorum referre non opus est. De Graeca nominis* Medea *elisione Lachmannus in Lucr. III* 374 *p.* 162

II

Paedagogus

Antíqua erilis fída custos córporis,
Quid síc te extra aedis éxanimata elíminas?

Non. 39, 1 'eliminare, extra limen eicere . . . Ennius Medea exsule . . .' Idem 292, 15 'eliminare est exire. Ennius Medea exule . . .' Euripidis v. 49:

παλαιὸν οἴκων κτῆμα δεσποίνης ἐμῆς,
τί πρὸς πύλαισι τήνδ' ἄγουσ' ἐρημίαν
ἕστηκας αὐτὴ θρεομένη σαυτῇ κακά;

2 sic te *Mercerus* sit *ω* eliminas *ms. Fabri p.* 292 eliminat *φ p.* 292 elimina *ω p.* 39

III

Nutrix

Cupído cepit míseram nunc me próloqui
Caelo átque terrae Médeaï míserias.

Cicero Tusc. disp. III 26, 63 'sunt autem alii, quos in luctu cum ipsa solitudine loqui saepe delectat, ut illa apud Ennium nutrix . . .' Euripidis v. 57:

ὥσθ᾽ ἵμερός μοὐπῆλθε γῇ τε κοὐρανῷ
λέξαι μολούσῃ δεῦρο Μηδείας τύχας.

2 Medeaï *Turnebus* Medeae *ω*

IV

. . fluctus uérborum aures aúcupant.

Non. 467, 15 'aucupaui, actiuum positum pro passiuo ... Ennius Medea ...' Cf. chori v. 131 apud Euripidem:

ἔκλυον φωνάν, ἔκλυον δὲ βοὰν
τᾶς δυστάνου ‖ Κολχίδος

fluctus *Junius in mg.* fructus *ω* fremitus *x*

V

Medea

Quaé Corinthum arcem áltam habetis, mátronae opulentae, óptumates!

* * *

Múlti suam rem béne gessere et públicam patriá procul,
Múlti, qui domi aétatem agerent, própter ea sunt ínprobati.

Cicero ad famil. VII 6 'desideria urbis et urbanitatis depone et quo consilio profectus es, id assiduitate et uirtute consequere. Hoc tibi tam ignoscemus nos amici, quam ignouerunt Medeae, quae C. a. a. habebant, m. o. optimates: quibus illa manibus gypsatissimis persuasit, ne sibi uitio illae uerterent, quod abesset a patria: nam multi' e. q. s. 'Quo in numero tu certe fuisses, nisi te extrusissemus ... et quoniam Medeam coepi agere, illud semper memento [XV].' Contulit Politianus Misc. cap. 27 Euripidis v. 214:

Κορίνθιαι γυναῖκες, ἐξῆλθον δόμων,
μή μοί τι μέμψησθ᾽· οἶδα γὰρ πολλοὺς βροτῶν
σεμνοὺς γεγῶτας, τοὺς μὲν ὀμμάτων ἄπο,
τοὺς δ᾽ ἐν θυραίοις· οἱ δ᾽ ἀφ᾽ ἡσύχου ποδὸς
δύσκλειαν ἐκτήσαντο καὶ ῥᾳθυμίαν.

quorum mentem non recte adsecutum esse Ennium monuit praeeunte Mureto var. lect. VIII 17 Elmsleius.

1 *Versus agnovit primus Angelus Politianus* Corinthum *probavit Bentleius* Corinthi *Lambinus* *Quem inter* 1 *et* 2 *olim fuisse significavi versum Elmsleius ad Eur. Med.* 209 *e Cicerone hunc concinnavit:* né mihi uitio uós uortatis, á patria quod ábsiem

VI

Medea

. . . nam tér sub armis málim uitam cérnere,
Quám semel modo párere.

Varro de l. l. VI 81 M. 'cerno . . . pro uideo ait Ennius . . . Canius . . . Ab eodem est quod ait Medea: ter' e. q. s. 'quod, ut decernunt de uita eo tempore, multorum uidetur uitae finis.' Non. 261, 18 'cernere rursum dimicare uel contendere . . . Ennius in Medea exsule [1].' Idem 261, 6 'cernere, amittere. Varro Gerontodidascalo: nón uides apud Ennium 'Esse scriptum, ter sub armis malim uitam cernere Quám semel modo parere?' (Ennium Aldina in corrigendis, om. libri) Euripides v. 250:

ὡς τρὶς ἂν παρ' ἀσπίδα
στῆναι θέλοιμ' ἂν μᾶλλον ἢ τεκεῖν ἅπαξ.

1 nam *om. Varro*

VII

Creo

Si té secundo lúmine hic offéndero,
Moriére.

Cicero pro Rabirio Post. 11, 29 'regum autem sunt haec imperia [inc. inc. fab. LXXXVII] et illae minae: si te' e. q. s. Idem ad Attic. VII 26, 1 'Caesaris interdicta [1] respuuntur.' Huc rettulit Scaliger Coni. p. 60. Euripidis sunt v. 352:

εἴ σ' ἡ 'πιοῦσα λαμπὰς ὄψεται θεοῦ
καὶ παῖδας ἐντὸς τῆσδε τερμόνων χθονός,
θανεῖ.

1 hoc ω *pro Rab.*

VIII

Medea

Néquaquam istuc ístac ibit: mágna inest certátio.
Nám ut ego illi súpplicarem tánta blandiloquéntia,
Ni ób rem? 227b

Cicero de nat. deor. III 25, 65 (post magnam lacunam) 'Nequaquam' e. q. s. 'parumne ratiocinari uidetur et sibi ipsa nefariam pestem machinari? Illud uero quam callida ratione! [inc. inc. fab. XC] qui est uersus omnium seminator malorum. [IX] Hanc uidelicet rationem, quam uos diuino bene-

ficio homini solum tributam dicitis, bestiae non habent. Videsne igitur, quanto munere deorum simus affecti? Atque eadem Medea patrem patriamque fugiens [inc. inc. fab. XCIII.] Huic ut scelus, sic ne ratio quidem defuit.' Euripidis v. 365:

ἀλλ' οὔτι ταύτῃ ταῦτα, μὴ δοκεῖτέ πω.
ἔτ' εἴσ' ἀγῶνες κ. τ. λ.
368 δοκεῖς γὰρ ἄν με τόνδε θωπεῦσαί ποτε
εἰ μή τι κερδαίνουσαν ἢ τεχνωμένην;

Versus 1—3 insecutum inc. inc. XC et cum fr. IX coniunctum fuisse putat Vahlenus.

Continuari v. 1 *sqq. suasit Vahlenus ind.* 1877 *p.* 6 2 illis ω, *sed cf. Eur. Med.* 368 3 ni ob rem *Ennio reddi iussit Vahlenus* ni orbem *Vindob., om. Glog.* niobem *Leid. A Erl.* Aniobem *Pal.* niobe *Leid. B* in iouem, *supr.* niobem *Leid. C*

IX

Medea

'Ille trauersa ménte mi hodie trádidit repágula,
Quíbus ego iram omném recludam atque ílli perniciém dabo,
Míhi maerores, ílli luctum, exítium illi, exiliúm mihi.

Cicero de nat. deor. III 25, 66 (cf. VIII.) Euripides v. 371:

ὁ δ' ἐς τοσοῦτον μωρίας ἐφίκετο,
ὥστ', ἐξὸν αὐτῷ τἄμ' ἑλεῖν βουλεύματα
γῆς ἐκβαλόντι, τήνδ' ἐφῆκεν ἡμέραν
μεῖναί μ', ἐν ᾗ τρεῖς τῶν ἐμῶν ἐχθρῶν νεκροὺς
θήσω κ. τ. λ.

398: πικροὺς δ' ἐγώ σφιν καὶ λυγροὺς θήσω γάμους,
πικρὸν δὲ κῆδος καὶ φυγὰς ἐμὰς χθονός.

1 *de pronominis* ille *mensura cf. Skutsch Plaut. et Rom.* 122 2 pernitiem *Leid. A* permiciem *corr. in* perniciem *Vindob. De hac forma, quam testatur Donatus G L* IV 392 (V 324) *post Kochium exercitt. critt. et Bergkium ephem. antiq. XIII* 300 *disputavit Corssenus symb. critt.* 266 *sqq., novam doctrinam protulit Bergkius symb. ad gramm. Lat. I p.* 154 *sqq.*

X

Medea

Quo núnc me uortam? quód iter incipiam íngredi?
Domúm paternamne ánne ad Peliae fílias?

Cicero de orat. III 58, 217 'aliud' (sc. uocis genus sibi sumit) 'miseratio ac maeror: flexibile, plenum, interruptum, flebili uoce: quo' e. q. s. Haec Gracchus apud Ciceronem de orat. III 56, 214 et apud Quintilianum XI 3, 115 et ipse Cicero pro Mur. 41, 88 imitati sunt. Euripidis sunt v. 502:

νῦν ποῖ τράπωμαι; πότερα πρὸς πατρὸς δόμους,
οὓς σοὶ προδοῦσα καὶ πάτραν ἀφικόμην;
ἢ πρὸς ταλαίνας Πελιάδας;.

XI

Iaso

Tú me amoris mágis quam honoris séruauisti grátia.

Cicero Tusc. disp. IV 32, 69 'quid ait ex tragoedia princeps ille Argonautarum? Tu me amoris' e. q. s. 'Quid ergo? hic amor Medeae quanta miseriarum excitauit incendia! Atque ea tamen apud alium poetam patri dicere audet, se coniugem habuisse [inc. inc. fab. XCV.]' Cf. Euripidis v. 530:

ὡς Ἔρως σ' ἠνάγκασε
τόξοις ἀφύκτοις τοὐμὸν ἐκσῶσαι δέμας.

seruauisti *Cratandrina* seruasti *ω*

XII

Sol, quí candentem in caélo sublimát facem

Non. 170, 10 'sublimare, extollere. Ennius Medea . . .' Cf. Euripidis v. 764: *ὦ Ζεῦ Δίκη τε Ζηνὸς Ἡλίου τε φῶς.*

sublimas *Columna, fortasse recte, sed addidisse potest poeta e. c.* sit testis

XIII

Medea

. . . saluete, óptima corpora!
Cétte manus uestrás measque accipite!

Non. 85, 1 'cette significat dicite uel date ab eo, quod cedo . . . Ennius in Medea . . .' Euripides v. 1069:

δότ', ὦ τέκνα,
δότ' ἀσπάσασθαι μητρὶ δεξιὰν χέρα.

1 optima pignora *H. Stephanus* o pia pignora *x*

XIV

Iúppiter tuque ádeo summe Sól, qui res omnís spicis,
Quíque tuo ⟨cum⟩ lúmine mare térram caelum cóntines,
'Inspice hoc facinús, prius quam fíat: prohibesseís scelus!

Probus in Verg. Ecl. 6, 31 p. 16 K. 'similiter et Ennius in Medea exule in his uersibus: Iuppiter' e. q. s. 'nam et hic Iuppiter et Sol pro igni, qui mare et terram et caelum continet.' Euripides v. 1251:

ἰὼ Γᾶ τε καὶ παμφαὴς
ἀκτὶς Ἀελίου, κατίδετ' ἴδετε τὰν
ὀλομέναν γυναῖκα, πρὶν φοινίαν
τέκνοις προσβαλεῖν χέρ' αὐτοκτόνον.

1 qui res omnis ω qui omnis res *H. Keilius* res qui omnes *Vossius* res omnes qui *Porsonus* spicis *Vahlenus mus. Rhen.* 14, 566 inspicis ω 2 tuo cum lumine *idem* tuo lumine ω lumine tuo *Porsonus* obtutu luminis *Bue* maria *Porsonus* (*cf. coroll.* XXIX) contues *Vossius* quique maria terram caelum contines tuo lumine *Fleckeisenus* 3 fiat *vulgo* fit ω prohibesseis *Fleckeisenus* prohibesse et *Par.* prohibesse *Vat.* prohibessis *Bothius* prohibe *Egnatius* hoc prohibe *Vossius*

XV

Qui ípse sibi sapiéns prodesse nón quit, nequiquám sapit.

Cicero ad famil. VII 6 (cf. V) Idem de off. III 15, 62 'haec igitur est illa pernicies, quod alios bonos, alios sapientes existimant. Ex quo Ennius nequiquam sapere sapientem, qui ipse sibi prodesse non quiret. Vere id quidem, si, quid esset prodesse, mihi cum Ennio conueniret.' Sententia Euripidis est fr. 905 N^2.: *μισῶ σοφιστήν, ὅστις οὐχ αὑτῷ σοφός.*

ipsus *Columna* ipsi *Spengelius in senariis*

XVI

'Vtinam ne umquam, Méde, Colchis cúpido corde pédem
extulisses!

Non. 297, 16 'efferre significat proferre . . . Ennius Medea . . .' cf. Euripidis v. 431 *σὺ δ' ἐκ μὲν οἴκων πατρίων ἔπλευσας Μαινομένᾳ κραδίᾳ.*

Mede *nominis formam vindicavit Meinekius anal. Alex.*

p. 45 Colchis *Fruterius, Lipsius* cordis ω extetulisses *coni. Bue anapaestis: cf. coroll.* XXX

Inserenda praeterea huic fabulae sunt inc. nom. XXV, inc. inc. fab. XCIV, fortasse etiam LXXXVII. LXXXIX. XC. XCI (LXXXVIII?).

MEDEA

Asta átque Athenas ánticum, opulentum óppidum
Contémpla et templum Céreris ad laeuam áspice.

Non. 470, 3 'contempla ... Ennius Medea: asta ... contempla.' Varro de l. l. VII 9 M. 'in hoc templo faciundo arbores constitui fines apparet, et intra eas regiones, qua oculi conspiciant, id est tueamur, a quo templum dictum et contemplare, ut apud Ennium in Medea: contempla' e. q. s. 'contempla et conspicare idem esse apparet.'

1 atq. atq. *Ba* anticum *Rothius* antieum ω antiquum *ed. pr.*

MELANIPPA

I

Certátio hic est núlla quin monstrúm siet: 245
Hoc égo tibi dico ét coniectura aúguro.

Cf. Cicero de off. I 31, 114.

Non. 469, 5 'auguro ... Ennius Melanippo ...' (Menalippo W Bamb. Harl. Melanippo Leid. Melanippa Columna.)

1 certatio *Passeratius* certo ω nulla *Ba L* nullum φ nullum dubium *Bergkius*

II

Mi auscúlta, nate: púeros iube cremárier. 246 248

Non. 246, 11 'auscultare est obsequi ... Ennius Menalippa ...'

1 mi *Fruterius* mihi ω 2 iube cremarier *vel* cremitari iube *Bothius* cremari iube ω comburi iube *x. De re cf. coroll.* XXX

III

. . . . regnúmque nostrum ut sóspitent
Supérstitentque. 250

Non. 176, 2 'sospitent, saluent.' Idem 170, 14 'superstitent, saluent.' (Menalippa W p. 176)

1 ut *om. ω p.* 176 *Fortasse uno versu* regnúmque nostrum sóspitent supérstitent

IV

Lumine sic tremulo terra et caua caerula candent.

Macrobius Sat. VI 4, 7 'splendet tremulo sub lumine pontus: tremulum lumen de imagine rei ipsius expressum est. Sed prior Ennius in Melanippe . . .'

anapaestos dimetitur x: cf. coroll. XXX

V

. . . . . . cum saxum scíciderit.

Priscianus p. 890 P. 'scindo, scidi. Vetustissimi tamen etiam scicidi proferebant . . . Ennius in Melanippa: cum
in e
s. s.' (in melanippa om. Sang. imlanippa Reg. in menalippa Bamb. Bern. in menelāpa Carolir. in melāpa Grut.) Gellius VI (VII) 9, 16 'praeterea inueni a uerbo scindo simili ratione non sciderat sed sciciderat dictum esse. L. Accius . . . Ennius quoque [in Melanippa: cum s. s.] Valerius Antias' e. q. s. Supplevit Iac. Gronovius.

sciscíderit *Reg.*

VI

Gellius V 11 'inter enim pulcherrimam feminam et deformissimam media forma quaedam est . . . qualis a Q. Ennio 'in Melanippa perquam eleganti uocabulo stata dicitur . . . Ennius autem in ista quam dixi tragoedia eas fere feminas ait incolumi pudicitia esse, quae stata forma forent.'

Quae numeris sic conclusit Bue: uídi eas ferme féminas 'Incolumi *e. q. s.*

Melanippae esse suspicatus sum etiam inc. nom. XXXIV.

NEMEA

I

Teneór consipta, undíque uenor.

Non. 183, 14 'uenor, circumuenior. Ennius Nemea . . .'

(menea, sed corr. ut sit nemea, W Medea Bentinus) cf. Pauli Festus p. 62 M. 'consiptum apud Ennium pro conseptum reperitur.'

consipta *Vossius ex Paulo* concepta *W* consepta *φ*

II

Pecudí dare uiua maríto

Priscianus p. 659 P. 'hic et haec et hoc pecus. Ennius in Nemea . . . Potest tamen figurate hoc esse prolatum, ut si dicam: aquila maritus uel rex auium.'

pecodi *Sang.* uiua *χ* uiuã *Bern. alt. m. corr.* uiuam *φ* iura *conieci trag. Rom. p.* 162 maritus *add. Reg. m.* 2 pecudi dare Viuám marino *Grotius*

PHOENIX

I

Stúltus est qui ⟨nón⟩ cupienda cúpiens cupientér cupit.

Non. 91, 8 'cupienter, cupidissime . . . Ennius Foenice . . .'

stultust *Vossius* non *inserui* nec *Bergkius* cupienda *idem* cupida *ω* cupidam *Vahlenus Herm.* 12, 399 cupida mente *idem ind.* 1888/9 *p.* 16 cupita *olim dedi*

II

Séd uirum uerá uirtute uíuere animatum áddecet
Fórtiterque innóxium orare áduersum aduersários.
'Ea libertas ést, qui pectus púrum et firmum géstitat:
'Aliae res obnóxiosae nócte in obscurá latent.

Gellius VI (VII) 17, 10 (de significatione uocabuli, quod est obnoxius) 'iam uero illud etiam Q. Enni . . . quod scribit in Phoenice in hisce uersibus . . .'

1 uirtute uera *Bothius* 2 orare *scripsi coroll.* XXXI uacare *Reg.* uocare *φ* stare *Bentleius* facere *Bue* innocuum uerare *Vahlenus Herm.* 12, 254 aduersus *χ* ad *Bothius* 3 ea libertast, si qui *Acidalius*, *sed cf. coroll.* XXXI 4 obnoxiosae *Acidalius* obnoxio se *vel sim.* *ψ* obnoxiae *χ*

III

Plús miser sim, sí scelestum fáxim quod dicám fore.

Non. 507, 22 'f a x i m, fecerim. Ennius Foenice . . .'

sim *Delrio* sum *ω* scelestum *ed. pr.* scelestim *ω*

IV

. . . . ⟨nec⟩ tú metuisti crédere? —
Tuque éxercere línguam, ut argutárier
Possís?

Non. 245, 25 'a r g u t a r i dicitur loquacium, proloqui. Ennius q u o e n i c e t u m tu isti credere atque exerce linguam' e. q. s. (P h o e n i c e: t u m Mercerus.)

1 tu metuisti *conieci coroll.* XXXI (*olim* potuisti) tum tu isti *ω* tutum isti *Bothius* crede *GHL* 2 tuque *scripsi* atque *ω* exercere *Vrbin.* 308 exerce *φ* linguam *Basil. Montep.* lingua *ψ* tum tu isti credere | nolito atque exerce l. ut possis argutarier *x* tum tu isti congredere atque exerce l. ut a. Possis *Bue*

V

Quám tibi ex ore orátionem dúriter dictís dedit!

Non. 512, 8 'd u r i t e r pro dure . . . Ennius Foenice . . .' (In Bamb. nihil extat praeter duas voces extremas) Charisius p. 178 P. 'd u r i t e r. Terentius in Adelphis . . . ubi Acron: secundum antiquorum, inquit, consuetudinem. Nam et Ennius in Phoenice . . .' (p o e n i c e cod.) *Cf. Plauti Merc.* 176

VI

Saéuiter suspícionem férre falsam fúttilum est.

Non. 511, 5 's a e u i t e r pro saeue . . .'

VII

'Vt quod factum est fúttile, animi uós feratis fórtiter.

Non. 514, 13 'f u t t i l e, futtiliter. Ennius Foenice . . .'

futile *Ba* animi *commendavi coroll.* XXXI *sq.* amici *ω* a me *prop. Bue* animis *x* uos feratis *ed. pr.* uos fueratis *ψ* non fueramus *Palat.* nos feramus *ed.* 1480

VIII

'Ibi tum derepénte ex alto in áltum despexít mare.

Non. 518, 5 'derepente . . .'

in salsum *x*

His addi iusseram inc. nom. XXVI inc. inc. fab. CXVII inc. inc. pall. v. 60.

TELAMO

I

Telamo

'Ego deum genus ésse semper díxi et dicam caélitum,
Séd eos non curáre opinor, quíd agat humanúm genus:
Nám si curent, béne bonis sit, mále malis, quod núnc abest.

Cicero de div. II 50, 104 'an noster Ennius? qui magno plausu loquitur assentiente populo [1. 2]. Et quidem cur sic opinetur, rationem subicit. Sed nihil est necesse dicere quae secuntur: tantum sat est intellegi, id sumere istos pro certo, quod dubium controuersumque sit.' Idem de nat. deor. III 32, 79 'Telamo autem uno uersu totum locum conficit, cur di homines neglegant [3].' Idem de div. I 58, 132 (cf. II)

II

Séd superstitiósi uates ínpudentesque árioli,
Aút inertes aút insani aut quíbus egestas ímperat,
Quí sibi semitám non sapiunt, álteri monstránt uiam,
Quíbus diuitias póllicentur, áb eis dracumam ipsí petunt.
[De hís diuitiis síbi deducant drácumam, reddant cétera.]

Cicero de div. I 58, 132 'nunc illa testabor, non me sortilegos neque eos, qui quaestus causa ariolentur . . . agnoscere. Non habeo denique nauci Marsum augurem, non uicanos aruspices, non de circo astrologos, non Isiacos coniectores, non interpretes somniorum. Non enim sunt hi aut scientia aut arte diuini, sed superstitiosi' e. q. s. 'Atque haec quidem Ennius, qui paucis ante uersibus esse deos censet, sed eos non curare opinatur, quid agat humanum genus.' Ennianos versus demum a verbis 'sed superstitiosi' incipere intellexit Bothius.

1 sed *utrum Ennii sit an Ciceronis, dubitari potest* 2 aut insani, quibus *Hermannus* 4 dracumam: *cf. Ritschelii opusc. II* 469 *sqq.* drachmam *Leid.* B^1 dracmam *vel* dragmam *ψ* *Versum* 5 *non potui mihi persuadere ab Ennio potius prioribus adiunctum quam lectoris alicuius lascivia confictum esse* drachumam *ψ* dracmam *vel* dragmam *Leid.* B^2 *Vind.*^{2}

III

Móre antiquo audíbo atque auris tíbi contra utendás dabo.

Non. 506, 1 'audibo pro audiam. Ennius Telemone ...'

atque *Ba* neque *φ* utendos *Ba* tu ibi c. u. dato *x*

IV

Scíbas natum ingénuum Aiacem, cuí tu obsidioném paras.

Festus p. 198 M. 'obsidionem potius dicendum esse quam obsidium adiuuat nos testimonio suo Ennius in Telamone quom ait ...'

V

Nam íta mihi Telamónis patris, aui Aéaci et proauí Iouis
Grátia ecstet átque hoc lumen cándidum clarét mihi

Non. 85, 23 'claret, clara est' (sit *x*) 'uel clareat ...'

1 aui Aeaci *Bergkius* atquefaci *ω* atque Aeaci *Vahlenus acad. Berol. rel.* 1888 *p.* 32 *sqq.* 2 ecstet *scripsi* (*coroll.* XXXII) ea est *ω* adsit *vel* astet *Bue* esse est *Vahlenus miro acumine* mihi clareat *Onions* *sententiam intellego hanc: ita mihi hoc lumen extet atque clareat gratia maiorum. cf. cor. com.* CX

VI

Eándem me in suspícionem scéleris partiuít pater.

Non. 475, 25 'partiret pro partiretur ...'

in me *Delrio* me, *om.* in, H^1

VII

Deúm me sentit fácere pietas, cíuium porcét pudor.

Non. 160, 4 'porcet significat prohibet ...'

sentit *ω*, *tuetur Vahlenus Herm.* 15, 260, *quem interim sequor*

dubitanter. sinit id *Bue* sancit *Bergkius* renuit *Vahlenus Herm.* 12, 254 retinet *Baehrens* incendit *Lipsius* dein senis me *Hermannus*: *an* dein me senicis? (*cf. coroll.* XXXII)

VIII

Stráta terrae láuere lacrumis uéstem squalam et sórdidam

Non. 172, 20 'squalam pro squalidam.' Idem 504, 3 'lauere inde tractum est.'

terra *BaH p.* 504, *Hermannus* squalidam *ω p.* 504

IX

abnuebunt

Diomedes p. 378 P. 'uerum apud ueteres et abnueo dictum annotamus, ut Ennius octauo annalium: certare abnueo' e. q. s. 'item in Telamone ex eo futurum abnuebunt.'

abnuebant *Par.*

Eiusdem fabulae est inc. inc. fab. XLV, fortasse etiam inc. nom. XXVII et LXII.

TELEPHVS

I

Regnúm reliqui saéptus mendicí stola.

Non. 537, 25 'stolam ueteres non honestam uestem solum, sed etiam omnem, quae corpus tegeret. Ennius Telefo [III] idem in eadem: regnum' e. q. s.

mendici *Leopardus* medici *ω*

II

Palám muttire plébeio piáculum est.

Festus p. 145 M. 'mutire, loqui. Ennius in Telepho...' Paulus p. 144 M. 'muttire, loqui. Ennius...' Phaedrus III epil. 34 'ego quóndam legi quam puer sententiam Palám... periculum est, Dum sánitas constabit pulchre meminero.' Contulit Welckerus ex Euripidis Telepho fr. 703 N². *μή μοι φθονήσητ', ἄνδρες Ἑλλήνων ἄκροι, Εἰ πτωχὸς ὢν τέτληκ' ἐν ἐσθλοῖσιν λέγειν.*

III

Caédem caueo ⟨hoc⟩ cúm uestitu, squálida saeptús stola.

Non. 537, 25 (cf. I) Festus p. 329 M. '[squalidum in]cultum et sordidum — — — — in Telepho: quam ue........... ....stola.' Cf. Euripidis Teleph. fr. 697 N^2. πτώχ' ἀμφίβληστρα σώματος λαβὼν ῥάκη Ἀλκτήρια τύχης (αἰχμῆς?)

caedem caueo *Geelius* cedo et caueo *Nonii* ω cedo et abeo *Madvicus* cum *Nonius* quam (*sc.* quom) *Festus* uestitu *Geelius* uestitus *Nonii* ω ue— *Festi cod.*

IV

. . qui illum dí deaeque mágno mactassínt malo!

Non. 342, 15 'mactare malo adficere significat . . . Ennius Telefo . . .' Contulit Geelius de Telepho Eur. p. 26 Euripidis Tel. fr. 720 N^2 κακῶς ὄλοιατ'· ἄξιον γὰρ Ἑλλάδι.

senarium praetulit Bue

V

. . . . uérum quorum líberi letó dati
Súnt in bello, nón lubenter haéc enodari aúdiunt.

Non. 15, 12 'enoda significat explana . . . Ennius Telefo . . .'

VI

Et cíuitatem uídeo Argiuum incéndere.

Non. 429, 4 'inter urbem et ciuitatem hoc interest: urbs est aedificia, ciuitas incolae . . . Ennius Telefo . . .'

incendier *Aldina*

VII

Deúmque de consílio hoc itiner crédo conatúm modo.

Non. 490, 12 'itiner pro iter.'

de *om.* *W*

VIII

Te ipsum hóc oportet prófiteri et próloqui
Aduórsum illam mihi.

Non. 232, 25 'aduorsum rursum apud significat . . . Ennius Telefo . . .'

1 ted ipsum op. hoc *olim scripseram* 2 aduorsus *x*

Praeterea ad hanc fabulam revocavi inc. nom. XXVIII. XXIX, inc. inc. fab. XIV—XVII.

THYESTES

TVESTES acta ludis Apollinaribus a. 585: Cicero Brut. 20, 78.

I

Sét me Apollo spé delectat, dúctat ⟨dictis⟩ Délphicus.

Non. 97, 32 'delectare, inlicere, adtrahere. Ennius Theeste . . .' (Thoeeste olim scriptum fuit.)

spe *Bue* ipse ω ipsus *Bothius* dictis *suppl. Onions, om.* ω spe delectat laeta *conieceram* *Tradita, ut quae cret. dim. cum tetrap. troch. catal. expleant, mutari vetat Vahlenus ind.* 1888/9 *p.* 9

II

Sed sónitus auris meás pedum pulsu íncrepat.

Non. 255, 25 'crepare, ferire.'

III

Ibi quíd agat secum cógitat pensát putat.

Non. 369, 25 'putare, animo disputare . . .'

cogitet *LW* pensat *scripsi* parat ω paritat *Bue* curat *Studemundus* uorsat *Luchs*

IV

Quemnám te esse dícam, qui tárda in senéctute —?

Cicero orat. 55, 184 'quamquam etiam a modis quibusdam cantu remoto soluta esse uideatur oratio . . . quorum similia sunt quaedam etiam apud nostros, uelut illa in Thyeste: quemnam' e. q. s. 'et quae sequuntur: quae, nisi cum tibicen accessit, orationis sunt solutae simillima.' cf. Varronis sat. περὶ ἐξαγωγῆς apud Non. 336, 27 'quemnám te esse dícam, ferá qui manu corporis' e. q. s.

senectute ω: *ante vocalem in continuitate numerorum ferri potuit.* senecta *Bothius*

V

'Impetrem ⟨fac⟩ fácile ab animo ut cérnat uitalem ábigeum.

Non. 261, 15 'cernere, iudicare . . .'

fac facile *coni. coroll.* XXXIII facile *ω* fac ille *Vahlenus mus. Rhen.* 16, 579 facite *Delrio* cernet *GH* abigeum *scripsi: cf. CGl.* II 3, 33. 234, 20 IV 3, 15. 201, 14. 301, 25 V 43, 4 babium *ω* halitum *Junius in mg.* habitum *Vahlenus Herm.* 12, 254 uiam *Bue*

VI

Sín fracebunt cóndiciones, répudiato et rédditο.

Non. 110, 15 'flaccet, languet, deficit . . . .'

sin *Gulielmius* in *ω* fracebunt *prop. coroll.* LXXV flaccebunt *Nonius* reicito *x*

VII

'Aspice hoc sublímen candens, quem ínuocant omnés Iouem.

Festus p. 306 M. 'sublimem' (sublimen Paulus) 'est in altitudinem elatum, ut Ennius in Thyeste . . .' Cicero de nat. deor. II 2, 4 'quid enim potest esse tam apertum . . . cum caelum suspeximus . . . quam esse aliquod numen . . . quod ni ita esset, qui potuisset adsensu omnium dicere Ennius: aspice' e. q. s. Ibidem 25, 65 'hunc igitur' (sc. Iouem) 'Ennius, ut supra dixi, nuncupat ita dicens: aspice' e. q. s. Ibidem III 4, 10 'primum fuit, cum caelum suspexissemus, statim nos intellegere, esse aliquod numen, quo haec regantur. Ex hoc illud etiam: aspice' e. q. s. Ibidem 16, 40 'sit sane deus ipse mundus. Hoc credo illud esse sublime' e. q. s. Apuleius de mundo c. 33 p. 363 Oud. 'Romanus etiam poeta sic sensit: aspice' e. q. s. Probus in Verg. Ecl. 6, 31 p. 11 K. 'Ennius: aspice' e. q. s. Contulerunt Euripidis inc. fab. fr. 941 N^2: *ὁρᾷς τὸν ὑψοῦ τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα κ. τ. λ. τοῦτον νόμιζε Ζῆνα, τόνδ' ἡγοῦ θεόν.*

sublimen *Verrius Flaccus ut videtur, Apulei ms. Benedictinus, Scaliger ad Varr. de re rust. p.* 235 *veteres Apulei libros antestans: cf. Ritschelius opusc. II* 463 *sq.* sub lumine *mss. Vossiani Apulei* sublime *Festi cod., Apulei Florentinus, Probus, Ciceronis ω* inuocant *corr. ex* inuocat *Leid. B de deor. nat. II* 2, 4 uocant *Festus et Probus*

VIII

Thyestes

Nolíte, hospités, ad me adíre: ilico ísti:
Ne cóntagió mea bonís umbraue óbsit.
Tánta uis scéleris in córpore haeret.

Alius

Quidnam ést, obsecró? quid te adíri abnutas?

Cicero Tusc. disp. III 12, 26 'qualis enim tibi ille uidetur [inc. inc. fab. LVII]? Iouis iste quidem pronepos. Tamne ergo abiectus tamque fractus? Nolite, inquit [1—3]. Tu te, Thyesta, damnabis orbabisque luce propter uim sceleris alieni?' Idem de orat. III 41, 164 'nolo esse uerbum angustius id quod translatum sit, quam fuisset illud proprium ac suum: [4]. melius esset uetas prohibes absterres: quoniam ille dixerat ilico ... obsit.'

1 *sqq. baccheos agnovit Bentleius* isti *Pith. Monac. Tusc.* istic ψ istinc *Wesenbergius* 3 *bacchiacum versum explent praemisso* meo *Bentleius*, stetis *Lachmannus: creticum olim addito in fine* meo *effeci, sed cf. coroll.* XXXIII *sq.* 4 adiri (*vel* abire) abnutas ω: *bacchei clausula iambica excipiuntur.* abnutas adiri *scripseram* adiri renutas *Bentleius* adirier abnutas *Vahlenus*

IX

Heú heu, mea Fortúna, ut omnia ín me conglomerás mala!

Non. 90, 15 'conglomerare, inuoluere, superaddere. Ennius Tithe ...' (thyete Vrbin. 307 Thyeste ante Mercerum.)

heu heu *Vossius* heu *Vrbin.* eu φ eheu *Lachmannus* glomeras *W*

X

... e quá mihi maxime hódie hic contigerít malum.

Non. 268, 12 'contingere, euenire ... Ennius Tyeste ...'

e qua *Bue* quam ω hic hodie ω

XI

Thyestes

'Ipse summis sáxis fixus ásperis, euísceratus,
Látere pendens, sáxa spargens tábo, sanie et sánguine atro

* * *

Néque sepulcrum, quó recipiat, hábeat portum córporis,
'Vbi remissa humána uita córpus requiescát malis.

Cicero Tusc. disp. I 44, 107 'execratur luculentis sane uersibus apud Ennium Thyestes, primum ut naufragio pereat Atreus. durum hoc sane; talis enim interitus non est sine graui sensu; illa inania [1. 2]. Non ipsa saxa magis sensu omni uacabunt quam ille latere pendens, cui se hic cruciatum censet optare. Quae essent dura, si sentiret, nulla sunt sine sensu. Illud uero perquam inane: [3. 4]. Vides quanto haec in errore uersentur: portum esse corporis et requiescere in sepulchro putat mortuum, magna culpa Pelopis, qui non erudierit filium nec docuerit, quatenus esset quidque curandum.' Idem in Pisonem 19, 43 'Thyestea est ista execratio poetae uulgi animos, non sapientium mouentis: ut tu naufragio expulsus uspiam saxis fixus asperis euisceratus latere penderes, ut ait ille, saxa ... atro.' (Verba ut tu naufragio expulsus uspiam Ciceroni rescripsit Bentleius Enniana poesi in brevius, ut videtur, ab illo contracta. Quod scholiasta Vaticanus illis naufragio expulsus uspiam adscripsit 'uersus Ennii', Halmius Garatonio adsentit, qui superiore aliquo Ennianae fabulae loco talia legi potuisse censuit.) Non. 405, 3 'spargere, madefacere. Lucilius lib. XVIIII: [2]' quae aut traducta sunt a Lucilio aut librariorum turbis perperam eius nomine afferuntur.

1 *sqq. numeros constituit Bentleius* 3 quod *x*

'Thyesteas preces' tangit Horatius epod. V 86, ubi cf. schol. Praeterea eidem fabulae tribui possunt inc. nom. XXX. XXXVII—XXXIX, inc. inc. fab. LVII.

INCERTI NOMINIS RELIQVIAE

I

Vlixes

Quís ibi non est uúlneratus férro Frugio? . . .

Cicero pro Rosc. Am. 32, 90 'multos caesos non ad

Trasumenum lacum, sed ad Seruilium uidimus. Quis ibi non est u. f. F.' Schol. Gronov. in Cic. l. l. 'ferro Frugio] in Ennio haec fabula inducitur Achillis, quo tempore propter Briseidam cum Graecis pugnare noluit: quo etiam tempore Hector classem eorum incendit. In hac pugna Vlixes uulneratus inducitur et fugiens ad Achillem uenit. Cum interrogaretur ab Aiace' (Achille Bergkius ind. lect. Marburg. aest. 1844 p. XII), 'cur fugisset, ille ut celaret dedecus: quis enim non' (add. Schuetzius) 'uulneratus ferro Frugio?' Referunt ad Achillem fabulam: mihi monenti etiam in Herculis lutris haec locum habere potuisse adsensit Vahlenus. (cf. hist. trag. Rom. 119) 'Priamum ipsum senem' quae paulo post apud Ciceronem leguntur quomodo potuerit Vlixes in eadem oratione proferre non liquet. cf. Fleckeiseni ad h. l. adn. Gertz stud. crit. in Senecae dial. p. 55 sq.

ibi non est *Cicero* enim *scholiasta* Brugio *Ennium scripsisse iam Osannus anal. crit.* 15 *monuit conl. Cic. oratore* 48, 160 (fr. VII)

II

Eurypylus

O Pátricoles, ad uós aduenienѕ aúxilium et uestrás manus
Petó, prius quam oppetó malam pestem mándatam hostilí manu.

* * *

Neque sánguis ullo pótis est pacto prófluens consístere.

* * *

Si quí sapientiá magis uestra mórs deuitarí potest.
Namque Aésculapi líberorum saúcii opplent pórticus:
Non pótis accedi.

* * *

qui álteri exitiúm parat,
Eum scíre oportet, síbi paratam péstem ut participét parem.

* * *

Patricoles

Elóquere eloquere rés Argiuum proélio ut se sústinet.

Eurypylus

Non pótis ecfari tántum dictis, quántum factis súppetit.

* * *

325 'Vbi fortuna Hectóris nostram acrem áciem inclinatám ⟨dedit⟩

Cicero Tusc. disp. II 16, 38 'quin etiam uidemus ex acie efferri saepe saucios ... at uero ille exercitatus et uetus ob eamque rem fortior medicum modo requirens a quo obligetur, o Patricoles, inquit, ad uos aduenieus ... accedi. Certe: Eurypylus hic quidem est. Vbi tandem luctu conturbatur? Hominem exercitum uide quam non flebiliter respondeat,' (Certe Eurypylus hic quidem est hominem exercitum ubi tantum luctus continuatur libri, nisi quod exercitatum Bern. et alii codd. boni teste Orellio. luctum continuatus Reg. Gud. Brux. Verba certe ... exercitum Patroclo dedit Bentleius, item deleto est Tischerus. cérte Eurypylus híc quidem est: | hóminem e. Seyffertus Berl. phil. Wochenschr. 1884 n. 52. Me in separandis poetae verbis secutus Vahlenus Ciceronis cola ultima sic conformavit: hominem exercitum! ubi tandem luctus continuat. uide e. q. s. Alii alia protulerunt rudia, obscura, incommoda.) 'rationem etiam adferat, cur aequo animo sibi ferendum sit: qui alteri ... parem. Abducet Patricoles, credo, ut conlocet in cubili, ut uolnus obliget. si quidem homo esset, sed nihil uidi minus.' (sic Victorius: uidimus libri.) 'Quaerit enim quid actum sit: eloquere ... suppetit. Laberis' (sic Bentleius. laboris libri): 'quiesce igitur et uolnus alliga.' (Laberis ... alliga: tace Patroclo tribuit Bentleius. Laboris. Pa. ..... quiesce et uolnus alliga Hermannus Opusc. V 143 Laboris. Pa. Tu quiesce igitur et uolnus alligauero Bergkius l. l. laboris poetae, reliqua Ciceroni ascribunt editores plerique.) 'Etiam si Eurypylus posset, non posset Aesopus: ubi fortuna' e. q. s. 'et cetera explicat in dolore.' Idem orat. 46, 155 'itaque idem poeta' (Enn. 44. 51. 363), 'qui inusitatius contraxerat: patris mei meum factum pudet, pro: meorum factorum, et: texitur, exitium examen rapit, pro: exitiorum, non dicit liberum ... sed ut isti uolunt: neque tuum umquam in gremium extollas liberorum ex te genus. Et idem: namque Aesculapi liberorum. At

ille alter in Chryse ... Atqui dixit Accius [inc. fab. V].' Non Accii, ut G. Hermannus opusc. V 142 voluit, cui Lachmannus in Lucr. I 778 adsensit, sed Ennii ex Achille, ut videtur, versus esse cum ipsa Ciceronis verba docent tum genetivi Hectoris v. 325 mensura: cf. Accii inc. fab. XXXVI, Ennii v. 92 sq.

1 Patricoles *ψ* Patrocles *χ* 2 oppetam *Bern. m. alt., unus Oxon. Leid.* mandatam *ω* datam *Bentleius* *Post v.* 2 *et* 3 *lacunas statui: cf. coroll.* XXXIV 6 potis *Bothius* potest *ω* 8 paratum *Bentleius* 9 eloquere propere *Bergkius* 10 potis *Davisius* potest *ω* 11 acrem *om. duo Oxon., Bentleius, defendit Bergkius*

III

éo ego ingenio nátus sum:
⟨Aéque⟩ amicitiam átque inimicitiam ín frontem promptám gero.

Gellius XIX 8, 6 'inimicitiam autem Q. Ennius in illo' (Achille coni. *x*) 'memoratissimo libro' (loco Oiselius: cf. 'liber Acci' Pers. I 76) 'dixit: eo, inquit, ingenio' e. q. s. Nonius p. 129, 26 'inimicitia numero singulari. Ennius ...' Cf. Homeri Il. IX 312 *ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς Ἀΐδαο πύλῃσιν, Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθῃ ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἴπῃ.* Nam ex Achille haec quoque videntur sumpta esse.

1 *sq. trochaeos etiamnunc praetuli anapaestis elumbibus vel laceris* ego *om. Gellius* 2 amicitia modo inimicitiam *L Nonii* inimicitiam atque amicitiam *olim posui* fronte *Grut. Palat. Gellii, Nonii Montep.* frontei *x* expromptam *Fruterius* eo ego ingénio Natús sum: amicitiam *e. q. s. Bue*

IV 328

† Meae tám potis pacis potíri 329

Festus p. 360 M. 'antiqui tam etiam pro tamen usi sunt, ut — Ennius: ille meae' e. q. s. (Achille: meae conieceram. in Nemea Bue)

Et numeri incerti et verba ille meae *cod.: v. supra.* illa me *Hermannus conl. Eur. Hec.* 277 in belli limine | tám p. p. p. *conieci coroll.* XXXV

V

Hectór, qui haud cessat óbsidionem obdúcere. 330

Festus p. 198 M. 'obsidionem potius dicendum esse quam obsidium adiuuat nos testimonio suo Ennius in Tela-

mone — item alio loco: Hector' e. q. s. Hectoris Lutris tribui; item fr. VI. VII.

qui] *an* que?

VI

Crássa puluis óritur, omnem péruolat caelí fretum.

Non. 205, 28 'fretum ... masculini ...'

VII

. . . . . uí patefecerúnt Bruges.

Cicero orat. 48, 160 'Burrum semper Ennius, numquam Pyrrhum; ui p. B., non Phryges: ipsius antiqui declarant libri.' Quintilianus I 4, 15 'sed B quoque in locum aliarum dedimus aliquando, unde Burrus et Bruges et Belena.'

VIII

hehae! —
'Ipse clipeus cécidit.

Varro de l. l. VII 93 M. 'euax uerbum nihil significat, sed effutitum naturaliter est, ut apud Ennium ...' Anonymus de dubiis nominibus GL V p. 574 K. 'clipeus, gen. masc., ut Ennius: cecidit clipeus.' Patricolis caedem in Hectoris lutris narrari Achilli statui conl. Homeri Il. XVI 803: ex comoedia dempta videntur A. Spengelio, sed comoediis Ennii non usum esse Varronem invenio.

IX

335 . . . tueor té senex? pro Iúppiter!

Varro de l. l. VII 12 M. 'tueri duo significat, unum ab aspectu ut dixi, unde est Enni illud: tueor' e. q. s. Priamo Achillem in eadem fabula dicere conieci.

X

Aiax

336 337 Lumén iubarne in caélo cerno?

Varro de l. l. VI 6 M. 'ut ante solem ortum, quod eadem stella uocatur iubar, quod iubata ... Ennius Aiax' (Ennii Aiax Vahlenus in editione, Ennianus Aiax idem mus. Rhen. 16, 578, valde quidem probabiliter.) 'lumen' e. q. s. (a) Ibidem VI 81 M. 'cerno idem ualet: itaque pro uideo ait

Ennius: lumen' e. q. s. (b) Ibidem VII 76 M. '†aliquod lumen' e. q. s. 'iubar dicitur stella Lucifer, quase in summo' (cf. Lachmannus in Lucr. II 291) 'quod habet lumen diffusum ut leo in capite iubam.' (c) Et hoc et sequens fragmentum ad Aiacem rettuli.

1 *sq.* aliquód lumen — iubarne? — *Vahlenus ind.* 1880 *p.* 13 *sq.* álbicat lumen: iubarne *Bue*

XI

Salmácida spolia síne sudore et sánguine

Festus p. 329 M. 'Salmacis nomine nympha Caeli et Terrae filia fertur causa fontis Halicarnasi aquae appellandae fuisse Salmacidis, quam qui bibisset, uitio impudicitiae mollesceret. Ob eam rem, quod eius aditus angustatus parietibus occasionem largitur iuuenibus petulantibus antecedentium puerorum puellarumque uiolandarum, quia non patet refugium. Ennius ...' Cicero de off. I 18, 61 'itaque in probris maxime in promptu est, si quid tale dici potest: uos enim iuuenes animum geritis muliebrem, illa uirgo uiri' (cf. Lachmannus in Lucr. IV 211) 'et si quid eiusmodi: Salmacida' e. q. s.

sudore et sanguine *Cicero* sanguine et sudore *Festus*

XII

Is habét coronam uítulans uictória.

Pauli Festus p. 369 M. 'uitulans, laetans gaudio, ut pastu.' Alexandro tribuit Hartungus Eurip. rest. II 238.

XIII

Neoptolemus

Phílosophari est míhi necesse, at paúcis: nam omnino haút placet.

Cicero Tusc. disp. II 1 'Neoptolemus quidem apud Ennium philosophari sibi ait necesse esse, sed paucis: nam omnino haud placere. Ego autem, Brute, necesse mihi quidem esse arbitror philosophari ... sed non paucis, ut ille. — Sed tamen in uita occupata atque, ut Neoptolemi tum erat, militari pauca ipsa multum saepe prosunt.' (a) Idem de orat. II 37, 156 'ac sic decreui philosophari potius, ut Neoptolemus apud Ennium, paucis: nam omnino haud placet.' (b) Idem de rep. I 18, 30 'magis eum dele-

ctabat Neoptolemus Enni, qui se ait filosofari uelle, set paucis: nam omnino haud placere.' (c) Gellius V 15, 9 'Ennianum Neoptolemum probabamus, qui profecto ita ait: philosophandum est paucis: nam omnino haud placet.' Ibidem 16, 5 'eiusdemque illius Enniani Neoptolemi, de quo supra scripsimus, consilio utendum est, qui degustandum ex philosophia censet, non in eam ingurgitandum.' (d) Vnde olim talem versum: dégustandum ex eá, non in eam ingúrgitandum cénseo adiunxeram ad 340, sed aegre desideratur philosophiae nomen ad quod ea pronomen referri possit: itaque Mercklino concessi, qui in annall. philoll. supplem. III 668 Gellio haec relinquenda esse censuit. Apuleius de magia c. 13 p. 415 Oud. 'ne ego necesse habeam, contra sententiam Neoptolemi Enniani pluribus philosophari.' (e) Cf. Platonis Hippias maior p. 286 B. Tribui posse Andromachae fabulae monui in quaest. scen. p. 258. cf. hist. trag. Rom. 140.

philosophari est mihi necesse, at *Vossius*, *cf. a. an* philosopharier necessest? philósophandum est, sed *Bothius ex d* mihi phílosophandum est *Davisius*

XIV

342 Ardúa tesca aspera sáxa tuor.

Festus p. 356, 23 M. secundum Vaticanum R teste Mommseno in comm. acad. Berolin. a. 1864 p. 64 'templa antiqua tesca esse ait cuero' (i. e. 'Cicero uero') 'aspera difficilia aditu. Ennius: ardua aspera saxa tuor.' secundum Vrsinum: 'templa antiqua | [deum. Cicero u]ero aspera difficilia aditu | [dixit cum ait lo]ca aspera saxa tesca tuor.' Cf. Paulus 'tesca loca augurio designata. Cicero aspera ait esse et difficilia.' Enniana, quae olim inter incerta incertarum fabularum latuerunt, possunt fuisse ex Andromeda.

olim loca ego aspera saxea tesca tuor *edideram*, *e quibus* saxea *debebam O. Muellero. An* ardua saxa aspera tesca tuor?

XV

. . . . áger oppletus ímbrium
Frémitu

Servius Dan. in Verg. Ge. I 12 'frementem] quod ueteres murmura aquae fremitum dicebant. Ennius: ager' e. q. s. Et hoc et sequens fr. referri potest ad Andromedam.

XVI

. . . . et quís illaec est quae lúgubri
Súccincta est stola?

Non. 198, 1 'cuis et generi feminino attribui posse ueterum auctoritas uoluit . . .'

Inter varia, quae temptari possunt, praeplacet sét quis illaec est ⟨mulier⟩, quae stola succincta est lugubri?

XVII

O térra Traeca, ubi Líberi fanum ínclutum
Maró locauit!

Varro de l. l. V 14 M. 'locus est, ubi locatum quid esse potest, ut nunc dicunt conlocatum, ueteres id dicere solitos apparet . . . apud Ennium: o terra' e. q. s. His Eumolpi patriam in Erechtheo salutari potuisse conieci.

1 *sq.* inclutum Maro *in margine exemplaris Spanhemiani in bibliotheca Regia Berolinensi asservati.* in ciuium maro *Goth. Haun.* in ciuium mæro (*sic*), *corr.* muro, *Med. teste Wilmannsio* in ciuium muro *Par. a* inclutum, *om.* muro, *Gulielmius*
2 locaui *ω*

XVIII

Aréopagitae quía dedere aequám pilam

Varro de l. l. VII 19 'Ennii . . . Areopagitae ab Areopago: is locus Athenis.' Ex Eumenidibus sumpta sunt, coniungenda cum v. 136.

quia *scripsi* quid *Flor.* quod *Haun.* qui *Vindob.* aequam pilam *scripsi*: *cf. Asconii argum. Milon. p.* 34, 24 K. *Prop.* IV 11, 20 quam pudam *ω* aequam pugnam *O. Muellerus*

XIX

Apollo

Vndé sibi populi et réges consilium éxpetunt,
Summárum rerum incérti, quos ego ópe mea ex
Incértis certos cómpotesque cónsili
Dimítto, ut ne res témere tractent túrbidas.

Cicero de orat. I 45, 199 'quid est enim praeclarius, quam honoribus et rei publicae muneribus perfunctum senem posse suo iure dicere idem, quod apud Ennium dicat ille Py-

thius Apollo, se esse eum, unde sibi, si non populi et reges, at omnes sui ciues consilium expetant' e. q. s. In Eumenidibus videntur dicta fuisse: cf. Aesch. Eum. 29 sqq. 614 sqq.

1 *Populorum regumque concursum Ennius fortasse pluribus exornaverat, ut dubia sit fides huius versus primum a Bothio eruti ex Cicerone* populi et reges *Albertus Langius* ciues omnes *Bothius* 2 summarum *Lagomarsiniani* suarum summarum *Laud. Erl. Leid.* suarum φ ope mea *Reisigius* mea ope ω, *tenet Vahlenus rel. acad. Berol.* 1888 *p.* 12 *sq.* ex] *olim* pro *posui* 3 incepti certos *in coroll.* XXXV *sq. conieci*

XX

Nimiúm boni est, cui níl malist . . . .

Cicero de fin. II 13, 41 'non enim, si malum est dolor, carere eo malo satis est ad bene uiuendum. Hoc dixerit Ennius ...' Publilius Syrus 430 W.: 'nimium boni est in morte cui nil sit mali', in quibus verba in morte non cum antecedentibus, sed cum sequentibus coniungenda sunt. Muretus Var. lect. V 13 monuit quadrare Euripidis ex Hecuba v. 627 *κεῖνος ὀλβιώτατος Ὅτῳ κατ' ἦμαρ τυγχάνει μηδὲν κακόν.* adde Bacch. 910.

nihil est mali ω nimium boni est profecto cui *Hermannus Explebis versiculum scribendo* nimium b. est cui nil malist ⟨cotidie⟩ (*cf. coroll.* XXXVI *com.* CXVI)

XXI

Extémplo acceptam mé necato et fíliam.

Varro de l. l. VII 13 M. 'etiam indidem illud Enni ... extemplo enim est continuo.' (Enni Scaliger enī Flor. eī Vindob. enim ceteri libri) Contulit Bothius ex Euripidis Hecuba v. 391 *ὑμεῖς δέ μ' ἀλλὰ θυγατρὶ συμφονεύσατε.*

acceptam *Vossius*, *praelaturus tamen* arreptam. acceptum ω necato *Scaliger* negato ω filiam *Bothius* filium ω

XXII

. . . fauent faucíbus russis

Cantú, plausuque premúnt alas.

Cicero de div. II 26, 57 'cur ante lucem galli canant ... qui quidem silentio noctis, ut ait Ennius, fauent' e. q. s. Pertinere conieci ad anapaestos qui Iphigeniae initio cane-

pantur (cf. I et II), facta ad exemplar Euripideorum v. 9 *οὔκουν φθόγγος γ' οὔτ' ὀρνίθων οὔτε θαλάσσης* et 156 *ἴθι λευκαίνει κ. τ. λ.*

1 gallique *supplendum videtur; cf. trag. Rom. p.* 95 2 cantus *Leid. AB Vindob. m. pr.* f. f. russis: ⟨missis⟩ cantu *e. q. s. Vahlenus ind.* 1888/9 *p.* 13

XXIII

Eós reduci quám relinqui, déuehi quam déseri
Málui.

Diomedes p. 441 P. 'homoeoteleuton ... ut apud Ennium: eos' e. q. s. Charisius p. 251 P. 'homoeoteleuton ... ut: hos' e. q. s. Donati ars GL IV 398 K. 'homoeoteleuton ... ut: eos' e. q. s. add. artigr. in Hageni anal. Helv. p. CCXXXVII. Ad Iphigeniam rettuli.

1 hos *Charisius* te duci *Diomedis Monac.* deduci *Par. AB* reuei *Donati Santen. m. pr.* quam relinqui *om. Diomedis ω* quam relinquere *Donati Santen. m. pr.* (*scriptumne* relinquei *fuit?*) 2 maluit *Diomedis Par. B*

XXIV

'Animus aeger sémper errat: néque poti neque pérpeti
Pótis est ...... cúpere numquam désinit.

Cicero Tusc. disp. III 3, 5 'at et morbi perniciosiores pluresque sunt animi quam corporis. Hoc enim ipso odiosi sunt, quod ad animum pertinent eumque sollicitant, animusque aeger, ut ait Ennius, semper' e. q. s. Cf. v. 190.

1 poti] pati *ω* 2 potis est] potest *ω* potest se *Vahlenus ind. lect.* 1878 *p.* 10 *iambicam clausulam continuans, qualem iam Bergkius commendaverat de lacuna cf. cor. com.* CVIII

XXV

'Vt tibi Titánis Triuia déderit stirpem líberum

Varro de l. l. VII 16 M. 'Ennius: ut tibi' e. q. s. 'Titanis Triuia Diana est' e. q. s. Medeae tribuit O. Muellerus conl. Euripidis v. 714:

οὕτως ἔρως σοι πρὸς θεῶν τελεσφόρος
γένοιτο παίδων, καὐτὸς ὄλβιος θάνοις.

XXVI

Néque tuum umquam in grémium extollas líberorum
ex té genus.

Cicero Orat. 46, 155 'itaque idem poeta, qui inusitatius contraxerat [44] ... et [51] ... non dicit liberum, ut plerique loquimur ... sed ut isti uolunt: neque tuum' e. q. s. ... 'At ille alter in Chryse .... Atqui dixit Accius ...' Amyntora in Phoenice fabula hoc filio inprecari coniecit Bergkius mus. Rhen. 1835 p. 73 conlatis Homeri Il. IX 455 verbis *μή ποτε γούνασιν οἷσιν ἐφέσσεσθαι φίλον υἱὸν Ἐξ ἐμέθεν γεγαῶτα.*

neque tuum *Abrinc.* neque tu φ neue tu *Fleckeisenus, sed cf.* 311

XXVII

Quí sui quaestus caúsa fictas súscitant senténtias

Cicero de div. I 40, 88 'atque etiam ante hos Amphiaraus et Tiresias, non humiles et obscuri neque eorum similes, ut apud Ennium est ...' In Telamone post v. 274 inseri voluerunt Vossius et Hermannus.

XXVIII

Sí uoles aduórtere animum, cómiter monstrábitur.

Varro de l. l. VII 89 M. 'apud Ennium: si' e. q. s. 'comiter: hilare ac lubenter.' Et hoc et sequens fr. ex Telepho potest excerptum esse.

XXIX

Homó, qui erranti cómiter mostrát uiam,
Quasi lúmen de suo lúmine accendát, facit:
Niló minus ipsi lúcet, cum illi accénderit.

Cicero de off. I 16, 51 'omnium autem communia hominum uidentur ea, quae sunt generis eius, quod ab Ennio positum in una re transferri in permultas potest [1—3]' Deinde 52: 'sed quoniam copiae paruae singulorum sunt, eorum autem, qui his egeant, infinita est multitudo, uulgaris liberalitas referenda est ad illum Ennii finem: nihilo minus ipsi lucet.' Idem pro Balbo 16, 36 'comes benigni, faciles, suaues homines esse dicuntur: qui erranti comiter monstrat uiam, benigne, non grauate.'

1 ut homo *Basil. Oehl. cf. coroll.* XXXVI mostrat uiam *Ambros. Bern. b* uiam monstrat *Bamb.* monstrat uiam φ 2 de

suo lumine lumen *Bern. c Oehl.* de suae l. a. facis *Herwerdenus Mnemos. n. s.* 21 *fasc.* 4 3 quod *praem. Bern. c* ut *Oehl. Basil.* ipsi lucet ω *infra.* ipsi luceat *supra Ambros. Bamb. Herbipol. Bern. bc* ipsi ut luceat *Bern. a* ut ipsi luceat *Reg. Lall.*

XXX

. . . pol míhi fortuna mágis nunc defit quám genus.
Námque regnum súppetebat mi, út scias quanto é loco,
Quántis opibus, quíbus de rebus lápsa fortuna óccidat.

Cicero Tusc. disp. III 19, 44 ‘quaerendum igitur, quemadmodum aegritudine priuemus eum, qui ita dicat: pol’ e. q. s. ‘Quid? huic calix mulsi inpingendus est, ut plorare desinat, aut aliquid eiusmodi? Ecce tibi ex altera parte ab eodem poeta [89]’ Thyestem monui intellegi et cum inc. inc. fab. LVII coniungi posse.

2 mi *Grotius* mihi ω 3 lassa *Vind. a Mon. b* accidat ψ *cf. v.* 206

XXXI

Qui témpla caeli súmma sonitu cóncutit

Terentius eun. III 5, 42 ‘tabulam quandam pictam: ibi inerat pictura haec, Iouem | Quo pacto Danaae misisse aiunt quondam in gremium imbrem aureum. | Egomet quoque id spectare coepi: et quia consimilem luserat | Iam olim ille ludum, inpendio magis animus gaudebat mihi, | Deum sese in pretium conuertisse, atque in alienas tegulas | Venisse clanculum per pluuiam fucum factum mulieri. | At quem deum! qui templa’ e. q. s. Donatus ad l. l. ‘sonitu concutit] παρῳδία de Ennio. templa caeli] sententia tragica, sed de industria, non errore.’

XXXII

Labát, labuntur sáxa, caementaé cadunt.

Non. 196, 30 ‘caementa ... feminini Ennius ...’

labuntur *edd.* lababuntur ω caementae *Junius* caementa ω

XXXIII

caéli ingentes fórnices

Varro de l. l. V 19 M. ‘a chao cauum et hinc caelum ... et Ennius item ad cauationem: caeli i. f.’ Cicero de orat. III 40, 162 ‘quo in genere primum est fugienda dissimilitudo:

caeli i. f. Quamuis sphaeram in scenam, ut dicitur, attulerit Ennius, tamen in sphaera fornicis similitudo non potest inesse.' cf. Hygini fab. 150 'Atlanti autem, qui dux eorum' (Titanorum sc.) 'fuit, caeli fornicem super umeros inposuit' (Iouis), 'qui adhuc dicitur caelum sustinere.'

XXXIV

375 Cúr quod in me est éxsecrabor hóc quod lucet, quícquid est?

Cicero de nat. deor. II 25, 65 'hunc igitur' (sc. Iouem) 'Ennius, ut supra dixi, nuncupat ita dicens: [302] planius quam alio loco idem: cur quod' e. q. s. Fortasse Melanippa dixit.

cur *Reg. Cantab.* cui ψ qui *Gulielmius* quin *x* cui ... exsecrabor *Schoemannus idem videri dicit quod* cui ... consecrabo

XXXV

378 Flágiti princípium est nudare ínter ciuis córpora.

Cicero Tusc. disp. IV 33, 70 'bene ergo Ennius: flagiti' e. q. s.

XXXVI

Quém metuunt odérunt, quem quisque ódit periisse éxpetit.

Cicero de off. II 7, 23 'praeclare enim Ennius ...' Eadem sententia utitur Hieronymus ep. ad Theophilum 82, 3. Fortasse Atreo haec in Thyeste opponebantur.

odere *ex Goth. Heusingerus*

XXXVII

380 'O Fides alma ápta pinnis, ét ius iurandúm Iouis!

Cicero de off. III 29, 104 'nam praeclare Ennius ...' Apuleius de deo Socr. 5, 25 L. 'nam et ius iurandum Iouis dicitur.' Ariolando haec quoque et fr. XXXVIII ad Thyestem rettuli.

XXXVIII

. . . . núlla sancta sócietas
Néc fides regni ést.

Cicero de off. I 8, 26 'quod enim est apud Ennium: nulla' e. q. s. 'id latius patet.' Idem de rep. I 32, 49 'concordi

populo ... nihil esse inmutabilius, nihil firmius ... itaque cum patres rerum potirentur, numquam constitisse ciuitatis statum. Multo iam id in regnis minus, quorum, ut ait Ennius, nulla [regni] sancta societas nec fides est.' (vel quoniam scribendum pro quorum vel regni omittendum Maio videbatur.) In mente fuisse videntur Minucio Felici Oct. 18, 6. Conferri iubet Manutius Lucani Phars. I 92.

1 societas sancta *Bern. c*

XXXIX

.... út uos uostri líberi
Défendant, pro uóstra uita mórti occumbant óbuiam.

Servius Dan. in Aen. II 62 'occumbere morti: nouae locutionis figura et penitus remota. Ennius ...' Contuli ex Euripidis Erechtheo fr. 360, 14 N^2 *ἔπειτα τέκνα τοῦδ' ἕκατι τίκτομεν, Ὡς θεῶν τε βωμοὺς πατρίδα τε ῥυώμεθα.*

1 nostri *Cass. m.* 1 (uestri *m.* 2): *cf. trag. Rom.* 185

XL

... quin índe inuitis súmpserint perduéllibus

Varro de l. l. VII 49 M. 'apud Ennium: quin' e. q. s. 'perduelles dicuntur hostes.'

quin *Flor.* quoius *Goth.* quius *Haun.* quod *Par. b* quid *Basil.* uindictam uictis *Scaliger* qui uim (*ego* ius *vel* uices) de uictis *Bue* *de numeris cf. cor. com.* CVII

XLI

Paréntem et pa⟨triam, dí, seruate⟩ sóspitem!

Festus p. 301 M. 'sos[pes — — — En[nius ...... parentem' e. q. s. Chthoniam in Erechtheo haec et sequentia (fr. XLII) dicere potuisse conieci.

patriam, di seruate *Scaliger* patriae, di seruate *Vrsinus aut* patriam di seruarunt *aut* patriae et mihi seruauit *Albertus Langius* patriam serua saluam et *x* *Senarium agnovit Vossius*

XLII

... uiuam an móriar, nulla in me ést metus.

Pauli Festus p. 123 M. 'metus feminine dicebant. Ennius: uiuam' e. q. s. Festus p. 286 M. 'recto fronte ... Cato ... antiquae id consuetudinis fuit, ut cum ait Ennius

quoque ... nulla metus.' cf. Paulus p. 60 v. corius; Festus p. 150 u. malo cruce.

nulla *fortasse ablativus est adverbiali significatione ut* nequaquam, *nam in annal.* 537 *V.* metus ullu tenet *scribendum puto*

XLIII

Amícus certus ín re incerta cérnitur.

Cicero Lael. 17, 64 'quamquam Ennius recte ...'

XLIV

Bene fácta male locáta male facta árbitror.

Cicero de off. II 18, 62 'nam praeclare Ennius ...'

XLV

Múlierem: quid pótius dicam aut uérius quam múlierem?

Rutilius Lupus I 12 'diaphora: hoc schema est, cum uerbum iteratum aliam sententiam significat ac significauit primo dictum. Id est huiusmodi ... Item in Enni uersu: mulierem' e. q. s. Sic Halmius secundum Meinekium, qui Enni uersus correxerat, aliena manu haec e margine illata suspicans. item uniuersum codices. Similia Graecorum poetarum dicta sunt multa: Sophoclis Epigon. fr. 187 N², Theodectae Alcmeon. fr. 1 (p. 801 N².), Euripidis Hecub. 1178, ex Phoenice fr. 808, Melanippa fr. 494, Stheneboea fr. 666, Carcini e Semela fr. 3 p. 798 N².

Versum agnovit Meinekius

XLVI

.... indúta fuit saeuá stola.

Servius in Aen. I 4 'saeuam dicebant ueteres magnam, sic Ennius: induta' e. q. s. 'i. e. magna.'

XLVII

Telis ílli mater

Varro de l. l. VII 87 M. 'lympha a nympha, ut quod apud Graecos Θέτις, apud Ennium: Thelis illi mater.' Conferri iubet Turnebus Varronem de re rust. III 9, 19 'quod antiqui, ut Thetin Thelim dicebant, sic Medicam Melicam uocabant.'

Telis *in speculo Praen.*: *ephem. epigr.* I 14 *n.* 22 Thelis *Turnebus* Thetis *Flor.*

XLVIII

Vocíbus concide: fáxis musset óbrutus.

Varro de l. l. VII 101 M. 'apud Ennium: uocibus' e. q. s. 'mussare dictum, quod muti non amplius quam $\mu\tilde{v}$ dicunt.' Cf. Servius Dan. in Aen. XII 657 'Ennius mussare pro tacere posuit.'

faxis musset *scripsi* facimus et *Flor. cum libris plerisque* face musset *Turnebus* facito m. *x* obrutum *corr. ex* obrutus *F ut videbatur Grothio* obrutus *test. Keilius* ⟨uerbis⟩ fac, si mussat, obrutum *coni. A. Spengelius* et face m. o. *hexametrum mutilum prop. a tragoedia abiudicans Bergkius*

XLIX

Ad eum áditauere.

Diomedes p. 336 P. 'item adeo adis. hoc iteramus adito aditas dictitantes, ut Ennius: ad eum aditauere.'

L

. . . . festíuum festinánt diem.

Servius Dan. in Aen. IX 399 'antique properet mortem, ut Plautus: properare prandium; Ennius: festiuum f. d.' Philargyrius in Ge. IV 170 'fulmina properant uetuste ait, ut Plautus: properant prandium, et Ennius: festinant diem.'

LI

. . . . . cúbitis pinsibánt humum.

Varro de l. l. V 23 M. 'terra ut putant eadem et humus: ideo Ennium in terram cadentis dicere . . .'

pinsabant *Goth. cf. annal.* 354 *V.*

LII

'Imprimitque genae genam.

Servius in Aen. VI 686 'Ennius de dormiente . . .' In annales recepit numeris soluta *x*; poterant etiam in satiris legi.

inprimit genaeque *Mon.*, *ut* que *fort. delenda sit* (*cf. coroll.* XXXVII)

LIII

Flámmam ⟨enim⟩ sapiéns facilius óre in ardente ópprimit,
Quám bona dicta téneat.

Cicero de orat. II 54, 222 'quod est hominibus facetis et dicacibus difficillimum, habere hominum rationem et temporum et ea quae occurrant, cum salsissime dici possint, tenere. Itaque nonnulli ridiculi homines hoc ipsum non insulse interpretantur. Dicere enim aiunt Ennium, flammam a sapiente facilius ore in ardente opprimi, quam b. d. t.: haec scilicet bona dicta, quae salsa sint.' Imitati sunt Petronius fr. 28, 1 B. in carmine: 'nam citius flammas mortales ore tenebunt Quam secreta tegant,' et Symmachus epist. I 31 'nam facilius est ardentes fauillas ore comprimere quam luculenti operis seruare secretum.' cf. Sternbachii gnomol. Vatic. n. 475.

1 enim *om. Cicero* *Indirecta oratione utitur Cicero* opprimet *x*

LIV

400 Quíquam quisquam quícquam quomquam quídque conueniát neget?

Rhet. ad Herenn. IV 12, 18 'et si uitabimus eiusdem litterae nimiam adsiduitatem, cui uitio uersus hic erit exemplo (nam hic nihil prohibet in uitiis alienis exemplis uti): o Tite' e. q. s. 'et hic eiusdem poetae ...' In satira, non in tragoedia poetam haec lusisse puto. cf. Plauti Pseud. 134.

versum constitui incerta coniectura (*cf. coroll.* XXXVII), *nam exigua in his librorum fides, qui talia fere praebent*: quicquam (qui oquam) quicquam (quicq *s.* quisquam) quemquam (quemq *s.* quemq;) quemque (*s. om.*) quisque. Quiquam *potest dativus esse*, quomquam *idem quod* umquam, quidque *est* quidquid.

LV

402 Eu, méa puella, ⟨e⟩ spé quidem id successít tibi.

Varro de l. l. VII 93 M. 'euax uerbum nihil significat, sed effutitum naturaliter est, ut apud Ennium [VIII] apud Ennium: eu, mea p.' e. q. s. 'apud Pompilium: heu' e. q. s. (Naeuium cod. B) fortasse comoediae potius adscribendus v.

hau *Par. b* heu *φ* eheu *vulgo* spe *Flor. Goth. Par. a* saepe *Haun.* sepe *Par. b* successit *O. Muellerus* succensit *Goth.* succenset *Flor.* succenses *Par. b*

LVI

Servius in Aen. IX 253 'integer aeui, integri aeui, i. e. adulescens, cui aetas integra superest. Vnde Ennius deos aeui integros dicit, quibus multum aeui superest.'

LVII

. . . . . ángue uillosí canis

Pseudoacro in Hor. Carm. III 11, 18 'muniant angues caput eius] ut ait Ennius: angue u. c.'

LVIII

Versát mucronem.

Servius Dan. in Aen. IX 744 'uersat, librat, iactat: et est Ennianum . . .' Ceterum et huius et aliorum frustulorum incertam originem esse ultro apparet.

LIX

férro foedatí iacent.

Servius Dan. in Aen. III 241 'foedare, cruentare. Ennius . . .'

LX

'Omnes dant consílium uanum, atque ád uoluptatem ómnia.

Fronto epist. II 10 p. 33 Nab. 'adfinitate sociatum neque tutelae subditum: praeterea in ea fortuna constitutum, in qua, ut Q. Ennius ait, omnes dant' e. q. s. Possunt de ariolis intellegi, qui in Telamone fr. II carpuntur.

uoluntatem x

LXI

Peruínce pertináci peruicácia.

Frontonis epist. IV 2 p. 60 Nab. 'de Herode quod dicis perge, oro te, [et] ut Quintus noster ait, peruince p. p.' cf. Acci v. 4 sq. quem M. Caesar fortasse in mente habuit.

M. PACVVIVS

ANTIOPA

Pacvvi Antiopa ex Euripidis fabula (cf. Hygin. 8) cognomine expressa: Cicero de fin. I 2, 4. cf. Acad. pr. II 7, 20 de off. I 31, 114.

I

1a Iouis éx Antiopa Nýctei natí ⟨duo⟩

Probus in Verg. Ecl. 2, 25 p. 7 K. 'Amphionem et Zethum Euripides et apud nos Pacuuius Iouis ex Antiopa Nyctei ait natos.' Senarium prologi elicuit Buechelerus.

II

Rhet. ad Herenn. II 27, 43 'item uerendum est, ne de alia re dicatur, cum alia de re controuersia sit... uti apud Pacuuium Zethus cum Amphione, quorum controuersia de musica inducta est, disputatio in sapientiae rationem et uirtutis utilitatem consumitur.'

Eadem controversia tangitur his Ciceronis locis: de orat. II 37, 155 'miror, cur philosophiae sicut Zethus ille Pacuuianus prope bellum indixeris.' de rep. I 18, 30 'atque idem . . . Zethum illum Pacuui nimis inimicum doctrinae esse dicebat.' de inv. I 50, 94 'si non id quod accusabitur defendet . . . ut Amphion apud Euripidem [item apud Pacuuium], qui uituperata musica sapientiam laudat.' Cf. Hor. epist. I 18, 39 sqq.

III

1b Loca hórrida initas.

Diomedes p. 336 P. 'ineo inis, et inito dicimus, ut Pacuuius in Antiopa: l. h. i.'

IV

Amphio

Quadrupés tardigrada agréstis humilis áspera,
Breui cápite, ceruice ánguina, aspectú truci,

Euíscerata inánima cum animalí sono.

Astici

Ita saéptuosa díctione abs té datur
Quod cóniectura sápiens aegre cóntuit:
Non íntellegimus, nísi si aperte díxeris.

Amphio

Testúdo

Cicero de div. II 64, 133 'nam Pacuianus Amphio [1—3] cum dixisset obscurius, tum astici respondent: [6] At ille uno uerbo: testudo. Non poteras hoc igitur a principio, citharista, dicere?' (astici Orellius artici Erl. acciti Reg. Gud. Rehd. attici Leidenses ABH, Vindob. Illud scholio in Eur. Hipp. 58 ὡς καὶ ἐν τῇ Ἀντιόπῃ δύο χοροὺς εἰσάγει, τόν τε τῶν Θηβαίων γερόντων διόλου καὶ τὸν μετὰ Δίρκης confirmari monuit Schneidewinus.) Tertullianus de pallio 3 p. 44 Salm. 'est et [1] testudinem Pacuuianam putas? non est: capit et alia bestiola uersiculum.' Non. 170, 17 'septuose, obscure. Liuius Antiopa [4. 5]' (Pacuuius Scriverii mss., Bergkius)

1 tardigrada] *cf. Mar. Victor.* CGL VI 23 K. 2 capite breui *ω* truci. (*erasa una litt.*) *Leid. B*: *cf. coroll.* XXXVIII 4 septuose (septuosed H^1) dictio *ω* 5 coniectura *Rothius* consecutura *W* consectura *φ* contuit *vel* consulit *Vossius* contulit *ω* 4 *et* 5 *ex Nonio inserui omissos a Cicerone, cum ad eius consilium inutiles essent* 6 nisi si *BL* nisi *φ*

V

. . . perdita ínluuie atque insómnia

Charisius p. 78 P. 'insomnia ... singulari numero uigiliam significare' (uolunt grammatici), 'ut Pacuuius in Antiopa dixit ...'

illuuie *ed. pr.* in illiuie *Neap.*

VI

Frendére noctes, mísera quas perpéssa sum

Non. 447, 16 'frendere alicubi cum gemitu uel iracundia miserum aut minax sonare . . . Pacuuius Antiopa [VI] Plautus . . . Pacuuius Anthiopa [VII]'

sum H^2 *Aldina* rum *φ*

VII

. frúges frendo sólidas saxi róbore.

sic *praeire poterat* fruges *H*[1] *Aldina* fruge *φ* solidas *scripsi* (*cf. etym. m. p.* 60, 4) solas *ω* solo *conieceram* saxi *Vossius* acsic *ω* *quod* sacsei *fuit qui interpretaretur* (*cf. coroll.* XXXVIII) robore *Scaliger* probore *ω* (*nisi quod* probåre *W* proborem *H*)

VIII

. . . . sól si perpetuó siet,
Flámmeo uapóre torrens térrae fetum exússerit:
Nócti ni interuéniat, fructus pér pruinam obríguerint.

Varro de re rustica I 2, 5 'em ibi' (sc. in regionibus septentrionalibus) 'tu quidquam nasci putes posse aut coli natum? Verum enim est illud Pacuui: sol si perpetuo sit aut nox, flammeo uapore aut frigore terrae fructos omnis interire.' Idem de l. l. VI 6 M. 'nox, quod ut Catulus' (Catullus Goth. Haun. Pacuuius — immo Pacuius — Scaliger) 'ait, omnia, nisi interueniat sol, pruina obriguerint, quod nocet, nox.' Scaligero recte obtemperavit H. Peter ann. philol. 1877 p. 749 sq., inani pertinacia oblocutus est Buettner Porcii Licini sui p. 187 sq. Meminerat Varronis Minucius Felix Oct. 17, 8 (cf. coroll. XXXVIII). Festus p. 352 M. 'torrens participialiter pro exurens ponitur, ut est apud Pacuuium in Antiopa [2]' Suetonius Prato apud Isidorum de natura rerum cap. 44 p. 74 ed. G. Becker (cf. eiusdem proll. p. XVI sq. et Suetoni reliquiae ed. Reifferscheid p. 244) 'torrens fluuius, qui pluuia crescit, siccitate torrescit, id est arescit, de quo Pacuuius: flammeo uapore torrens torret.' Eadem habet Isidorus Orig. XIII 21.

1 siet *Bothius* sit *Varro* 2 torrens torret *Isidori ω* 3 *Scaligero duce reconcinnavi*

IX

Mínitabiliterque íncrepare díctis saeuis íncipit.

Non. 139, 23 'minitabiliter pro minaciter ...'

seçuis *L* seuius *H*

X

Nonne hínc uos propere ⟨e⟩ stábulis amolímini?

Non. 73, 15 'amolimini est recedite uel tollite ... Pacuuius Hermiona ... idem Antiopa ...'

e *Scaliger*, *om.* *ω*

XI

Sed cúm animo attendi ád quaerendum, quíd siet

Non. 238, 15 'attendere est intendere .....'

animum *Junius*, *recte*, *ut videtur*

XII

..... céruicum
Florós dispendite crínes.

Servius in Aen. XII 605 'flauos Lauinia crines: antiqua lectio floros habuit, i. e. florulentos, pulchros: et est sermo Ennianus. Probus sic adnotauit: neotericum erat flauos, ergo bene floros, nam sequitur: et roseas laniata genas ... P. Antiopa ...'

2 dispendite *scripsi.* disperdite *Servius Fuld.* dispergite *Delrio*

XIII

Saluéte, gemini, méa propages sánguinis!

Non. 64, 30 'propages est series et adfixio continua uel longe ducta ...' Idem 221, 7 'propago, propages ut saepe generis est feminini.'

XIV

Persius I 77 'sunt quos Pacuuiusque et uerrucosa moretur Antiopa, aerumnis cor luctificabile fulta.'

Certe cor luctificabile pro ipsis Pacuvii verbis haberi licet. Cf. inc. fab. VII.

XV

inluuie córporis
'Et coma prolíxa impexa cónglomerata atque hórrida

Schol. Persii I 77 'Antiopam uerrucosam Persius dicit quae apud Dircen seruitio oppressa in squalore fuit. sic illuuie' e. q. s. Pacuviana verba agnovit O. Iahnius, quibus sic fortasse addendum esse monet Bue.

prolixa *Mon.* promissa *Bern.* atque *Mon. Bern.*, *om. ed. pr.*

XVI

Martianus Capella III 257 'nam Setum dicebant quem nunc Zethum dicunt.'

Priscianus p. 561 P. '*Υ* et Z in graecis tantummodo ponuntur dictionibus, quamuis in multis ueteres haec quoque mutasse inueniantur, et pro *Υ* V, pro Z uero, quod pro SD coniunctis accipitur, S uel SS uel D posuisse, ut... Saguntum, massa pro *Ζάκυνθος*, *μᾶζα*... Sethus' (immo Setus, ut docuit Ritschelius opusc. IV 146) 'pro *Ζῆθος* dicentes.' Haec ad Pacuvium videri spectare monuit Fleckeisenus Epist. crit. ad F. Ritschelium p. XIII

Praeterea locupletari huius fabulae reliquiae possunt his: inc. fab. I—VII. LIII, inc. inc. fab. LXX. CXIX. CXX.

ARMORVM IVDICIVM

I

.... séque ad ludos iam índe abhinc exérceant.

Charisius p. 175 P. 'abhinc.'

seseque *Hermannus*

II

Quí uiget, uescátur armis, íd percipiat praémium.

Non. 416, 1 'uesci etiam significat uti ... Pacuuius Chryse ... idem Armorum iudicio ...'

it *GHL*, *unde* id *x* ut *φ*

III

... qui sése adfines ésse ad causandúm uolunt,
Dé uirtute is égo cernundi dó potestatem ómnibus.

Non. 89, 11 'causari causam dicere uel defendere ...' Idem 261, 19 'cernere rursum dimicare uel contendere ...'

1 adfines *Junius* adfinem (*sc.* ad finem *Bue*) *ω* 2 his *H* *p.* 89 et *ω* *p.* 261 potestatem cernundi do omnibus *ω* *p.* 261

IV

'An quis est qui té esse dignum, quícum certetúr, putet?

Non. 473, 14 'certatur pro certat.'

V

. . si non ést ingratum re ápse quod fecí bene. .

Festus p. 278 M. ‘reapse est re ipsa. Pacuius in Armorum iudicio . . .’ Paulus p. 279 M. ‘reapse est re ipsa. Pacuuius: si’ e. q. s.

re abse *Festus* (*cf. coroll.* XXXVIII) bene *om. Paulus*

VI

túque te
Désidere ⟨in túto residem,⟩ nós hic esse in ⟨múnere
Máluisti.⟩

Festus p. 281 M. ‘[reses — — —] residet. Accius — — — Pacuius in arm — — — tuque’ e. q. s.

1 *sqq.* tuque te desider . . . . nos hic ẽẽm . . . . *Festi cod.* tuque te Desidere mauis residem, nos hic esse in miseriis *G. Hermannus*

VII

Díc ⟨mihi⟩ quid fáciam: quod me móneris, effectúm dabo.

Non. 507, 25 ‘moneris pro monueris.’

septenarium explevi: cf. coroll. XXXIX *et Becker in stud. Studem.* I 128; *senarium toleravit G. Hermannus* dabo *Junius* da *ω*

VIII

Próloqui non paénitebunt líberi ingrato éx loco.

Non. 475, 18 ‘paenitebant.’ (poenitebunt Quicherat).

proloqui non poenitebunt, liberi ingrato *G. Hermannus* prologo nunc paenitebunt libunt liberi grato *ω*, *nisi quod* $\overset{l}{b}$ibunt $\overset{l}{b}$iberi *W* libere *et in fine v. interrogandi notam posuit x*

IX

. . et aecum et réctum est, ⟨tu⟩ quod póstulas:
Iuráti cernant.

Non. 261, 13 ‘cernere, iudicare’

1 Nestor *post* est *inserendo expleas versum* (*cf. coroll.* XXXIX) sit quod p. *Bue*

X

. . . . . nilne ad te dé iudicio armum áccidit?

Cicero Orat. 64, 155 'ait ille alter in Chryse . . . nec enim dixerim tam libenter armum iudicium, etsi est apud eundem: nilne' e. q. s.

nilne *G. Hermannus* nihilne *ω*

XI

Quod égo inaudiui accípite, et quid sit fácto opus decérnite.

Non. 126, 23 'inaudire, audire . . .'

quod inaudiui *G. Hermannus*, *cui ut postea Buechelero trochaei praeplacebant*: *possis etiam senarium voce* opus *claudere* qui *x*

XII

Cúm recordor eíus ferocem et tóruam confidéntiam

Festus p. 355 M. 'toruitas a ferocia taurorum dicta est. Pacuuius in Armorum iudicio [XIII] et [XII]' Nonius p. 262, 11 'confidentia rursum temeritas, audacia. Pacuuius in Athalanta [IV] idem lib. X' e. q. s. Secuntur nimirum Lucilii verba, sed post idem excidisse Pacuvii fr. XII et nomen Lucilii admodum probabiliter coniecit Rothius.

XIII

feróci ingenio, tóruus, praegrandí gradu

praegrandi *vulgo* praegnandi *cod.*

XIV

Nám canis, quando ést percussa lápide, non tam illum ádpetit,
Quí sese icit, quam íllum eumpse lápidem, qui ipsa icta ést, petit.

Non. 124, 2 'icit significat percutit, ab ictu . . .' (armoro iudicio Vrbin. 307)

2 sese *Vossius* ses *L* se *φ* sed *Ritschelius* eumpse *Vossius* eum ipsum *ω* qui se icit, quam illunc eumpse *G. Hermannus senarios del.* illum *v.* 2 *dimetitur Onions*

XV

. . . *ι* mén seruasse, ut éssent qui me pérderent! 40

Suetonius Caes. 84 'inter ludos' (funebres Caesaris) 'cantata sunt quaedam ad miserationem et inuidiam caedis eius accommodata ex Pacuui Armorum iudicio . . .' Appianus bell. civ. II 146 *ὡς δ' ἐπὶ τοῖς λόγοις ἕτεροι θρῆνοι μετ' ᾠδῆς κατὰ πάτριον ἔθος ὑπὸ χορῶν ἐς αὐτὸν ᾔδοντο, καὶ τὰ ἔργα αὖθις αὐτοῦ καὶ τὸ πάθος κατέλεγον, καί που τῶν θρήνων αὐτὸς ὁ Καῖσαρ ἐδόκει λέγειν ὅσους εὖ ποιήσειε τῶν ἐχθρῶν ἐξ ὀνόματος, καὶ περὶ τῶν σφαγέων αὐτῶν ἐπέλεγεν ὥσπερ ἐν θαύματι· ἐμὲ δὲ καὶ τούσδε περισῶσαι τοὺς κτενοῦντάς με; οὐκ ἔφερεν ἔτι ὁ δῆμος κ. τ. λ.* Conferri iussit Langius Vind. p. 34 Ciceronis Phil. II 3, 5: 'quod si esset beneficium, numquam qui illum interfecerunt, a quo erant conseruati . . . tantam essent gloriam consecuti.'

XVI

. . . pro império agendum est. — Quís uetat,
Quí ne attollat?

Non. 246, 4 'attollere significat erigere . . . attollere, adferre. Pacuuius Medo . . . idem Armorum iudicio . . .'

1 qui *Hermannus* 2 qui ne *scripsi*: *cf. coroll.* XXXIX *sq.* quisne *ω* nequis *Hermannus* nequi *x* attolat *Bue* attulat *Quicherat* abstulat *coni. coroll.* XL

ATALANTA

I

Paréntum incertum inuéstigandum grátia

Non. 495, 26 'accusatiuus numeri singularis positus pro genetiuo plurali . . .'

II

Dólet pigetque mágis magisque mé conatum hoc né- 44 45
quiquam itiner.

Non. 490, 14 'itiner pro iter . . .'

Agnovit octonarium Bue

III

⟨Tamen⟩ étsi metuo pícta de pallá plagam

Non. 378, 6 'plaga aliquando pars lecti, aliquando omnis. P. Atalanta ... ut sit plaga quem nunc dicimus clauum. Varro Prometheo: eburneis lectis et plagis sigillatis. Afranius [413].'

picta de] pietate *ABGH*: *fort.* pictam de palla plagam *scripsi* plaga (plagam *B* plaga palga *sed hoc del. m.* 2 *L*) pallam (palam *L*) *ω* pallam *del. x*

IV

Gradere átque atrocem coérce confidéntiam!

Non. 262, 10 'confidentia rursum temeritas, audacia.'

coerce *Aldina* coercere *ω*

V

.... éxtremum intra cámterem ipsum praégradat
Párthenopaeum.

Non. 65, 1 '[praegradat,] praegreditur, anteuenit: dictum a gradu. Pacuuius Tantalo: extremum' e. q. s. (Atalanta Junius)

2 Parthenopaeum *Scaliger* Parthenoreum *ω*. *An* Parthenopaeus *et v. antecedenti* ipsam? Parthenopaeum praegradat *pronum erat*

VI

50 Viám quam insistam dúbito aut quod primórdium
51 Capíssam ad stirpem exquírendum .....

Non. 226, 32 'stirpem ... masculino ...'

1 dubito quam insistam uiam *ω*, *quam qui clausulam versus fecerit, a sequentis initio tres iambos deesse statuet, nisi hos numeros* aut quód primordiúm *e. q. s. probaverit* 2 ad *H* a *φ* exquirendum *Bentinus* exquirentem *ω* uirum *in fine octonarii add. x*

VII

Quás famulitas uís egestas fáma formidó pudor

Non. 109, 28 'famulitas est seruitus ...'

familitas *L* formido pauor *W*

VIII

Hís sollicita, stúdio obstupida, súspenso animo cíuitas

Non. 429, 5 'inter urbem et ciuitatem hoc interest: urbs est aedificia, ciuitas incolae ...'

his (*vel* sic) *conieci* hil ω nil *Junius in mg.* suspensa *Maehly*

IX

Mórtem ostentant, régno expellunt, cónsanguineam esse ábdicant. 55

Non. 450, 30 'abdicare non solum de patris facto potest dici, quod est familia abicere, sed rem quamlibet negare.'

An consanguineum?

X

Tégiae nunc nemorális regnum pótitur transmissú patris. 56 57

Non. 481, 31 'potior illam rem pro: illa re potior ....'

regi ut memorabis nunc ω regi ut memoraui, is nunc *Bothius.* Tegiae memor aui nunc *Bue* regem *Ba*

XI

Quid istúc est? uultum cáligat quae trístitas? 58 59

Non. 182, 1 'tristitas' (tristitias libri, corr. Guietus) 'pro tristitia. Pacuuius Atalanta ... Turpilius Leucadia [XVI]'

istic *HL*, *post ras. W* caligat quae *Scaliger* alligateque ω alligat quae *Junius* quae caligat *Bue* tristitias ω tristities *Bothius* quis istic uoltus caligans? quae tristitas? *Scaliger*

XII

Quae aégritudo ínsolens méntem attemptát tuam? 60

Non. 322, 17 'insolens rursum non solens ... P. Athalanta ...'

XIII

Hábeo ego istam quí distinguam intér uos geminitúdinem.

Non. 116, 18 'geminitudinem.'

abeo ψ

XIV

. . . . ís uestrorum utér sit, cui signúm datum est,
Cétte.

Non. 85, 4 'cette significat dicite uel date, ab eo quod cedo . . .'

1 uter est *Ed. Becker* cette, is . . . datumst *cret. tetram. potius quam iamb. sen. x*

XV

Suspénsum in laeuo brácchio ostendo úngulum.

Festus p. 375 M. 'ungulus Oscorum lingua anulus — — Pacuuius in Iliona — et in Atalanta . . .'

in *om. Vrsinus et Vaticanus*

XVI

Nam quód conabar, cum ínteruentum est, dícere,
Nunc éxpedibo.

Non. 505, 16 'expedibo pro expediam.'

2 non expedibo *Ba*

XVII

Mi gnáte, ut uerear éloqui, porcét pudor.

Non. 160, 1 'porcet significat prohibet.'

magna te *W* eloqui *Junius* loqui *ω*

XVIII

Triplicém uirili séxu partum prócreat.

Festus p. 334 M. 'sexu, natura habituque ex Graeco, quam illi uocant ἕξιν — Pacuuius in Atalanta . . .'

XIX

Vbi égo me grauidam séntio adgrauéscere
Propínquitate párti

Non. 486, 3 'parti et partuis pro partus. Pacuuius Athalanta . . .' (cuuius W)

1 aggrauescere *Aldina* adgrauascere *ω* 2 partis *BaHL*

XX

Cum incúltos peruestígans rimarém sinus

Non. 382, 7 'rimari dicitur scrutari, quaerere ...'

rimarem *A Montep.* rimare *H* rimari *B* inrimare *H²LW aut* rimarer *aut* inrimat *Vossius*

XXI

Sempér sat agere ut né in amore animum óccupes.

Non. 355, 27 'occupare est rursus detinere ...'

semper sat *Bothius* super satis *ω* amore *Bothius, sed verbis temere traiectis* mare *ω*

XXII

Cóncentare ac díssentire párti ac da rursum aéquiter.

Non. 512, 27 'aequiter pro aeque.'

concertare ac dissentire partem da cursum aequiter *ω*. *In nostris* rursum *occupavit Bothius* aequiter *om. Ba*

XXIII

Omnés, qui tam quam nós ⟨seuero⟩ séruiunt
Sub régno, callent dóminum imperia métuere.

Non. 258, 1 'callet significat scit ...'

1 seuero *om. ω* seruitium *add. x* 2 dominum imperia *Mercerus* domitum imperio *ω, nisi quod* imperium *B et Vrbin.* dominum imperium *Faber* domiti imperio *Bothius*

XXIV

Tegeaéa Arcadiae cíuitas

Schol. Leid. ad Verg. Ge. I 18 'Tegeaee uero a deriuatione est quod est Tegeaeus: a Tegea oppido Arcadiae. Item Tegeaea Arcadiae ciuitas, ut apud Pacuuium in Atalanta: Tegeaea Arcadiae ciuitas, et reliqua.'

Non plane praetereundum videtur schol. Veronense ad Verg. Aen. XII 468 p. 107, 5 K. 'Iuturna uirago] — — — qualis in tragoediis Atalanta traditur.' Praeterea reddendum huic fabulae suspicor inc. fab. fr. X; incertior coniectura de fr. V.

CHRYSES

In librorum indiciis latent hae formae: Cryses (Chryses) Crises (Crisses Chrises) Croeses (Chroeses) Chirises. Acta videtur post annum 608 nec ita multo ante 615: cf. trag. Rom. 260

I

interea loci
Flúcti flacciscúnt, silescunt uénti, mollitúr mare.

Non. 488, 14 'flucti pro fluctus ...' Cicero de orat. III 42, 167 'neque factum uerbum est, ut mare saxifragis undis, neque translatum, ut mollitur mare.'

1 loci *Gulielmius* loca *ω*

II

Própemodum animus cóniectura de érrore eius aúgurat.

Non. 469, 8 'auguro ...'

eius *Ald.* etius *h. e.* eiius *ω*

III

'Atque, ut promeruít, pater mihi pátriam populauít meam.

Non. 39, 31 'populare significat populi amorem conciliare: unde populares dicti de uno populo amici.' (Gresse libri)

IV

Ciués, antiqui amíci maiorúm meum,
Consílium socii, augúrium atque extum intérpretes,
Post quám prodigium horríferum, portentúm pauos

Cicero Orat. 46, 155 (postquam de Ennio dixit) 'at ille alter in Chryse non solum [1], quod erat usitatum, sed durius etiam [2], idemque pergit [3], quae non sane sunt in omnibus neutris usitata.'

V

. . . nam isti quí linguam auium intéllegunt
Plusque éx alieno iécore sapiunt quam éx suo,
Magis aúdiendum quam aúscultandum cénseo.

Cic. de div. I 57, 131 'ut ille Pacuuianus, qui in Chryse' (chrysi Leid. Am. 2, Vindob. crysi Leid. Am. 1 crisy * Leid. B) 'physicus inducitur, minime naturam rerum cognosse uideatur [1—3] Cur? quaeso. cum ipse paucis interpositis uersibus dicas satis luculente [90—92].' Non. 246, 9 'auscultare est obsequi. Pacuuius qui se [3].' (Chryse Junius)

1 isti *Erl. Vind. Leidenses tres, defendit Oudendorpius* istos *Oxon. Rehdig.* istis φ 2 quam suo *duo codd. Orellii*

VI

Hóc uide, circúm supraque quód complexu cóntinet
Térram
Sólisque exortú capessit cándorem, occasú nigret,
'Id quod nostri caélum memorant, Grái perhibent aéthera:
Quídquid est hoc, ómnia animat fórmat alit augét creat
Sépelit recipitque ín sese omnia, ómniumque idem ést pater,
'Indidemque eadem aéque oriuntur de íntegro atque eodem óccidunt.

Varro de l. l. V 17 M. 'sic caelum et summum ubi stellae, et id quod Pacuuius, cum demonstrat, dicit [1. 2] cui subiungit: id quod nostri caelum memorant.' Ibidem 19 'et hinc caelum, quoniam, ut dixi, hoc circum ... terram cauum caelum.' cf. Lucr. V 318 sqq. Cicero de nat. deor. II 36, 91 'mutuemur hoc quoque uerbum dicaturque tam aether Latine, quam dicitur aër, etsi interpretatur Pacuuius: hoc, quod memoro, nostri caelum ... aethera. quasi uero non Graius hoc dicat. at Latine loquitur.' (Deest hic locus in Vind. et Palat.) Idem de div. I 57, 131 [5—7] (cf. V) Non. 144, 10 'nigret, nigra fit. P. Chryse [3].' (crise Vrbin. 307) Versus 1. 2. 4 cum 5—7 coniungendos esse perspexit Scaliger, quem contra Antiopae illos inserendos censet Bergkius opusc. I 68. Cf. ad hoc et sequens fr. Lucr. II 991 sqq. et Euripidis ex Chrysippo fr. 839 N.², quo vel dubium fit annon latina quoque fabula, unde fr. V. VI. VII deprompta sunt, Chrysippus potius quam Chryses appellata fuerit.

1 *recte interp. Lachmannus* 3 *Hic inserui quem ad v.* 99 *adiungendum putavit Scaliger.* capessit *ed.* 1526 rapessit ω nigret *Vrbin.* nigri φ 4 id quod nostri caelum memorant

Varro hoc, quod memoro, nostri caelum *Cicero* terram, nostri caelum memorant *Heindorfius* 7 aeque *Bue* que (quae) ω atque ω aeque *Scaliger*

VII

Máter terrast: párit haec corpus, ánimam ⟨autem⟩ aeter ádiugat.

Non. 75, 11 'adiugare, adiungere. Plautus Chryse... idem Iliona ...' (Pacuuius Aldina) Varro de l. l. V 60 M. 'caelum et terra omnia exgenuerunt . . . recte igitur Pacuius quod ait: animam aether adiugat.'

mater terrast] mater est terra ω parit haec] ea parit ω: *in proecdosi dubitanter admisi* aether (ether *Flor.*) *Varro* ater *Nonius*

VIII

'Idae promuntúrium, quoius língua in altum próicit

Gellius IV 17 (positu, non natura produci in versu obiciebat conicere subicit inice subices vocabula) 'id ipsum autem uerbum' (sc. iacio) 'M. Cato sub alia praepositione dicit . . . proicit in altum. Et Pacuuius item in Chryse ...' (c^{1}se Rott. chise, Anchyse, Anchise recentiores)

Idae *Vossius* id ω Ida *N. Heinsius* pnūturiū *Vat.* promuntorium *Reg.* promãtorium *Rott.* promontorium φ: *cf. coroll.* XLI lingā *Vat.* linguam *Vat. Reg. Rott.*

IX

. . . . . incipio sáxum temptans scándere
Vórticem, e summísque in omnis pártes prospectum aúcupo.

Non. 467, 15 'aucupaui, actiuum positum pro passiuo.... Pacuuius Chryse ...' (Chryse edd. Crysae ed. Basil. crisse Harl. Cresae Leid. Bamb.)

2 in summis dein hominis ω, *sed* hominibus *Ba* in summum, dein in omnis *Lipsius* summusque (*vel* summum, atque) in omnis *Bothius senario* in summis dein omnis p. prospectu a. *Bue*

X

aésti forte ex árido

Non. 484, 11 'aesti pro aestus.'

XI

adiutámini et deféndite!

Non. 74, 1 'adiutamini pro adiutate.' Donatus in Ter. Adelph. prol. 16 'legitur et adiutare. Pacuuius in Chrese: adiuta mihi.'

adiutamini *Nonius* adiuta mihi *Donatus*

XII

'Est ibi sub eo sáxo penitus stráta harena ingéns specus.

Festus p. 343 M. 'specus feminino genere pronuntiabant antiqui — — et Pacuuius in Chryse: est' e. q. s.

XIII

Si quá potestur ínuestigarí uia 100

Non. 508, 28 'potestur pro potest.'

XIV

Inuéni, opino, Oréstes uter essét tamen.

Non. 475, 1 'opino pro opinor ... Pacuuius Chryse ... Ennius Eumenidibus: tacere opino esse optumum et pro uiribus' e. q. s. (Orestes ... optumum om. Bamb.) Cf. inc. fab. XIII[b].

opino esse optumum Orestes ω uter esset *Rothius, Duloresti hunc versiculum ascribens.* ut heres sed ω

XV

'Ossuum inhumatum aéstuosam aulam 102 103

Priscianus p. 710 P. 'quidam tamen ueterum et hoc ossu et hoc ossum proferebant, unde Pacuuius in Chryse ...'

ossuum, *quod conieceram*, *Ba* ossum φ aestuosam *suprascr.* uel actuosam *Bern.* aulam *conieci*: *cf. v.* 114 *et mus. Rhen.* 33, 8. auram φ, *vaporem interpretatus est Ellis*

XVI

pró merenda grátia
Simúl cum uideam Gráios nil medíocriter 105
Redámptruare opibúsque summis pérsequi

Festus p. 273 M. 'redantruare dicitur in Saliorum exultationibus: cum praesul amptruauit, quod est motus edidit, ei referuntur inuicem idem motus — Pacuius: pro' e. q. s. Non. 165, 18 'redandruare, redire (reddere vir d. ap. Quicheratum) ... P. Chryse: Graecos nihil m. r.'

1 promerenda *Vrsinus interpunctione post* gratia *posita* (*cum* simul *coniungit Bue*) proaererenda *cod.* 2 *an* uidebam? Graecos *Nonius* nihil ω 3 redandruare *Nonius*

XVII

. . atque eccos únde certiscént . .

Non. 89, 21 'certissant, certa fiant.'

atque *Vrbin.*, *Bentinus* aquae φ certiscent *Vossius* certissent ω certiscant *Quicherat* certiscam *coni. x*

XVIII

. . . . . fúgimus, qui arte hac uéscimur.

Non. 415, 34 'uesci etiam significat uti ...'

qui *fort. delendum vel in* que *mutandum* haec *GH*

XIX

Pérque nostram egrégiam unanimitátem, quam me-
mória ⟨nulla⟩
Déiugat

Non. 101, 27 'deiugare, deiungere, separare, dissociare...' Idem 142, 31 'memoriam positum pro uetustate.'

1 *caesurae quidem transponendo* unanimitatem egregiam *consulatur*, *sed cf.* 123 ⟨nec⟩ memoria *proposui* 2 defugat *L p.* 142 perque ⟨te⟩ Nóstram e. u. q. m. deiugat *Bue*

XX

Set césso inimicitiam íntegrare?

Non. 127, 4 'integrare, redintegrare ...'

Vulgo sine interrogandi signo legitur

XXI

Di mónerint meliora átque amentiam áuerruncassínt
tuam!

Pauli Festus p. 373 M. 'uerruncent, uertant. Pacuuius: di' e. q. s. 'id est auertissent' (auertissint?) Varro de l. l.

VII 102 M. 'apud Pacuium: di' e. q. s. 'ab auertendo auerruncare.' Non. 507, 26 'moneris pro monueris. Pacuuius Armorum iudicio ... idem Chryse: di monerint meliora.' (chrysace Leid.) Idem 74, 22 'auerruncare, auertere. Lucilius lib. XXVI: di' e. q. s. 'Pacuuius Medo [XVII] M. Tullius de finibus bonorum et malorum: di' e. q. s. cf. coroll. XLII.

dei *Varronis Flor.* de *W p.* 507 minuerint *et* maluerunt *Nonius* p. 74 minerint *W p.* 507 atque *om. Lucilius ap. Nonium p.* 74 auerruncassent *Paulus* tuam *om. Varro* meam *Nonius p.* 74

Referenda videntur ad hanc fabulam inc. fab. XIII[b]. XIV. XV. inc. inc. fab. LXXIII; nec aliena ab eadem inc. fab. XII. XIII[a]. XIX. XXII. XXIII.

DVLORESTES

DOLORESTES fere libri.

I

hymenaeúm fremunt
Aequáles, aula résonit crepitu músico.

Non. 505, 1 'sonit pro sonat ....' Prope absunt ab Euripideis in Iphig. Taur. 355

'Αργεῖαί τε νῦν
ὑμνοῦσιν ὑμεναίοισιν· αὐλεῖται δὲ πᾶν
μέλαθρον.

2 aula *Scaliger* aura *ω*

II

Gnatám despondit, núptiis hanc dát diem.

Non. 522, 7 'diem uolunt, cum feminino genere dicimus, tempus significare, masculino diem ipsum: nos contra inuenimus ...'

gratam *Ba*

III

Respónsa explanat: mándat ne matrí fuat
Cognóscendi umquam aut cóntuendi cópia.

Non. 111, 6 'fuam, sim uel fiam.'

1 ne *Junius* me *ω* matris *suspicatur fuisse Bue*

IV

Aut híc est aut hic ádfore actutum aútumo.

Non. 237, 11 'autumare est sperare.'

An: aut ést hic? *praeterea* aut hic adest aut adfore *proposui conl. Plauti Epid.* 249 (*coroll.* XLII)

V

119 120 Hícine is est, quem fáma Graia ante ómnis nobilitát uiros?

Non. 352, 10 'unde et nobilitarent, notificarent dictum est ....'

heicine *L* hecine *H* fama Graia *Grotius* fame gratia ω famae gratia *edd. vett.* formae gratia *Scaliger* fama Graii *x* nobilitant *x*

VI

Délphos uenum pécus egi, inde ad stábula haec itiner cóntuli.

Non. 490, 16 'itiner pro iter .... Pacuuius Atalanta .... idem Doloreste ...'

Delfos uenum pecu (pucus *Ba*) secunde (secundae) ab stabula ac (hac *Bue*) itiner ω D. u. pecus egi, unde ad stabula itiner *Junius in mg.* D. uentum, pecus egi inde ad stabula, ad itiner *Vossius* Delphos ueni impete secundo, ad stabulaque itiner *Hermannus*

VII

... primum hóc abs te oro, mínus inexorábilem
Fáxis. — Ni turpássis uanitúdine aetatém tuam,
'Oro: minime fléctas fandi mé prolixitúdine.

Non. 184, 4 'uanitudo pro uanitate ... P. Duloreste [1. 2].' Idem 160, 10 'prolixitudinem. P. Duloreste [3].' Vtrumque locum coniunxit Lachmannus in Lucr. II 734.

1 *sqq. cf. coroll. com.* CXX 1 animum tuum *supplenda videntur* minus *conieci* nimis (nimi *L*) ω ni me *Lachmannus* ne me *Hermannus* 2 ni *e. q. s. alteri personae tribuenda continuavit Lachmannus* ni uanitudine aetatem tuam turpassis *x*

3 $\overset{o}{\text{e}}$ro *W* te oro (*e codd.*?) *Onions* minime *conieci* mine ω niue *Lachmannus* efflectas *H* plectas *Bothius* mi prolixitudinem ω: *his servatis* niue offlectas *Bue*

VIII ad inc. fab. fr. XIII^{b} relegavi.

IX

Nón decet animum aégritudine ín re crepera cónfici.

Non. 13, 28 'crepera res proprie dicitur dubia . .'

decet *post Scaligerum suasit Lachmannus* uetet ω: *àn* uolet? aegritudine *Mercerus* aegritudinem ω

X

Nónne officium fúngar uulgi, atque aégre male factúm feram?

Non. 497, 16 'accusatiuus positus pro ablatiuo . . '

malefactum *L ut vid.*, *ed. pr.* male fatum φ

XI

Sí quis hac me orátione incílet, quid respóndeam?

Non. 125, 4 'incilare est increpare uel inprobare . .'

An: hác si quis?

XII

Nunc ne íllum expectes, quándo amico amíciter
Fecísti

Non. 510, 22 'amiciter pro amice . . .'

1 sq. *ut septenarius exhibetur in L*   1 ne hilum *Scriverius*   quando] quã *Ba*

XIII

. . quidnam autem hoc sóniti est, quod stridúnt foris?

Non. 491, 24 'soniti et sonu pro sonitus et sono.'

autem aut *Ba*   quid stridunt *Bothius*   fori ω fores *Junius*

XIV

. . ubi illic ést? me miseram! quónam clam se elíminat?

Non. 38, 31 'eliminare, extra limen eicere.' Idem 292, 25 'eliminare rursum excludere.'

ille ω *p.* 292   quoniam ω *p.* 292   clam se] clamor ω *p.* 292 clam clam ω *p.* 38 quam clamos *Vossius* quonam clanculo (clanculum *Bergkius*) se *Hermannus*   *An*: ubi ille ést? me miseram clamor quoniam eliminat *vel trochaeis* úbi illic est? me m.! quoniam clamor med eliminat?

XV

Vel cúm illum uideas sóllicitum orbitúdine

Non. 146, 19 ‘orbitudinis pro orbitate ...’

cum ultim *L*

XVI

Páter Achiuos ín Caperei sáxis pleros pérdidit.

Priscianus p. 668 P. ‘uetustissimi tamen et altera utra ... solebant proferre, et plerus plera plerum absque que additione ...’

$\overset{\text{io}}{\text{acheus}}$ *Reg.* acheos *Bamb. Bern. Amien.* achaeos *Sang. Karolir.* achaeios *Halb.* cap^{h}erei^{s} *Reg. corr. m.* 2 capherei *Amien. Bern. Halb. Karolir.* caferei *Sang.* Capharei *vulgo* prodidit *Sangall. m.* 1

XVII

[ni] me cáluitur suspício,
Hóc est illud quód fore occulte Oéax praedixít . .

Non. 7, 3 ‘caluitur dictum est frustratur ....’

1 *sq. Trochaeos Bothius agnovit.* 1 nisi me *Bothius* me ω ni *Hermannus* 2 *in' exitu* patri *suppleri possit*

XVIII

'Vtinam nunc matréscam ingenio, ut meúm patrem ulciscí queam!

Non. 137, 7 ‘matrescam, matris similis fiam.’ Huc fortasse pertinet glossa in Onomastico Labbaei: ‘matrescere, *μητράζειν.*’

XIX

éxtemplo Aegisthí fidem
Núncupantes cónciebunt pópulum . . . . .

Non. 90, 12 ‘conciere, cum perturbatione commouere ... Ennius Duloreste ...’ (Pacuuius Scaliger Coni. p. 56. Exciderat fortasse cum Ennii verbis nomen Pacuvii: cf. inc. inc. fab. XII quae Ennio suo ascripsit Vahlenus Iphig. fr. XII**)

1 exemplo *H* 2 conciebant *W*[1]

XX

Néc grandiri frúgum fetum pósse nec mitíscere

Non. 115, 11 'grandire est grandem facere ...' Idem 343, 16 'mitis est maturus ....'

mitiscere *suprascr.* e *L p.* 115 mitescere *φ p.* 115

XXI

quid? quod iam ét mihi
Pigét paternum nómen, maternúm pudet
Profári.

Non. 424, 4 'pudet et piget hoc distant: pudet enim uerecundiae est, pigere paenitentiae ....'

1 quod iam *x* quoniam *ω* quod *Bergkius* et mihi *ω*, *quod nolui tangere: cf. coroll.* XLII et mehe *conl. Quintiliano* I 5, 21 *conieceram* ei mihi *Umpfenbachius*

XXII

Macte ésto uirtute, óperaque omen ádproba!

Non. 342, 1 'mactare est magis augere ....'

omen approba *Delrio* omenque asprobo *ω* omenque approbo *edd.* omenque approba *Albertus Langius. praeterea* operamque omenque adprobo *proposui*

XXIII

'Amplus, rubicundó colore et spéctu proteruó ferox

Festus p. 330 M. 'spectu, sine praepositione P. in Duloreste usus est cum ait ...' Adiungi Vossius iussit inc. fab. XX.

propteruo *cod.*

XXIV

'Is quis est? — Qui té, nisi illum tu óccupas, letó dabit.

Non. 355, 17 'occupare est proprie praeuenire ....'

te nisi *Vossius* tunc si *ω*, *in quibus fort.* nesi *latet* dabit *Scriverius* dabis *ω*

XXV

Heu, nón tyrannum nóui temeritúdinem?

Non. 181, 21 'temeritudinem pro temeritate.'

heu, non *Mercerus* euno *ω* tyrannum *genetivum agnovit Mercerus*

XXVI

Set méd incertat díctio: quare éxpedi!

Non. 123, 30 'incertat, incertum facit.' Comparari potest Euripidis Iphig. Taur. v. 1162 τί φροιμιάζει νεοχμόν; ἐξαύδα σαφῶς.

med *Bothius* ne *ω* me *Junius* set túa me *suspicatus eram* quare *Pal.*, *Scaliger* quam rem *φ* quam rem? *Bue* quin rem *Scaliger*

XXVII

Nil cóniectura quíui interpretárier,
Quorsúm † flexiuice conténderet.

Non. 260, 10 'contendit proripuit uel direxit significat....'

1 nil *Junius* nihil *ω* 2 flexiuice *ω* flexiuia dictio *Grotius*, *pulchre* perplexa (*an* flexiloqua?) uoce *Bothius* flexa ceruice *Junius* se contenderet *Bothius*

XXVIII

⟨Proínde⟩ ut ista súnt promerita uéstra, aequiperare út queam
Véreor, nisi numquám fatiscar fácere quod quibó boni.

Non. 307, 10 'fatiscere — — deficere . . . P. Duloreste [1. 2]' Idem 479, 15 'fatiscuntur pro fatiscunt . . . Accius Duloreste [2]' (Dǒloreste Bamb. dolor iste Leid.)

1 *cf. Plauti Capt.* 931 *sq. Most.* 214 ut ista *Grotius* ut si ita *ω*, *quod ut in exclamatione teneri iussit Vahlenus ind.* 1880 *p.* 6 ista si ita *Bue* 2 nisi] si *ω p.* 479 quod quibo boni *Junius in mg.* quod quiboni *ω p.* 307 quodquod quibo boni *ω p.* 479

XXIX

'Vnde exoritur? quó praesidio frétus, auxiliís quibus?
Quó consilio cónsternatur, quá ui, cuius cópiis?

Non. 262, 32 'consternari rursum erigi. Pacuuius in Periboea ... idem Duloreste ...'

XXX

'Illum quaero, qui ádiutatur.

Non. 477, 26 'adiutatur pro adiutat.'

XXXI

Nam te ín tenebrica saépe lacerabó fame
Clausam ét fatigans ártus torto dístraham.

Non. 179, 14 'torto pro tormento.'

1 tenebrica *Scaliger* tenebricas ω 2 clausam *O. Jahnius* clausum ω

XXXII

animum quae — — moenis

Non. 23, 13 'moenes apud ueteres dicebantur non a largitione, sed consentientes ad ea quae amici uelint. Pacuuius Doloreste: animum quae — —'

fort. animumque

Obscura sunt quae Nonius p. 345, 1 servavit 'meret, humillimum et sordidissimum quaestum capit ...... Varro Agathone Duloreste (doloreste Leid. m. pr.): qui merita hominem et seruum facit.' de quibus cf. coroll. XLII sq.

HERMIONA

I

...... quo tandem ipsa órbitas
Grandaéuitasque Pélei penúriam
Stirpís subauxit.

Non. 116, 15 'grandaeuitas ...'

1 quod tamen ω quo tamen *Bothius* 2 per penuriam ω
3 subaxet ω subaxit *Bothius*

II

Tristítia atque animi intóleranda anxitúdine

Non. 72, 33 'anxitudo....'

III

. . . . . át non cernam, nísi tagam.

Festus p. 356 M. 'tagit Pacuuius in Teucro — et tagam idem in Hermiona . . .'

at *Bothius* aut *cod.* tagat *Vaticanus*

IV

Cum néque me aspicere aequáles dignarént meae

Non. 470, 19 'dignaui pro dignatus sum uel dignum duxi . . .' Servius Dan. in Aen. XI 169 'alii dignem legunt iuxta ueteres ab eo quod est digno . . .' Diomedes p. 395 P. 'digno ait Pacuuius in Hermiona . . .'

me *om. Diomedes* aspiceret *Nonii ω* inspicere *Servius* meae *om. Diomedes* me *Servius Fuld.*

V

Príus data est quam tíbi dari dicta, aút quam reditum
est Pérgamo.

Non. 280, 27 'dicere etiam promittere....'

VI

Quód ego in acie célebra obiectans uítam bellando
áptus sum

Non. 234, 25 'aptus significat adeptus . . .'

celebra *Bothius* celebro *ω* crebro *Vossius*

VII

Quíd benefacta meí patris, cuius ópera te esse ultum
aútumant?

Non. 237, 3 'autumare est dicere. Pacuuius Periboea . . . idem Hermiona . . .'

benefacta mei *Mercerus* benefaciam ei *ω* opera te *vulgo* opera opera te *ω* autumant *G*, *Bothius* autumat *φ*

VIII

. . . . . régni alieni cúpiditas
Pelléxit.

Varro de l. l. VI 94 M. 'pellexit, quod in Hermiona est, cum ait Pacuius ...'

IX

⟨Tuo⟩ súb iudicio quae ómnes tetinerím grados

Non. 178, 14 'tetinerit pro tenuerit ....'

tuo iudicio *Vossius* tetinerim gradus *Vossius* grados tetinerim ω Graios tetinerim *Mercerus* (*diversa docent Luchsius qu. metr.* 14 *et Brugmanus l. l. p.* 19)

X

Nam sólus Danais híc domum itioném dedit.

Non. 96, 1 'domuitionem.'

Danais *Junius* Danaps ω domutionem ω domuitionem *Vossius*

XI

Par fórtitudo, gémina confidéntia

Non. 316, 18 'geminum rursum simile.'

XII

Laméntas fletus fácere conpendí licet.

Non. 132, 29 'lamentas pro lamentationes.'

XIII

Obnóxium esse aut brútum aut elinguém putes.

Non. 77, 33 'brutum dicitur hebes et obtusum...'

et obnoxium ψ et obnixum *Vrbin. An* ne obnoxium *scribendum?*

XIV

'O flexanima atque ómnium regína rerum orátio!

Non. 113, 32 'flexanima. Cicero de oratore lib. II: tantam uim habet illa, quae recte a bono poeta dicta est flexanima' e. q. s. 'Pacuuius Hermiona ...' Cicero de

orat. II 44, 187. Tusc. disp. II 21, 47 'sed praesto est domina omnium et regina ratio.' Quintilianus I 12, 18 'quique illam, ut ait non ignobilis tragicus, reginam rerum orationem ponet ante oculos.'

o *ed.* 1526 hoc *Nonii* ω

XV

Quántamque ex discórditate cládem inportem fámiliae

Non. 97, 1 'discorditas pro discordia.'

corditate *HL*

XVI

Habet hóc senectus ín sese, ipsa cum pigrast,
Spisse út uideantur ómnia ei confíeri.

Non. 393, 2 'spissum significat tardum .....'

1 se ω cum pigra est ipsa ω cum pigra ipsa sit *Bothius* 2 ut spisse omnia uideantur c. ω, *corr. Bothius* ut ei uideantur spisse confieri omnia *x* *cogitari possit etiam de octonariis* habet hóc s. in se, cum p. ipsast, ut spisse omnia | uideántur ei c. (*coroll. com.* CVII)

XVII

Paucís absoluit, né moraret diútius.

Diomedes p. 395 P. 'moro ... item P. in Hermione: paucis' e. q. s.

diutius] *cf. Fleckeisenus ann. philoll.* 1870 *p.* 69 *sq.*

XVIII

A té Tyndareo fíeri contuméliam,
Cuius ⟨mé⟩ ueretur máxume.

Non. 496, 30 'cum sit: ueretur illam rem ... ueteribus genetiuum pro accusatiuo poni placet ....'

1 a te *huc transposui*, *quod in* ω *post* cuius *legitur*, *ubi olim* pater *conieci*

XIX

Non tú te e conspectu hínc amolire? . . .

Non. 73, 13 'amolimini est recedite uel tollite ...'

Senarium commendavit Bue, exitum v. ilico *supplens*

XX

Sérmonem hic nostrum éx occulto clépsit, quantum intéllego.

Non. 20, 18 'clepere est furari . . . . .'

clepsit *Mercerus* clepit *ω*

XXI

Cúrrum liquit: clámide contorta ástu clupeat bráccium.

Non. 87, 26 'clipeat.' Varro de l. l. V 7 M. 'hic Pacui rudentum sibilus, hic . . . hic: clamyde clupeat bracchium.'

cursum *conieceram* linquit *Quicherat* clipeat *Nonius, nisi quod* clupeatur *L* clipeatur *Ba* braccium] etaccium *Nonii ψ* bacchium *Varronis Med.* brachium *Varronis φ* accium *L* accipium *Ba Nonii (in archetypo nimirum* clupeat uraccium *scriptum fuerat) Varronis testimonio et adlitteratione haec potius* contorta astu clamide clupeat b. *commendantur.*

XXII

Ibo atque edicám, frequentes út eant gratatum hóspiti.

Servius Dan. in Aen. V 40 'gratatur] quidam gratatur non gratulatur, sed laetatur accipiunt . . . . Pacuuius in Hermiona hoc uerbum posuit . . .'

edicam *Bothius* dicam *Servius*

XXIII

Concórditatem hospítio adiunctam pérpetem
Probitáte conseruétis.

Non. 88, 20 'concorditas pro concordia.'

2 probitate F^3, *Delrio* probitatem *φ*

XXIV

quas gloria et — — uarietas humanum —

Festus p. 277 M. 're[futare significat redargue]re. Pacuius in Hemi[ona . . . . quas gloria et . . . . [ua]rietas human[um . . .'

gloria *Vrsinus* glorin *cod. Potest* refutat fatum uárietas *in exitu versus fuisse*

Ad hanc fabulam rettuli inc. fab. LIII.

ILIONA

I

ab eó . .
Depúlsum mamma paédagogandum áccipit
Repótialis Líber.

Festus p. 281 M. 'repotia: postridie nuptias apud nouum maritum cenatur, quia quasi reficitur potatio.'

1 a matris modo *lusi* ab ea d. paedagogandum a. Mamma *olim scripsi* 3 repotialis liber (*immo* Liber *suppletis* in Thraecís domo Regís *Bue*) *Scaliger* (*cf. coroll.* XLIII) appottalis liber *cod.* repotiali lacte *O. Muellerus* r. Liberi ⟨terra horrida⟩ *x*

II

Set hí cluentur hóspitum infidíssimi.

Non. 88, 3 'cluet, nominatur . . .'

sed hi *Junius in mg.* sed (est F^3H) haec ω isti *Onions. Fortasse* Thraeces *restituendum* infidissimi *Bothius* infidelissimi ω

III

. . . . . blándam hortatricem ádiugat
Voluptátem

Non. 75, 13 'adiugare, adiungere. Plautus Chryse . . . idem Iliona . . .'

2 uoluptatem *Mercerus* uoluntatem ω

IV

Matér, te appello, tú, quae curam sómno suspensám leuas
Neque té mei miseret, súrge et sepeli nátum ⟨tuum⟩
prius quám ferae
Volucrésque

* * *

Neu réliquias quaesó mias sireis dénudatis óssibus
Per térram sanie délibutas foéde diuexárier.

Cicero Tusc. disp. I 44, 106 'ecce alius exoritur e terra, qui matrem dormire non sinat: Mater, te appello . .

natum. Haec cum pressis et flebilibus modis, qui totis theatris maestitiam inferant, concinuntur, difficile est non eos qui inhumati sint miseros iudicare. prius quam ferae uolucresque. metuit ne laceratis membris minus bene utatur: ne combustis, non extimescit. [4. 5] Non intellego, quid metuat, cum tam bonos septenarios' ('octonarios' Lambinus) 'fundat ad tibiam.' Horatius Serm. II 3, 60 'non magis audierit quam Fufius ebrius olim, Cum Ilionam edormit, Catienis mille ducentis Mater te appello clamantibus.' Porphyrio in l. l. 'hoc uersu clamitabant qui est Pacuuii' ('fort. in Iliona' vetus liber P. Danielis) ': [1]' idem deinde: 'hic Fufius (Fusius libri) Phocaeus tragoediarum actor fuit, qui cum uellet Ilionam dormientem exprimere, ut ad filii Polydori exsurgeret uocem, in scena obdormiit.' Pseudoacro in l. l.: 'hic Fufius actor tragoediarum fuit, qui cum Ilionam tragoediam ageret ebrius et uellet eam simulare dormientem, grauitate uini ad uerum somnum ductus est . . . Polydorus hic necatus noctu sorori uenit in somnis rogans, ut sepeliretur hoc dicens: mater te appello, exsurge et sepeli me.' Cicero pro Sestio 59, 126 'at uero ille . . . emergebat subito, cum sub tabulas subrepserat, ut Mater te appello dicturus uideretur.' Scholiasta Bobiensis in l. l.: 'deinde post haec intulit uersum de fabula Pacuuiana, quae sub titulo Ilione fertur. In ea est quippe argumentum ita dispositum, ut Polydori umbra secundum consuetudinem scaenicorum ab inferiore aulaei parte procedat et utatur hac inuocatione matris suae, quam sordidatus et lugubri habitu, ut solent qui pro mortuis inducuntur, filius implorabat.' Cicero Acad. pr. II 27, 88 (cf. V)

1—5 *septenarios non sine audacia effinxerunt Bentleius et Ritschelius opusc.* III 26: *cf. trag. Rom.* 234 1 tu *Reg. Gud. Brux. Bern., om.* φ suspensam χ, *Porphyrio* suspenso ψ 2 tuum *Bentleius, om.* ω filium *Guietus* prius quam f. v. *maiore intervallo a ceteris dirempta fuisse videntur Vahleno ind.* 1879/80 *p.* 8 4 neu reliquias semiassi reis *Gud. Bern. Reg.* ne r. semiassis reis *Brux.* neu rel. semiassi regis φ neu reliquias semiesas (*vel* sic meas) siris *Bentleius, post quem* sireis *formam restituit M. Hauptius* neu r. mias sic sireis *Bue* neu r. semustas sireis *Vahlenus, sed neque Polymestor Polydori corpus semustum abiecit nec Ilionam fraterni corporis tam incuriosam fore cogitari poterat, ut rogo quidem mandaret, sed nondum concrematum abriperet et feris dilacerandum relinqueret.*
5 delibutam *duo Oxon.*

V

Age ádsta: mane audi: iterádum eadem istaéc mi!

Cicero Acad. pr. II 27, 88 'quid? Iliona somno illo Mater te appello nonne ita credit filium locutum, ut experrecta etiam crederet? unde enim illa: age ... mihi? num uidetur minorem habere uisis quam uigilantes fidem?' Idem Epist. ad Att. XIV 14, 1 'Iteradum eadem ista mihi.' Eisdem verbis Cicero utitur etiam in Tusc. disp. II 19, 44.

baccheos sequor Fleckeiseni, anapaestos post dim. bacch. servata librorum scriptura dimetitur Bue audi *om. Vindob.* iterandum *epist. Med. et Tusc. Gud. Reg. Brux.* manta, audi, iterandum *x* eadem istaec *Manutius* eadem ista *ω epist. et Tusc.* eadem et ista *Acad. ω*

VI

Ea, út stagnorum umórem rimarém, loca

Non. 382, 8 'rimari dicitur scrutari, quaerere ... Pacuuius Atalanta ... Pacuius Ilione ...' (accuius Leid. actius Harl. accius rell. Pacuuius Rothius)

ea ut *Bue* aut *ω* (ut *conieceram*) humidorum *Vossius* loca *scil. visi*] loco *BGH* *Confert Eur. Hec.* 780 *Bue*

VII

Quos égo ita ut uolui offéndo incolumis ...

Non. 359, 2 'offendere, inuenire.'

incolumitas *BGH*

VIII

Profécto aut inibi est aút iam potiuntúr Phrugum.

Non. 124, 25 'inibi pro sic et mox ...'

aut iam *H, Lipsius* tam iam *φ* haut inibi est: iam iam *conieceram coroll.* XLIV

IX

Di me étsi perdunt, támen esse adiutam éxpetunt,
Quom príus quam intereo spátium ulciscendí danunt.

Non. 97, 14 'danunt, dant.' Idem p. 104, 5 'expetunt pro uolunt.'

1 petunt *ω p.* 97 *praeter Vrbin.* 2 cum prius *ω p.* 104 quod prius *p.* 97

X

Fac, út coepisti, hanc óperam mihi des pérpetem:
Oculís extraxerim

Festus p. 217 M. 'perpetem pro perpetuo dixerunt poetae. Pacuius inliona ...'

2 extraxerim, *scil.* aciem, *conicio* traxerim *cod.* oculos transaxim *vel* oculis Traeci eruam (*s.* eruim) ⟨aciem⟩ *olim conieci* oculis Traex careat *prop. Bue*

XI

Cur ínlaqueetur híc? — Mecum altercás? tace.

Non. 470, 7 'altercata est, passiuum.' ('altercata es actiuum, non passiuum' *x*)

inlaquetur *BaL* mecum *ed.* 1480 meum *ω* *Personas distinxit Bothius* cur illa quae tu hic mecum altercata's? *secutus maxime ed.* 1471 *et Duentzerum x*

XII

Ne pórro te error, quí nunc lactat, máceret

Non. 16, 18 'lactare est inducere uel mulcere uel decipere ...'

XIII

Quis deós infernos, quíbus caelestis dígnet decorare hóstiis

Non. 98, 14 'dignet, dignos putet.'

quis *utroque loco Bothius* *fort.* decorari hostiis *Junius* hostis *ω*

XIV

'Occidisti, ut múlta paucis uérba unose obnúntiem.

Non. 183, 20 'unose, simul.'

uerba *om. L* *de* unose *forma nuper denuo disputavit Solmsen stud. p.* 66 *sq.*

XV

Ibo ád eam ut sciscam quíd uelit. — Valuaé sonunt.

Non. 505, 26 'sonunt etiam inde manauit. Ennius An-

dromache aechmalotide . . . Iliona: ibo' e. q. s. (Pacuuius add. Junius)

eum (*sc.* nuntium) *conieci* uelit *ed. pr.* uelint *ω*

XVI

Repúgnanti ego porro húnc ui detraxi úngulum.

Festus p. 375 M. 'ungulus Oscorum lingua anulus — — Pacuuius in Iliona: repugnanti' e. q. s.

XVII

Paélici supérstitiosae cúm uecordi cóniuge

Festus p. 372 M. 'uecors est turbati et mali cordis. P. in Iliona: paelici' e. q. s.

XVIII

'Vsi honore crédo Achiui hunc scéptrum patientúr poti.

Non. 475, 28 'poti pro potiri.'

usi honore *ed. princ.* usi honoͤre *W* usi onere *Ba HL* usi honere *φ* tu si conere *Mercerus* Achiui hunc *Bue* adhuic *ω* auitum *Mercerus* hunc *olim scripsi, sed manco duabus syllabis versu ab initio*

Eiusdem fabulae reliquiis coniectando ascripsi inc. fab. XXX—XXXIV et inc. inc. fab. XLII.

MEDVS

Cf. Cicero de off. I 31, 114.

I

'Accessi Aeaeam, ét tosillam pégi lecto in lítore.

Festus p. 356 M. '[tonsillam ait] esse Verrius palum dolatum — — cuspide praeferratum — — — Pacuuius in Medio...' Priscianus p. 894 P. 'pango quoque pegi, et ex eo impingo impegi facit. Pacuuius in Medo: tonsillam' e. q. s. (Medio Grut. Sang.) De nomine Medio cf. O. Muellerus in Varr. de l. l. VI 60.

accessi Aeam (Aean *O. Müller*) *Bergkius*, *immo* Aeaeam *Bue* acces . . . . . . eam *cod. Borb.* accesseram *Vatic. S* tonsillam *Priscianus* lecto *Bergkius* laeto *Festus* cliuo *Prisc. Erl.* laeuo (*vel* leuo) *φ* saeuo *Scriverius*

II

. . . . té, Sol, inuoco, út mihi potestatém duis
'Inquirendi meí parentis.

Charisius p. 79 P. 'heres, parens, homo . . . masculino genere semper dicuntur . . . et P. in Medo cum ostenderet a Medo matrem quaeri, ait . . .'

1 *sq. codicis memoriam vindicavit Bue* te, Sol, inuoco, ⟨mi proaue⟩, ut mihi *e. q. s. temptaveram.* ínquirendi ut mei p. mihi potestatem duis *Bothius*

III

. . ques sunt ís? — Ignoti, néscio ques ignóbiles.

Charisius p. 108 P. 'im pro eum. nam ita Scaurus in arte grammatica disputauit, antiquos im ques' [hic excidisse quaedam videntur.] 'hunc eundem significare consuesse et declinari ita: is eius ei eum uel im, numero plurali is' (add. Keilius, om. cod.), 'ut est locutus P. in Medo: ques . . . ques.' Idem p. 70 P. 'ques autem dixisse ueteres testimonio est Cato . . . et Pacuius: ques' e. q. s. Priscianus p. 960 P. 'nominatiuum quoque pluralem non solum in i et ae, sed etiam in es, qui quae uel ques, ut P. in Medo: ques sunt isti?'

is *Charisii cod. p.* 108 (*cf. Ritschelius opusc.* IV 318), *om. p.* 70 isti *Priscianus* ignobiles *om. Charisius p.* 108 *Personas distinxit Grotius*

IV

Quae rés te ab stabulis ábiugat? — Certum ést loqui.

Non. 73, 22 'abiugat, separat, alienat.'

Personas distinxit Bothius

V

Clamóre et sonitu cólles resonantés bount.

Non. 79, 4 'bount dictum a boum mugitibus.'

VI

Diuórsi circumspícimus, horror pércipit.

Macrobius Sat. VI 1, 36 'Vergilius: diuersi circumspiciunt. hoc acrior idem. P. in Medea . . .'

VII

Quíd tandem? ubi ea est? quód receptast? — 'Exul incertá uagat

Non. 467, 25 'uagas pro uagaris ... P. Medo ...'

qui tandem *Ba* quod ω, *h. e.* quo: *cf. Ritschelius nov. excurs. Plaut. I p.* 57 *sq. et opusc.* III 124, *cui adversatur Bergkius symb. ad gramm. Lat. I* 75 quo *Mercerus* receptast *Bergkius* receptat ω, *defendit postea Bergkius* ire coeptat *Mercerus* incerta, *sc. via* ω incerte *Bergkius, qui personas distinxit*

VIII

Cedo quórsum itiner tetinísse aiunt?

Non. 178, 10 'tetinerit pro tenuerit.'

cedo *Mercerus* credo ω itiner *Aldina* itinere ω

IX

Si résto, porgit út eam: si ire cónor, prohibet baétere.

Non. 77, 25 'betere' (baetere Bamb.) 'id est ire ... P. Nyptra: uos hinc defensum patriam in pugnam. Idem bibite Medo: si resto' e. q. s. (pugnam betite. Idem Junius)

porgit ut eam *scripsi* pergitur eam ω pergit, ut eam *Mercerus* poscit (*vel* percit) ut eam *x* baetere *in lemmate BaH* betere φ

X

Cústodite istúnc uos, ne uim qui áttolat neue áttigat.

Diomedes p. 378 P. 'attingo ... reperimus apud nonnullos auctores, quibus eloquentiae et elegantiae tributa est opinio, sine n littera dictum, quasi attigo attigis, ut P. in Medo ...' (medio Par. A) Non. 246, 3 'attollere, afferre.'

istum *Nonius* hunc *Diomedes* ne eum qui *Nonius* ne quis uim *Diomedes* attollat *Nonius* attulat *Diomedes* neui *Diomedis Monac.* neue qui *Nonius* neu qui *x*

XI

Linguaé bisulcis áctu crispo fúlgere

Non. 506, 16 'fulgere correpte pro fulgere ... P. Medo ...'

bisulcis ω, *vindicavi coroll. LXXV sq.* bisulcae *N. Faber* iactu *N. Faber*

XII

múlier egregiíssima

Forma

Priscianus p. 600 P. 'uetustissimi tamen comparatiuis huiuscemodi' (sc. piior, arduior) 'sunt usi ... P. in Medo ...' (Medio Reg. m. 1 Grut. Karolir. mecho Sang.)

1 egregissima *Grut.*, *verum esse contendit Bergkius symb. I* 91. egregisisima *Sang.*

XIII

Caélitum camílla, expectata áduenis: salue, hóspita!

Varro de l. l. VII 34 M. 'in Medo: caelitum' e. q. s. 'camillam qui glossemata interpretati dixerunt administram.' (Medio Goth. Haun. Par. b) Servius Dan. in Aen. XI 543 'unde Vergilius bene ait Metabum Camillam appellasse filiam, scilicet Dianae ministram. Nam et P. in Medea cum de Medea loqueretur ...' Eadem habet Macrobius Sat. III 8, 7.

XIV

Vitám propagans éxanimis altáribus

Schol. Veron. in Aen. V 93 p. 94 Keil. 'altaria limina — — P. in (M)ed(o) ...'

exanimis *conieci* exanin. (*i*) *cod.* ex aris et *Maius*. *An* ex nouis?

XV

Populóque ut faustum sémpiterne sóspitent

Non. 170, 19 'sempiterne.' Idem 176, 5 'sospitent, saluent. ...'

populoque ut *ω p.* 170 populo qui *ω p.* 176 superstitentque *ω p.* 176

XVI

Repúdio hospitium: régrediundum est ílico.

Non. 325, 1 'ilico significat statim, mox.'

hospitium *Heinsius*: *cf.* 232 *et Plauti Rud.* 883 *Poen.* 1041 auspicium *ω*

XVII

Possum égo istam capite cládem auerruncássere.

Non. 74, 25 'auerruncare, auertere . . .'

possim *Vrbin.* istam capite] istanc a te *Lipsius* (aps te *x*)

XVIII

Quá super red ínterfectum ⟨tú⟩ esse dixisti Híppotem?

Festus p. 305 M. 'super — — ponitur etiam pro de, Graeca consuetudine, ut illi dicunt ὑπέρ — — P. in Medo: qua' e. q. s.

re *cod.* Hippotem dixisti *cod.*: *olim* dixti Hippotem *creticum tetrametrum finire volui*

XIX

Atque éccum in ipso témpore ostentúm senem!

Festus p. 194 M. 'ostentum non solum pro portento poni solere, sed etiam participialiter . . . . testimonio est P. in Medio: atque' e. q. s.

XX

Quís tu es, mulier, quaé me insueto núncupasti nómine?

Varro de l. l. VI 60 M. 'nuncupare nominare ualere apparet in legibus . . . item in choro in quo est . . . item in Medio: quis' e. q. s. Diomedes p. 449 P. 'quis mulier, cum dici debeat quae mulier, apud Pacuuium: quis' e. q. s. 'pro quae. masculinum quis pro feminino posuit.' Charisius p. 240 P. 'soloecismus fit . . . pronominibus, ut: quis tu es mulier? pro quae.' [Sergii] explan. GL IV 563 K. 'soloecismus . . . . per genera . . . apud Pacuuium: quis' e. q. s. Pompeius GL V 206 K. 'apud maiores nostros indifferenter inuenimus hoc pronomen, et quis uir et quis mulier . . . est autem ratio et origo huius pronominis a Graeco . . . τίς autem apud illos tam masculini generis est quam feminini. ergo . . . seruauerunt etiam genus antiqui, ut est: quis tu es mulier, qui me hoc nuncupasti nomine? quis mulier habemus et in Ennio et in Pacuuio et in ipso Terentio.' Non. 198, 1 'cuis et generi feminino attribui posse ueterum auctoritas uoluit . . . Pacuuius: quis' e. q. s. Iuliani excerpta GL V 319 K. 'quisnam masculini generis est aut feminini? Apud ueteres commune genus

habebatur. Da eius exemplum. Quisnam es tu ... nomine?' cf. anal. Helv. p. 138.

quisquis *Nonius* quisnam *Iuliani exc.* es tu *Iuliani exc.* mulier qui me *Diomedes* qui mulier me hoc *Pompei Wolfenb. Pariss. B C* mulier qui me hoc *Pompei φ* mulier quae tam (quem etam *Bern.*, *i. e.* quae me tam) *Iuliani exc.* mulier quid me *fuit qui commendaret* insueto *om. Pompeius* inconsueto (inconsuetu *Bern.*) *Iuliani exc.* nuncupas *eadem*

XXI

Séntio, patér, te uocis cálui similitúdine.

Non. 6, 29 'caluitur dictum est frustratur ... Pacuuius Medo: sentio . . . similitudine. et [XXII]' (sedet H^1 sed Ba G H^2 set L)

te uxoris *Vrbin.*

XXII

Set quíd conspicio? núm me lactans cáluitur
Aetás?

1 *iambine an trochaei numerandi sint incertum* 2 Aeetes *Bergkius*

XXIII

neque — — ⟨profundum⟩

Festus p. 229 M. '[profundum — —] altum est ac fundum — — in Medo: neq ....'

XXIV

Cicero de nat. deor. III 19, 48 'quid Medeae respondebis . . . quid huius Absyrto fratri, qui est apud Pacuuium Aegialeus? sed illud nomen ueterum litteris usitatius.'

Coniectura partim certa adiunxi inc. fab. XXXV—XXXVIII, inc. inc. fab. XCV. XCVIII sq. CI. CII; Halmius addidit inc. inc. fab. LXXIX.

NIPTRA

facta ad Sophoclis exemplar

I

Cédo tuum pedém ⟨mi⟩, lymphis fláuis fuluum ut púluerem
Mánibus isdem, quíbus Vlixi saépe permulsi, ábluam
Lássitudinémque minuam mánuum mollitúdine.

Gellius II 26, 13 'flauus contra uidetur e uiridi et rufo et albo concretus ... sic multo ante' (sc. Vergilium) 'Pacuuius aquam flauam dixit et fuluum puluerem. cuius uersus, quoniam sunt iucundissimi, libens commemini ...'

1 tuum *Fleckeisenus* tum *ψ* tamen *χ* mi *Peerlkampus, om. ω* mihi *Bothius* lumpis *Ritschelius opusc. II* 490: *cf. coroll.* LXXVI fuluum *Palat.* fauum *Vat. Reg. Rott.* flauum *φ, defendi Martialis* 14, 71 *monet Bue*

II

Anticlea

Lénitudo orátionis, móllitudo córporis

Cicero Tusc. disp. V 16, 46 'ea, quae Anticlea' (Anticlia Pith. Euryclea uideri habere aliq. Oxon. cum ed. Ven. 1481 testatur Orellius) 'laudat Vlixi pedes abluens ...' Non. 132, 3 'lenitudine pro lenitate ... Cicero Tusculanarum lib. III: lenitudo' e. q. s.

III

Páriter te esse erga íllum uideo, ut íllum ted ergá scio.

Non. 375, 7 'pariter, similiter ... P. Nitra ...'

ted *Vossius* te *ω* illunc erga te *Umpfenbachius cf. Plauti Pseud.* 1020

IV

Spartám reportare ínstat, id si pérpetrat.

Festus p. 217 M. 'perpetrat, peragit, perficit. P. in Teucro — etinni patris: Spartam' e. q. s. (et in Niptris Scaliger)

reportare *O. Muellerus* reponare *cod.* reportari *Lindemannus* reponere *Scaliger*

V

Nec úlla subscus cóhibet compagem áluei,
Sed súta lino et spárteis serílibus

Festus p. 343 M. 'serilla' (serilia Turnebus Adv. XVII 7) 'Verrius appellari putat nauigia Histrica ac Liburnica, quae lino ac sparto condensantur, a conserendo et contexendo dicta, quia dicat P. in Niptris: nec ulla' e. q. s. 'cum περιφραστικῶς et ficto uocabulo usus sit pro funiculis, qui sparto conseruntur.' Idem p. 306 M. '[subscudes ap]pellantur cuneatae ta[bellae, quibus] tabulae inter se con[figuntur, qui]a, quo eae immittuntur, [succuditur. Pa]cuius in Niptris [1]' Pauli Festus p. 307 M. 'subscudes appellantur tabellae' e. q. s. 'Pacuuius: nec ulla s. c. compagem.'

VI

Inde Aétnam montem aduénio in scruposám specum.

Non. 223, 1 'specus ... feminino ... Accius Niptris ...' (in ~~ni~~ psaltriis Vrbin. 308) Priscianus p. 713 P. 'hic specus, quod tam masculinum quam neutrum inuenitur ... feminino tamen hoc nomen quoque inuenitur ... Pacuuius in Niptris: aduenio in scruposam specum.' cf. anal. Helv. 102.

inde aduenio montem Aetam scr. sp. *Nonius* aduenio in scr. sp. *ceteris omissis Priscianus* inde aduenio montem Oetam scr. sp. *edd., Bentleius. Temptavi olim vel* inde Aetnam aduenio montem *vel* Aetnam inde montem aduenio in scr. sp. scrupulosam (scropulosam) *Prisciani ψ* scripsam *Nonii L*

VII

aetate íntegra,
Feróci ingenio, fácie procerá uirum

Gellius XIII 30 (29), 3 'sicuti quidam faciem esse hominis putant os tantum et oculos et genas, quod Graeci πρόσωπον dicunt: quando facies sit forma omnis et modus et factura quaedam corporis totius ... itaque Pacuuius in tragoedia, quae Niptra inscribitur, faciem dixit hominis pro corporis longitudine. Aetate, inquit, integra' e. q. s. Excerpta Gelliana edita a Reifferscheidio mus. Rhen. XVI p. 10 'faciem hominis quidam putant esse os tantum et oculos et genas, cum facies sit modus et factura quaedam corporis totius ... unde Pacuuius faciem hominis dixit pro statura: aetate, inquit, integra' e. q. s.

Non. 52, 33 'faciem, totius corporis formam, *πρόσωπον*, id est os, posuit antiquitas prudens ... P. Nupta ...'

uirum *om. Nonius*

VIII

Vos hínc defensum pátriam in pugnam baétite.

Non. 77, 25 'betere' (baetere Bamb.) 'id est ire ... P. Niptra ... in pugnam. Idem bibite Medo ...' (pugnam betite. Idem Medo Junius)

uos *edd.* bos *ω* betite *Junius* bibite *ω*

IX

Vlixes

Pedetémptim ac sedató nisu,
Ne súccussu arripiát maior
Dolor

* * *

Chorus

Tu quóque Vlixes, quamquám grauiter
Cernímus ictum, nimis paéne animo es
Mollí, qui consuetús in armis
Aeuom ágere

* * *

Vlixes

Retinéte, tenete! opprímit ulcus:
Nudáte! heu mé miserum, éxcrucior!
Operíte: abscedite iám iam.
Mittíte: nam attrectatu ét quassu
Saeuum ámplificatis dolórem.

Cicero Tusc. disp. II 21, 48 'non nimis in Niptris ille sapientissimus Graeciae saucius lamentatur uel modice potius. Pedetemptim, inquit, et [1—3]. Pacuuius hoc melius quam Sophocles: apud illum enim perquam flebiliter Vlixes lamentatur in uolnere: tamen huic leniter gementi illi ipsi, qui ferunt saucium, personae grauitatem intuentes non dubitant dicere [4—7]. Intellegit poeta prudens ferendi doloris con-

suetudinem esse non contemnendam magistram. Atque ille non inmoderate magno in dolore [8. 9]. Incipit labi: deinde ilico desinit [10—12]. Videsne ut obmutuerit non sedatus corporis, sed castigatus animi dolor? Itaque in extremis Niptris alios quoque obiurgat, idque moriens [X].' Charisius p. 190 P. 'pedetemptim . . . Tullius Tusculanarum secundo: pedetemptim ac sedato nisu.'

1 ac *Charisius* ite et *Ciceronis libri* 6 consuetus] *defendit CFW Mueller prosod.* 292 *omissum* es, *quamquam potest in clausula versus verbum finitum secutum esse.* (*cf. coroll.* XXI) consuetu's *Wolfius in ed. pr.* consueris *Bentleius* consueueris '*codex optimus*' *Davisii* 8 opprimit *Vossius* opprimite ω 9 me miserum *aliq. libri*, *Bentleius* miserum me φ 10 abscedite, iamiam *Davisius*

X

Vlixes

Cónqueri fortúnam aduersam, nón lamentarí decet:
'Id uiri est offícium, fletus múliebri ingenio ádditus.

2 additust *Bentleius* additur *maluit Bue*

XI

Barbáricam pestem súbinis nostris óptulit,
Nouá figura fáctam, commissam ínfabre.

Non. 40, 32 'infabre, foede, ut est affabre pulchre. P. Niptra . . .' Idem 248, 20 'committere, effigiare. P. Niptra . . .'

1 pristem *Quicheratus* subinis *scripsi*: *cf. Pauli Festus v.* sybinam *p.* 336 *M.* sabinus ω *p.* 248 nauibus ω *p.* 40 optulit] optum *L p.* 40 2 nouam figura fatam *BG p.* 248 nouam figuram factam φ *ibidem*

His addenda videntur inc. fab. XXXIX. XL et fortasse inc. inc. fab. LI. LII. LIII.

PENTHEVS

Servius in Aen. IV 469 'Pentheus autem secundum tragoediam Pacuuii furuit etiam ipse.' Servius Dan. 'Pentheus autem furuisse traditur secundum tragoediam Pacuuii. de quo fabula talis est. Pentheus, Echionis et Agaues filius, Thebanorum rex, cum

indignaretur ex matertera sua Semele genitum Liberum patrem coli tamquam deum, ut primum comperit eum in Cithaerone monte esse, misit satellites, qui eum uinctum ad se perducerent. qui cum ipsum non inuenissent, unum ex comitibus eius Acoeten captum ad Pentheum perduxerunt. is cum de eo grauiorem poenam constitueret, iussit eum interim claudi uinctum: cumque sponte sua et carceris fores apertae essent et uincula Acoeti excidissent, miratus Pentheus spectaturus sacra Liberi patris Cithaerona petit: quem uisum Bacchae discerpserunt. prima autem Agaue mater eius amputasse caput dicitur, feram esse existimans.'

cf. Euripidis Bacchae et Ovidii metam. III 511 sqq.

PERIBOEA

I

. árdua per loca agréstia pes
Trepidánte gradu nitítur . .

Non. 353, 14 'niti rursum ambulare.'

1 *sq. anapaestos agnovit Vossius.* 1 agrestia pes (*vel* sic) *scripsi* agrestia ac ψ agresti ac *B* agrestiaque aegre *Bue*

II

. . corpusque meúm tali
Maeróre errore macóre senet.

Non. 137, 1 'macore pro macie.'

1 tali] tabe *ed.* 1526 (*cf. coroll.* XLV) 2 error *L* aegrore *Lachmannus. cf. Plauti Rud.* 215 (*coroll.* XLV)

III

Lapít cor cura, aerúmna corpus cónficit.

Non. 23, 8 'lapit significat obdurefacit et lapidem facit.'

IV

Parum ést, quod te aetas mále habet, ni etiam hunc ád malam
Aetátem adiungas crúciatum reticéntia?

Non. 1, 31 'aetatem malam senectutem ueteres dixerunt ....'

1 nisi *Ba* hic *ψ*, *om. L an* huc? 2 reticentia *L*[1], *Gulielmius* reticenti *φ an* reticentiae?

V

Pátior facile iniúriam, si est uácua a contumélia.

Non. 430, 15 'iniuria a contumelia hoc distat: iniuria enim leuior res est.'

uacua contumelia *ed. pr., fort. recte* *Quadratum versum discripsit Bothius, senariorum frusta ipse olim*

VI

Mane, éxpedibo: fác tu contra míhi quod rogo respóndeas.

Non. 477, 2 'expedibo pro expediam ...'

iambicum octonarium indicavit x fac tum mihi contra *ψ* fac mihi contra *Ba* fac tu mihi contra *ed. princ.* ac tu mihi contra *olim conieci verbo* rogo *senarium claudens. Probatis illis trochaicos septenarios* mane 'Expedibo *e. q. s. Vsenerus praeferebat*

VII

Gnate, órdinem omnem, ut déderit, enodá patri.

Non. 15, 17 'enoda significat explana ....'

gnate *Mercerus* gnato *ω* ut dederat *Vrbin.*, *unde* ut res erat *conieci.* utut erit *Palmerius* enoda *Palmerius* enodat *ω* pater *H* gnato ... pater *Onions* gnato ... enodat pater *Ed. Becker*

VIII

Constérnare, anime, ex péctore aude ecuóluere
Consílium subito, méns, quod enatúmst modo,
Qui pácto inimicis mórtem et huic uitam ófferas.

Non. 262, 27 'consternari significat deici. Consternari rursum erigi.'

1 consternate *Vossius* animae ω anima *Schegkius. post* anime *interrogandi notam posuit x* aude ecuoluere *conicio* hac (hanc *BGH*) et uoluere ω hoc euoluere *Bothius* hoc euoluito *x* 2 subito, mens *conicio Schegkio praeeunte, qui nominativum* mens *habuit.* subit omnes ω quod enatum est *Vossius* quod de nata est ω quod natum est *Lipsius* e re nata *Palmerius* *Dubito an* subitum mentis quod natumst *praeferendum sit.* subitum, res quod enatast *Madvicus* 3 offeras *GH* efferas φ afferas *ed. Mediol.*: *cf. Acci v.* 360 *coroll.* XLV
consternare, a., ex p. hanc e. | c. s., nisi quo dea nata est m. *Bue, quae sic fere intellegi vult*: '*mirare feminam consiliatricem, nisi forte divinae sit originis*'.

IX

Nam mé perbitere, íllis opitulárier
Quouís exitio cúpio, dum prosím . .

Non. 153, 23 'perbitere, perire.'

1 perbitere *Junius* peruitere ω 2 prosim modo *Gulielmius*
nam me p. | quouis e. c. d. possim illis opitularier *Quicherat*

X

. . . . régnum potior, cóniugem macto ínferis.

Non. 501, 21 'potior illam rem.'

XI

Nón potest, Melaníppe, hic sine tua ópera exanclarí labos.

Non. 292, 4 'exanclari, perfici.'

labos *Lipsius* clauos ω

XII

Postquam ést oneratus frúgum et floris Líberi

Non. 498, 12 'genetiuus positus pro ablatiuo .....'

oneratus *Ba* honoratus φ

XIII

Ecfáre, quae cor tuúm timiditas térritet.

Non. 228, 17 'timor ... feminini.'

ecfare *Mercerus* etfare ω territat *Ed. Becker*

XIV

⟨Et⟩ támen offirmato ánimo mitescít metus.

Non. 406, 9 'tamen significat tandem.'

et *addidi*, *nisi* tamen offirmatod *praefers*

XV

Séd nescio quid núnc est: animi horrésco et gliscit gaúdium.

Non. 22, 16 'gliscit est congelascit (concalescit *x*) et colligitur, uel crescit uel ignescit ....'

nunc *coroll. com.* CXXII *proposui* (*cf. Luchs Herm.* VI 270) nam ω horrescit et gliscit ω (*cf. coroll.* XLVI) horresco, gliscit *Bothius* horrescit, gliscit *edd.* (*cf. Lucr.* III 28 *Stat. Theb.* I 493) crescit, gliscit *Bue* (*conl. anthol.* 248 *R.*)

XVI

Regum ímperator, aéternum humanúm sator

Non. 495, 26 'accusatiuus numeri singularis positus pro genetiuo plurali .... Pacuuius Athalanta ... idem Periboea ...'

regum *Gulielmius* regnum ω aeternum humanum *scripsi*, *i. e. deorum hominumque* (*cf. coroll.* XLVI) aeternum morum ψ aeternum mox *Ba* aeterne humanum *Bothius*

XVII

. . . . . . precor ueniám petens,
Vtí quae ⟨ego⟩ egi ago áxim uerruncént bene.

Non. 185, 26 'uerruncent, id est uertant ...' Idem 505, 18 'axim, egerim. P. Periboea: ut quae egi ... uerruncent.'

1 ueniam petens: *cf. coroll. com.* CXXII 2 uti *Bue* ut ω *p.* 185 aut ω *p.* 505 ego *inseruit Bue* axim *ed.* 1526 exim ω *p.* 185 uel axim ω *p.* 505, *Bergkius* euerruncen ω *p.* 505 *omnia uno octon. iamb. conclusit x*

XVIII

Tu, múlier, tege te et túta templo Líberi.

Non. 476, 12 'tutant ...'

tota *Ba HL* templo *Albertus Langius* templa ω

XIX

nám si te regerét pudor,
Siue ádeo cor sapiéntia inbutúm foret

Non. 521, 10 'inbuere consuetudo inducere existimat...'

1 regeret *ed.* 1526 tegeret ω

XX

Métus egestas, maéror senium, exíliumque et senectús..

Non. 3, 1 'senium est taedium et odium, dictum a senectute ... nam aetatem malam senectutem ueteres dixerunt ... senium ipsum positum sic ... P. Periboea ...'

senectus *tuetur Bue mus. Rhen.* 42, 587: *ut interpretamentum vocis* senium *delebatur, cuius loco* desertitas (*conl. inc. fab.* LXIII) *ego*, mendicitas *Bue proposueramus*, grandaeuitas *Onions*

XXI

Tríplici pertimefáctus maerore ánimi incerte erráns
uagat.

Non. 467, 33 'uagas pro uagaris .... P. Periboea: in triplici' e. q. s. (Periboeam triplici Leid. Bamb.)

triplici *Vossius* in triplici ω *praeter Ba L, de quibus vide supra*: nam *latere potest*

XXII

Béluarum ⟨haec⟩ ác ferarum aduéntus ne taetrét loca.

Non. 178, 8 'tetret, foedet, polluat.'

beluarum ac ferarum ω beluarumque huc ferarum *olim scripsi. Temptari alia possunt, velut* haec ferarum ac beluarum *vel* (*ut Bue*) beluarum aduentus ac ferarum

XXIII

Quámquam aetas senét, satis habeam uírium ut te ara
árceam.

Priscianus p. 887 P. 'senesco incohatiuum est: nam positiuum eius seneo inuenitur in usu. Accius ... Pacuuius in Periboea: quamquam' e. q. s. (in Periboea om. Sang.)

Septenarium agnovit Bothius, constituit M. Hertzius. satis habeam tam̄ *Reg. m.* 2 satis habeam rem ψ satis tamen habeam *ipse olim in senario*

XXIV

Neque tuúm te ingenium móderat, neque fratérnum ira exiliúm leuat.

Non. 336, 26 'leuare rursum releuare ....' Idem 471, 7 'moderant pro moderantur.' Idem 472, 20 'moderant pro moderantur ...'

tunc te *ω p.* 336 moderant *ω p.* 336, *Ba p.* 471 fraternon *ω p.* 471 irae *L p.* 336 *ut Plauti Rud.* 247 iram *Quicherat* uetat *ω p.* 471

XXV

'O multimodis uárium, et dubium et prósperum copém diem!

Non. 84, 23 'copi pro copioso ...'

uarium *scripsi* uariae *HL* uarie *φ*: *an recte?*

XXVI

Fléxa, non falsa aútumare díctio Delfís solet.

Non. 237, 2 'autumare est dicere.'

plexa *conl. Festi p.* 230 M. *glossa Bergkius* (*sed cf. Cicero de div. II* 56, 115 'oraculis ... partim falsis ... partim flexiloquis et obscuris.')

XXVII

. . scrupea saxéa Bacchi
Templá prope adgreditur

Varro de l. l. VII 6 M. 'in caelo templum dicitur, ut in Hecuba ... in terra, ut in Periboea ...'

1 *sq. numeros Bergkius dactylicos metiebatur* saxea *probavit post Lachmannum Bergkius* sax$\overset{e}{a}$ *F* saxa *φ* 2 aggreditur *F An* adgreditor? *olim* adgredite *conieci*

XXVIII

. . . tiasantém fremitu
Concíte melum!

Non. 213, 13 'melos ... masculino ...'

1 thesiantem *ω*, h *in W suprascr.* (*cf. coroll.* XLVI) thya-

santem *Scriverius* fremitu *Junius* fremita *ω* 2 concidi *ω* concine *Palmerius*

Inserendum praeterea huic fabulae inc. fab. XLI. Merus vel librarii vel diorthotae error est apud Nonium p. 89, 14 v. 'coepere' quod pro Hypobolimaeo Caecilii (fr. V) laudatur Periboea.

TEVCER

I

Quae désiderio alúmnum, paenitúdine,
Squalé scabreque, incúlta uastitúdine

Non. 152, 29 'poenitudinem. P. Teuchro ...' (Teucro Bamb.) Idem 169, 23 'scapres pro scabres ...' ('scabres pro scabra es' Quicherat) Idem 185, 2 'uastities et uastitudo et uastitas ...' Idem 243, 4 'alumnum, filium ...' Festus p. 372 M. 'uastum pro magnum; ponitur tamen et pro inani. Accius — et Pacuuius [2]' Eundem versum videtur Varro Manio saturae (fr. 254 B.) inseruisse 'ager derelinqueretur ac periret Squalé scabreque, inlúuie et uastitúdine.'

1 poenitudine *ω p.* 169. 185. 243 penitudinis *BaHL p.* 152 poenitudini *φ p.* 152 2 squale squapreque *ed. Nonii a.* 1526: *cf. Varro.* squales scabresque (quae *p.* 185 qua 169) *Nonius p.* 185. 169. 243 squale scauerisque *ψ p.* 152 qualescauerisquae *Ba p.* 152 quales scabres que *Festus* inculta uastitudine: *cf. Ter. haut.* 295: *an* inluuie ac uastitudine?

II

Post quám defessus ⟨ést⟩ perrogitando áduenas
⟨Omnís⟩ de gnatis, néque quemquam inueniít scium

Priscianus p. 634 P. 'scio, scius: sic Apuleius ... et P. in Teucro ...'

1 est *add. Vossius: cf. Plauti Amphitr.* 1014 2 eorum *post* neque *inseruit Hermannus*

III

Neque pérpetrare précibus imperió quiit

Festus p. 217 M. 'perpetrat, peragit, perficit.'

imperio (*sic iam Scaliger*) quiit *Hermannus* inpetria quid *cod.* nec pretio quiit *Vossius* impetrita quit *O. Mueller*

IV

Nihílne a Troia adpórtat fando? . . .

Schol. Veron. in Aen. II 81 '[fando . . .] et P. in Teucro . . .'

nilne *Lachmannus* *An* adportas? fando: *cf. coroll. com.* CXXII

V

Quam té post multis túeor tempestátibus!

Non. 407, 32 'tempestas, tempus . . .' Idem 414, 2 'tueri, uidere . . .'

ebeor *ω p.* 407

VI

Periére Danai, pléra pars pessúm datast.

Priscianus p. 668 P. 'plerus plera plerum, absque que additione . . . Pacuuius in Doloreste . . . idem in Teucro . . .' Festus p. 230 M. 'plera dixisse antiquos testis est Pacuius cum ait: plera p. p. d.'

pessum data est *Priscianus* pessum datur *Festus, non male*

VII

Profúsus gemitu, múrmure 'occisti' ántruat.

Festus p. 229 M. 'profusus — — — Pacuius in Teuc . . . . ro occistians rua . . . . .' Paulus p. 228 M. 'profusus . . . alias abiectus iacens. Pacuuius: profusus g. m.'

occisti antruat *scripsi* occistians rua *cod.* oscitans ruat *Vrsinus* occentans ruat *Dacerius* occisitans ruat *O. Muellerus* occursans ruat *Hermannus*

VIII

Nos íllum interea próliciendo própitiaturós facul
Remúr.

Non. 111, 20 'facul pro faciliter . . .'

Iambos discripsi cum Buechelero: cf. Skutsch Plaut. et Rom. 122 praeficiendo (proficiendo *Vrbin.*) *ω* perliciendo *Bothius*

IX

Nam Teúcrum regi sápsa res restíbiliet.

Festus p. 325 M. 'sas Verrius putat significare eas — — idem cum ait sapsam pro ipsa nec alia — — et P. in Teucro ...'

X

Haúd sinam quidquám profari príus quam accepso quód peto.

Non. 74, 31 'accepso, accipio.' ('accepero' Quicherat)

XI

Facéssite omnes hínc: parumper tú mane!

Non. 306, 33 'facessere significat recedere .... Pacuuius Teucro [XIX] item [326].' Pauli Festus p. 86 M. 'facessere ... interdum uero pro abeat ponitur. Pacuuius: facessite omnes hinc, id est abite.'

omnes hinc *Pauli Festus* hinc omnes *Nonius* *distinxerunt alii ante* tu

XII

Telamo

Ségregare abs te aúsu's aut sine íllo Salaminem íngredi,
Néque paternum aspéctum es ueritus, quom aétate exacta índigem
Líberum lacerásti orbasti extínxti, neque fratrís necis
Néque eius gnati párui, qui tibi ín tutelam est tráditus —?

Cicero de orat. II 46, 193 'quid potest esse tam fictum quam uersus, quam scaena, quam fabulae? Tamen in hoc genere saepe ipse uidi, ut ex persona mihi ardere oculi hominis histrionis uiderentur splendida illa dicentis:' (spondа^{l}lia illa, l eadem manu suprascr., Erl. spondalli illa Abrinc., spondali, spondalli, spondialia, spondallua, spondalis, spondaica, spondallitia ceteri libri spondaulia Salmasius ad Solin. I 88 e sponda illa Hermannus Opusc. I 304 sua sponte aliena illa Justus Jeepius Philol. IV 305 sq. e suo aliena illa Harnecker.) 'segregare ... ueritus? Numquam illum aspectum dicebat, quin mihi Telamo

iratus furere luctu filii uideretur. At idem inflexa ad miserabilem sonum uoce: quom aetate ... traditus flens ac lugens dicere uidebatur. Quae si ille histrio, cotidie cum ageret, tamen recte agere sine dolore non poterat: quid Pacuuium putatis in scribendo leni animo ac remisso fuisse? Fieri nullo modo potuit.' Ibidem III 58, 217 'aliud enim uocis genus iracundia sibi sumit, acutum, incitatum, crebro incidens ... et ea quae tu dudum, Antoni, protulisti: segregare abs te ausus.'

1 ausus *vulgo* Salaminem *Laud.* Salaminam *Lagom.* 4 Salamina φ 2 quom *Erl. m. pr.*, *Abrinc.* cum *Lagom. aliquot*, *Gud. c* quem φ, *probavit Hermannus* 3 extinxti *Manutius* exstincxisti *Erl.* extinxisti φ 4 neque eius grati, *litterae* r *corruptelae signo supra inposito Abrinc.* neque eius crati *Erl.*, *lineola voci* eius *subducta.* neque gnati eius *Hermannus* tutela est *Erl.* tutelast *Harl. Abrinc.* Miseritum est *secutum esse videtur Hermanno*

XIII

mihi classem ímperat
Théssalum nostrámque in altum ut próperiter dedúcerem.

Non. 155, 4 'properatim et properiter, celeriter, properanter ...'

1 imperat *Mercerus* impetrat ω 2 Thessalam *ed.* 1526 nauitam *Vrbin.* 308

XIV

Rápide retro citróque percito aéstu praecipitém ratem
Réciprocare, undaéque e gremiis súbiectare adflígere

Festus p. 274 M. 'reciprocare pro ultro citroque poscere usi sunt antiqui, quia procare est poscere.' Paulus p. 275 M. 'reciprocare pro ultro citroque poscere . . . procare est poscere: unde eque gremiis s. a.'

1 *sic Buecheleri partim ingenio adiutus effinxi.* rapido reciproco percito augusto citare rectem *cod.* rapide percitam aestus ociter ratem *Hermannus* rapido ultro citroque percitae aestu (*vel* austro) praecipitem ratem *Bue* 2 reciprocare *scil. venti* undaeque e gremiis subiectare adfligere *Hermannus* unde eque gremiis subiectare adfigere *cod. Festi* unde eque gremiis sublectare ac figere *Paulus* undae eque gremiis s. a. *Bue* harenas *intellegens*, *sed* ratem *huc quoque pertinet*

XV

335 . . . . ármamentum strídor, flictus náuium,
Strépitus fremitus, clámor tonitruum ét rudentum síbilus

Servius Dan. in Aen. I 87 'stridor autem est sibilus. Pacuuius in Teucro: armamentum stridor, et rudentum sibilus.' Varro de l. l. V 7 M. 'quemadmodum quodque poeta finxerit uerbum, confinxerit, declinarit. Hic Pacui rudentum sibilus.' Servius Dan. in Aen. IX 667 'flictu ... et locutus est iuxta antiquum morem. Pacuuius Teucro: flictus nauium.' Caelius in Ciceronis epist. ad Fam. VIII 2 'in theatrum Curionis Hortensius introiit ... hic tibi [2]' Conflavit has particulas G. Hermannus. Contulit Bergkius de fragm. Soph. e Sophoclis Teucro fr. 520 N².

2 *cf. Plauti Amph.* 1062

XVI

337 'Vbi poetae pró sua parte fálsa confictánt, canunt,
338 Quí causam humilem díctis amplent

Non. 506, 26 'amplant pro amplificant.'

Bothius trochaeos agnovit 1 ubi falsa poetae Pro parte sua *Hermannus anapaestos cum Grotio dimensus* sua arte *Rothius*, *probabam*, *nisi quod ablativi* suad *umbram in corruptela agnoscere mihi visus eram* confictant *Bergkius* conficta ω conficte *Quicherat* canunt *Bergkius* canant ω aggerant *Bue* autumant *ipse conieceram* 2 quia *W* amplent W^1 amplant φ

XVII

340 Quamquam ánnisque et aétate hoc córpus putrét

Non. 159, 17 'putret.'

Baccheos indicavit Ritschelius nov. excurs. Plaut. I 65, *sed idem senarii varias formas* (*cf. opusc.* II 621) *proposuit.* quamquam mi annisque et a. h. c. p. *Hermannus. Senarii primam syllabam* (*e. c.* nam) *ipse olim explendam statui*

XVIII

Aut me óccide, illinc si úsquam probitám gradum.

Non. 154, 3 'prouidere' (probitere Stewechius) 'promouere ecferre.'

illinc si usquam *Vossius* illa hinc si ne usquam ψ (*in* si

ne *litteris* sei *latere potest*) probitam *Stewechius* prouideam ω progrediam *Onions*

XIX

Té repudio néc recipio: náturam abdicó: facesse! 342 343

Non. 306, 32 (cf. XI)

Octonarium trochaicum constitui quem olim Hermanno auctore in duorum senariorum frustula discerpseram. naturam dico facessti (facesst *GL* facesse *ms. Fabri* facessite *H*, *om. B*) ω naturam abdico: facesse, i *Hermannus* natum abdico, facesse *Mercerus* natum meum abdico: facesse hinc *conicio conl.* 55 *et* 326

XX

. . . . ut égo, si quisquam mé tagit

Festus p. 356 M. 'tagit P. in Teucro: ut ego' e. q. s. 'et tagam idem in Hermiona — sine dubio antiqua consuetudine usurpauit: nam nunc ea sine praepositionibus non dicuntur, ut contigit attigit.'

at *Bergkius*

XXI

nisi coérceo 345

Protéruitatem atque hóstio feróciam

Festus p. 270 M. 'redhostire, referre gratiam — — nam et hostire pro aequare posuerunt — — et Pacuius in Teucro: nisi' e. q. s. Non. 121, 15 'hostire est comprimere, recedere ('recidere' Quicherat), dictum ab hostia. Pacuuius Teucro: nisi' e. q. s. 'hostire, offendere cedere (i. e. caedere). Pacuuius Erotopaegnion lib. II' (Laeuius Mercerus, sed fortasse alter Pacuvii locus ante Laevii nomen excidit) Idem 490, 19 'ferocia pro ferocitate.'

Sic truncata extant apud Nonium p. 490: nisicitia fercitate (fericitate *BaL* ferocitate *H*) at que ferocia, *in quibus non diversa a nostris latere iudicavit post Mercerum Hermannus*; *historico alicui tribuit Stowasser progr. Freist.* 1884 *p.* 5

1 coerceo *Vrsinus* coeaceo *cod. Festi* coercuero *Nonius p.* 121 2 propteruitatem *L Nonii p.* 121 proteruitates *Festus* hostiaero *Nonii p.* 121 *H*

Adiunxi huius fabulae reliquiis inc. fab. XLIII—XLV. XLIX. L, inc. inc. fab. XLIV. XLVI. XLVII. XLIX.

EX INCERTIS FABVLIS

I

Pastor

Exórto iubare, nóctis decurso ítinere

Varro de l. l. VI 6 M. 'ut ante solem ortum, quod eadem stella uocatur iubar, quod iubata, Pacui dicit pastor ...' Ibidem VII 76 M. 'iubar ... huius ortus significat circiter esse extremam noctem; itaque ait Pacuius: exorto' e. q. s. Antiopae exordio desumptum videtur.

II

'Odi ego homines ígnaua opera et phílosopha senténtia.

Gellius XIII 8 'item uersus est in eandem ferme sententiam Pacuuii, quem Macedo philosophus, uir bonus, familiaris meus, scribi debere censebat pro foribus omnium templorum ...' Non abhorrere a Seti in Antiopa persona monuit Valckenarius Diatrib. p. 77. Comparavit Hartungus Eur. rest. II 420 fr. Eur. 61 N². *μισῶ σοφὸν Ὄντ' ἐν λόγοισιν, ἐς δ' ὄνησιν οὐ σοφόν*, quod in margine Orionis ἐξ ἀλ/ (ἐν/) sumptum esse notatur, h. e. Schneidewino interprete *ἐξ Ἀλεξάνδρου.*

odi ego (*ut Plauti Amphitr.* 328) *vel* ergo odi *Bothius* ego odi *ω*, *quod olim ita tuebar, ut primam versus syllabam excidisse statuerem. Erunt fortasse qui* ego odi homones *commendent* (*coroll.* XXXVI)

III

Tu córnifrontes páscere armentás soles.

Non. 190, 20 'armenta ... feminino Ennius ... uiuius: tu' e. q. s. (cf. Thilo ad Servium Aen. III 540) Amphioni in Antiopa scite tribuit Welckerus Gr. tr. p. 821.

tu pascere cornifrontes soles armentas *Nonius*, *corr. Junius*

IV

Agite íte, euoluite rápite, coma
Tractáte per aspera sáxa et humum,
Scindíte uestem ocius!

Marius Victorinus GL VI 77 K. 'anapaesticum melos binis pedibus amat sensum includere, ut apud Accium ... Contra

Pacuuius nouare propositum uolens noluit intra binos pedes, ut superius, finire sensum, sed secundum Euripidem dactylicum metrum quod appellatur induxit, ut nominis (mominis?) mutatio diuersitatem daret, huiusmodi stasimo seu periodo usus ...' Baccharum in Antiopa choro tribuit conl. fr. XII Hartungus.

1 euoluite (*sc. e latebris*) *Kiesslingius* uoluite *ω* eam uoluite *volebam* auellite *Bue* coma tractate *coniungenda esse vidit Vsenerus*

V

ah!
Cepísti me istoc uérbo, miseretúr tui.

Non. 477, 16 'miseretur pro miseret ...'

1 *sq.* at (ad *BaL* ac *suprascr. W*) cepisti *ω* Atalanta (*quasi fabulae nomen*): cepisti *Mercerus* atat cepisti *Gulielmius* 2 me *om. L*, *ut integer senarius* ah! cépisti *e. q. s. evadat* istoc uerbo *Mercerus* isto cum herbo (erbo *W*) *ω*

VI

Miserét me, lacrimis língua debilitér stupet.

Non. 98, 17 'debiliter, debilitate.' Hoc et sequens fr. potuit in Antiopa locum habere; nisi forte fr. VI ex Iliona potius excerptum est.

VII

Qua te ádplicasti támen aerumnis óbruta?

Priscianus p. 860 P. 'plico plicas plicui uel plicaui ... inuenitur tamen etiam cum praepositione in aui faciens praeteritum, sed in raro usu. Pacuuius ...' Cf. Antiopae fr. XIV.

qua *Ba* quae *φ* quo *Bothius* quoi *x* adplicasti *Brugmanus* adplic^{a}uisti *H* adplicauisti (appl.) *φ* tam *edd. ante Ascensianam a.* 1516, *Vossius 'ex ms.'* tam aer. adplicauisti *prop. x*

VIII

quin etiám ferae,
Quíbus abest ad praécauendum intéllegendi astútia,
Mórtis iniectó terrore horréscunt . . . . .

Cicero de fin. V 11, 31 'omnes metu mortis afficiuntur ... quin etiam ferae, inquit Pacuuius, quibus abest ad p. i.

a. iniecto terrore mortis horrescunt.' Vocem horrescunt Pacuvianam esse censet Madvicus, illa autem: iniecto terrore mortis, quae in versus speciem redegi, contractam in brevius Pacuvii sententiam exhibere. Statui autem Vlixem in Armorum iudicio hoc exemplo usum esse.

2 astucias *Pal.* astuties *dubitanter Madvicus*

IX

Pandíte ualuas, ⟨remouéte seras,
Vt⟩ cómplectar!

Festus p. 282 M. '[reserari] — — — — Pacuuius in .... (pan)dite' e. q. s.

1 *sq.* remouete seras, ut *Scaliger. Nihil apparet in codice*

X

Nunc prímum opacat flóra lanugó genas.

Pauli Festus p. 94 M. 'Pacuuius genas putat esse, qua barba primum oritur, hoc uersu ...' De Parthenopaeo in Atalanta dictum videtur: cf. Aeschyli Sept. 534 *στείχει δ' ἴουλος ἄρτι διὰ παρηίδων.*

flora *Scaliger: cf. Acc.* 246 flore *ω*

XI

. . . . térra exhalat aúram ad auroram úmidam.

Varro de l. l. V 24 M. 'humor hinc, itaque ideo Lucilius: terra abit in nimbos imbremque. Pacuuius: terra ... humidam, humectam.'

exhalat *Laetus* exalat *F* exhalabat *cod. B* ad] atque *F* aurora *Bothius* humidam *ω* exhalat auram terra ab aurora humidam *Grotius*

XII

Graiúgena: de istoc áperit ipsa orátio.

Cicero de nat. deor. II 36, 91 'dicaturque tam aether Latine quam dicitur aër, etsi interpretatur Pacuuius [Chrys. 89] quasi uero non Graius hoc dicat. At Latine loquitur. Si quidem nos non quasi Graece loquentem audiamus. Docet idem alio loco: Graiugena' e. q. s. Quadrat Euripidis Iphig.

Taur. v. 236 *Ἕλληνες· ἓν τοῦτ' οἶδα, κοὐ περαιτέρω*, unde coniectura hoc fr. alii ad Dulorestem rettulerunt, ipse nunc ad Chrysen pertinere puto.

istoc *Bothius* ista *Erl.* isto *φ*

XIII[a]

Solátur auxiliátur hortatúrque me.

Festus p. 301 M. ‘solari sine praepositione dixisse antiquos testis est Pacuuius, cum ait: solatur’ e. q. s.

XIII[b]

Pylades

'Ego sum Orestes.

Orestes

'Immo enim uero ego sum, ínquam, Orestes . . .

* * *

Vterque

. . . . ámbo ergo igitur símul una enicárier
Cómprecamur.

Cicero de fin. V 22, 63 ‘qui clamores uulgi atque imperitorum excitantur in theatris, cum illa dicuntur: ego sum Orestes, contraque ab altero: immo’ e. q. s. ‘Cum autem etiam exitus ab utroque datur conturbato errantique regi: ambo’ e. q. s. ‘quotiens hoc agitur, ecquandone nisi admirationibus maximis?’ Ibidem II 24, 70 ‘aut Pylades cum sis, dices te esse Orestem, ut moriare pro amico? aut si esses Orestes, Pyladem refelleres, te indicares, et si id non probares, quo minus ambo una necaremini non precarere?’ Idem Lael. 7, 24 ‘qui clamores tota cauea nuper in hospitis et amici mei M. Pacuuii noua fabula! cum ignorante rege, uter esset Orestes, Pylades Orestem se esse diceret, ut pro illo necaretur, Orestes autem, ita ut erat, Orestem se esse perseueraret. stantes plaudebant in re ficta.’ cf. Augustinus confess. IV 6. In Chryse, non in Duloreste hanc scaenam fuisse coniecit O. Jahnius Herm. II 233.

2 *sq. cf. coroll.* XLVII ambo ergo (igitur *Vind.*) sunaneganum (*sic Palat. Erlang.* sunaniganum *vel* summa negarim *alii*) precamur *ω* ambo ergo una necarier precamur *Madvicus* ambo ergo sic una enicarier Comprecamur (*vel* precamur *in medio*

versu) Hermannus. ámbos ergo uná neca (*aut* ambo érgo nos una n.): Precámur *Bue*: *paene persuasit. Bergkius mus. Rhen. XIX* 605 *hunc locum sic disposuit*: PY. égo sum Orestes. OR. ímmo enim uero ego sum ínquam Orestes. TH. ámbo ergo una | necámini? OR. PY. precámur

XIV

Fórtunam insanam ésse et caecam et brútam perhibent phílosophi,
Sáxoque instare ín globoso praédicant uolúbilei:
'Id quo saxum inpúlerit fors, eo cádere Fortunam aútumant.
'Insanam autem esse áiunt, quia atrox íncerta instabilísque sit:
Caécam ob eam rem esse íterant, quia nil cérnat quo sese ádplicet:
Brútam, quia dignum átque indignum néqueat internóscere.
Súnt autem alii phílosophi, qui cóntra Fortuná negant
'Vllam miseriam ésse, temeritátem esse omnia aútumant.
'Id magis ueri símile esse usus re ápse experiundo édocet:
Vélut Orestes módo fuit rex, fáctust mendicús modo.

Rhet. ad Herenn. II 23, 36 'itemque infirma ratio est, quae non necessariam causam affert expositionis, uelut Pacuuius [1—10]. Nam hic Pacuuius infirma ratione utitur, cum ait uerius esse temeritate quam fortuna res regi. nam utraque opinione philosophorum fieri potuit, ut is qui rex fuisset mendicus factus esset.' Ibidem 24, 37 'item infirma ratio est, quae uel alii expositioni potest adcommodari, ut facit Pacuuius, qui eandem affert rationem quare caeca, eandem quare bruta fortuna dicitur.' Versui 10 subiunguntur haec: naufragio nempe rẽ (rex Par. *Π* res Par. P m. 2) ergo id fructu (fructũ Par. P fluctu Par. *Π* m. 2) forte aut fortuna obtigit Herbipol. Par. *Π*B Bern. n. n. res ista contigit ergo id non forte aut fortuna obtigit rell. libri Marxiani. Quae scholiastae doctrinam, non Pacuvii poesin praestare vidit Hermannus.

Pacuvii versum qui restituere voluerunt varia temptaverunt velut naúfragio nempe: ergo id factum forte, haud fortuna obtigit Salmasius. ipse in coroll. XLVII proposui: n. n.: ergo id factum haut forte fortuna o., Marxius nuperrime: n.: nempe ergo id f. F. aut F. optigit? Hoc et fortasse fr. XV ex Chryse sumptum videtur.

1—10 *Pertractavit hunc locum in Philologi VII p.* 383 *sqq. Fleckeisenus* 2 saxoque instare in globoso praedicant uolubili *Salmasius* saxoque instare in globos (globoso *Par. Π m.* 2) posse dicant uolubili *Par. uterque*, *Herbip Bern.* saxeoque instare globo praedicant uolubili *Bamb. Leid. Darmst.* saxique instar globosi esse dicunt uolubilem *Corb.* saxique esse instar globosi p. uolubilem *probavit Hermannus* 3 id quo *Par. Π*, *prob. Salmasius* id quod *Herbip. Par. P m.* 1 *Bern.* quo *Corb. m.* 1 quia quo *Corb. m.* 2 *Darmst.* ideo quia quo *Bamb. Leid. Par. P m.* 2 quia quo id *olim posui ut in v. interpolato* fortuna *Herbip. Bern.* 4. 5 *inverso ordine leguntur* 4 esse *Hermannus*, *om. libri*, *quos qui secuntur vocabuli* atrox *prosodiam ignorant* instabilis siet *Hermannus* 5 rem] causam *Darmst.* esse *om. Bamb.* 7 fortuna *Bamb. Leid.* fortunam φ negent *Bamb. Leid. Darmst.* 8 *Corrupta in libris, interpolata, mutilata certa fide restitui non possunt.* ullam miseritatem esse autumant (autumanitatem *Herbip.* temeritatem *Erf.*) *Par. uterq. Bern. Herbip.* ullam miseritatem esse sed temeritate omnia regi autumaent *Corb.* (sed temeritate omnia regi — regi omnia *Bern.* — *Par. P Bern.*) ullam esse miseriam (miseriam ullam esse *Darmst.*) sed temeritate omnia regi (geri *Leid.*) autumant *Bamb. Leid. Darmst.* Fortunam n. ullam miseram in rebus esse, Temeritatem esse autumant *Marx* miseriam esse ullam *Grotius* *Versum* 9 *restituit Salmasius. In eadem ignarus et ipse incidi et, quem non magis noveram, Spengelius.* ueri *om. Herbip.* esse *Herbip. m.* 1 esse aiunt *Par. P m.* 1 *Π Bern. Herbip. m.* 2 esse aiunt quod *Par. P m.* 2 *Corb. Bamb. Leid. Darmst.* reapse *Victorius* re (res *Par. P m.* 2 *Corb.*) ab se ω 10 factust *Hermannus* factus *Leid. m.* 1 factus est φ modo *om. Bamb. Leid. Darmst.* *Post* 10 naufragio nempe ergo id factum Forte aut Fortuna optigit? *sequi vult Marx*

XV

. mendicus, mánticulator: íta fati oppressít iugum.

XV—XVIII Festus p. 133 M. 'manticularum usus pauperibus in nummis recondendis etiam nostro saeculo fuit. Vnde manticulari dicebantur qui furandi gratia manticulas attrectabant. Inde poetae pro dolose quid agendo usi sunt eo

uerbo. Pacuuius [377. 376] Item [378] et [379 sq.]' Pauli Festus p. 132 M. 'manticulari dicuntur, qui manticulas attrectant, ut furentur. Vnde poetae pro dolose quid agendo hoc uerbo utuntur. Pacuuius: ad manticulandum astu adgreditur.' Post manticula periisse extremam partem articuli manticularum et primam sequentis de manticularibus censet O. Muellerus. Cf. Placidi glossa (CGl V 6 G.) 'ad manticulandum, ad dolum et strophas excogitandum.'

sum *vel* nunc *vel* ego *suppleri licet* modici manticulatur . . ita me facti oppressi iugo *cod.* mendicus, manticulator: ita me fati oppressit iugum *Grotius* (aliis)módice manticulatur uita, me f. o. i. *Bue*, *ingeniose*

XVI

'Ad manticulandum ástu aggreditur. — scíte nimquid prompserit?

Personas distinxi alteramque feci interrogantem; scit enim quid *cod.*, *quod* scite (*vel* sciti) nimquid (*h. e.* numquid) *interpretatus sum coroll.* LXXVI prompserit *conieci* promeruerit *cod.* scite quid prome, erue *Scaliger*. *In schedarum scriptura acquievit Lachmannus*

XVII

Deínde adgrédiar ástu regem: ⟨nám⟩ manticulandum ést mihi.

deinde *alii Festo reddiderunt* regem (rogem *in ed. noviss.*) *cod.* rem *Lachmannus senarium dimensus* hic *ante* mihi *inserit Aldina* *cf. Plauti Trin.* 963

XVIII

máchinam ordirís nouam:
Mánticulata astu ánne sancta iúra iuranda ádicis?

Pacuvio reddidi cum Buechelero: *cf. coroll.* XLVII *sq.* 1 ordi sis x 2 manticulata astu *conieci* manticulatactu *cod.* anne] an *cod.* sancta iura *conieci* sanctiora *cod.* iuranda adicis *conieci* dicis iuraiuranda *cod.* manticulata an sanctiora iura iuranda adicis *Bue*

XIX

Cum deúm triportenta

Varro de l. l. VII 59 M. 'Pacuuius: cum d. t. — —'

XX

Vóce suppressá, striato frónte, uoltu túrgido

Non. 204, 30 'frontem feminino genere Vergilius ... masculino Titinius ... feminino Pacuuius: uoce' e. q. s. 'Cato ... fronte longo ... Caecilius ... fronte hilaro ...' (feminino del. Mercerus) cf. coroll. XLVIII. Nostrum versum Vossius adiungi voluit ad Dulorestis fr. XXIII.

striato *Kiesslingius conl. Apulei metam. X* 3 innato *ω* irritato *Scaliger* minato *Onions* turgido: *cf. Apuleius metam.* IX 21 turpitudo *W*, *mss. Merceri* turpido *φ* turbido *Passeratius*

XXI

Quid ést? nam me exanimásti prologió tuo.

Pauli Festus p. 226 M. 'prologium principium, proloquium.' Fortasse huc adlusit Lucilius apud Nonium p. 30, 27: útrum [tu] tristi's contorto aliquo ex Pacuuiano exordio? Cf. Euripidis Iphig. Taur. v. 1162 laudatus ad Dulor. XXVI et 1160 *τί δ' ἔστιν, Ἰφιγένεια, καινὸν ἐν δόμοις;*

XXII

In túrba Oresti cógnita, agnota ést soror.

Priscianus p. 887 P. 'notandum tamen, quod cognosco cognoui cognitum et agnosco agnoui agnitum in frequentiore usu faciunt pro o paenultima producta, quam uetustissimi seruabant analogiam sequentes, i correptam adhibentia ... Pacuuius secundum utrumque protulit ...' Ex Chryse haec sumpta videntur.

XXIII

. . quid cessátis, socii, eícere spiras spárteas?

Festus p. 330 M. 'spira — — funis nauticus in orbem conuolutus, ab eadem omnes similitudine.' Conlatis Euripideis ex Iphig. Taur. 1386 *ὦ γῆς Ἑλλάδος ναῦται, νεὼς λάβεσθε κώπαις, ῥόθιά τε λευκαίνετε* sat probabile fit ad Chrysem haec quoque pertinere.

praemitti vel eia *vel* agite *licet*

XXIV

. . . . . . reprime íncicorem iracúndiam.

XXIV. XXV Pauli Festus p. 108 M. 'incicorem, immansuetum et ferum. Pacuuius [386] Interdum cicur pro sapiente ponitur, ut idem Pacuuius [387].'

XXV

consiliúm cicur

XXVI

núlla res
Néc cicurare néque mederi pótis est neque refígere.

Varro de l. l. VII 91 M. 'apud Pacuium: nulla res' e. q. s. 'cicurare (cicorare Flor.) mansuefacere.' Fortasse responsum ad fr. XXIV.

is
2 nec *Lachmannus* neque *ω* potest *F* refigere *scripsi* reficere *ω* refingere *suaserat Lachmannus* rem reficere *A. Spengelius*

XXVII

Séd cum contendí nequitum uí, clam tendenda ést plaga.

Festus p. 162 M. 'nequitum et nequitur pro non posse dicebant, ut Pacuius cum ait: sed cum' e. q. s.

An nequitur? ui *Scaliger* ut *cod.* tendenda est clam *conieci*

XXVIII

Priamús si adesset, ípse eius commiserésceret.

Servius in Aen. XI 259 'uel Priamo miseranda manus] .... est autem Pacuuii qui ait ...' Cf. Ovidii metam. XIV 474 naufragium redeuntium Achivorum narrantis: 'Graecia tum potuit Priamo quoque flenda uideri'; et Senecae Agam. 521 'cladibus nostris daret Vel Troia lacrimas'; denique Terentii hec. I 2, 53 'ut ipsam Bacchidem, Si adesset, credo ibi eius commiseresceret.'

Priamus si adesset, ipse *Bothius* si Priamus adesset et ipse *Servius*

XXIX

Quóniam ille interít, imperium Céfalo transmissum ést..

Philargyrius in Verg. ge. IV 437 'quoniam pro postquam.'

Cefalo *dubitanter posui: cf. trag. Rom. p.* 317 *sq.* calefo *Vatic.* Telepho *Grotius*

XXX

Alcýonis ritu lítus peruolgáns feror.

Varro de l. l. VII 88 M. 'origo in his omnibus Graeca, ut quod apud Pacuium: alcyonis' e. q. s. 'haec enim auis Graece dicitur *ἀλκυών*, nostri nunc alcedo; haec hieme quod pullos dicitur tranquillo mari facere, eos dies alcyonios appellant. Quod est in uersu alcyonis ritu, id est eius instituto.' cf. Ritschelius opusc. II 500. Deiphilum conieci haec in Iliona questum esse.

peruolans *Par. a* (*cf. Lucr.* II 346) feror *Victorius* furor *ω*

XXXI

'Omnes latebras, súbluta mole ⟨ómnes⟩ abstrusós sinus

Suetonius apud Isidorum de nat. rerum 44 p. 73 ed. G. Becker (in Suetonii reliq. ed. a Reifferscheidio p. 243) 'moles quae eminent et procurrunt mari, de quibus Pacuuius: omnes' e. q. s. Ilionae tribui ariolando (cf. inc. inc. fab. XLIII), item fr. XXXII et Bergkio auctore XXXIII.

subluta mole *scripsi* sub leto (sublaetu *Bodl.*) mole (*vel* molae) *ω* sub lata mole *Arevalus* obiecta mole *Rothius* abstrusos *Langensiepenus* abstrusas (*vel* obstrusas) *ω* obtrusas *vel* obrutas *Arevalus* sub litoribus moles abstrusas s. *Bue*

XXXII

Quid méd obtutu térres, mulces laúdibus?

Pauli Festus p. 144 M. 'mulcere enim mollire siue lenire est.' cf. p. 186 'optutu' (Reitzenstein Verrin. Forsch. 36)

me *ω*

XXXIII

Servius in Aen. II 506 'de morte autem Priami uarie lectum est. alii dicunt, quod a Pyrrho in domo quidem sua captus est, sed ad tumulum Achillis tractus occisusque est iuxta Sigeum promontorium (nam in Rhoeteo Aiax sepultus est): tunc eius caput conto fixum Pyrrhus circumtulit. alii uero quod iuxta Hercei Iouis aram extinctus sit dicunt .... et hanc opinionem plene

Vergilius sequitur, licet etiam illam praelibet, ut suo indicabimus loco.' Idem in Aen. II 557 'iacet ingens litore truncus] quod autem dicit litore, illud, ut supra diximus, respicit, quod in Pacuuii tragoedia continetur.'

XXXIV

Servius in Aen. VII 320 'Cisseis: regina Hecuba filia secundum Euripidem (Hec. 3) Cissei, quem Ennius et Pacuuius et Vergilius sequuntur.' Cf. Iliona

XXXV

Póst quam calamitás complures ánnos aruas cáluitur

Non. 192, 30 'arua ... feminino ...' Medi frustum agnoscere mihi visus sum.

complures *Bergkius* plures ω per plures *Bothius*

XXXVI

Angués ingentes álites iunctí iugo

Cicero de inv. I 19, 27 'fabula est, in qua nec uerae nec ueri similes res continentur, cuiusmodi est ...' Victorinus explan. in rhetorr. Cic. p. 202 H. 'fabulam dicit esse quae nihil ueri nec ueri simile continet, et dat exemplum: cuiusmodi est angues' e. q. s. Huc spectare Ciceronem de rep. III 9, 14 intellexit A. Maius: 'nunc autem, si quis illo Pacuiano inuehens alitum anguium curru multas et uarias gentes et urbes despicere et oculis conlustrare possit.' Augustinum denique Soliloq. II 15, 29 eodem loco uti notavit Otto ab Osanno laudatus: 'non enim, cum dícitur iunctis alitibus anguibus Medea uolasse, ulla ex parte res ista uerum imitatur, quippe quae nulla sit ..... non ergo dicemus illud de Medea nescio quod monstrum falsum esse . . . itane tandem cum audio angues ingentes alites iunctos iugo, non dico falso?' idem epist. VII 4 'ego enim mihi ut libet atque ut occurrit animo, Aeneae faciem fingo, ego Medeae cum suis anguibus alitibus iunctis iugo, ego Chremetis et alicuius Parmenonis.' Confess. III 6 'uolantem autem Medeam etsi cantabam, non asserebam, et si cantari audiebam, non credebam.' Eodem referri possunt Varronis e Marcipore satura (fr. 284 B.) apud Non. 451, 16 'dixe regi

Medeam aduectam per aëra in raeda anguibus,' in quibus verba 'per áëra in r. a.' iambicum numerum produnt. Vix dubium quin ad Medum hoc fr. revocandum sit; ac fortasse eodem pertinent fr. XXXVII et XXXVIII.

XXXVII

. . . uolucri cúrrit axe quádriuga. 398 399

Isidorus differ. 47 'uolucres autem non solum aues uocamus, sed quadrupedes nimia pernicitate currentes, sed tamen cum adiectione, ut puta uolucrem equum, uolucrem tigridem. Vt est illud Pacuui: uolucri' e. q. s.

Medea *versum expleat* quadriiuga *scripsi*: *cf. Enn. v.* 92 *coroll. trag.* XLVIII *com.* CXXIII quadriga *ω*

XXXVIII

Pausíllum repeda, gnáte, a uestibuló gradum. 400

Festus p. 281 M. 'repedare, recedere. Pacuius: paulum' e. q. s.

pauxillum *O. Muellerus* paulum *cod.* repeda *Vrsinus* recede *cod.*

XXXIX

Quae meúm uenenis fléxit socium péctora.

Servius Dan. in Aen. V 28 'flecte autem significat muta, Pacuuius: quae' e. q. s. Recte Bothius Circes venena in Niptris memorata intellexit.

XL

eundem fílios
Sibi prócreasse pér Calipsonem aútumant.

Priscianus p. 685 P. 'in o productam desinentia Graeca sunt feminina et uel Graece declinantur . . . uel addita nis faciunt genetiuum, ut Dido Didonis. Accius [386] Pacuuius: filios' e. q. s. paulo infra: 'quod autem Ionis et Calypsonis et Didonis dicitur, ostendit hoc etiam Caesellius Vindex in stromateo his uerbis: Calypsonem. ita declinatum est apud antiquos. Liuius . . . Ennius . . . Accius.' Charisius p. 47 P. 'sed melius esset secundum Latinam consuetudinem huius Sapphonis, Didonis dicere. Nam et Pacuuius sic declinat . . .' Niptris reddidit Delrio.

1 *sq.* filios sibi procreasse eundem *Charisius* filios sibi

procreasse dicitur eundem *Priscianus* filios tibi p. eandem *Vossius* filios sibi procreasse (*om.* eundem) *Bothius*. *Trochaeos ipse olim praetuli* filios . sibi p. eundem p. C. a.

XLI

Calidónia altrix térra exuperantúm uirum

Varro de l. l. VII 18 M. 'Pacuius: Calydonia' e. q. s. 'ut ager Tusculanus, sic Calydonius ager est, non terra.' Quadrat fere ex Euripidis Oeneo fr. 558 N^2. ὦ γῆς πατρῴας χαῖρε φίλτατον πέδον Καλυδῶνος, quo motus Periboeae hoc fr. inserendum esse conieci.

exuberantium *Flor.*

XLII

lábitur
. . . . trabica in álueos.

Pauli Festus p. 367 M. 'trabica nauis, quod sit trabibus confixa. Pacuuius: labitur' e. q. s.

2 alueo *Dacerius*, *fort. recte. Possis etiam sic disponere*: trabica lábitur | in álueos *aut*, *ut monet Bue*, labétur trabica in a.

XLIII

Nám si quae euentúra sunt prouídeant, aequiperént Ioui.

Gellius XIV 1, 34 'praeter haec autem . . . multa etiam memini poetarum ueterum testimonia, quibus huiuscemodi ambages fallaciosae confutantur; ex quibus est Pacuuianum illud . . .' Comparatis Sophocleis inc. fab. fr. 833 N^2

ἀλλ᾽ οὐ γὰρ ἂν τὰ θεῖα κρυπτόντων θεῶν
μάθοις ἄν, οὐδ᾽ εἰ πάντ᾽ ἐπεξέλθοις σκοπῶν

ad Teucrum hunc v. rettuli.

nam si qui quae *vulgabatur* quae *om. Lugd. Z* aequiperem *Vossius*

XLIV

Nérei repándirostrum incúruiceruicúm pecus

Quintilianus I 5, 67 'ceterum etiam ex praepositione et duobus uocabulis dure uidetur struxisse Pacuuius . . .' Varro de l. l. V 7 M. 'quemadmodum quodque poeta finxerit uerbum, confinxerit, declinarit. Hic Pacui rudentum sibilus, hic in-

curuiceruicum pecus.' Tetigit Lucilius v. 170 L. Vix dubium quin ad Teucrum pertineant.

in ceruice ruicum *Varronis Flor.*, *corr. Aldus*

XLV

. profectióne laeti píscium lascíuiam
'Intuentur, néc tuendi sátietas capiér potest.
'Interea prope iam óccidente sóle inhorrescít mare,
Ténebrae conduplicántur, noctisque ét nimbum obcaecát nigror,
Flámma inter nubés coruscat, caélum tonitru cóntremit,
Grándo mixta imbrí largifico súbita praecipitáns cadit,
'Vndique omnes uénti erumpunt, saéui existunt túrbines,
Féruit aestu pélagus.

Cicero de div. I 14, 24 'gubernatores nonne falluntur? an Achiuorum exercitus et tot nauium rectores non ita profecti sunt ab Ilio, ut profectione l. p. l. intuerentur, ut ait Pacuuius, nec tuendi satietas capere posset? [3 sq.]' Idem de orat. III 39, 157 'sed ea transferri oportet, quae aut clariorem faciunt rem, ut illa omnia: inhorrescit mare [4—8] omnia fere, quo essent clariora, translatis per similitudinem uerbis dicta sunt.' Vtrumque locum coniungendum esse vidit Bothius. Iulius Victor p. 251 Or. (432 H.), 'ea tamen transferri oportet quae clariorem faciunt rem, ut est inhorrescit m. et feruet a. p.' Albini de arte rhet. dial. p. 545 H. eisdem verbis 'horrescit m.' et 'feruet a. p.' laudat. Nonius p. 423, 6 'horridum ... Accius Medea [VIII] .. M. Tullius .... cum subito mare coepit horrescere .. Varro epistula ad Caesarem: interea prope ad occidentem solem horrescit mare.' Possunt Varronis verba et Pacuvii fabulaeque nomen excidisse. Naufragium in Teucro enarratum est: cf. XIV et XV.

1 sic *ab initio suppleri velim* 2 intuentur, *om.* ut, *Hermannus* intuemur *scite Vsenerus* satietas capier potest *censor in Leutschii ind. philol.* 1872 *p.* 287 capere satietas potest *Hermannus* satias capere nos potest *Vsenerus* capere potis est satietas *Stieglitzius* 6 largifluo *Ernesti*

XLVI

murmúr maris

Servius Dan. in Aen. I 55 'sic dixit Pacuuius murmur maris, quia uentos murmur sequitur.'

XLVII

hínc saeuitiam Sálaciae
Fúgimus.

Festus p. 326 M. '[Salacia — — —] Pacuuius .... am Salaciae .... uescimur — — —' Pauli Festus p. 327 M. 'Salaciam dicebant deam aquae, quam putabant salum ciere, hoc est mare mouere .... Pacuuius: hinc saeuitiam Salaciae fugimus.' Num quae praeterea Pacuviana in Festo lateant, incertum est.

1 Salaciae: *cf. coroll.* XVII

XLVIII

. . . . . líqui in Aegaeó fretu

Varro de l. l. VII 22 M. 'Pacui liqui' e. q. s. 'dictum fretum ab similitudine feruentis aquae ... Aegeum dictum ab insulis' e. q. s.

fretu *A. Spengelius* fretum *Flor.* freto *Laetus*

XLIX

. . . . . quí stirpem occidít meum

Charisius p. 85 P. 'stirps ... dixerunt tamen etiam in significatione sobolis masculino genere, ut Pacuuius ...' item Beda de orthogr. VII 291 K. Telamonis in Teucro verba fuisse videntur.

L

Flexánima tamquam lýmphata aut Bacchí sacris
Commóta, in tumulis Teúcrum commemoráns suum

Cicero de div. I 36, 80 'fit ... ut pellantur animi uehementius, saepe etiam cura et timore, qualis est illa flexanima' e. q. s. Varro de l. l. VII 87 M. 'apud Pacuium: flexanima tamquam [lymphata]: lymphata dicta a lympha.' Non dubium quin de Hesiona haec in Teucro narrata fuerint.

1 aut *unus cod. Moseri, Auratus* ut φ bacchi *Ciceronis Palatinus unus teste Grutero* baccha (*posteriore* a *in ras. Leid. B*) φ

LI

Tóppẹr tecum, síst potestas, fáxsit: sin mecúm uelit

Festus p. 352 M. 'topper fortasse ualet in Enni et Pacui scriptis — Pacuuius: topper' e. q. s.

sist] sit *cod.* si *Bothius* sin] si *cod.*

LII

'Obstinati exórtus

Festus p. 193 M. 'obstinato, obfirmato, perseueranti, ut tenere possit, ut Pacuuius: o. e.'

obstinati exortus *cod.*: *nolim defendere cum Buechelero, qui impetus vel militum vel ventorum intellegit.* obstinari exorsus *Bothius, praeeunte* exorsus *Aldina. An* ọbstinate?

LIII

Servius in Aen. IV 473 'a Pacuuio Orestes inducitur Pyladis admonitu propter uitandas Furias ingressus Apollinis templum, unde cum uellet exire, inuadebatur a Furiis.'

Hanc scaenam Hermionae fuisse suspicatus sum conl. Verg. Aen. III 330 sqq.

LIV

Non. 111, 22 'facul pro faciliter . . . Afranius Auctione: haut fácul, ut ait Pacúuius, femina ⟨úna⟩ inuenietúr bona.'

In Antiopa haec iactari poterant. In quaest. scaen. p. 353 dixi, quod postea Bergkius symb. in gramm. lat. p. 139 adnotavit, Graeci, non patrii poetae verba videri in Curculione Plauti laudari v. 591 'ántiquom poetam audiui scripsisse in tragoedia, Múlieres duás peiores ésse quam unam múlierem.' propius ad Pacuvii sententiam accedit Merc. 512.

haut *H, Lachmannus* aut *φ* una *Lachmannus, om. ω Pacuvius scripserat fortasse*: Haud fácile femina ⟨úna⟩ inuenietúr bona, *nisi forte creticos* haút facul fémina una ínuenitúr bona *praefers*

LV

Calcam

Charisius p. 50 P. 'quamuis antiqui, ut Pacuuius et Plautus, Calcham dicant, non Calchantem.' calchan cod. Calcham (immo Calcam) scribendum esse monuit Ritschelius Prol. Trin. p. LXXXVII.

LVI

torrus

Servius in Aen. XII 298 'nam illud Ennii et Pacuuii penitus de usu recessit, ut hic torrus, huius torri dicamus.'

LVII

iteris

Charisius p. 63 P. 'iter iteris debet facere, non itineris ... plurali tamen numero itinera semper dicemus. non enim sicut huius iteris Pacuuius dixit, et haec itera potuit dicere.' Idem p. 109 P. 'Pacuuius quoque iteris dixit.'

LVIII

insomnia

Servius in Aen. IV 9 'sciendum igitur: quia, si terret dixerimus, antiqua erit elocutio. Insomnia enim' (h. e. vigilia) 'licet et Pacuuius et Ennius frequenter dixerint, Plinius tamen exclusit et de usu remouit.'

LIX

pută. ită

Servius in Aen. II 651 'praepositiones uel aduerbia in a exeuntia modo producunt ultimam litteram, excepto puta et ita ('et ita' om. Hamb.), quae ('quia' vulgo) apud Ennium et Pacuuium breuia sunt.' puta et ita] ita et quia coni. Thilo conl. Prisc. II 65 H. Servio de fin. IV 454 K.

LX

hic Iouis

Pompeius GL V 187 K. 'hoc ipsum etiam quod diximus, hic Iuppiter et huius Iouis, apud antiquos libros inuenimus plenas declinationes, hic Iuppiter huius Iuppitris huic Iuppitri. Legimus in Capro hic Iouis, huius Iouis. Etiam Naeuius Accius Pacuuius, omnes isti utuntur hoc exemplo.'

LXI

ante templo
propter homine
praeter condemnatis

Pompeius GL V 278 K. 'non dubitat Pacuuius dicere ante templo; non dubitat dicere propter homine; non dubitat dicere, quod dixit etiam Sallustius, praeter condemnatis. iste enim dixit:' (Catil. 36) 'praeter rerum capitalium condemnatis. inuenimus ista omnia.' In illo 'homine' fugit grammaticum fortasse omissa finalis consonans m. De Sallustiano exemplo recte iudicat Bergkius symbol. I p. 44 adn.

LXII

applar

CGl. II 18 G. (coroll. XLIX) 'appia, *εἶδος σκεύους, ὡς πακούβιος.*' Isidori gloss. 'applare, cochlear.' cf. Lydus de mens. 25. Ergo scribendum applar vel aplar, ut vidit Jos. Klein mus. Rhen. XXIV 295.

LXIII

desertitudines

Statii commentarius ('vetustissimarum membranarum', si modo vere) laudatus a Casp. Barthio animadv. ad Statii Theb. IV 737 p. 1230: 'deserta] desertitudines. Vt Placubius.' Pacuvium citari vidit Barthius, indicavit hunc locum Rob. Unger 'Papinii Statii ecloga ultima' p. 242 adnot.

L. ACCIVS

Varias nominis Accivs Activs Attivs formas curiose enotare supersedebo.

ACHILLES

I

Qua re ália ex crimine ínimicorum effúgere possis, délica.

Non. 98, 6 'delica, explana, indica.' Idem 277, 28 'delica est aperi et explana ...'

aliae ex *ω p.* 98 ex alio *B p.* 277

II

Ne túm cum feruat péctus iracúndiae

Non. 504, 27 'feruat pro ferueat . . . Accius Acille . . .' (Achille Bamb.)

iracundia *ed.* 1526

III

. . . . an scéptra iam flaccént? ferat.

Non. 110, 12 'flaccet languet, deficit . . .'

flacent ψ fera *Quicherat, non male*

MYRMIDONES

Incerta coniectura statui eandem fabulam fuisse Achillem et Myrmidones.

I

Tu pértinaciam ésse, Antiloche, hanc praédicas,
Ego péruicaciam áio et ea me utí uolo:
Haec fórtis sequitur, íllam indocti póssident.
Tu addís quod uitio est, démis quod laudí datur.
Nam péruicacem díci me esse et uíncere
Perfácile patior, pértinacem níl moror.

Non. 433, 1 'peruicacia et pertinacia hoc distant: peruicacia est interdum bonarum rerum perseuerantia, pertinacia semper malarum.' Cf. Frontonis epist. IV 2: vide ad Ennii fr. inc. fab. LXI.

2 aio *Aldina* ai ω et ea *Fruterius* et a ω et hac *Scaliger* ea, *om.* et, *Lachmannus* *Versus* 3—6 *inverso ordine in libris feruntur hoc*: 5 6 3 4, *quem correxit Bothius* 5 dici *Scaliger* dicis ω me esse *fort. ex* meed *ortum*: *cf. ad v.* 36 *et* 53

II

Clássis trahere in sálum ⟨me⟩ et uela uéntorum animae immíttere

Non. 234, 8 'anima, uentus . . . .' Contulit Hermannus Homeri Il. IX 358 sqq.

classis (classes *Jun.*) *Mercerus* lassis ω *septenarium discripsi*, *senarios* classes t. in s. | et u. u. a. i. *Scaliger et transposito* classes *initio v. alterius Grotius: cf. coroll.* XLIX

III

Mea fácta in acie oblíti . . . . .

Non. 502, 1 'accusatiuus pro genetiuo.'

facta *Mercerus* fata ω

IV

Quódsi, ut decuit, stáres mecum aut méus ⟨te⟩ maestarét dolor,
Iám diu inflammári Atridae náuis uidissént suas.

Non. 137, 33 'maestaret pro maerentem faceret.' (mestaret Bamb., ubi versus ipsi desunt ut plerumque in hac parte. mertaret Harl. W)

1 quodsi *Fruterius* quod sic ω: *in* sic *litteris* sei *latere potest* stares *Gifanius* histares *compuncta* h *L* istares φ te *Mercerus*, *om.* ω mertaret ω moeraret *ed. Mediol.* 2 Atridae *Mercerus* atre *H* et re φ

V

'Iram infrenes, óbstes animis, réprimas confidéntiam.

Non. 262, 15 'confidentia rursum temeritas, audacia ....' Cf. Homeri Il. IX 496. 255 sq.

infrenes *Junius* infrenis (infermis *L*) ω

VI

Tua honéstitudo Dánaos decepít diu.

Non. 120, 31 'honestitudo pro honestas. Accius Oenomao ... idem Myrmidonibus ...'

decepit *Delrio* decipit ω

VII

'Ego me non peccásse plane osténdam aut poenas súfferam.

Non. 396, 31 'sufferre est sustinere ....'

VIII

Régnum tibi permítti malunt? cérnant: tradam exércitus.

Non. 261, 24 'cernere rursum cedere' (succedere *x*) 'unde et cernere hereditatem filii patribus, id est cedere' (id

est succedere patribus *x*), 'dicti sunt.' Conferunt Homeri Il. IX 616.

malim *Junius* cernant *Mercerus* cernam ω, *et legit ipse Nonius.* cernas *x. cf. mus. Rhen. L* 279 exercitum *Aldina*

IX

Nolo équidem: sed tu huic, quém scis quali in té siet
Fidélitate, ob fídam naturám uiri
Ignósce.

Non. 109, 31 'fidelitatem, id est fidem.'

1 quale *L an* qualei?

Quadrat ad hanc fabulam inc. inc. fab. XXVIII; de XXVII vaga est ariolatio.

AEGISTHVS

I

heu!
Cuiátis stirpem fúnditus fligí studet!

Non. 110, 32 'fligi, affligi. Liuius Aegistho ... Accius Epinausimache ... idem Aegistho: heu' e. q. s.

2 cuiatis: *cf. trag. Rom.* 467

II

Cui mánus materno sórdet sparsa sánguine.

Non. 170, 3 'sordet, sordidata est.'

cum *HL* sparsa *ed.* 1526 sparso ω *Malim* sparsa sordet

III

Celebrí gradu gressum ádcelerasse † decet.

Non. 89, 25 'celebre non solum frequens, sed etiam uelox.' Servius Dan. in Aen. IV 641 'celerabat] alii celebrabat legunt, quia antiqui hoc uerbum in uelocitate ponebant. Accius: celebri' e. q. s.

adcelebrasse *Nonius* adcelerate *Serv. Fuld.* adcelerauisse *Scaliger* dedecet *Bue conl. Soph. El.* 871 *sq. adde Plauti Poen.* 513 *sqq.* docet *Nonius*, *om. Servius* addecet *Scaliger* con-

decet *Maehly* nunc *vel* iam d. *alii* *Anapaestos* celebríque gradu Gressúm nunc adc. decet *ne nunc quidem plane repudiaverim: cf. trag. Rom.* 468

IV

. . . . . néque fera hominum péctora
Fragéscunt, donec uim ímperi persénserint.

Non. 111, 1 'fragescere, frangi.' Comparavi Aeschyli Agam. 1601 H. κρατηθεὶς δ᾽ ἡμερώτερος φανεῖ (1619 sq. 1639 sq.)

2 imperi persenserint *Bothius* persenserim imperii ω persenserint imperii *Bentinus* persensint (*vel* persensere) imperi *Hermannus*

V

melius quám uiri
Cállent mulierés.

Non. 257, 30 'callet significat scit . . .' Similia sunt in Aeschyli Agam. 1605 τὸ γὰρ δολῶσαι πρὸς γυναικὸς ἦν σαφῶς.

CLVTEMESTRA

Clvtemestra nominis formam revocavit Ritschelius opusc. II 497 sq.: cf. collecta a me ibidem 517 sq. et Fleckeiseni tit. L p. 13. Diphthongum oe Accio vindicavi in annall. philoll. LXXV 316 sqq. Actam a. 698 in ludis Pompei narrat Cicero ep. ad fam. VII 1. Cf. praeterea de off. I 31, 114.

I

. . . . sed uáluae resonunt régiae. 30 31

Priscianus p. 863 P. 'haec tamen ipsa' (sc. in ui divisas praeteritum desinentia, ut sonui, sonitum) 'et secundum tertiam uetustissimi protulisse inueniuntur coniugationem . . .'

ualde *Reg. Bamb. Bern. Sang. et* i *vel* l *erasa Grut. Carolir.*

II

. ómnes gaudent fácere recte, mále pigrent.

Non. 219, 14 'pigret . . .'

non omnes *prop. coroll. L, sed etiam contrarium* omnes se *dici potuit* male *Bothius* mali ω *audaciora alia*

III

Deúm regnator nócte caeca caélum e conspectu ábstulit.

Servius Dan. in Aen. I 88 'eripiunt, i. e. abstollunt.'

IV

Flúcti inmisericórdes iacere, taétra ad saxa adlídere

Non. 488, 12 'flucti pro fluctus. Accius Telefo ... idem Clytaemystra ...'

taetra *Mercerus* aetera *Ba* et aetra φ *excepto W qui totum versus dimidium omittit*

V

34 35 Péctore incohátum fulmen flámmam ostentabát Iouis.

Servius Dan. in Aen. I 44 'illum expirantem transfixo pectore flammas Turbine corripuit] Probus et tempore legit ... sed qui legunt pectore, de Accio translatum affirmant, qui ait in Clytemestra de Aiace ...' Antecedebat fort. inc. inc. fab. XXI: cf. trag. Rom. 463.

in pectore *Servius, quod olim in exitu versus posui* fulmen inchoatum *Servius*: *cf. coroll. L*

VI

Cúr me miseram inrídet, magnis cómpotem et multís malis?

Non. 521, 27 'compotem bonae rei solum dici existimatur, cum etiam mala in re positum sit.'

meae ψ: *an* mee *Acciana scriptura? cf. v.* 8 *et* 53 magnis *Lipsius* magis ω

VII

Scíbam hanc mihi suprémam lucem et séruiti finém dari.

Non. 226, 8 '[seruitus] neutri.'

seruiti *Bothius* seruitutis (seruitas *L*) ω seruitii *Vossius*

VIII

. . . ut quaé tum absentem rébus dubiis cóniugem
Tétinerit, nunc pródat ultorem?

Non. 178, 12 'tetinerit pro tenuerit ...'

2 uictorem *ms. Fabri, fortasse recte* ulltorem *L* ut quaé tum absenti in rebus d. coniugi | tetínerit, ei nunc p. victori fidem? *Onions, alii alia*

IX

. . . . . séras potiuntúr plagas.

Donatus in Terent. Adelph. V 4, 17 'potitur accusatiuo casu . . .'

seras *ed. Veneta* siras *cod. Reg.* feras *ed. pr.* saeuas *conieci* serenas *vel* astriferas *vel* superas *malit Bue*

X

Mátrem ob iure fáctum incilas, génitorem iniustum
ádprobas.

Non. 125, 2 'incilare est increpare uel inprobare. Accius Meleagro . . . idem Clytemestra . . .'

matrem ob *Grotius* matre meo *ω* matrem me ob *Bergkius*

His reliquiis adiungi possunt inc. fab. fr. I. II inc. inc. fab. LXVII.

AGAMEMNONIDAE

I

. . . . . ínimicitias Pélopidum
Extínctas iam atque oblítteratas mémoria
Renouáre

Non. 146, 29 'oblitterare est obscurefacere et in obliuionem ducere.'

1 Pelopidum *Vossius* Pelopidarum *ω* 2 extinctas *H, Bentinus* extincta *φ* iam atque *H, Junius* tam *φ*, *nisi quod* causa *Vrbin.*, *unde* pausa *conieci* (*cf. coroll. com.* CXXIV) fama *Bue*

II

sic
Multi, ánimus quorum atróci uinctus málitia est,
Compósita dicta e péctore euoluúnt suo,
Quae cúm componas, dícta factis díscrepant.

Non. 260, 21 'componere, simulare uel fingere.'

1 sic *delebat Vossius*

ERIGONA

I

Locrórum late uíridia et frugum úbera

Non. 498, 5 'genetiuus positus pro ablatiuo uel aduerbio loci ...'

Locrorum *Ald.* locronum ω locorum *Bothius* lucorum *Bue*

II

Adséntio: age nunc tú tuam progéniem profer órdine.

Non. 469, 18 'adsensit' (adsentit Bamb.) 'est et passiuum. Accius Neoptolemo ... idem Erigona ...'

profer *scripsi*: *cf. Ter. Phorm.* 395 et ω *Olim Merceri senarium* adsentio: age nunc tuam p. ede ordine *probabam*

III

Hóspitem depósitam interemes?

Non. 279, 11 'deponere est commendare.'

hospitam *B* interemes *BGHL* interimes φ deposita *H e corr.*, *W*

IV

Quód utinam me suís arquitenes télis mactassét dea!

Non. 341, 25 'mactare est immolare ...'

arquitenes ω, *antiqua scriptura*

V

Tum aútem Aegisthus sí med eodem lécto comitassét patri!

Non. 85, 14 'comitasset pro cobuisset.' (cobitasset Salmasius cubuisset Bamb. concubuisset Vatic. 2916 cohibuisset Onions)

med *Palmerius* me esse ω, *quod* meed *interpretari possis*: *cf. v.* 8 *et* 36 me ex *Bue* me *Grotius* leto *Grotius*, *Palmerius* cum autem A. — heu me! — eodem lecto cubitasset p. *x*

VI

Séd ubi ad finem uéntum est quo illum fórs expectabát loco,
'Atque Orestem gráuis sacerdos férro prompto adstíuerat

Non. 315, 10 'grave, triste.'

1 fanum *Lipsius* quo *Guietus* in quo ω 2 adque (*h. e.* atque) *L* ad quem *W* atquem *H* Orestem *Ritschelius* Orestes ω, *tuetur Bue mactaturum Erigonam intellegens* Oresten *Grotius* Orestei *vel* Orestae *x* ferro cum promto *Grotius* adstituere ψ adtituere sistit *H* adsistit *B G* adstitit *Grotius*

VII

⟨Nam⟩ quámquam exanguest córpus mi atque annís putret

Non. 159, 19 'putret ...'

nam *Ritschelius*, *om.* ω est exsangue *Bothius* mi *Bothius* mihi ω

ALCESTIS

Cum stríderat retrácta rursus ínferis

Priscianus p. 867 P. 'strideo quoque stridi facit ... i autem tam in praesenti quam in praeterito productam habet ...' Idem p. 893 P. 'strido et strideo tam tertiae quam secundae coniugationis inuenitur .... sed puto euphoniae causa non esse in usu strisi, sed stridi ...'

tum *Grut. p.* 893 strideret ω *p.* 867 striderit *ed. Veneta* rursum *Sang. ibidem: cf. Ritschelius opusc. II* 260 *sq.* rursus ab *Vossii ms.* rursum ab *Bothius*

ALCIMEO

De nominis Alcimeo forma quae disputavi vide in Ritschelii opusc. II 613 sq.

I

suós deseruit líberos. —
Supérstites sunt.

Non. 393, 24 'superstites ueteres ponebant incolumes ... Accius Alcemeone ...'

1 *sq. deverbium distinxi trag. Rom.* 502, *olim* quos d. l., | sup.

sunt *edidi sive adfirmantis sive interrogantis* duos *Hartungus* sunt *cum Bothio om. qui senarium integrum ponunt*

II

'Vt me depositum ét maerentem núntio repéntino alacrem
Réddidisti adque éxcitasti ex lúctu in laetitúdinem!

Non. 132, 9 'laetitudine pro laetitia. Accius Alcmenone ...' (alcimeone Vrbin. 307)

1 depositum *Palmerius* repositum ω depositam *conici posse olim monui* et maerentem *Junius* inmerentem ω. *An* ut maerentem? nuntio repentino *Bothius* repentino nuntio ω repentino alacrem n. *exitum commendavit Bue* 2 atque excitasti *Mercerus* adiue hesitastis ω ac me excitasti *Junius*

III

Quod di ín sedem infernám penitus
Depréssum altis clausére specis

Non. 487, 25 'specis pro specubus. Accius Alcmeone ...'

1 di in sedem infernam *x* di interdum inferam ω di in terram infernum *Bue* 2 interpressum *W*

IV

qui ducat cúm te socerum uíderit,
Géneribus tantam ésse inpietatem? . . . . . .

Non. 487, 29 'generibus pro generis. Accius Alcmeone...' (Alomeone W Alchimaeone Bamb.)

1 socerum uiderit *Vossius* uiderit socerum ω *fuit qui septenarios iambicos* qui d. cum te uiderit socerum *e. q. s. commendaret: cf. coroll. L sq.*

V

Tenta út frustrando láctans uanans prótrahas.

Non. 16, 22 'lactare est inducere uel mulgere uellere decipere ... Accius Alcimaeone ...' Idem 184, 1 'uanans dictum pro fallens. Accius Alcmena ...'

tenta *Bergkius* tanta ω tantum *Vossius* fata *Bue* ut *om.* ω *p.* 184 protrahit ω *p.* 184 protrahis *Schoppius*

VI

Quia néc uos nec ille inpúne inriderét meam
Grandaéuitatem

Non. 116, 11 'grandaeuitas. Accius Alcimachone...'

1 nos *W*

VII

Atque éccos segnis sómno et tarditúdine.

Non. 181, 18 'tarditudine et tarditie pro tarditate... Accius Alcmene...' (Accius Alcmene om. Leid. Accius Alcmaeone Junius)

signas *L* signis *HW*

VIII

Postrémo amplexa frúctum, quem di dánt, cape!

Non. 470, 11 'amplexa pro amplexare. Accius Alcimeone...' (solomeone Bamb.)

Non dubitandum quin amplexa *participium sit*

ALPHESIBOEA

I

Ita térrita membra animo aégroto
Cunctánt subferre labórem.

Non. 469, 23 'cunctant pro cunctantur.' (Alpesiboea Bamb.)

II

etsi est ín malis
Depósitus animus, quaé scibo exinde aúdies.

Non. 279, 5 'deponere est desperare, unde et depositi desperati dicuntur... Accius in Tereo... idem in Alfesiboea...'

2 animus, quae scibo exinde *Bothius dubitanter.* animus meus quae scibo exinde ω, *quae in octon. troch. servari posse monet Bue* animus meus q. s. ex me *Vossius* audies *Vossius* audiet ω *Temptavi varia, e. c.* etsi meus est ín malis, *quod verum videtur. Ceterum cf. coroll. com. p.* CIX

III

Quid tam óbscuridicum est támue inenodábile?

Non. 15, 10 'enoda significat explana . . . Accius Eurysace . . . idem Alfesiboea . . .'

quid itam *W* qui ita *L* obscuridicum *Mercerus* obscuri dicunt ω quid ita? tamne obscure dictum est *Bothius*

IV

Si tuí ueretur té progenitorís, cedo.

Non. 497, 2 'cum sit: ueretur illam rem . . . ueteribus genetiuum pro accusatiuo poni placet . . .'

V

. . . sed tibi caútim est adeundum ád uirum.

Non. 512, 10 'cautim pro caute.'

sed ubi cautim est ad eundem *Ba*

VI

At uéreor, cum te esse 'Alcimeonis frátrem factis dédicat

Non. 280, 4 'dedicare — —'

at *Junius* ad ω Alcimeonis *restitui* Almeonis ω dedicas *Bothius*

VII

Cum ipsá simitu míseritudo meórum nulla es líberum.

Non. 136, 19 'miseritudine pro miseria uel misericordia. Accius Astyanacte . . . idem Alphesiboea . . .' (Alpesiboea Leid.)

simitu *Bothius* simeta ω cum ípsa sim ita *he* meorum *Vossius* eorum ω nulla *Heinsius* nulla *H* ulla φ

VIII

O dírumque hostificúmque diem, o
Vim tóruam aspecti atque hórribilem!

Non. 485, 25 'aspecti pro aspectus. Accius Astyanacte . . . idem Alfesiboea . . .'

1 o dirumque *anapaestorum, quos expertus agnoverat,*

initium olim proposui praeter dactylos. o dirum, *suprascr.* o, *L* odiorum *φ* 2 ouium turbam *BaHL*

IX

Sed ángustate inclúsam ac saxis, squálidam

Non. 73, 25 'angustitatem dictum pro angustia.'

sed *ω*, *pro accusativo pronominis haberi potest*; *ut* se *coni. Bue.* sei *Lachmannus. An* sic? angustate (*ut* uenustas uetustas) *scripsi* angustatem *H*[1] (*cf. v.* 504) angustitatem *φ* angustitate *Vossius* *septenarium* sed angustitate i. saxi senti, sq. *olim prop. trag. Rom.* 505 (*cf. v.* 111)

AMPHITRVO

I

Cum pátre paruos patrium hóstifice
Sanguíne sanguen miscére suo

Non. 224, 10 'sanguis masculino genere in consuetudine habetur . . . neutro . . .'

1 patrium *Bothius* patrum *ω* parat *Vossius* 2 miscere *Passeratius* hiscere *ω* suum *Vossius*

II

Vt tam óbstinatod ánimo confisús tuo

Festus p. 193 M. 'obstinato, obfirmato, perseueranti, ut tenere possit — ut Accius in Amphitryone: ut tam' e. q. s.

aut *Aldina* obstinatod *scripsi* obstinato *cod.* *Olim* ego *addidi*

III

An málad aetate máuis male mulcári exemplis ómnibus?

Non. 1, 12 'aetatem malam senectutem ueteres dixerunt . . .'

mala *ω* malan (*del.* an) *x* an mala | aetáte *CFW Mueller.* *Creticos* án mala aetáte mauís male mulcárier | éx. o. *prop. v. d. ind. philol.* 1872 *p.* 289

IV

Sed quaénam haec est muliér funesta uéste, tonsu lúgubri?

Non. 179, 18 'tonsus pro tonsura . . .'

est mulier funestat (funesta *edd.*) ω mulier est funesta *Vossius* mulier funestast *x*

V

. sí satis recte aut uéra ratione aúgurem

Non. 469, 3 'auguro. Accius Oenomao . . . idem Amfitryone . . .'

expleri versus his sic si *vel aliis modis potest* si satis r. aut ⟨satis⟩ uera *prop. Leo* augurem *H*, *ed. pr.* augurer φ augurent *ed.* 1476

VI

Tamen ét staturae grácilitudo própemodum et luctús facit,
Ne dúbitem.

Non. 116, 2 'gracilitudo . . . Accius Amfitryone: tamen' e. q. s.

1 staturae *Gebhardus* statuae et ω status et *Lachmannus ad Lucil.* 827: *cf. inc. fab.* XLII propemodum *Grotius* et propemodum ω

VII

Quín meum senium cúm dolore tuó coniungam et cómparem

Non. 255, 29 'comparare est sociare, coniungere.'

compararem *GH*

VIII

Pértolerarem uítam cladesque éxanclarem inpétibilis.

Non. 292, 12 'exanclare etiam significat perpeti . . . Accius Diomede . . . idem Amfitryone . . .'

imperitibilis *H*

IX

Cédo, ecquid ei redhóstit? † uiam cometem obbitet fácilius

Festus p. 270 M. 'redhostire, referre gratiam — —

Accius in Amphitryone: cedo' e. q. s. Non. 165, 20 'redostit, reddit.'

cedo *om. Nonius* ecquid *Festus cf. coroll.* LI quid *Nonius* ei *vel* huic *conieci*, mihi *olim.* te *Festus* hic *Nonius* *An* redhostis? uiam cometem *Nonii ω* itum cum eas sem *Festi cod.* tum Comaeto *olim conieci: cf. coroll.* LII (*praeterea* tum iam *vel* eum *vel* eam *latere in corruptelis suspicabar*) uim, quo mortem *Onions. An* uitam, quo hostem? obbitet *scripsi, sc. facinus quod flagitas.* obbiet *W* obtet *L* obiet *Nonii φ* obiectet *Festi cod.* cedo q. hic redhostit? — iam Cometem obiectet f. *Bue κομήτην intellegens Pterelam*

X

Si fórte paulo quám tu ueniam sétius

Festus p. 343 M. 'setius' (serius Vrsinus) 'a sero uidetur dictum.' Paulus p. 342 M. 'setius Accius a sero comparauit, ait enim: ne, si forte' e. q. s. (Potest ne ex [Amphitryo]ne titulo reliquum esse.)

ne si *Pauli Festus: v. supra* serius *Vrsinus cf. Charisius p.* 194 *sq. P. v.* setius *et* secus; *Solmsen lat. Lautgesch.* 197

XI

Miserét lacrimarum lúctuum orbitúdinis.

Non. 146, 15 'orbitudinis pro orbitate.'

XII

Non páruolam rem ordíbor. — Ne retice, óbsecro!

Non. 39, 21 'ordire (ordiri Bamb. Harl. m. 1) est ponere (promere *x*), incipere.'

Personas distinxit Delrio paruolam *Bothius* paruam *ω* *An* ordibo?

XIII

Hócinest, quod tám temeriter tú meam beniuoléntiam
Interisse es rátus?

Non. 516, 3 'temeriter.'

hoccine est *Delrio* hoc in re est *ω* quod *W* quo *φ* quor *x* tu tam (ta *Ba*) temeriter *ω*, *quae transposui*

PERSIDAE

Satin út quem cuique tríbuit fortuna órdinem,
Numquam úlla humilitas íngenium infirmát bonum?

Priscianus de metris com. p. 1325 P. 'nec solum comici huiuscemodi sunt usi iambis, sed etiam tragici uetustissimi, ut Ennius in Medea ... Accius in Argonautis ... idem in Persidis ...'

1 quemcunque *Bothius*

ANDROMEDA

I

100 Quot lúna circlos ánnuo in cursu ínstitit

Non. 20, 25 'circus dicitur omnis ambitus uel goerus, cuius diminutiuum est circulus.'

quot *Lipsius* quod ω circlos *Osan̄us* circulos ω circos *Mercerus* cursu *Vatic.* curso φ

II

Cum nínxerint caeléstium molém mihi

Priscianus p. 882 P. 'ninguo quoque ninxi, unde et nix ...'

ninxerit *Bern., fort. recte* (*Iuppiter scil.*) cum ninxerit caelestium molimine *Grotius*

III

Nísi quid tua facúltas nobis túlat opem, pereám ..

Macrobius in CGL. V p. 607 K. 'fero tuli et tollo tuli ... Accius uero in Andromeda etiam ex eo, quod est tulo, quasi a themate tuli, declinat: nisi' e. q. s.

quid *Bothius* quod ω quidem *Bergkius. An* qui? opem, peream *scripsi duce Kiesslingio, qui* peribimus *vel* nos periimus *clausula versum finiri volebat* (*in comoedia* probe *adderem.*) opem *Bothius* operam ω

IV

103
104 Nec queí te adiutem inuénio: hortari púdet, non prodesse íd piget.

Non. 424, 2 'pudet et piget hoc distant: pudet enim uerecundiae est, pigere paenitentiae ... Accius Neoptolemo ... idem Andromeda ...'

Septenariorum trochaicorum frustula dispescuit Bue, ego

olim senariorum ne quiete ω nec qui te *Junius* neque qui te *Bue* inueni *H* hortari piget *Scriverius* id piget *Aldina* id pudet ω

V

Múliebre ingeniúm, prolubium, occásio . . . .

Non. 64, 8 'proluuium . . .'

prolubium *Lipsius* proluuium ω

VI

namque ut dicam té metu
Aut ségnitate adiúuere dubitare, haút meum est.

Non. 174, 22 'segnitas pro segnitia. Accius Aeneadis . . . idem Andromeda . . .'

1 namque ut te metu Aut segnitate dicam *Vossius* 2 adiuuere dubitare *scripsi* aut dubitare *W* addubitare φ adire *vel* tardum dubitare *Bue* adductum d. *Onions* aut meum *HL* haud meum φ

VII

Múlti iniquo, múlier, animo síbi mala auxere ín malis,
Quíbus natura práua magis quam fórs aut fortuna óbfuit.

Non. 425, 11 'fors et fortuna hoc distant: fors est casus temporalis, fortuna dea est ipsa. Accius Astyanacte . . . idem Andromeda . . .'

1 iniquo *Junius* in quo ω auxere *Gulielmius* ausere (hausere *H*) ω

VIII

Mísera obualla sáxo sento, paédore alguque ét fame

Non. 72, 7 'algu pro algore.'

misere *Bothius* obuallata *Delrio* obuallas *Bothius* senio ω, *prob. Bue* pudore *W*

IX

Quí neque terraest dátus, nec cineris caúsa umquam
euasít uapos.

Non. 487, 10 'uapor et uapos . . .'

terraest *Ba* terrae est φ

X

Immáne te habet témplum obuallatum óssibus.

Non. 323, 10 'inmane, foedum. Accius Automedia...' (Andromeda Aldina)

Posse etiam septenarium trochaicum ab initio mancum esse, qualem olim notavi, neque hic neque alibi monere volui. immane te habet *Aldina* immanitate habet ω immani tabe *Mercerus*

XI

Alui éducaui: id fácite gratum ut sít seni.

Non. 422, 15 'alere et educare hoc distant: alere est uictu temporali sustentare, educare autem ad satietatem perpetuam educere...'

XII

Quód beneficium haut stérili in segete, réx, te obsesse intélleges.

Non. 395, 25 'segetem etiam ipsam terram dicimus... Accius Oenomao... idem Andromeda...'

haut *Mercerus* aut ω obsesse *Gulielmius* obesse ω intelleges *Gulielmius* intellegis ω

XIII

Donéc tu auxilium, Pérseu, tetulistí mihi.

Non. 178, 16 'tetulit, tulit.'

XIV

Nosque út seuorsum díuidos leto ófferes

Non. 95, 24 'diuidos, id est separatos'

ut seuorsum *scripsi (nisi mancus prima dipodia septen. sit)* ut seorsum ω uni seorsum *Bue* diuiduos *Scaliger: cf. Lachmannus in Lucr. p.* 306 offeras *Scriverius*

XV

Nam pósquam paruos uós oppressit fámulitas

Non. 109, 26 'famulitas est seruitus.'

posquam *Vrbin.* postquam φ familitas *L cf. Pac.* 53

Perseus poterat inc. inc. fab. CIII dicere.

ANTENORIDAE

I

ad populum intéllego
Referúndum, quoniam horum aéquiter senténtiae
Fuére.

Non. 512, 29 'aequiter pro aeque ...'

2 quoniam horum] quorum *Ba*

II

Fortásse an sit quod uós hic non mertét metus.

Non. 138, 30 'mertaret, mergeret.' (fort. 'mertare, mergere', atque sic Harl.) cf. Pauli Festus p. 81 v. exfuti, p. 124 v. mertat; Quintilianus I 4, 14.

fortassis an *facile scribi licuisse Bergkius monuit.* sit quod uos *Bue* sit quod *EFH²L* sit quos φ sint quos *ed. Mediol.*

III

Séd quis hic est, qui mátutinum cúrsum huc celerantér rapit?

Non. 513, 23 'celeranter pro celeriter.'

hunc *Ba*

IV

Namque húc em uenio, ut méa ope opes Troiae íntegrem.

Non. 127, 1 'integrare, redintegrare ...'

em uenio *scripsi* inuenio ω aduenio *Bothius* id uenio *Vossius* uenio *Junius* huce uenio *Vsenerus* Troiae *Junius* Trogae ω

V

qui aút illorum cópias
Fúndam in campo, aut náuis uram, aut cástra mactabo ín mare.

Non. 341, 15 'mactare, praecipitare.'

1 qui aut ψ quieuit *B* (*num latet* quei? *cf.* 103) quin aut *Bergkius* (quin *Bothius*) fundam in campo copias *Bergkius* copios *BGH* 2 iactabo *Madvicus*

DEIPHOBVS

I

⟨Deaé⟩ Mineruae dónum armipotenti ábeuntes Danaí dicant.

Servius Dan. in Aen. II 17 'Accius in Deiphobo inscriptum dicit' (sc. equum): 'Mineruae' e. q. s. cf. Hygini fab. 108 'in equo scripserunt: Danai Mineruae dono dant.'

armipotentes ω abeuntes Danai *Bergkius* Danai abeuntes ω Minéruae armipotenti hóc abeuntes dónum Danai dédicant *Vsenerus*

II

Eo ánte noctem exténta retia út proueherem et státuerem,
Fórte aliquanto sólito lembo súm progressus lóngius.

Non. 534, 2 'lembus, nauicula breuis piscatoria.'

1 eo *om. Ba* noctem *Scriverius* nocte ψ necte *Ba* extenta *Bothius* externa ω extrema *Junius* extremam *Fruterius* hesterna *Scriverius* prouelerem *ed.* 1471 praeueherem ω 2 aliquando *Ba* solito *Gerlachius* solitus ω quam solitus *Junius* lymbo *Ba*

III

Nós continuo férrum eripimus, mánibus manicas néximus.

Priscianus p. 861 P. 'nexo quoque nexas uel nexis, ut Probo placet, nexui. Vergilius tamen ... secundum primam protulit coniugationem. Liuius uero in Odissia: nexebant ... Accius in Deiphobo ...' Idem p. 904 P. 'nexo nexis uel nexas nexui ...' Eutyches in CGL. V p. 485 K. 'nexo ... tam nexas ... quam nexis, ut Accius in Deiphobo ...'

arripimus *Eutychis Tegerns.* manibus *quod conieceram confirmatur Eutychis Par. et Tegerns., ubi* omnibus manibus *legitur.* omnibus φ *Eutychis et Prisciani* ω

IV

. ab infando hómine, gnato Láerta, Ithacensi éxsule,
Quí neque amico amícus umquam gráuis neque hosti hostís fuit.

Non. 314, 20 'graue multum, ualde significare ueteres probant . . .'

1 ab *scripsi* ad *BGHL* at H^2L^2 aut *W* *fort.* aut ab *de formis* infandod *vel* homone *olim cogitabam coroll.* XXXVI gnato Laerta *Rothius* gnatu laerat *W* gnato laerata φ (Laertae *Mercerus* Laerta *Vossius coniecerant*) Ithacensi *Mercerus* ithacense se *Basil.* ait hac enase *GW* ithacenase φ 2 quinque *W*

V

Vel hic quí me aperte effrénata inpudéntia
Praeséntem praesens díctis mertare ínstitit.

Non. 139, 1 'mertaret, mergeret. Accius Antenoridis . . . idem Deifobo . . .'

1 aperte *Rothius* a parte ω

Idem fere argumentum in Eqvo Troiano incerti poetae tractatum fuit.

ANTIGONA

I

Quid agís? perturbas rem ómnem ac resupinás, soror.

Non. 165, 2 'resupinas, honeste, id est ab incepto reuocas uel peruertis significat.'

soror *Junius* sorori ω

II

. . . . quánto magis te istí modi esse intéllego,
Tánto, Antigona, mágis me par est tíbi consulere et párcere.

Macrobius Sat. VI 2, 17 'Vergilius [Aen. XII 19—21] Accius in Antigona . . .'

1 isti modi *Ritschelius opusc.* II 692 istius modi ω

III

Attát, nisi me fallít in obitu
Sonitús

Non. 357, 22 'obitus rursus aduentus.'

1 *An delendum* in? fauillit *L*, *in quo si* fefellit *latet*,

senarium efficias attát ... sonus, *nam* sonus *senarii exitum iam Bue proposuit: cf. P. Richter in Studemundi stud.* I 413 *trochaeos* áttat nisi me in obitu fallit sonitus *fecit x* obitu *Palmerius* obitum ω

IV

Heús, uigiles, properáte, expergite
Péctora tarda sopóre, exsurgite!

Non. 104, 16 'e x p e r g o pro expergefacio.'

1 *sq. Dactylos agnovit Hermannus*

V

iam iam neque dí regunt
Néque profecto deúm supremus réx ⟨iam⟩ curat hómi-nibus.

Macrobius Sat. VI 1, 59 'Vergilius [Aen. IV 371 sq.] Accius in Antigona ...' Cf. Sophoclis Antig. 921 sqq.

2 supremus rex *Borbon.* summus rex φ rex summus *Bothius* iam *add. H. Keilius* res *Bue* curat hominibus *Bue* omnibus curat ω curat omnibus *Keilius* *Varia ipse lusi, velut* neque dí regunt ⟨nos⟩ néque profecto deúm rex summus ómnibus Curat *vel in altero versu* néque p. d. rex summus rebus curat omnibus

VI

. . ne istunc número amittas súbitum oblatum . . .

Non. 352, 17 'n u m e r o significat cito. Accius Oenomao ... idem Antigona ...'

istunc *Rothius* istu *B G* istum φ numero *edd.* enumerum ω subito *Vossius, fortasse recte* nuntium *excidisse potest*

ARMORVM IVDICIVM

I

Sed íta Achilli armis ínclutis uescí studet,
Vt cúncta opima léuia ⟨iam⟩ prae illís putet.

Non. 416, 5 'u e s c i etiam significat uti ...'

1 ita *Grotius* it ω armis inclutis *Fruterius* incletis armis ω inclytis armis *Junius* 2 ut cuncta opima *Mercerus* ut ea cuncta optima Achilli inclyto ω iam *Hermannus, om.* ω illius *x* *Creticos agnoscere sibi visus est Bergkius*

opusc. I 342: séd ita A. ínclutis ármis u. s. | ália cuncta optima ut l. prae i. p., *item Bue, nisi quod v.* 2 út ea cuncta o. ac l. p. i. p. *retinet*, ea *intellegens certamina s. odia. Mihi* opima *necessarium videtur*

II

Quid est, cúr componere aúsis mihi te aut mé tibi?

Non. 257, 15 'componere rursus significat comparare.'

cur *om. G* te ac me *Hermannus*

III

. . . . nám tropaeum férre me a fortí uiro
Púlcrum est: si autem uíncar, uinci a táli nullum
⟨mi⟩ ést probrum.

Macrobius Sat. VI 1, 56 'Vergilius [Aen. X 449 sq.] Accius in Armorum iudicio . . .'

2 mi *Hermannus, om.* ω uinci nullumst a tali probrum *Bergkius, fort. recte*

IV

In quó salutis spés supremas síbi habet summa exérciti.

Non. 485, 13 'exerciti uel exercituis pro exercitus.'

salutes *Palat.* spes supremas *Scriverius* spesque summas *BaHL* spesque supremas φ speres summas *conieci* spesque (*i. e.* speique) summam *Bue*

V

Intér quos saepe et múlto inbutus sánguine

Non. 521, 5 'inbuere consuetudo inducere' ('induere' Bamb.) 'existimat, cum sit proprie maculare uel polluere uel inficere.'

imbutus *Bothius* inbutos ω

VI

Huius mé diuidia cógit plus quam est pár loqui.

Non. 96, 21 'diuidia est taedium.'

VII

Maiór erit luctus, cúm me damnatum aúdiet.

Non. 276, 32 'damnare . . .' Contulit Hermannus ex Sophoclis Aiace v. 462 *καὶ ποῖον ὄμμα πατρὶ δηλώσω φανεὶς Τελαμῶνι;*

VIII

154 'Vbi cura est, ibi ánxitudo acérbast, ibi cunctátio,
Cónsiliorum errátio et fortúnaest

Non. 72, 28 'anxitudo. Accius Eurysace ... idem Armorum iudicio: ubi' e. q. s.

1 *Restituit poetae verba Bue, nisi quod hic* ibi cura *scribit* acerbat ibi cuncta consiliorum ratio et fortunae sic (*vel* sit) ω, *nisi quod* fortitudine *H* sollicitatio *in extremo v.* 2 *prop. trag. Rom.* 372

IX

155 Béne facis: sed núnc quid subiti míhi febris ciuít mali?

Non. 173, 29 'subiti dictum pro repentini.'

qui *HL* febris esciuit ω, *metro non repugnare dicit Leo Pl. F.* 245 febrem exciuit *Bothius* fibris aestuat *Grotius* mali] mihi *L* bene facis: sed num quid subiti mihi febrem exciuit mali? *Hermannus*

X

Virtúti sis par, díspar fortunís patris.

Macrobius Sat. VI 1, 58 'Vergilius [Aen. XII 435 sq.] Accius in Armorum iudicio ...' Translata ex Sophoclis Aiace (v. 550) *ὦ παῖ, γένοιο πατρὸς εὐτυχέστερος, Τὰ δ' ἄλλ' ὅμοιος· καὶ γένοι' ἂν οὐ κακός.*

uirtute *Fruterius*

XI

Hem, uéreor plus quam fás est captiuam híscere.

Non. 120, 29 'hiscere est proprie loqui.'

captiuam *Grotius* captiuum ω

XII

Sed péruico Aiax ánimo atque aduorsábili

Non. 487, 15 'peruico, peruicaci.'

aduorsabili] *cf. Ammian. Marc.* XIV 3, 1 aduorabili *Ba, sed* ad *recentiore manu ascripto.* atuorabili *L* uorabili φ auorsabili *G. Wolff* haud orabili *Onions*

XIII

Nám non facile síne deum opera humána propria súnt bona.

Non. 362, 2 'proprium rursum significat perpetuum ....'

non *om.* *BGH* propria humana *Delrio*

XIV

Cur uétera tam ex alto ádpetissis díscidia, Agamemnó? .. 160 161

Non. 237, 21 'altum, uetus, antiquum ...'

discidi, Agamemno, ⟨initia⟩ *x* optime *versum concludere poterat*

XV

nóxitudo . . .

Oblítteretur Pélopidarum, ac pér nos sanctescát genus.

Non. 143, 21 'noxitudo pro noxia.'

1 ocule noxitudo *ω* occulta n. *Hermannus* o caelicolae, noxitudo *Bue* noxitudo ⟨mutua⟩ *coni.* *Videtur* ocule *ex glossa* occule, occulta *p.* 148, 20 *huc irrepsisse, secuta illa, ni fallor, olim titulum* obliterare *p.* 146, 31, *cui ipsi noster locus fuerit adpositus.* 2 Pelopidum *fuerunt qui exitum v. facerent* uos *Hermannus*

XVI

⟨Támmodo He⟩ctor lúx Dardaniae ⟨núnc idem⟩ in tenebrís ⟨situs⟩ 163a

Festus v. tammodo p. 359 M. ex apographo Politiani.

Supplevit Huelsenus Berl. philol. Wochenschr. 1893 *p.* 1098 *sq.*

Inseruerunt huic fabulae probabili coniectura inc. inc. fab. XXX—XXXII.

ASTYANAX

I

Qui nóstra per uim pátria populauít bona.

Non. 471, 21 'populat ... Accius Astyanacte: qui' e. q. s.

nostram *W*

II

Nunc ín consilio id réges Argiuum aúcupant,
Id quaérunt

Non. 467, 17 'aucupaui, actiuum positum pro passiuo ... Accius Astyanacte: nunc' e. q. s. (Asteanacte Leid. Bamb.)

1 concilio *Delrio*

III

Vtinam únicam mi antístitam Arquitenéns suam
Tutétur!

Non. 487, 18 'antistitam.'

1 mi *Bothius* mihi ω 2 tutetem *Ba*

IV

Nil crédo auguribus, qui aúris uerbis díuitant
Aliénas, suas ut aúro locupletént domos.

Non. 95, 8 'diuitant pro diuites faciunt.' Gellius XIV, 1, 34 'multa etiam memini poetarum ueterum testimonia, quibus huiuscemodi ambages fallaciosae confutantur; ex quibus est Pacuuianum illud ... item Accianum illud: nihil inquit, credo' e. q. s.

1 nil *Bothius* nihil ω aures *Gellius* uerris *L Nonii* deuitant *HL Nonii* 2 domus *Gellii* ψ

V

171 172 Nunc, Cálcas, finem réligionum fác: desiste exércitum
Morári meque ab dómuitione arcére tuo obsceno ómine.

Non. 357, 6 'obscenum, uitabile ... Accius Astyanacte: hunc' e. q. s.

1 *sq. restituit maximam partem Aem. Baehrens ann. phil.* 1872 *p.* 623 hunc aicaispinem regionum fac ac desisset exercitum ω, *nisi quod* aciaspinem *B* aicaispanem *H* *In his* nunc *agnoverat Grotius*, Calchas *Mercerus*, religionum *Vossius* 2 nec me ω domuitionem ω tuo *conieci* tu ω tam *Bothius* omine *Mercerus* homine ω

VI

Ferúm feroci cóntundendum impériost, saeuum saéuiter.

Non. 511, 3 'saeuiter pro saeue ...'

ferum] genus *intellego.* serum *Ba* imperiost *Vossius* inperisit (imp.) ω imperio *Mercerus*

VII

Te própter tot tantásque habemus uástitatis fúnerum.

Non. 417, 12 'uastitas significat uastationem.'

te propter *Bothius* propter, *om.* te, ω propter te *Delrio*

VIII

Quorúm crudelitátem numquam ulla éxplet satias sán-
guinis.

Non. 172, 5 'satias pro satietas.'

cruditatem EF^3 ulla unquam *Vrbin.* satias *edd.* satietas ω

IX

in celsis móntibus
Pécua atque inter cólles pascunt Dánai in Froegiae
términis.

Non. 159, 8 'pecua et pecuda ita ut pecora ueteres dixerunt ...'

Phrygiae *Junius* Froegiaet ω *cf. cor. com.* CX

X

itera, in
Quibus pártibus (namque audíre uolo,
Si est quem éxopto) et quo cáptus modo,
Fortúnane an forté repertus

Non. 425, 8 'fors et fortuna hoc distant: fors est casus temporalis, fortuna dea est ipsa.'

1 *sqq. Anapaestos agnovit Grotius, rectius disposuit Hermannus* 3 quam *W* modost *coni. Ed. Becker* 4 *An* fortuna? repertus *Mercerus* repertur ω *An* repertust?

XI

Híc per matutínum lumen tárdo procedéns gradu
Dérepente aspício ex nemore páuidum et properantem égredi.

Non. 518, 11 'derepente ...'

1 procedens *Vsenerus* properantem *ω* prorepens *Bothius*

XII

Tróia est testis: quaére ex aliis, qui íllius miseritúdine
Nómen clarum in húmili saxo múltis memorant uócibus.

Non. 136, 16 'miseritudine pro miseria uel misericordia.'

1 miseritudine *ed. a.* 1476 miseritudinem *ω* 2 umili *L* tumuli *Duentzerus*

XIII

Abdúcite intro: nám mihi miseritúdine
Commóuit animum excélsa aspecti dígnitas.

Non. 485, 21 'aspecti pro aspectus.'

ATHAMAS

I

Prius quam ínfans facinus óculi uescuntúr tui

Non. 56, 12 'infans a non fando dictus est ... et est quod aut dici non debeat aut fari non possit ...' Idem 416, 12 'uesci iterum uidere.'

infantis *W p.* 56 infortis *HL ibidem*

II

Véritus sum arbitrós, atque utinam mémet possim oblíscier!

Non. 500, 1 'accusatiuus pro genetiuo ... Accius Eurysace ... idem Epinausimache ... et Adamante ...'

arbitros *Bothius* arbitror *ω* obliscier *BaL* obliuiscier *φ*

III

Ah dúbito quid agis: cáue ne in turbam te ínplices.

Non. 524, 25 'turbam et turbas diuersam uolunt habere significationem, ut sit turba populi conuentus, turbae turbationes. Nos contra lectum inuenimus et indiscrete positum et pro turbis turbam. Accius Adamante ...'

ah dubito *ed.* 1526 an dubito ha ω haut dubito *Bothius* ah uide tu quid agas *Vsenerus* (*coroll. com.* CCXXV) te *om. Ba* implices *edd.* implicis *Ba* inplicis φ

IV

Hostem út profugiens ínimici inuadam ín manus?

Non. 324, 1 'inuadere rursum quasi in uadum ruere.' (Atamante W Adamante Harl. Leid. Gen. Bern.)

hostem ut profugiens *Bothius* ut profugiens hostem ω, *quod fuit qui defenderet: in septenarii initio ferri possit*

V

Cuíus sit uita indécoris, mortem fúgere turpem haut cónuenit.

Non. 489, 1 'indecoris pro indecora.'

indecora *L* turpem *Junius* turpe ω haut χ aut ψ

VI

⟨Tuís⟩ beneficiis hóstimentum grátum peperisti ét graue.

Non. 315, 18 'graue, solidum et firmum.'

beneficiis *Palat.* ueneficius φ hostimentum gratum peperisti et graue] grauem hostium peperisti et graue ψ hostem graue peperisti *Palat.* egregiis hostimentum peperisti graue *Grotius* hostimentum peperisti gratum et graue *Bergkius olim* gratum h. repperistis et gr. *idem opusc.* I 329 hostimentum peperisti graue *Bothius in senario*, *item* gratum hospitium p. et g. *Bue*: *cf. coroll.* LIII

VII

'Atque ita de illis mérui, ut iure haec númquam miserarént mala.

Non. 470, 22 'miserarent pro miserarentur.'

ATREVS

I

Servius Dan. in Aen. VIII 130 'alii ita tradunt Steropes et Atlantis filios Oenomaum et Maiam fuisse, Oenomai Hippodamiam filiam, unde Atreus natus; at Maiae filius Mercurius, ex quo Arcades, de quibus Euander, quod Accius in Atreo plenius refert.'

II

Simul ét Pisaea praémia arrepta á socro
. . . . possedít suo

Priscianus p. 698 P. 'uetustissimi tamen communiter hic et haec socrus proferebant.'

praemia | Pisaéa *Vossius* erepta *Reg.* (*in mg. m.* 2 at arrepta) *Bern. Sang. Grut. Karolir.* socru *Sang. et Halb. m.* 2. *Ad senarios redii, octonarium Bothius posuit*

III

Atreus

Iterúm Thyestes 'Atreum adtractatum áduenit,
Iterúm iam adgreditur me ét quietum exsúscitat:
Maiór mihi moles, máius miscendúmst malum,
Qui illíus acerbum cór contundam et cómprimam.

Cicero de orat. III 58, 219 'aliud' (uocis genus sibi sumit) 'uis: contentum, uehemens, imminens quadam incitatione grauitatis [1—4].' Idem Tusc. disp. IV 36, 77 (cf. Enn. Iphig. IV) 'ut facile appareat Atrei filios esse eius, qui meditatur poenam in fratrem nouam [3. 4]. Quo igitur haec erumpit moles? Audi Thyestem [XVI]. Eorum uiscera apponit.' Idem de nat. deor. III 26, 68 'quid? ille funestas epulas fratri comparans nonne uersat huc et illuc cogitatione rationem? [3. 4] Nec tamen ille ipse est praetereundus [VI], de quo recte et uerissime loquitur Atreus [VII]. At id ipsum quam callide, qui regnum adulterio quaereret [VIII]. Videturne summa improbitate usus non sine summa esse ratione?'

3 miscendum, *om.* est, *Tusc.* ω 4 cor *om.* ψ *de orat.*

IV

⟨quae⟩ ègo incípio conata éxequar.

Non. 202, 13 'conatus masculino. Neutro Accius Atreo...'

exsequor *mavult Bothius*

V

Atreus

óderint,
Dum métuant.

Seneca de ira I 20, 4 'non aliquae uoces ab iratis emittuntur ...? qualis illa dira et abominanda: oderint dum metuant. Sullano scias saeculo scriptam.' Idem de clementia I 12, 4. II 2, 2 'ut illam' (sc. vocem) 'oderint d. m., cui Graecus uersus similis est, qui se mortuo terram misceri ignibus iubet.' Cicero de off. I 28, 97 'ut si Aeacus aut Minos diceret: oderint d. m. aut [XIV], indecorum uideretur, quod eos fuisse iustos accepimus. At Atreo dicente plausus excitantur: est enim digna persona oratio.' Idem pro Sest. 48, 102 'multae insidiae sunt bonis uerissime dictum est. sed te [215] inquit [216]. Nollem' (sic Reg. m. 1 Gembl. nullum ceteri libri, quod poetae tribuit etiam Lachmannus) 'idem alio loco dixisset' (sic schol. ut Wesenbergius dixit edd.) 'quod exciperent improbi ciues: oderint d. m.' Schol. Bob. in l. l. 'et hoc eiusdem poetae est: oderint dum metuant, quam sententiam detestatur quasi tyrannicam et inauspicatam liberae ciuitati.' Cicero Phil. I 14, 34 'quod uidemus etiam in fabula illi ipsi, qui oderint d. m. dixerit, perniciosum fuisse.' Suetonius Calig. 30 'tragicum illud subinde iactabat: oderint d. m.' Invertit Tiberius dictitans 'oderint dum probent' teste Suetonio Tib. 59.

1 *sq. Fortasse in uno versu* óderint dum métuant *scriptum fuit*

VI

Qui nón sat habuit cóniugem inlexe ín stuprum.

Cicero de nat. deor. III 26, 68 (vide III). Versum esse intellexit Heindorfius

qui *Ciceroni reddebat Schoemannus*

VII

Atreus

. . . quod re in súmma summum esse árbitror
Períclum, matres cónquinari régias,
Contáminari stírpem ac miscerí genus

Cicero de nat. deor. III 26, 68 (vide III)

1 in re in *Leid. C* in re summa *codd. aliq.*, *Davisius, fortasse recte* 2 conquinari] *cf. Marius Victorinus CGL.* VI 22 *K.* quoinquinari *Leid. A et suprascr.* co *Vind.* coinquinari φ regiam *Vind.* (*ante litteram erasam*), *Reg. Med.* regiam regias *Eliens.* regum, regiam *Davisius* 3 ac misceri] admisceri ω

VIII

Adde húc quod mihi porténto caelestúm pater
Prodígium misit, régni stabilimén mei,
Agnum ínter pecudes aúrea clarúm coma,
Em clám Thyestem clépere ausum esse e régia,
Qua in re ádiutricem cóniugem cepít sibi.

Cicero de natura deor. III 26, 68 (vide III). Revocavit ad hanc fabulam VII et VIII Columna.

1 adde *etiam Scriverius* addo ω caeleste *Pal.* 4 em (*i. e.* eum) clám *conieci coroll.* LIII *sq.* quem clam *Leid. A* quendam *Leidd. BC Med.* quem dan *Vind.* quem clean *Pal.* quam dant *Erl.* quem dicunt *Reg. Cantab.* quondam φ esse ausum *Orelliana*

IX

Thyestes

. . . uigilándum est semper: múltae insidiae súnt bonis.

Cicero pro Sest. 48, 102 (vide V). Idem pro Plancio 24, 59 'quae ille a Ioue ortus suis praecipit filiis [214]. Nostis cetera: [nonne? Id quod multi inuideant: cf. Madvicus Advers. II 231] quae scripsit grauis et ingeniosus poeta, non ut illos regios pueros, qui iam nusquam erant, sed ut nos et nostros liberos ad laborem et ad laudem excitaret.' Eodem Garatonio in Verr. V 71, 181 Cicero videtur respexisse. Ex Atreo ut III petita coniecit Halmius. Cf. ex Euripidis Cressis fr. 461 N² οὐκ

ἂν δύναιο μὴ καμὼν εὐδαιμονεῖν, Αἰσχρόν τε μοχθεῖν μὴ θέλειν νεανίαν, et Thyest. fr. 392 N^2 *εἰ δ' ἄτερ πόνων Δοκεῖς ἔσεσθαι, μῶρος εἶ, θνητὸς γεγώς.*

IX^a

'Id quod multi inuídeant multique éxpetant inscítiast
Póstulare, nísi laborem súmma cum cura écferas.

Cicero pro Sest. 48, 102: cf. fr. V.

1 id quod *ω pro Plancio, Sestianae ed. Hervagiana ex egregio cod. profecta* te (de *Reg. m.* 1) id quod *pro Sest. Reg. Gembl.* 2 postulare ni *vel* nisi *Wesenbergius* postularent siui *Reg. m.* 1, *Gembl.* postulare si *vulgo*, *Lachmannus* summũ (summe *corr.*) cura *Gembl.*

X

Ne cúm tyranno quísquam epulandi grátia
Accúmbat mensam aut eándem uescatúr dapem.

Non. 415, 25 'uesci est edere ...'

XI

Epulárum fictor, scélerum fratris délitor

Priscianus p. 873 P. 'a deleo ... deletum, a delino delitum nascitur, quod Probus et Caper comprobant usu quoque adiuuante ... Accius in Atreo ...' Thesaurus nov. lat. ap. A. Mai auct. class. VIII 178 'delitor, qui aliquem occidit. Accius: fictor scelerum, fratris deditor delitor.' Ibidem 301 'hic perlitor, ris ·i· occisor, unde Accius: fictor scelerum, fratris perlitor.' Videtur perditor in aliquo codice traditum fuisse: an sequentis versus exitus puerorum perditor fuit?

XII

concoquit
Partém uapore flámmae, ueribus ín foco
Lacérta tribuit.

Non. 210, 30 'lacerti generis masculini. Neutri Accius Atreo: concoquit ... lacerta in focos. Loca generis sunt neutri ... masculini' e. q. s. (lacerta. Locos dixere gen. masc. Loca generis sunt neutri Vossius dubitanter)

2 flammae *Vossius* flammam *ω* ueribus in foco Lacerta tribuit *vel* tribuit in foco Veribús lacerta *ordinavi* tribuit ueribus lacerta in focos *ω* (in foco *Vossius* in foceis *x*)

XIII

Sed quíd tonitru turbída toruo
Concússa repente aequóra caeli
Sensímus sonere?

Non. 505, 15 'sonere inde tractum est ... Accius Neoptolemo ... idem Atreo ...'

3 sonare *Ba*

XIV

Atreus

natís sepulchro ipse ést parens.

Cicero de off. I 28, 97 (vide V) schol. Gud.: 'tu nati sepulcro, i. pro sepulcro, i. in uentre tuo natum tuum sepelisti.'

nati *Gud. a*, *schol.* sepulcrum *Gudd. a c Basil.* es *scholiastam Gud. legisse recte concludit Heusingerus* sit *Goth.*, *duo Oxon.* (ipsest *scriptum erat*)

XV

Thyestes

fregistí fidem.

Atreus

Néque dedi neque do ínfideli cuíquam . . . . .

Cicero de off. III 28, 102 'deinde illud etiam apud Accium [1. 2] quamquam ab impio rege dicitur, luculente tamen dicitur.' Ibidem 29, 106 'nam illud quidem [2] idcirco recte a poeta, quia, cum tractaretur Atreus, personae seruiendum fuit.'

1 fregisti *Bern. c* fregistin *Bern. d*, *fort. recte* fregistine *φ*

XVI

Thyestes

Ipsus hortatúr me frater, út meos malís miser
Mánderem natós.

Cicero Tusc. disp. IV 36, 77 (vide III). Idem de orat. III 58, 217 'aliud enim uocis genus iracundia sibi sumit, acutum, incitatum, crebro incidens: [1. 2] et ea quae tu dudum, Antoni,

protulisti: segregare abs te ausus, et [XVIII] et Atreus fere totus.'

1 ipsus *Lagom.* 69, *ed. Rom.* 1469 *de orat.* ipse *Laud. de orat.* ipsius *Abrinc. Erl. de orat.* ipsum ω *Tusc.*, *nisi quod* impium *Oxon. unus* impius χ *de orat.*, *Bentleius* hortatust me *Bothius* me hortatu' *Bentleius* 2 manderem ψ *de or.*: *cf. Seneca Thy.* 779 mandarem χ *de orat.*, ω *Tusc.*, *defendit Baiterus coll. Lucr. II* 638

XVII

'Egone Argiuum impérium attingam aut Pélopia dignér domo?
Quoí me ostendam? quód templum adeam? quem óre funesto álloquar?

Non. 281, 4 'dignatus significat dignus habitus . . . Accius in Neoptolemo . . . idem in Atreo . . .'

1 Pelopia *Vossius* Pelopis ω 2 quoi *Lipsius* quo ω quem ore *mss. Fabri et Merceri* quae more (mone *GH*) φ funeste *GH* alloquar *Mercerus* colloquar ω

XVIII

'Ecquis hoc animaduórtet? uincite!

Cicero de orat. III 58, 217 (vide XVI). Idem Tusc. disp. IV 25, 55 'ecquis . . . uincite! num aut egisse umquam iratum Aesopum aut scripsisse existimas iratum Accium?'

et quis ω *Tusc.* quis *vel* et quis *vel* ei quis *vel* equis ω *de orat.* hoc *om. Gud. c* animaduortet *Abrinc. de or.* animaduertet *Erl. cum aliis* animaduertit *libri plerique*

XIX

Numquam ístam imminuam cúram infitiandó tibi.

Cicero in Pis. 33, 82 'quamquam, quod ad me attinet, numquam istam' e. q. s. Asconius in l. l. 'prope notius est, quam ut indicandum sit, hunc uersum esse L. Acci poetae et dici a Thyeste Atreo.'

XX

Probae étsi in segetem súnt deteriorém datae 234[1]
Frugés, tamen ipsae suápte natura énitent.

Cicero Tusc. disp. II 5, 13 'nam ut agri non omnes frugiferi sunt qui coluntur, falsumque illud Acci: probae . .

enitent, sic animi non omnes culti fructum ferunt.' (Acci: probae Muretus var. lect. XVI 20 acinprobe Gud. Brux. acimprobe Reg.) Schol. Laur. ad Verg. ge. I 2 (editum a Th. Mommseno mus. Rhen. XVI 443) 'nec sane segetes simpliciter pro terra ponuntur, [sed] pro terra arata ... Accius in Atreo: si in segetem deteriorem datae sunt fruges.' Non nimis similia sunt Euripidea Hecubae v. 592:

οὔκουν δεινόν, εἰ γῆ μὲν κακὴ
τυχοῦσα καιροῦ θεόθεν εὖ στάχυν φέρει,
χρηστὴ δ' ἁμαρτοῦσ' ὧν χρεὼν αὐτὴν τυχεῖν
κακὸν δίδωσι καρπόν.

Ceterum duo fragmenta XVIII. XIX, item inc. fab. I dubitari potest num forte rectius Pelopidis reddenda sint. Praeterea ad Atreum conicio referenda esse inc. fab. V. VII, inc. inc. fab. LX.

BACCHAE

I

Deinde ómni stirpe cum íncluta Cadméide
Vagánt matronae pércitatae insánia.

Non. 467, 25 'uagas pro uagaris ... Accius Bacchis ... percitatae tumultu uecordi uagas insania. Turpilius Leucadia (XIII): uultu uecordi uagas insania.' (Bacchis edd. uaccheis libri plerique uaccheus Bamb. Harl.) Contulit Boeckhius Euripidis Baccharum v. 35 sqq. *καὶ πᾶν τὸ θῆλυ σπέρμα Καδμείων, ὅσαι Γυναῖκες ἦσαν, ἐξέμηνα δωμάτων· Ὁμοῦ δὲ Κάδμου παισὶν ἀναμεμιγμέναι κ. τ. λ.*

1 omnis ω Cadmeide *Mercerus* Cadmide ω Cadmeides *post Scaligerum Quicherat* 2 percitatae insania *x* percitatae tumultu uecordi uagas insania (*v. supra*) ω

II

Et núnc siluicolae ignóta inuisentés loca

Macrobius Sat. VI 5, 9 'siluicolae Fauni ... Naeuius ... Accius in Bacchis ...'

III

. . . . . . aéricrepitantés melos

Non. 213, 12 'melos ... masculino Accius Vaccis ...' (Bacchis Junius)

acri crepitantes *H Vrbin.* acri crepantes φ aericrepantes, *i. e.* *χαλκόκροτα* *Bue* acris cr. *Junius*

IV

'Agite modicó gradu! iácite thyrsós leuis!

Non. 342, 25 'modicum ueteres moderatum et commodum dici uolunt ... Accius Bacchis ...'

iacite thyrsos *Scriverius* (*cf. coroll.* LIV) iacet et nisus *ω* facite nisus *Fruterius*

V

o Díonyse, óptime
Patér, uitisator, Sémela genitus, eúhie!

Macrobius Sat. VI 5, 11 'uitisator curuam seruans sub imagine falcem. Accius in Bacchis ...'

1 optime Patér *x* pater optime *ω* 2 euie *Scaliger* euhia (euchia) *ψ* (*cf. Lobeckii Aglaoph. II* 1044) eubia *Med. b Salisb.* euthyus *φ*

VI

. . . ubi sanctús Cithaeron
Frondét uiridantibus fétis.

Non. 489, 3 'fetis pro fetibus.'

1 *sq. anapaestos agnovit Grotius*

VII

Quia néque uetustas néque mos neque grandaéuitas

Non. 116, 13 'grandaeuitas. Accius ... idem Bacchis ...' cf. Eurip. 204 sqq.

mos *Bothius* mors *ω* uetustas moris *coni. Vsenerus*: *cf. coroll.* LIV

VIII

Eí lanugo flóra nunc demum ínrigat

Servius Dan. in Aen. XII 605 'Probus sic adnotauit: neotericum erat flauos; ergo bene floros, nam sequitur: et roseas laniata genas. Accius in Bacchidibus (Bacchis Commelinus) [XIII] in iisdem [VIII]'

ei *scripsi* et *cod.* lanugo *Daniel* laguna *cod.* flora *Scriverius* floro *cod.* nunc genas demum *vulgo* implicat ⟨Genas⟩ *coni. coroll.* LIV

IX

. . . neque sat fíngi neque dicí potest
Pro mágnitate.

Non. 136, 28 'magnitate pro magnitudine. Accius Vacces...' (Bacchis ed. 1526). Cf. Euripidis Bacch. 273 *οὐκ ἂν δυναίμην μέγεθος ἐξειπεῖν ὅσος Καθ' Ἑλλάδ' ἔσται.*

1 neque sat *ed. a.* 1480 nam quae s. *ω* nam neque s. *Quicherat. An* numquam s.? neque] ne *HL*

X

Laétum in Parnaso ínter pinos trípudiantem in círculis
Lúdere . . . . átque taedis fúlgere .

Non. 506, 18 'fulgere correpte pro fulgēre...' Comparavit Scaliger Coni. p. 87 ex Euripidis Bacch. v. 306 sqq. *ἔτ' αὐτὸν ὄψει κἀπὶ Δελφίσιν πέτραις Πηδῶντα σὺν πεύκαισι δικόρυφον πλάκα κ. τ. λ.*

1 sq. *Numeros revocavi quales prioris versus iam Scaliger agnoverat,* taedis fulgere *necessarium in exitu v. locum habere monui* 2 ludere *Scaliger* ludo *ω*

XI

. . . praesens praésto irridens ⟨léniter⟩
Nobís stupe⟨factis sése⟩ ultro ostentum óbtulit.

Festus p. 197 M. 'ostentum non solum pro portento poni solere, sed etiam participialiter .... testimonio est Pacuuius — et Accius in Bacchis ...' O. Muellerus ex Euripidis Bacchis v. 436 sqq. contulit: *ὁ θὴρ δ' ὅδ' ἡμῖν πρᾶος, οὐδ' ὑπέσπασε Φυγῇ πόδ', ἀλλ' ἔδωκεν οὐκ ἄκων χέρας, Οὐδ' ὠχρὸς, οὐδ' ἤλλαξεν οἰνωπὸν γένυν, Γελῶν δὲ καὶ δεῖν κἀπάγειν ἐφίετο.*

1 *sq. sic scripsi Buechelerum summa in re secutus, qui senarium* 2 *agnovit.* praesens praesto irridetis nobis stipe .... ultro ostentum obtulit *cod. Trochaeos olim* .. praesens praésto irridens nóbis stipa⟨tóribus Cólligandum atque ábducendum sese⟩ u. o. o. *periclitatus eram*

XII

Formaé figurae nítiditatem, hospés, geris.

Non. 143, 29 'nitiditatem pro nitore.' Non dissimilia Euripidis Bacch. 453 *ἀτὰρ τὸ μὲν σῶμ' οὐκ ἄμορφος εἶ, ξένε.*

geris *Mercerus* regis *ω*

XIII

Nam flóri crines, uídeo, ei propessí iacent.

Servius in Aen. XII 605 (vide VIII). Contulit Boeckhius l. l. 312 Euripidis Bacch. v. 455 sq. *πλόκαμός τε γάρ σου ταναὸς οὐ πάλης ὕπο, Γένυν παρ' αὐτὴν κεχυμένος.*

ei *scripsi* et *cod.* ut *Delrio* uiden ut *Vsenerus* processi iacent *Daniel* processuacent *cod.* propexi iacent *Commelinus*

XIV

Túnc siluestrum exúuias laeuo píctas lateri accómmodant.

Non. 244, 16 'accommodatum dicitur adiunctum ...' Idem 458, 14 'exuuias et spolia non solum hominum tegmina aut uestes dici posse ...' Contulit Boeckhius Euripidea v. 695 sqq. *νεβρίδας δ' ἀνεστείλανθ' ὅσαισιν ἁμμάτων Ξύνδεσμ' ἐλέλυτο, καὶ καταστίκτους δορὰς Ὄφεσι κατεζώσαντο λιχμῶσιν γένυν.*

siluestrum] siluestres *ω p.* 244 pecudum *ω p.* 458: *utrumque composuit x* laeuo *Scaliger* leuo *ω p.* 458 saeuo *ω p.* 244

XV

Deínde ab iugulo péctus glauco pámpino obnexae óbtegunt.

Cledonius in CGL. V 40 K. 'hic pampinus. Accius in Bacchis ...' Cf. Eurip. 710 sq.

obnexae *Bothius* obnoxae *Cledonius* obtegunt *Grotius* obtexunt *Cledonius* tegunt *Bothius*

XVI

indecorabíliter alienós alunt.

Charisius p. 182 P. 'indecorabiliter.'

XVII

Quanta ín uenando affécta est laetitúdine.

Non. 132, 13 'laetitudine pro laetitia. Accius ... idem Baccius ...' (Bacchis edd.)

affectio est *ω* affectust *Vossius* affecti *Mercerus* affecti est *x*

XVIII

. . splendet saépe, ast idem nímbis interdúm nigret.

Non. 144, 12 'nigret, nigra fit... Accius Bacchidem...' (Bacchis Bentinus Bacchis: idem Mercerus)

sole splendet *Bothius, recte* at isdem *H. Jordanus Krit. Beitr.* 295 *audacter*

XIX

Festus p. 314 M. '⟨stipes fustis terrae⟩ defixus — — — — — ⟨Accius⟩ in Bacchis: ec⟨quem stipitem abi⟩eg⟨n⟩um aut al⟨neum . . . .⟩us.' Supplementa Vrsini sunt.

Cf. Fronto de eloquentia p. 148 Nab. 'quin erige te et extolle, et tortores istos, qui te ut abietem aut alnum proceram incuruant et ad chamaetorta detrahunt, ualido cacumine tuo excute.'

Euripideae fabulae deverbium (v. 493—498) adumbravit Horatius epist. I 16, 73 sqq.

CHRYSIPPVS

I

. . . neque quísquam a telis uácuus, sed ut cuique óbuiam
Fúerat, ⟨ita⟩ ferrum álius, ⟨alius⟩ sáxi raudus m⟨íserat.⟩

Festus p. 265 M. 'rodus uel raudus significat rem rudem et imperfectam: nam saxum quoque raudus appellant poetae, ut Accius in Melanippo — et in Chrysippo: neque' e. q. s.

1 neque erat *O. Muellerus* cuique *cod.* cui quid *O. Muellerus* cui quicque *conieceram* 2 ferrum alius, alius saxi raudus sumpserat *O. Muellerus* ferrum alius saxio rudem *cod.* uti quae o. | fueránt, ferrum alieis, alieis saxei rudus est *x Lucil. p.* 206 sed ut cuique o. | fuerát, f. alius, alius s. rodera *Bue*

II

alternábilem
Díuitiam partíssent

Non. 475, 25 'partiret pro partiretur .... Accius Chrysippo ...' (Cresippo Leid. Bamb.)

1 aeternabilem ω, *correxi* 2 *an* partissint?

III

Quoi, si hínc superescit, Spártam atque Amyclas trádo ⟨ego⟩.

Festus p. 302 M. 'superescit significat supererit. Ennius — et Acer in Chrysippo: qui' e. q. s. (Accius Vrsinus)

quin hinc *cod.* quin si *Vrsinus. Potest vel* qui si huic *vel* qui illinc *conici* Amyclas *vulgo* Amycias *cod. Versum* tradibo *explebit ad formae* reddibo *similitudinem factum. Veram nominis* Amyclas *prosodiam docuit Ritschelius opusc.* II 503

IV

Meliús pigrasse quám deproperasse ést nefas.

Non. 154, 1 'pigrare, retinere. Accius Erigonis . . . idem Chrysippo . . .'

quamde *Bothius* deproperasse *scripsi. Figuram perdit* properavisse *quod posuit Onions*

V

Quid agám? uox illiust. — Cérte idem omnes cérnimus.

Non. 261, 10 'cernere, audire.'

Personas distinxit Bothius illiust *Ritschelius opusc.* II 683 illius (illis *Vrbin.* 308) est *ω*

CLVTEMESTRA Vide p. 161

DEIPHOBVS Vide p. 176

DIOMEDES

I

ferre exancláuimus
Tyránni saeuom ingénium atque execrábile.

Non. 292, 10 'exanclare etiam significat perpeti . . .'

1 fere *ω* feri *Gulielmius* 2 saeuum *edd.* seum *ω* execrabile *ed. pr.* execrabilem *ω*

II

Passímque praeda pécua uallebánt agris.

Non. 159, 15 'pecua et pecuda ita ut pecora ueteres dixerunt ....'

que *Vrbin.* quae ω uallebant *W cf. Pauli Festus p.* 377 *v. vallesit* uellebant φ balabant *Aldina* praedam p. auellebant *coni. Bue*

III

Non génus uirum ornat, géneri uir fortís loco.

Non. 338, 22 'locum decus significare uult Accius Diomede ...' cf. Philemon fr. 180 K.

generis *Mercerus* fortis *Mercerus* forti ω

IV

Ogygia moénia

Festus p. 178 M. 'Ogygia moenia Accius in Diomede appellans significat Thebas, quia eam urbem Ogygus condidisse traditur.'

V

Et quális fuerit, fáma celebrescát tua.

Non. 89, 15 'celebrescat.'

et] *an* ut?

VI

Ita et flétu et tenebris óbstinatus spéciem amisi lúminis
Conspíciendi insoléntia.

Non. 322, 24 'insolens rursum non solens ....'

Iambicos septenarios agnovit x 1 ita *in antecedentis v. exitum relegare licet* et fletu *Scriverius* effletu ω fletu *Gulielmius* amisi *L* amissi ω, *quod idem est* 2 conspiciendi insolentia *Bothius*, *sed deleri iubens.* conspicient insolentiam (insolentia *B G H*) ω

VII

'Adsum apud te, génitor.

Non. 522, 33 'itaque uitiose dicimus, cum nos in foro fuisse dicamus, apud forum fuisse, cum apud iuxta significet...'

VIII

Multa ámittuntur tárditie et socórdia.

Non. 181, 20 'tarditudinem et tarditiem pro tarditate ... Accius ... idem Diomede ...'

amittuntur *Bentinus* mittuntur ω tarditie *ed. a.* 1476 tarditia ω

IX

Linguám praepedior: gráte puer, ne atténderis
Petere á me id quod nefás sit concedí tibi.

Non. 238, 18 'attendere, perseuerare.'

1 linguam praepedior *conieci* si umquam perpediar (praepediar *Montep.* p̃pediar *Bern. A*) ω si umquam perpetiar *Grotius* grate *Bothius* gnato ω gnate *Grotius* si umquam praepediar aut grauer *Bue* 2 non fas *Brugmanus* concede *H* concedit *LW*

X

Simul aúrem attendo, ut quírem exaudire ámplius.

Non. 238, 10 'attendere est intendere ...'

attendi *Bothius*

XI

Benígne ei pro benefício largi atque ámpliter.

Non. 470, 25 'largi pro largire ...' Idem 511, 21 'ampliter ...'

ei *Gulielmius* et ω aque ω *p.* 470

XII

⟨Nunc⟩ érgo me Argos réferam, nam hic sum gnóbilis,
Ne cuí cognoscar nóto.

Non. 351, 28 'nobilis dicitur et notus ....' Festus p. 174 M. 'nobilem antiqui pro noto ponebant, et quidem per c literam, ut Plautus — Accius in Diomede [1].'

1 ergo med *x* Argos *Festus* agro *B G H Nonii* agros φ suam *Nonius* nobilis ω; *cf. Festus supra*

EPIGONI

Epigoni ad Sophoclis exemplum composita fabula teste Cicerone de opt. gen. or. 6, 18. Cf. praeterea de off. I 31, 114.

I

. quibus oculis quísquam nostrum póterit illorum óptui
Vúltus, quos iam ab ármis anni pórcent? . . . . .

Non. 160, 1 'porcet significat prohibet . . . Accius egones . . .' (sic Leid. Harl. ligones W Epigonis Junius)

2 quos *Fruterius* quod ω

II

Ita ímperitus stúpiditate erúmpit se, inpos cónsili.

Non. 226, 22 'stupiditatem Accius Aepigona . . .' (epigona Harl. Epigonis vel Erigona Mercerus. Etiam de Antigona cogites)

consilii ω

III

Et nónne Argiuos frémere bellum et uélle uim uulgúm uides?

Non. 230, 25 'uulgus . . . masculino . . . Accius in Eurisace . . . idem Epigono . . . (Epigonis Mercerus, Onions nullo indicato codd. discrimine)

et *fortasse eiciendum* uim *Scriverius* ui ω uides *D. Heinsius* uidet ω

IV

Sed iam 'Amfilocum huc uadére cerno, et
Nobís datur bona pausá loquendi
Tempúsque in castra reuórti.

Charisius de versu Saturnio CGL. I 288 K. 'uel quales in tragoediis non numquam incidere ueteribus solent ut Ennii Acciique, de quibus aeque nihil sane praecipitur, Accii ex Epigonis [XI] uel hic alius [1—3].' Non. 158, 7 'pausa est quies alicuius rei. Accius Epigono [1. 2].'

Amfilocum *Nonius* Amphilochum *Charisius* et] ita *Hermannus qui anapaestos primus distinxit* 2 data *Hermannus*

V

Eaque íui hoc causa, ut né quis nostra uérba cleperet
aúribus.

Non. 20, 11 'clepere est furari ... Accius Epigone ...' (Epigonis Mercerus Erigone Quicherat)

iui *Bue* .ut *L teste Onions* ut φ, *om. Junius* hoc *i. e.* huc ut *HL* aut φ uerba cleperet auribus *Vossius* auribus uerba cleperet ω, *qui ordo male servatur his* uerba cleperet *in septenarii sequentis initium reiectis*

VI

Quí, nisi genitorem úllo, nullum meís dat finem míseriis.

Non. 185, 20 'ullo pro ultus fuero. Accius Epigone...' (ulso Vossius Epigonis Mercerus Erigone Passeratius)

genitore *HL* ullo *vindicavit Bue* (*cf. coroll. com.* CXXV) ulto *Scaliger* ulso *Vossius* nullum eis *HW* nullo meis *L* misereis *W m.* 1: *an* miserieis?

VII

Fáteor: sed cur próferre haec pigrem aút huius dubi-
tem párcere
Cápiti?

Non. 153, 32 'pigrare, retinere. Accius Ericonis ...' (Erigonis W Epigonis Mercerus)

1 pateor *HL* cur proferre H^1 cur proterre F^3H^2 cur propterre F^1L propter cur re *W* cur propter te *conieceram*

VIII

Sápimus animo, frúimur anima: síne animo anima est
débilis.

Non. 426, 28 'animus et anima hoc distant: animus est, quo sapimus, anima, qua uiuimus. Accius Epigone...' (Epigonis Delrio Erigona Mercerus)

IX

'Apud abundantem ántiquam amnem et rápidas undas
'Inachi

Non. 192, 4 'amnem ... feminino ... Accius Epinausimache ... idem Epigono ...' (Epigonis Mercerus)

antiquam *defendit Bergkius* Argiuam *x*

X

Núnc pergam ut supplíciis placans caélitum aras éx-
pleam.

Non. 398, 19 'supplicium rursus supplicatio ... Accius Epigono ...' (Epigonis Ald. Epigona Harl. m. 2 W Erigona Mercerus)

pergam ut *B*, *Fruterius* pergamus *φ* pergamus ut *Junius in mg.* expiem *Fruterius*

XI

Quid istúc, gnata unica, ést, Demonassa, óbsecro,
Quod mé †cumago expeténs timidam e tecto éxcies —?

Charisius de versu Saturnio (vide IV)

1 demanassa *Borb. b. de antiquiore minus constat* 2 mecumago *vel* meamego *vel simile quiddam in Borb. a scriptum esse videbatur H. Keilio, om. Borb. b* me subito *coni. Keilius* me Alcmaeo *Bergkius.* me tanto (*vel* tremulo) *conieci, sequentis v. initio* clamore *si fuerit* exciet *Bergkius*

XII

Elóquere propere ac meum húnc pauorem expéctora.

Non. 16, 5 'expectorare est extra pectus eicere. Accius Foenissis ... idem Epigono ...' (Epigonis Mercerus)

propere *Junius* proprie *ω* meum hunc pauorem *Vossius* pauorem (pauore *L*) hunc meum *ω* lóquere propere ác pauorem húnc meum e. *creticos videri posse monuit Bue*

XIII

⟨Séd⟩ quid cesso ire ád eam? em praesto est: ⟨ém⟩ camo
collúm grauem!

Non. 200, 15 'collus masculino Accius Epigono ...'

(epigona W m. 1 epigone Flor. m. 1 Epigonis Mercerus)

quid .. cesso F^1 (*an* quid autem?) en camo *Grotius* camo ω camo uide *olim proposui* iam, o *Bue*

XIV

Viden út te inpietas stímulat nec moderát metus?

Non. 472, 21 'moderant pro moderantur. Accius Ephigonis ...'

uident ut *Ba*, *unde* uiden tu ut *coni. Ed. Becker*

XV

Age age ámolire, amítte, caue uestem áttigas!

Non. 75, 32 'attigat, continget ... Accius Erigonis ...' (Epigonis Mercerus)

abite (*vel* abbite) *x* aufer te *prop. in coroll.* LV

XVI

Máneas, adsis áutem, exilio mácte ex terris Pélopiis? 305 306

Non. 342, 13 'mactare malo adficere significat ... Accius Epigono ...' (Epigonis Mercerus)

Correxi ut potui maneas adhisante ω maneas: alios autem *Bothius* maneas ad Glisantem *Bergkius* mei nunc adsis! an te *x* (an te *Scaliger*): *saltem* maneas *teneri debebat* mactent *Scaliger* macto *Bothius* mactem *Quicherat* maneas Argis: an te e. mactem *Bue* pelopis externis et ω Pelopis ex terminis *Scaliger* Pelopiis | ex térris *Vossius*

Adiunxi his inc. inc. fab. LXXVII sq.

ERIPHYLA

Eriphyla fortasse non diversa fuit ab Epigonis.

Pallás bicorpor ánguium spirás trahit.

Priscianus p. 699 P. 'bicorpor bicorporis, tricorpor tricorporis, ut Accius in Eriphyla ...' (heripila Grut.)

EPINAVSIMACHE

I

Vt núnc, cum animatus íero, satis armátus sum.

Non. 233, 16 'anima iterum significat iracundiam uel furorem, unde et animosi dicuntur iracundi ... Accius Menalippo ... idem Epinausimache ...'

An at? ut nunc sum a., si iero *Madvicus*, *inutiliter*: *cf. Plauti Bacch.* 942

II

Proin tu íd cui fiat, nón qui facias cómpara.

Non. 256, 37 'comparare iterum aestimare.'

III

⟨At⟩ cóntra quantum obfúeris, si uictús sies,
Consídera, et quo réuoces summam exérciti.

Non. 485, 15 'exerciti uel exercituis pro exercitus. Accius Armorum iudicio ... idem Epinausimace ...'

1 *fort.* obfuerit

IV

Quod sí procedit, néque te neque quemquam árbitror
Tuae paéniturum laúdis, quam ut serués uide.

Non. 158, 3 'paeniturum.'

V

Probís probatum pótius quam multís fore

Non. 519, 8 'ueterum memorabilis scientia paucorum numerum pro bonis ponebat, multos contra malos appellabant ... Accius Tereo ... idem Epinausimache ...'

fore *ed.* 1480 forem ω probatus ... forem *Lipsius*

VI

Item ác maestitiam mútam infantum quádrupedum

Non. 9, 25 'mutus onomatopoeia est incertae uocis, quasi

mugitus; nam mut sonus est proprie, qui intellectum non habet . . .'

ac *Ad. Schoellius* ad ω mutam *Junius* mutuam ω infantum *Leid.* 116 *m.* 1, *Bothius* infantium φ

VII

Mórs amici súbigit, quod mi est sénium multo acér-
rimum.

Non. 2, 24 'aetatem malam senectutem ueteres dixerunt . . . . senium ipsum positum sic . . . Accius Epinausimache . . .'

subicit L^1 mi *Bothius* mihi ω

VIII

Nec pérdoliscit flígi socios, mórte campos cóntegi.

Non. 110, 31 'fligi, affligi . . .'

fligi socios Marte *x*, *qui interrogantem facit* contegi *Junius* contigi ω

IX

Ab clásse ad urbem téndunt, neque quisquám potest
Fulgéntium armum armátus ardorem óbtui.

Non. 495, 22 'accusatiuus numeri singularis positus pro genetiuo plurali . . . Accius Eurysace . . . idem Epinausimace . . .'

2 armum *Bentinus* armorum ω animatus *Bothius*, *recte, ut vid.* obtuli *Ba*

X

Incúrsio ita erat ácris

Charisius p. 93 P. 'acris.'

XI

Mauórtes armis duó congressos créderes.

Charisius p. 101 P. 'duo, hos duo.'

Martes *cod.* 320 *sq. ita:* incursio | íta erat acris: Martes a. d. c. c. *conflavit Bergkius*

XII

. Scamandriam úndam salso sánctam obtexi sánguine,
'Atque aceruos álta in amni córpore expleui hóstico.

Non. 192, 1 'amnem ... feminino ...'

1 nam *vel* sic *praemittas* Scamandriam *Fruterius* umandriam ω obtexi *Junius* obtexus ω obtexui *Mercerus* obtinxi *Onions* 2 amni *edd.* omni ω

XIII

Vbi núnc terricula túa sunt?

Non. 227, 30 'terriculae generis feminini. Neutri Accius Epinausimace ...'

tua *Scaliger* ta ω, *quod possis etiam* tanta *vel* istaec *interpretari*

XIV

Primóres procerum próuocauit nóminans,
Si essét quis, qui armis sécum uellet cérnere.

Non. 261, 16 'cernere rursum dimicare uel contendere.' (epinausimace Gen. Leid. pr.)

1 procerum *ed. pr.* procertum ω prouocauit *Bothius* reuocarit ω prouocaret *Vossius* 1 *sq.* nominans, si *Kiesslingius* (*cf. Sall. Catil.* 21, 4) nomina nisi ω nomine, si *Scaliger* 2 qui *ed. a.* 1476 que ω

XV

Deorúm mortalis, Phoénix, ⟨esse⟩ líberos
328
329 Reminíscor semper ét istud itidem uós uolo

Non. 500, 1 'accusatiuus pro genetiuo ... Accius Eurysace ... idem Epinausimace ...' Exempla per totum titulum adferuntur verborum meminisse reminisci obliuisci.

1 *sq. sic nunc post varia tentamina restituere conatus sum: cf. coroll.* LV *sq. trag. Rom.* 362 eos mortalis foenis lib. x miseror saepe studitos uolo ω, *sed* foenus lib. x misereor *Ba Singulas coniecturas has enotasse satis sit*: eos] es *vel* nos *vel* deos *latere potest* Phoenix *Grotius et Palmerius* liberos *Hermannus* istud *Vossius* uos uolo *Bue* misereor saepe et adiutos uolo *Grotius*

XVI

Tamen haút fatiscar quín tuam inplorém fidem.

Non. 479, 10 'fatiscuntur pro fatiscunt.' (epinausimace ω) Idem 307, 8 'fatiscere — — rursum deficere.' (epinausimace ψ)

haud *Bentinus* aut ω *p.* 307 ψ 479 ut *Ba p.* 479 fatiscam ω *p.* 479 qui ω *p.* 307

XVII

Lucífera lampade ábietem exurát Iouis 331

332 Priscianus p. 695 P. 'nam Iouis nominatiuo quoque casu inuenitur . . .'

exurat Iouis arietem ω abietem *Hermannus*

Huc pertinere suspicatus sum inc. fab. IX. X. XII.

ERIGONA Vide p. 164

ERIPHYLA Vide p. 203

EVRYSACES

Evrysaces acta a. 697 (vide Ciceronis testimonia ad fr. XIII.) ludis quos consul P. Cornelius Lentulus faciebat aut dedicatoriis aut funebribus aliquanto ante comitia die Sextilis IV habita celebratis.

I[a]

Nunc pér terras uagus, éxtorris,
Regno éxturbatus, marí . .

Non. 14, 27 'extorris dicitur extra terram uel extra terminos. Accius Eurysace [1. 2].'

Anapaestos et huius et fr. I[b] *agnovit Scaliger* 1 *sq. recte disposuit Hermannus, troch. septen. maluit Bergkius. Suppleri possunt varia velut*: marique citus *vel* mari uectus

I[b]

Super 'Oceani stagna álta patris 335
Terrárum anfracta reuísam.

Non. 193, 1 'anfractum — — neutro Accius Eurysace [1. 2].' Varro de l. l. VII 15 M. 'quod est: terrarum anfracta reuisam, anfractum est flexum, ab origine duplici

dictum, ab ambitu et frangendo.' Coniunxit versus I^{a} et I^{b} Scaliger, cui merito fortasse accessit Hermannus Elem. d. m. p. 386: tamen malui testimoniorum fidem conservare.

2 reuisum *Varronis Flor.*

II

Númquam erit tam inmánis, cum ⟨non⟩ méa opera extinctúm sciat,
Quín fragescat.

Non. 111, 3 'fragescere, frangi. Accius Aegistho . . .'

1 non *Bothius, om.* ω sciet *Mercerus, fort. recte* 2 quin *Mercerus* (*cf. Plauti Capt.* 408) quiqui *HL* qui φ

III

. . . . pro di ínmortales! spéciem humanam . . .
Inuísitatam egrégiam, indignam cláde et squalitúdine.

Non. 225, 32 'squalor masculini est generis. Feminini.'

1 *Lacunam explere possis addito velut* contuor 2 inuisitatam: *cf. coroll.* LVI inusitatam (inusitatem *L*) ω inuisito Tam *Bothius* inuisita Tam *x* clade *edd.* ciade ω squalitudine *Junius* squaliisdine ω

IV

. . atque ut uidés, non tenui dé loco

Non. 341, 12 'locus, genus nobilitas dignitas.'

uides *vulgo* uide ω ⟨natus⟩ de loco *x*

V

'Apud ipsum adstas.

Non. 522, 25 'cum apud iuxta significet.'

adstas *Mercerus* adistas ω

VI

Tu autém quod quaero enóda et qui sis éxplica.

Non. 15, 5 'enoda significat explana, et quae sit proprietas, manifestum est, hoc est nodis exsolue.'

tu autem quod quaero *L*, *Delrio* tu autem quod quaero abs te φ, *quos olim secutus* tu mihi autem *edideram.* tu, a te quod quaero, enoda *vel* tu, quod quaero a te, enoda *Vossius* qua sis (quae sit *m.* 2) *L* quae's *vel* qui's *Ed. Becker*

VII

Nam ea ⟨démum⟩ oblectat spés aerumnosum hóspitem,
Dum illúd quod miser est clám esse censet álteros.

Non. 267, 16 'censere significat existimare, arbitrari.'

1 oblectet *B* 2 id quod ω illud quo *Ritschelius* id quod miseriaest *Bue* altero *BGH* alterum *x*

VIII

Heú me miserum, cum haéc recordor, cum íllos remi-
niscór dies!

Non. 499, 32 'accusatiuus pro genetiuo ...'

heu *ed. a.* 1471 eu ω illos *H*, *Aldina* ille *Ba* illo φ

IX

. . . . discídia amantém scíndere
Túrbat uulgum, euítat ⟨uitam múltis,⟩ moeros dísicit.

Non. 230, 22 'uulgus ... masculino ... Verg. Aen. lib. II: tunc spargere uoces in uulgum ambiguas. Accius in Eurisace' e. q. s.

1 discidia amantem *Bue* diffidam antem ω diffidam amantem *Aldina* diffidam autem *Junius in mg.* Iphidamantem *Rothius* scindere *scripsi* ne cidere ω neci dare *Junius in mg. cf. coroll.* LVI 2 turbat uulgum, euitat *Rothius* turbat uulgum ambigua accius euitat ω dissicit H^2

X

Persuásit maeror ánxitudo errór dolor.

Non. 72, 27 'anxitudo.'

aegror *Lachmannus*: *cf. Pac.* 275 (*coroll.* XLV)

XI

Disértim id unum incómmodis defít meis.

Non. 509, 27 'disertim dicere, plane, palam ....'

XII

eí mihi,
Vt étiam aerumna haec míhi luctum addit lúctibus! —
Quid ⟨té⟩ miseraris, ⟨Télamo,⟩ et Eurysacém ⟨taces⟩,
Tuam sólitatem mémorans, formidáns tibi? —
Te cónmiserabam mágis quam miserebár mei.

Non. 445, 2 'miserari et misereri ueteres his sensibus esse uoluerunt, ut sit miserari flere et lamentari, misereri miserationem alienis casibus exhibere; et actiuo ad primum affectum, passiuo ad secundum. Accius Eurysace: [1. 2] Alia persona: [3—5].' Nonius 173, 26 'solitatem pro solitudine. Accius Eurysace [4].'

2 *sqq. cf. coroll.* LVI *sq.* 2 aerumna haec *Ad. Schoellius* haec erumna haec ω *Trochaicum septenarium olim Bothius proposuit* 3 quid miserari id me Erysacem ω *Explevi versum ut potui* 4 memoras formidas ω *p.* 445 Quíd tuam miseram solitatem memoras? formidas tibi? — Eúrysaces *Bothius* quíd miserans tuam solitatem memoras, formidans tibi? *x, deinde novum frustum Nonii verbis* idem Eurysace *indicari statuens* 5 commiserabar *vulgo* miserebar *Junius* miserabar ω

XIII

357 . . . quí rem publicam ánimo certo adiúuerit,
Státuerit, steterít cum Achiuis

* * *

Ré dubia
Haút dubitarit uítam offerre néc capiti pepércerit.

* * *

[súmmum amicum, súmmum in bello, súmmo ingenio praéditum]

* * *

O íngratifici Argíui, inmoenes Grái, inmemores bénefici,
Éxulare sínitis, sistis pélli, pulsum pátimini.

Cicero pro Sestio 56, 120 'quid fuit illud, quod recenti nuntio de illo senatus consulto, quod factum est in templo Virtutis, ad ludos scaenamque perlato consessu maxumo sum-

mus artifex et mehercule semper partium in re publica tam quam in scaena optimarum flens et recenti laetitia et mixto dolore ac desiderio mei egit apud populum Romanum multo grauioribus uerbis meam causam, quam egomet de me agere potuissem? Summi enim poetae ingenium non solum arte sua, sed etiam dolore exprimebat. Qua enim ui' ('ui' suppl. Koechly) '[1. 2] uobiscum me stetisse dicebat, uestros ordines demonstrabat: reuocabatur ab uniuersis. [3. 4] Haec quantis ab illo clamoribus agebantur! cum iam omisso gestu uerbis poetae et studio actoris et expectationi nostrae plauderetur: súmmum amicum, súmmum in bello (nam illud ipse actor adiungebat amico animo et fortasse homines propter aliquod desiderium approbabant) súmmo ingenio praéditum. Iam illa, quanto cum gemitu populi Romani ab eodem paulo post in eadem fabula' (haec 'in eadem fab.' incl. Bakius) 'sunt acta! O pater! Me, me ille absentem ut patrem deplorandum putabat ... quanto cum fletu de illis nostris incendiis ac ruinis, cum patrem pulsum, patriam afflictam deploraret, domum incensam euersam, quae' ('que' libri, corr. Bakius) 'sic egit, ut demonstrata pristina fortuna cum se conuortisset [Enn. trag. 86], fletum etiam inimicis atque inuidis excitaret. Pro di inmortales! quid? illa quemadmodum dixit idem! quae mihi quidem ita et acta et scripta uidentur esse, ut uel a Q. Catulo, si reuixisset, praeclare posse dici uiderentur: is enim libere reprehendere et accusare populi nonnumquam temeritatem solebat, aut errorem senatus: [6] Non erat illud quidem uerum . . . sed tamen illud scripsit disertissimus poeta pro me; egit fortissimus actor, non solum optumus, de me, cum omnes ordines demonstraret, senatum, equites Romanos, uniuersum populum Romanum accusaret [7].' Ibidem 58, 123 'et quoniam huc me prouexit oratio, histrio casum meum totiens conlacrumauit, cum ita dolenter ageret causam meam, ut uox eius illa praeclara lacrimis impediretur. Neque poetae, quorum ego semper ingenia dilexi, tempori meo defuerunt: eaque populus Romanus non solum plausu, sed etiam gemitu suo comprobauit. Vtrum igitur haec Aesopum potius pro me aut Accium dicere oportuit, si populus Romanus liber esset, an principes ciuitatis?' Scholiasta Bobiensis ad cap. 56 'summus artifex] actor illis temporibus nobilissimus tragicarum fabularum Aesopus egisse uidetur Accii fabulam, quae scribitur Eurysaces, ita ut per omnem actionis cursum tempora rei publicae significarentur, et quidem Ciceronis fortuna deploraretur.' Idem ad cap. 57 'o immunes Grai] et haec uerba sunt de tragoedia, in qua uerbum istud inmunes ingratos significat, quem admodum [λειτουργοὺς i. e.] munificos dicebant eos, qui grati et liberales extitissent. Ergo uersus

omnes tragici ad ipsum Ciceronem . . . conuertuntur; ut aliud quidem in opere poetico fuerit, aliud uero in ipsius actoris significationibus.' Cf. quaest. scen. p. 328 sq.

1 certo animo ω, *quae transposui* 4 haut *Madvicus* *ut (*fuit* aut) *Par.* ut *Gembl.* nec *Hervagiana* uitam *Naugeriana* uiam *Par. Gembl.* 6 o *Bob. Par.* uero *Gembl.* o immunes *Bob.* inanes *Par. Gembl.* Graj *Lachmannus Lucr. p.* 163 7 sinitis *Ascensiana et Naugeriana* sinite (*i. e.* siniti') *Par. Gembl.*

XIV

Tót tropaea tránsdes, summam glóriam euortí sines
Tám desubito?

Non. 517, 26 'desubito . . . . .'

1 transde *Ba* euorti *Junius in mg.* euortis ω

XV

. . . iam ⟨ut⟩ pótero petere incípiam, et si ⟨flectí⟩ nequit,
369 370 Ví contendam ut hínc compote tecum ⟨úna⟩ Salaminem áueham.

Non. 259, 26 'contendere iterum significat extorquere . . . .'

1 *emendare conatus sum.* iam potere incipiam etsi nequid ω, *nisi quod* potero *GHL* iam petere incipiam, et si nequit *Scriverius* iam petere incipiam, et si ille nequit Flecti precibus *Ad. Schoellius* iam petere incipiam, et si neget *Bue* 2 hic *W* compote tecum *Ad. Schoellius*, *quod dubitanter recepi* comportet texum, *nisi quod* competeret, *suprascr.* portet, *W* comportem tecum *Bue* (*Telamonem scil.*) parentem tecum *x* Salaminaem *H* aueham *Bue* habeam ω

XVI

Níhil est: si autem ad té res tardat, sócium in portu est cópia,
Quaé subsistat: módo tute ipse téd offirma et cómpara.

Non. 256, 16 'comparare ueteres confirmare et constituere dixerunt . . . .'

1 res tardat *Bothius* retardat ω id te retardat *Bue* promptu *Bothius* 2 quae *Bothius* que ω te ω tete *post Bentleium Bothius* offirma *Lipsius* effirma ω

XVII

. ílico, inquam, habitáto Iouis quam própitius

Non. 325, 7 'ilico, in eo loco ...'

habitat ouis quam ω habitato. — O Iouis, quam *Bothius* habitato, nusquam *Rothius*   propitius *L* propitius, *corr.* propius, *W* propius φ

XVIII

. . sed ut atrátus taetra uéste et uastitúdine
Déformatus

Non. 184, 30 'uastities et uastitudo et uastitas, horror et desertio et contagium ...'

1 sed ut ratus ω sed atratus *Mercerus* (*cf. CGl.* II 366, 53 *G. coroll.* LXXVII)   2 tra deformatuis ω tam deformatus *Mercerus*   *Senarii olim* atrátus t. u. et u. Tam déformatus *placebant, sed* tra *mera* taetra *vocis dittographia est.* sed út erat taetra deformatus ueste et uastitudine *Bue*

XIX

ille órbus, exspes líberum

Non. 12, 7 'exspes dicitur sine spe.'

orbis *HL*

XX

Opínione fáctum est, quanto mítius
Stirpem éducabant, tánto ut reremúr magis
Seuéros esse

Non. 356, 18 'opinio, suspicio ...'

1 quanto mitius *Bue* quanto minus ω ut quanto minus *Vossius*   2 edocabant *GHL*[1] odocabant *B*   reremur *Junius in mg.* eremur (eremmur *L*[1]) ω   3 seueros (*vel* eos s.) esse *scripsi* eos esse ω eos esse duros *coni. Bue*

XXI

Quem ádmodum impetum óccupemus fácere ultro in
regem . . .

Non. 355, 10 'occupare est proprie praeuenire ....'

XXII

Reprime parumper uím citatum quádrupedum.

Non. 495, 20 'accusatiuus numeri singularis positus pro genetiuo plurali ....'

reprime para imperium cicatum *Ba*

XXIII

Sed mémet caluor: uós istum, ut iussi, ócius
Abstráhite.

Non. 6, 32 'caluitur dictum est frustratur ....'

1 ut *Aldina*, *om.* *ω* iussit *Montep.* 2 extraite *Montep. Oxon.*

Adde inc. inc. fab. L

HECVBA Vide p. 230

HELLENES

I

Qui, nísi probrum, omnia ália indelicta aéstimant.

Festus p. 229 M. 'probrum, stuprum, flagitium, ut Accius in Hellenibus: qui' e. q. s.

II

Sígna extemplo cánere ac tela ob moénia offerre ímperat.

Festus p. 145 M. 'moenia, muri, et cetera muniendae urbis gratia facta, ut Accius in Hellenibus: signa' e. q. s.

offerri *scribendum erit*

Cf. inc. fab. XIII.

IO

I

Custódem adsiduum Ióni adposuit uírgini.

Priscianus p. 685 P. 'in o productam desinentia Graeca sunt feminina et uel Graece declinantur ut Manto Mantus ... uel addita nis faciunt genetiuum, ut Dido Didonis. Accius:

custodem' e. q. s. (Accius in ioae Bern.) Idem paulo post: 'quod autem Ionis et Calypsonis et Didonis dicitur, ostendit hoc etiam Caesellius Vindex ... Accius in Ione: custodem' e. q. s. (Ione Veneta 1 ioe libri) Charisius p. 47 P. 'huius Didus Sapphus Inus. Sed melius esset secundum Latinam consuetudinem huius Sapphonis, Didonis dicere. Nam et Pacuuius sic declinat ... et Accius: custodem' e. q. s.

adsiduū minoi *Charisii cod.* adpossuit *cod. Charisii* opposuit *altero Prisc. loco Sang.* instituit *ψ praeter Sang. et Grut. altero Prisciani loco, qui ex Caesellii Vindicis stromateo sumptus est. Vtrum* adposuit *an* instituit *scripserit poeta etiam recentiore perfecti forma* posuit *dubium reddi docuit Ritschelius opusc.* IV 121 *cf. Plauti Aulul.* 556

II

Tópper, ut fit, pátris te eiecit íra . . . . .

Festus p. 352 M. 'topper — — — fortasse, sic Accius in Io: topper' e. q. s.

te eiecit *Vaticani RS teste Mommseno* tē eicit *Neap.* ten eicit *Vrsinus* ted eicit *O. Muellerus* ira *Vrsinus* iras *cod* foras *Faernus*

III

. . . quibusnam te aíbant exortám locis? 388 389

Priscianus p. 906 P. 'Accius in Ione: quibusnam ... locis, pro aiebant, quod in hac coniugatione fieri solet.' (ione Reg. m. 1 Halb.? ioe ψ oe Sang.)

exortam *scripsi* ortum *ω* quibusnam te ortum aibant locis? *Bothius*

PROMETHEVS

Prometheus eadem fortasse fabula.

I

. túm profusus flámine hibernó gelus 390

Priscianus p. 685 P. 'hoc cornu, tonitru, quae tamen antiquissimi inueniuntur in um quoque proferentes in eodem genere, et in us genere proferentes masculino et quartae declinationis ... Accius in Prometheo ...' Non. 208, 1 'gelu ... masculini ... Accius Prometheo ...' cf. coroll. LVII.

tum *om. Priscianus* humi *Bergkius*

II

390[1] sublime áuolans
Pinnáta cauda nóstrum adulat sánguinem.

Nonius p. 17, 11 'adulatio est blandimentum proprie canum, quod et ad homines tractum in consuetudine est. M. Tul. de deorum natura lib. II ... idem de officiis I ... Lucretius ... Accius Prometheo ...' Leguntur eadem in versibus Aeschyleis quos Cicero Tusc. disp. II 10, 23 a se Latino sermone expressos inseruit, v. 17 sq. cf. coroll. LVII.

1 sublime *Cicero* tui mei *Nonii* ω auolans *Turnebus et 'nonnulli' Ciceronis codices* aduolans (*i. e.* abuolans) *Ciceronis Gud. Reg. Brux.* uolans *Nonii* ω

Praeterea quaedam fortasse ex Acciana fabula Varronem in suam Promethei liberi saturam ludibundum transtulisse olim suspicatus sum: certe a tragico colore non aliena fr. I—VI B. Denique ad idem argumentum spectare videntur inc. fab. fr. XXII—XXV et inc. inc. fab. LXXXIV sq.

MEDEA

I

Pastor

391 tánta moles lábitur
Fremibúnda ex alto ingénti sonitu et spíritu.
Prae se úndas uoluit, uértices ui súscitat:
Ruít prolapsa, pélagus respargít reflat.
Ita dum ínterruptum crédas nimbum uóluier,
Dum quód sublime uéntis expulsúm rapi
Saxum aút procellis, uél globosos túrbines
Exístere ictos úndis concursántibus:
Nisi quás terrestris póntus strages cónciet,
Aut fórte Triton fúscina euerténs specus
Suptér radices pénitus undante ín freto
Molem éx profundo sáxeam ad caelum érigit.

I—III Cicero de nat. deor. II 35, 89 'atqui ille apud Accium pastor, qui nauem numquam ante uidisset, ut procul diui-

num et nouum uehiculum Argonautarum e monte conspexit, primo admirans et perterritus hoc modo loquitur [I]. Dubitat primo, quae sit ea natura, quam cernit ignotam, idemque iuuenibus uisis auditoque nautico cantu [403—406]. Ergo ut hic primo aspectu inanimum quiddam sensuque uacuum se putat cernere, post autem signis certioribus, quale sit id de quo dubitauerat, incipit suspicari: sic philosophi' e. q. s. (Hic locus deest in Vind. et Pal.) Priscianus de metris Ter. CGL. III p. 424 K. 'Accius in Argonautis ex persona pastoris, qui primam uidit nauem Argo [10—12. 2—4].' Nonius 90, 8 'conciere, cum perturbatione conmouere. Accius Medea [9].'

2 spiritu *Priscianus* strepitu *Ciceronis* ω 4 respargit *Erl.* respergit φ reflat *Priscianus* profluit *Cicero* 5 num *Glog.* (*item v.* 6) 6 uentis] uertice *Bergkius* 7 procellas *Bergkius* 10 auforte *Cic. Leid. B* (an forte?) 11 undanti infracto *Prisc. Parr. AR*, *Vat. Leid. V* undantes ueniant freto *Ciceronis* ω 12 at *Leidd. AC*, *om. Erl.* erigit *Lachmannus* eruit *Cicero et Priscianus* euomit *Toupius* euehit *Klotzius*

II. III

Sicút lasciui atque álacres rostris pérfremunt
Delphíni, item alto múlcta Siluaní melo 404
Consímilem ad auris cántum et auditúm refert. 405

1—3: *Bue continuavit cf. coroll.* LVII *sq.* 1 sicut lasciui *scripsi* sicut inciti ψ sic aut inciti *olim dederam* sic incitati *Glog.* simis inciti *Lachmannus* sicut conciti *prop. Bue* perfremitum *Erl.* perfricant '*navem Argo scilicet*' *Lachmannus* 2 *sq.* item alto mulcta *scripsi* item alia multa ω, *quae vulgo pro Ciceronis verbis habebantur* item illa mota *vel* muta *prop. Bue* item alta moles *coni. CFWMueller* 3 consimile *Ciceronis* ω

IV

'Ego me extollo in ábietem, alte ex túto prospectum aúcupo.

Non. 467, 19 'aucupaui, actiuum positum pro passiuo ... Accius Astyanacte ... idem Medea ...'

altam *Bothius* prospectum *Gulielmius* prospectans ω aucupans *x*

V

'Apud uetustam túrrem

Priscianus p. 761 P. 'turrim et turrem, ab hac turri et turre. Accius in Medea ...' (media Sang. Grut. Karolir.)

VI

Vagánt, pauore pécuda in tumulis déserunt.
⟨A!⟩ quí uos pascet póstea?

Non. 159, 10 'pecua et pecuda ita ut pecora ueteres dixerunt ... Accius Astyanacte ... idem Medea ...' Idem 467, 22 'uagas pro uagaris ... Accius Tereo ... item Medea: uagant ... deserunt.'

1 sederunt ω *p.* 159 2 qui *W* quis φ uos, *ut edideram, D. Heinsius* nos ω

VII

Prima éx immani uíctum ad mansuetum ápplicans

Non. 323, 13 'immane rursum minime bonum, et nocens.'

primum *Bothius* primo *Delrio* uictu *Basil.*, *om. W*

VIII

ut tristis túrbinum
Toleráret hiemes, máre cum horreret flúctibus.

Non. 422, 32 'horridum plerumque extans et prominens et erectum ...'

2 horreret *Bothius* horret ω

IX

Nisi ut ástu ingenium língua laudem et díctis lactem lénibus

Non. 16, 15 'lactare est inducere uel mulcere uel decipere.'

ingenii fingam laudem *Scaliger* laudem] ludam *x* (*propius* laudam *erat*)

X

'Exul inter hóstis, exspes éxpers desertús uagus

Non. 12, 8 'exspes dicitur sine spe. Accius Eurysace ... idem Medea ...'

exul *vulgo* exuli ω

XI

Períte in stabulo frénos immitténs feris

Non. 307, 17 'ferus iterum ecus ...'

stabulo *scripsi* stabule *ψ* stabulis *Vrbin.* 308

XII

Tun día Mede's, cúius aditum exspéctans peruixi úsque adhuc?

Non. 238, 1 'aditus rursum aduentus.'

tun dia Mede's *scripsi: cf. Ennii v.* 241 tunc (tum *L*) diomedeset *ω* tun dia Medea es *Passeratius* tun dic Medea es *Lachmannus* expectans *Passeratius* expectant *ω*

XIII

Quí potis est refélli quisquam, ubi núllust causandí locus?

Non. 89, 6 'causari, causam dicere uel defendere.'

refelli *Gulielmius* repelli *ω* nullust *Vossius* nullus est *ω*

XIV

Princípio extispicium éx prodigiis cóngruens ars te árguit.

Non. 16, 10 'extispices proprie aruspices dicti sunt, quod exta spiciant.'

extispitium *L* extispicum *Scaliger, recte ut vid. cf.* 501 *inc. inc.* 88 te ars *Bothius*

XV

Láuere salsis uúltum lacrumis ....

Non. 504, 9 'lauere inde tractum est ....'

XVI

Perníci orbificor líberorum léto et tabificábili.

Non. 179, 26 'tabificabile uel tabificum.'

pernici *Gulielmius* parneci (parneti) *ω*

XVII

Fors dóminatur, neque uíta ulli
Propria ín uita est.

Non. 362, 4 'proprium rursum significat perpetuum . . . Accius Armorum iudicio . . . idem Medea . . .' Cf. Lucilius apud Nonium p. 362, 15: 'cúm sciam nihil ésse in vita próprium mortalí datum.'

1 *sq. Anapaestos agnovit Bothius* uis *x* illi *BW* ut illi *L*[1] neque quicquam u. | proprium *conieceram* (*cf. coroll.* LVIII *et Lucilii l. l.*), *sed dubitanter*, *nunc argutiorem sententiam ne oblitterarem concessi Buechelero*

Adiungendum praeterea inc. inc. fab. XCIII videtur.

MELANIPPVS

I

Núm quis non mortális florem líberum inuidít meum?

Non. 500, 13 'sic et inuidit illam rem pro illi rei. Accius Melanippo . . .' (Menalippo W Harl.) Cicero Tusc. disp. III 9, 20 'nomen inuidiae, quod uerbum ductum est a nimis intuendo fortunam alterius, ut est in Melanippo: quisnam' e. q. s. 'male Latine uidetur, sed praeclare Accius. Vt enim uidere, sic inuidere florem rectius quam flori. Nos consuetudine prohibemur: poeta ius suum tenuit et dixit audacius.' (Melanippa Bern. in mg. Menalippo vel Menalippa χ. Cf. C. Keilius Spec. onomatol. Graeci p. 37 sqq.) Isidorus differ. 'inuidiae autem nomen dictum est a nimis intuendo felicitatem alterius, ut est illud: quisnam florem inuidit meum?'

num (*vel* nam) quis non *scripsi* unde aut quis *Nonii* ω, *quod aegre teneas* quisnam *Ciceronis ex., Isidorus* mortalis *om. Cicero et Isidorus* liberum *om. Isidorus* meam *Nonii* ω

II

Oéneum aliquis cétte in conspectum, aút nos, ubi ⟨ubi⟩ est, dúcite
'Ad eum.

Non. 85, 2 'cette significat dicite uel date, ab eo quod cedo . . . Accius Melanippo . . .'

1 Oeneum *Passeratius* aeneum ω ubi ubi *Grotius* ubī ω ubist adducite (*del.* ad eum) *Onions*

III

'Egone auxilio núdus temere ut hósti me animato ófferam?

Non. 233, 15 'anima iterum significat iracundum uel furorem ... Accius Menalippo ...'

nudus *Lipsius* motus ω

IV

'Est res aliqua, quám praesente his príus maturare ínstitit.

Non. 154, 17 'praesente, coram uel praesentibus ... Accius Menalippa ...' Idem 349, 1 'maturum dicitur celer ... Accius Menalippo ...' (Menalippo, sed n et l corr. transpositis W)

quam *Grotius* quae ω *p.* 154, *om. p.* 349 praesentem *L p.* 154 te his ω *p.* 154 maturare ψ *p.* 349 matura ω *p.* 154 mature *W p.* 349 instituit, *sed* u *compuncta*, *W p.* 349 instití L^1, *Grotius*

V

.... tete ésse huic noxae obnóxium

Festus p. 174 M. 'noxa peccatum, aut pro peccato poenam, ut Accius in Melanippo: tete' e. q. s.

VI

Reícis abs te réligionem: scrúpeam imponás ⟨tibi⟩?

Varro de l. l. VII 65 M. 'a pede ac scrupea. Ex eo Acci positum curiose: itaque est in Melanippa ...'

1 ut scrupeam *O. Muellerus* tibi *O. Muellerus*, *om.* ω

VII

Néque ratum est quod dícas, neque ⟨ea⟩ quae ágitas dicendi ést locus.

Festus p. 274 M. 'ratus sum significat putaui, sed alioqui pro firmo, certo ponitur ratus et ratum — et Accius in Menalippo: neque' e. q. s.

ea *Vossius*, *om. cod.*

VIII

Credíti' me amici mórte inbuturúm manus?

Non. 521, 7 'inbuere consuetudo inducere uel inficere existimat, cum sit proprie maculare uel polluere uel inficere. Accius Armorum iudicio ... idem Melanippo ...'

crediti, *h. e.* creditis L^1, *recte interpr.* *x* credite *φ* credin *Vsenerus* me *om.* *W* morte *Junius* mortem *ω* inbutorum manu *Ba*

IX

Parátus sum ubiuis pétere pestem pérmiti.

Non. 219, 1 'pernities' (permities Leid., etiam in W n radendo ex m facta. Cf. adn. ad Enn. 229) 'generis feminini. Lucilius Satyrarum lib. II: pestem pernitiemque catax' e. q. s. 'neutri Accius Menalippo ...' (Melanippo Leid. malanippo Harl.)

partem *x* permiti *scripsi* permities *ω*

X

Híc Melanippum intér traiectus némorum, in salti faúcibus

Non. 485, 29 'salti pro saltus. Accius Melanippo...' (Menalippo Bamb. Harl.)

Menalippum *Ba* int̃ BaH^2 intera *W* intra H^1L saltis *W*

XI

'Obuiam ense it, quem áduorsum aptus álter in promptu óccupat.

Non. 234, 24 'aptus significat adeptus. Accius Menalippo ...'

obuiam ense it *Grotius* obuia mens. id *ω* obuiam est, it *Bothius* quem *x* que *ω*

XII

Cónstitit cognóuit sensit, cónlocat sese ín locum
Célsum: hinc manibus rápere raudus sáxeum grande ét graue.

Festus p. 265 M. 'rodus uel raudus significat rem rudem

et imperfectam: nam saxum quoque raudus appellant poetae, ut Accius in Melanippo: constituit' e. q. s.

1 constitit *A. Augustinus in mg.* constituit *cod.* 2 raudus *O. Muellerus* roudus *cod.* grande et graue *Turnebus* grandem et grauem *cod.*

XIII

Régina, aderit témpus, cúm hice tórrus, quem amburí uides

Non. 15, 29 'torris dicitur fax ... Accius Menalippo: regina ... uides. Idem Meleagro ...' (idem om. Leid.)

regina, aderit *Bue* (*ipse* regina, olim aderit *scripseram*): *cf. coroll.* LVIII *sq.* regina erit *ω* o regina, erit *Bergkius* regina, escit *x* hic *ω* *an* hic cum, *ut Bue*? torris *H corr.*

Adiungendum fortasse inc. inc. fab. II.

MELEAGER

I

. . . frugis próhibet pergrandéscere.

Non. 115, 10 'grandire est grandem facere ...'

II

Vagént ruspantes síluas, sectantés feras

Non. 166, 20 'ruspari est scrutari ... Accius Nyctegresia ... idem Meleagro ...'

rospantes *L* sectantes *ms. Fabri* sextamtes *φ*

III

Quam inuíta ancillans, dícto oboediéns uiri

Non. 72, 2 'ancillantur pro seruiunt ...'

oboedibat *A. Luchs* oboedieris *x*

IV

. frigit saetás rubore ex óculis fulgens flámmeo.

Non. 308, 9 'frigit correpta prima syllaba significat erigit. Accius Meleagro [XVII] idem in eadem [IV].'

frigit *quamvis suspectum nolui obscurare: cf. coroll.* LIX

erigit *post Schoppium Bue* saetas *Bue* aestas *ψ* extuans *Palat.* aestuans *Gebhardus* aestuat *Fruterius* aper saetas *posueram, ut numeros explerem*

V

Gaúdent currunt célebrant, herbam cónferunt donánt, tenent,
Pró se quisque cúm corona clárum conestát caput.

Non. 317, 15 'herbam ueteres palmam uel uictoriam dici uolunt ...'

1 conterunt *L* 2 cum] cumque *B* conestat *x*, *postquam* cohonestat (*ut Bentleius*) *inveneram.* constat *HLW* conectat *BG* conlustrat *Scaliger*

VI

Cuíus exuuias ét coronam huic múnerauit uírgini.

Non. 499, 11 'datiuus pro accusatiuo ... Abius Meleagro ...' (Accius Aldina)

VII

Rémanet gloria ápud me: exuuias dígnaui Atalantaé dare.

Non. 470, 17 'dignaui pro dignatus sum uel dignum duxi.'

VIII

timida elíminor,
⟨'E⟩ clamore símul ac nota uóx ad auris áccidit.

Non. 39, 4 'eliminare, extra limen eicere ...' Idem 292, 20 'eliminare est exire .... Accius Foenissis ... idem Meleagro ...'

1 timide liminor L^1 tum ut deliminor H^1 tum ut eliminor H^2L^2W *p.* 39 timidae eliminor *GH p.* 292 timide elim. *φ* 2 e *om. ω* cum *Bothius* agnota *ω p.* 292 acciuit *ω p.* 292 *Octonarium* tim. cl. clamore ... auris | áccidit *continuari mavult Bue*

IX

Heú! cor ira féruit caecum, améntia rapiór ferorque.

Non. 503, 7 'feruit pro feruet ....' (Omittitur hic locus in W)

ferorque *Bentinus* feruorque *ω*

X

Eúm suae uitae fínem ac fatis ínternecioném fore
Méleagro, ubi tórrus esset ínterfectus flámmeus.

Non. 15, 30 'torrus (torris W) dicitur fax, unde et torridare dicimus comburere. Accius Melanippo . . . idem Maleagro . . .' (idem om. Leid.)

1 eum] tum *Vossius* suae *ed.* 1476 suum ω fatis *Bue et Kiesslingius* fati ω fati sui *Bergkius* 2 Maleagro *W* male ago *HL* ubi *om. L* ubi ubi *x* ubi ille *conieceram. Defendit hiatum Lachmannus* torris *H corr.* fuisset *Onions*

XI

. . . nunc sí me matrem mánsues misericórdia
Cápsit

Non. 483, 10 'mansuetem et mansuem pro mansuetum, ut sit nominatiuus mansues . . . Accius Meleagro: nunc' e. q. s. (mele nunc Bamb.)

1 siue *Scaliger* mansuem *x* *senarii aliis placeant*

XII

Quae uástitudo haec aút unde inuasít mihi?

Non. 184, 32 'uastities et uastitudo et uastitas, horror et desertio et contagium . . . Accius Eurysace . . . idem Meleagro . . .'

aut] *malim* animi?

XIII

Caue lássitudo póplitum ⟨tuum⟩ cursúm leuet.

Non. 336, 28 'leuare etiam minuere.'

poplitum *edd.* poplit ω

XIV

Labóre aut minuat ítiner ingressúm uia

Non. 482, 27 'itiner dictum pro iter . . . . Accius Oenomao . . . idem Meleagro . . .'

laborem *Vossius* ingresso uiae *Vossius* *Cavendum dicit, ne ingressum iter longitudo viae minuat labore, h. e. segniorem reddat. Cf. carm. epigr.* 982 *B.*

XV

Quis erít, qui non me spérnens, inciláns probris,
Sermóne indecorans túrpi fama dífferet?

Non. 124, 32 'incilare est increpare uel inprobare.'

1 qui rit *L*: *fort.* qui erit 2 differet *Junius* differret ω

XVI

460 'Erat istuc uiríle, ferre aduórsam fortunám facul.

Non. 111, 23 'facul pro faciliter . . .'

istuc uirile *Vossius* uirile istuc ω *an* aduorsam ferre?

XVII

461 462 Frigít fricantem córpus saxum occúlte abstruso in flúmine.

Non. 308, 9 (vide IV)

frigit: *cf. coroll.* LIX fricatque corpus *vir d. apud Vossium* saxum *conieci praeter alia* acuum ω atrum *idem v. d.* obtruso *B. An* abstrusum? *Fuit cum haec* érigit fricántem corpus sáxum abstrusum in flúmine *luderem*

Coniectura his addi licet inc. inc. fab. CXI et CXIII.

MINOS sive MINOTAVRVS

'Ex taurigeno sémine ortam fuísse an humanó feram

Priscianus p. 677 P. 'caprigenus, terrigenus, taurigenus . . . Accius in Ioe: ex' e. q. s. (in .I.oe Bern. Minoe Dresd.) Macrobius Sat. VI 5, 14 'caprigenumque pecus . . . Accius in Philocteta . . . idem in Minotauro . . .'

ex *om. Macrobius* ortum *Macrobius* ortam ******* fuisse *Halb. Prisciani* fuisse *om. Par. Angl. Salisb. Med. a Macrobii* an humano feram *conieci.* an humano, *om.* feram, *Prisciani Reg. m.* 1, *Macrobius* eam an humano *Grut. Prisciani* an humano eam φ

MYRMIDONES Vide p. 158

NEOPTOLEMVS

NEOPTOLEMVS vel NEOPTOLOMVS (cf. fr. III. V).

I

quid si ex Graécia
Omni íllius par némo reperirí potest?

Non. 501, 2 'genetiuus pro datiuo.'

1 agrecia *W* 2 omni *Palmerius* omne *ω* illius *Mercerus* ilium (illum *H*[1]) *ω* *unum septenarium continuari vult Bue*

II

Haut quísquam potis est tólerare acritúdinem.

Festus p. 356 M. 'tolerare, patienter ferre.'

haut *A. Augustinus in mg.* aut *cod.*

III

Vis véritatis . . . atque ácritas

Non. 493, 15 'acritas.' (Neoptolomeo W) Gellius XIII 3 'sicut autem nihil quicquam interest, suauitudo dicas an suauitas, sanctitudo an sanctitas, acerbitudo an acerbitas, acritudo an, quod Accius in Neoptolemo scripsit, acritas: ita nihil rationis dici potest, quin necessitudo et necessitas separentur.'

ueritatis uis *Vossius. Cf. Leo Pl. F.* 286

IV

Vím ferociam, ánimum atrocitátem, iram acrimóniam

Non. 73, 20 'acrimonia est animi uiuacitas . . .' (neoptolomo Harl.[2] Leid.[2] neobtolomo Leid.[1] neoptolomeo Harl.[1])

ferociam animi *Bothius*

V

Sátis iam dictum est, néque ego errantiae ánimi praue
mórigerabor.

Non. 204, 12 'error masculini est generis . . . feminini Accius Neoptolemo . . .' (neoptholomo Vrbin. 308)

errantia *H*

VI

Atque ádeo ualuas sónere sensi régias.

Non. 505, 13 'sonere inde tractum est ...'

VII

Dolét pudetque Gráium me et ueró piget.

Non. 424, 1 'pudet et piget hoc distant: pudere enim uerecundiae est, pigere paenitentiae ...'

dolet *Fruterius* doet ω que *Fruterius* quae ω Graium *Fruterius* grauium ω Graiium *scriptum fuit*

VIII

Decoráre est satius quám uerbena et taéniis

Festus p. 360 M. 'taenias Graecam uocem sic interpretatur Verrius, ut dicat ornamentum esse laneum capitis honorati — — Accius in Neoptolemo: decorare' e. q. s.

Cf. coroll. LX tumulum sanguine *Hauptius praemissa fuisse suspicabatur, ego* capillos casside *vel simile quid* uerbena et taeniis *Hauptius* urbem exeneis *Vrsinianum apographum* urbem e taeniis *Vaticc. RS Polit., mg. Vrs.* urbem taeniis *ed. princ.*

IX

Pórta Vlixi: mácte his armis, mácte uirtuteí patris.

Non. 341, 30 'mactare est magis augere ... Accius Optolempota ut dixi' e. q. s. (opeolempota Leid. Harl.[2] optolemptata Bern. B Neoptolemo Junius)

porta Vlixi (*sc. praemia, arma Achillea Vlixi tradita*) *scripsi: librorum scripturam v. supra.* (*cf. coroll.*) tu, uti dixi *conieceram* tempta, ut dixi *Bue* armis *H* armisque (armique *L*[1]) φ uirtute *A* uirtutem φ

X

Sed quém mihi iungent? cuí, quae cum illo fúerim,
dignabór dari?

Non. 281, 3 'dignatus significat dignus habitus ...' (Sed hic dignabor activo sensu intellegendum: cf. hist. trag. 405)

cui quae cum *Mercerus* tuique tu ω fuerim *Mercerus* fuerint ω

XI

Sátin astu et falléndo callet?

Non. 258, 5 'callet significat scit . . . Accius Aeneadis . . . idem in Neoptholemo . . .'

satin *W* sagin *GHL*

XII

'Vbi nil contra órationem aequam hábuit, adsensít silens.

Non. 469, 15 'adsensit est et passiuum.'

nil *Bothius* nihil ω orationem *Passeratius* rationem ω aequam *Fruterius* et quam ω adsentit *Ba*

XIII

sed quesdam

Priscianus p. 960 P. 'accusatiuum etiam quos quas uel ques . . .'

Addas licet inc. inc. fab. III: perperam olim Troadum et Hecubae reliquias adiunxi.

TROADES

I

Noctúrnan saxo frúges frendas tórridas?

Servius Dan. in Aen. I 179 'et torrere parant flammis et frangere saxo] quidam ne ὕστερον πρότερον sit, alios torrere, alios frangere accipiunt. Accius Troadibus . . .' Non. 447, 20 'frendere alicubi cum gemitu uel iracundia miserum aut minax sonare . . . . Accius Troadibus: saxo fruges frendas.'

nocturnan *scripsi* nocturnam *Cass.* nec furno faxo *conieceram* frendas *Nonius* franges *Servius*

II

Sed utrúm terraene mótus, sonitusne ínferum
Peruásit auris ínter tonitra et túrbines?

Priscianus p. 680 P. 'hoc cornu genu tonitru, quae tamen antiquissimi inueniuntur in um quoque proferentes in eodem genere . . . . .'

1 sed *in rasura* (*pr. m. non liquet*) *Halb.* terraene *Bue*

terrae ꝺ terrai *x* 2 ĭuassit *Sang.* persuasit *alii* tonitrū *Halb. m.* 2

Addendum fortasse inc. inc. fab. XXXVIII.

HECVBA

Vetér fatorum términus sic iússerat.

Priscianus p. 716 P. 'quamuis ueter etiam analogia exigit ut bene sit dictum. Accius in Hecuba: ueter ... iusserat, pro uetus.' Comparavit Heimsoethius ind. scholl. Bonnens. 1866/7 p. XI ex Euripidis Hecuba v. 584: *θεῶν ἀναγκαῖον τόδε* (nam sic extat scriptum)

NYCTEGRESIA

Nyctegresia: Pauli Festus p. 78 M. 'egretus et adgretus ex Graeco sunt ducta a surgendo et proficiscendo: unde et nyctegresia quasi noctisurgium.'

I

clássis aditu occlúditur:
Féruit

Non. 503, 2 'feruit pro feruet ...'

1 aditu occluditur *scripsi* adid (addid *Ba*) claditur *BHL* aditocluditur *φ* aditus clauditur *Vossius* adeo occluditur *Bothius*

II

Scíndit oras, láterum texta ⟨flámma⟩ Vulcaní uorax.

Non. 227, 27 'textus masculini est generis. Neutri ...' (Nyctegresias scendit Leid.)

scindit *Vrbin. Par.* scendit *φ* scandit *Canterus* iamiam ascendit *Bothius. An* flamma ascendit? oras *scripsi* hora *ω* aura *Palmerius* ira *Canterus* Flora *Scaliger* Volcanus *Gifanius*

III

Cuius uós tumulti caúsa accierim et quíd parem,
⟨animum⟩ aduórtito.

Non. 484, 5 'tumulti pro tumultus ... Accius Aeneadis ... idem Nectegresia ...'

Iambicum tetrametrum agnovit Bergkius et] er *H* eo *W*

parem *Ba* parum *φ* animum *Bergkius, om. ω* aduortito *Ba* aduorti *HL* diuorti *φ* aduortite *Stephanus*

IV

Aut égo illim eripiam aut ílli poenas súfferam.

Non. 397, 3 'sufferre est sustinere ... significat dedere uel supponere ... Accius Nyptegressia ...'

aut] ut *GHL* ergo BGH^{1} illim *scripsi* (*cf. hist. trag.* 366) illum *ω* illi *adverbium puto* poenas (*vel* poenam) *Mercerus* poena *ω*

V

. . . id quód facis gratum ét graue est.

Non. 315, 20 'graue, solidum et firmum. Accius Athamante . . . idem Nyctegresia . . .' cf. Plauti Pers. 675

VI

'An ego Vlixem oblíscar umquam aut quémquam praeponí uelim?

Non. 500, 4 'accusatiuus pro genetiuo ... Accius ..... et Nectegresia ...' Quadrat ex Iliadis X v. 243: *πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην;*

Vlixem *Ba* Vlixen *φ* obliuiscar *ω cf. v.* 190

VII

Iúue nunc adtemptáre, iuue nunc, ánime, ruspárí Phrygas!

Non. 166, 18 'ruspari est scrutari.'

iuue (iuuae H^{1} iuua F^{1}) . . . iuue (*h. e.* iuua) *ω* iuua . . . iuua *Gebhardus* iube . . . iube *ed.* 1526 lubet . . . lubet *Mercerus, non male* (*si* lube *scriptum fuit*). iuben . . . iuben *x* animo *ω*

VIII

Cuncta éxpedibo: id módo ius iurandúm date.

Non. 505, 3 'expedibo pro expediam . . .' (Deest hic locus in Bamb. exceptis extremis 'iusiurandum date')

cuncta *ed. a.* 1471 cuncto *ω*

IX

Tún quod superest sócium mittis léto? an lucti paénitet?

Non. 486, 1 'lucti pro luctus. Accius Pelopidis ... idem Nyctegresia ...' (nyptae egressia Harl. Nyptegressia W nictae egressia Bamb.)

tun *Vossius* tunc ω mittes *Bothius*

X

'Illos suapte indúxit uirtus, tú laudem illorúm leuas.

Non. 336, 29 'leuare etiam minuere. Accius Meleagro ... idem Nyptegresia ...' (Nyptespesia Leid.)

Iambi placent Bergkio illos *Aldina* illo ω ui illos *Lachmannus* suapte *pro nominativo habeo* (*cf. coroll. com. p.* CXXXVII) suate $BGHL^1$

Sat probabiliter eodem referuntur inc. fab. XIX et XX.

OENOMAVS

I

Forte ánte auroram, rádiorum ardentum índicem,
Cum e sómno in segetem agréstis cornutós cient,
Vt rórulentas térras ferro fúmidas
Proscíndant glebasque áruo ex mollito éxcitent

Non. 395, 22 'segetem etiam ipsam terram dicimus ...'

1 forte *Turnebus* ferte (perte *L*) ω ardentum *Scaliger* ardentem ω 2 e *Fruterius*, *om.* ω *fortasse* agrestes 3 terram GH^1 fumidas *scripsi* (*cf. coroll.* LX) fidas ω rosidas *Lipsius* rufulas *Bothius* putridas *Junius* feruido *et* frigido *Bergkius* 4 mollito *Bergkius* molli ω exsuscitent *Fruterius*

II

atque éa coniectura aúguro

Non. 469, 2 'auguro.'

III

. . . praesto etiam ádsum. —
Expróme quid fers: nám te longo ⟨ab⟩ ítere cerno ⟨huc⟩ uádere.

Non. 485, 5 'iteris positum pro itineris ...'

1 *pro paroemiaci particula habeo* etiam (etcam *L*) ω: *an* em iam? *cf. v.* 302 2 expromito *in exitu versus x* feras *Bue* e longo *x*

IV

Coniúgium Pisis pétere, at te itiner téndere

Non. 482, 26 'itiner dictum pro iter ....'

Pisis *Delrio* Tisis ω petere *Delrio* patere ω at te (a te *Ba*) ω (= ad te) iter *Ba*

V

Hórrida honestitúdo Europae príncipium primo éx loco

Non. 120, 31 'honestitudo pro honestas.'

horrenda *Onions* (*cf. Skutsch Plaut. et Rom.* 48) principum *Vossius*, *fort. recte*: *cf.* 419

VI

Ego ut éssem adfinis tíbi, non ut te extínguerem,
Tuam pétii gnatam: número te expugnát timor.

Festus p. 170 M. 'numero nimium cito, celeriter nimium — Accius in Oenomao: ego' e. q. s. Non. 352, 17 'numero significat cito. Accius Oenomao: numero te expurgasti.'

2 petii *vulgo* peti *cod.* gnatam *Vrsinus* gnata *cod.* expugnat timor *O. Muellerus* expurgat timor *cod. Festi* expurgasti *Nonius*

VII

Sáxum id facit angústitatem, et súb eo saxo exúberans
Scátebra fluuiae rádit rupem.

Non. 73, 24 'angustitatem.' Haec Paetum in epistula ad Ciceronem laudavisse et ipse quaest. scen. p. 333 docui et monuit Krahnerus in Bergkii ephem. 1852 p. 398: illi respondens Cicero ad fam. IX 16, 4 adlusit his: 'quam ob rem Oenomao tuo nihil utor; etsi posuisti loco uersus Accianos. sed quae est inuidia? aut quid mihi nunc inuideri potest? ..... ita fit ut et consiliorum superiorum conscientia et praesentis temporis moderatione me consoler, et illam Accii similitudinem non [modo' recte del. Ernesti] 'iam ad inuidiam, sed ad fortunam transferam, quam existimo leuem et inbecillam ab animo firmo et graui tamquam fluctum a saxo frangi oportere.'

VIII

Quemcúmque institeram grúmmum aut praecisúm iugum

Non. 15, 25 'grummus dicitur agger, a congerie dictus.'

IX

Atque hánc postremo sólis usurám cape!

Non. 231, 3 'usus . . . feminino . . .'

postremam *Bergkius* rape *Bergkius*

X

Vos íte actutum atque ópere magno edícite
Per úrbem, ut omnes, qui árcem Alpheumque áccolunt,
Ciués ominibus faústis augustam ádhibeant
Fauéntiam, ore obscéna dicti ségregent.

Non. 357, 13 'obscenum significat et maledicum.' ('maledictum' Bern. AB) Idem 206, 1 'fauor . . . feminino Accius Oenomao: augustam . . . segregent.'

1 actum *BGH* 2 et omnes *W* arcem Alfeumque *Kiesslingius* arcana asteumque ω, *in quibus* arcem *Bentinus*, astuque *Turnebus coniecerunt.* Alphium *veteres dixisse docet Pauli Festus p.* 18 3 ominibus *Junius* omnibus ω agustam ω *p.* 206 adhibent ω *p.* 357 4 fauentius *BGH p.* 357 more ω *p.* 206 dicti BGH^1L^1 *p.* 357 dictis ω *p.* 206 dicta φ *p.* 357 dictu *Albertus Langius, fort. recte* segregens ω *p.* 206 segreget *W p.* 357

Referri praeterea huc potest inc. inc. fab. CV.

PELOPIDAE

I

. . stimuloue meúm cor?

Marcianus Capella III 272 'complexiua coniunctio est que, ue . . . expletiua, ut . . . apud Accium in Pelopidis . . .'

II

. . . et te ut tríplici laetarém bono

Non. 133, 1 'laetare et laetiscere, laetificare . . .'

III

. . nec tibi me in hác re gratarí decet.

Servius Dan. in Aen. V 40 'gratatur] quidam gratatur non gratulatur, sed laetatur accipiunt . . . .'

IV

Nam mé uti credam ex túo esse conceptúm satu, 515
Multa árgumenta rédigunt animum et cónmouent.

Non. 174, 10 'satu positum pro semine.'

1 nam me uti *vir d. ind. phil.* 1872 *p.* 287 nam me ut *ω* namque eum uti *Bothius* nam med ut *Mercerus* credam *Mercerus* heredam *ω* 2 multa *Bothius* ut *ω* tot *Vossius* tua *coni. Bue*

V

Eíus serpentis squámae squalido aúro et purpurá per- 517
textae 518

Gellius II 6, 23 'squalere enim dictum a squamarum crebritate asperitateque . . . . Accius in Pelopidis ita scribit: eius . . . pertextae. Quidquid igitur nimis inculcatum obsitumque aliqua re erat, ut incuteret uisentibus facie noua horrorem, id squalere dicebatur.' Macrobius Sat. VI 7, 18 'squalere enim dictum ab squamarum crebritate asperitateque . . . . Accius in Pelopidis' (pelopidibus Paris.) 'ita scribit: eius' e. q. s. 'Quidquid igitur' e. q. s. Non. 452, 28 'squalere . . . . . . Accius Pelopidis . . .'

1 *sq. octonarium agnovit Bothius* squama *Nonii ω* squalidae *Vossius* pertexte *Gellii ψ* praetextae *φ* textae *Nonii ω*

VI

Césso hinc ire et cápere lucti uéstem in leto cóniugis?

Non. 485, 32 'lucti pro luctus.'

capere *Bue* lapere *ω* rapere *edd.* lauere *Bothius* laeto *Ba* leto, c *suprascr.*, *L* lecto *HW*

Addenda his fortasse ex Atreo fr. XVIII et XIX; num ad idem argumentum spectent inc. inc. fr. LXV et LXVI dubito.

PERSIDAE Vide p. 171

PHILOCTETA

I

Inclúte, parua prodíte patria,
Nomíne celebri claróque potens
Pectóre, Achiuis classíbus ductor,
Grauis Dárdaniis gentíbus ultor,
Laértiade!

Apuleius de deo Socratis c. 24 'sed ut, qui te uolet nobilitare, aeque laudet, ut Accius Vlixen laudauit in Philocteta suo in eius tragoediae principio: inclute .... Laertiade. Nouissime patrem memorat.' Quae descripsit Jo. Sarisberiensis Pol. p. 402. Marius Victorinus CGL. VI 77 K. 'anapaesticum melos binis pedibus amat sensum includere, ut apud Accium: inclute... gentibus auctor.' Caesius Bassus CGL. VI 267 K. 'constat enim' (clausula: terruit orbem) 'ex dactylo et spondeo, quae clausulae et per se repetitae et inter se iunctae anapaesticon metron efficiunt, sic: ...... inclyte ... potens.' Charisius p. 289 sq. K. 'rythmos — — [car]men [1 sq.] — — ut ex his | qui forte uersus inclyte parua ego com..... dem uer.. fecero cuius sunt illa quaenam te adigunt hospes (inc. inc. CXLVII), manebit isdem uocibus et est eodem flore et ex metro remouetur [et] mutatur et fit melos profecto. et si melos extenderis, ut in hanc ueniat quantitatem uorsus inclyte [hospes] parua praedite patria et duo commata uel hemistichia iunxeris ut fa|cias sic: quaenam te adigunt hospes stagna capacis uisere Auerni.'

1 prodite *Apulei Par.* predite *Mon.*, *om. Flor.* p̄dite *Charisii cod.* praedite *cum ceteris Bergkius* 3 ductor *Jo. Sarisberiensis*, *Hermannus* auctor *Apuleius*, *Victorinus*

II

. . . . . Lemnía praesto
Litóra rara, et celsá Cabirum
Delúbra tenes, mystéria quae
Pristína castis concépta sacris

* * *

Volcánia ⟨iam⟩ templá sub ipsis
Collíbus, in quos delátus locos

Dicítur alto ab limíne caeli
* *
*
Nemus éxpirante uapóre uides,
Vnde ígnis cluet mortálibus clam
Diuísus: eum dictús Prometheus
Clepsísse dolo poenásque Ioui
Fato éxpendisse suprémo.

Varro de l. l. VII 11 M. 'loca quaedam agrestia, quod alicuius dei sunt, dicuntur tesca. Nam apud Accium in Philocteta Lemnio [XIII]. enim (Lemni Bergkius) loca quae sint, designat cum dicit: [1—4] dein [5—7] et: nemus expirante...diuisus.' Cicero Tusc. disp. II 10, 23 'ueniat Aeschylus, non poeta solum, sed etiam Pythagoreus; sic enim accepimus. quo modo fert apud eum Prometheus dolorem, quem excipit ob furtum Lemnium? [8—12]. has igitur poenas pendens, adfixus ad Caucasum dicit haec: Titanum soboles' e. q. s. Post 528 inc. inc. fab. XXXVII inseruit G. Hermannus.

1 *sqq. anapaestos agnovit Scaliger* 2 rara: *cf. coroll.* LX parent *Bergkius* 3 tues *Bergkius* quae *Flor.* que φ queis *Hermannus* qua *Bergkius* 4 castris *Flor., corr. Aldus* cistis consepta *Bergkius* 5 en *ante* Volc. *Bergkius* 7 limine *vulgo* lumine ω 7 *sq.* caeli, et Nemus *continuavit Hermannus* 9 ignes *Varronis* ω cluet *Aldina Varronis* clauet *Flor. Varr.* clucet *Ciceronis Gud.* clucet *vel* ducet *Reg. m. pr.* lucet *idem corr. cum ceteris* clam *om. Varro* 10 diuisus *Cicero*: *cf. Rhet. ad Herenn. IV* 6, 9 diuis *Varronis* ω diuisse *Scaliger* eum] cluet *Bergkius* dictus *Cratandrina* doctus, *suprascr.* i *m. eadem Cic. Brux.* doctus φ diuis semen doctus *Bue* ignis *genetivum interpretatus* 12 furti expendisse *Bentleius*

III

. . . ubi habet? úrbe agrone? . . .

Non. 318, 5 'habere rursus habitare ...'

urbe *ed. pr.* turbe (turbae) ω agone *B*

IV

Quem néque tueri cóntra neque farí queas.

Macrobius Sat. VI 1, 55 'Vergilius: nec uisu facilis nec dictu affabilis ulli. Accius in Philoctete ...'

neque intueri *commendat CFW Mueller* neq. affari *Par*

nec adfari φ, *quod post alios defendit Klotzius* nec contra adfari *CFW Mueller*

V

Confígit tardus céleris, stans uolátilis.

* * *

Pro uéste pinnis mémbra textis cóntegit.

Cicero de fin. V 11, 32 'ea perferant, quae Philoctetam uidemus in fabulis, qui cum cruciaretur non ferendis doloribus, propagabat tamen uitam aucupio; configebat tardus celeres, stans uolantes, ut apud Accium est, pennarumque contextu corpori tegumenta faciebat.' Ipsum versum 2, sed omisso nomine, fragm. de metris CGL. VI 612 K. tradidit. Versum 1 elicuit Scaliger. Separandos esse 1 et 2 vidit Hermannus.

1 configit *Bothius* configo *Scaliger* uolatiles *Scaliger* uolantes *Cicero*, *a quo Acciana non nihil esse deflexa recte*, *ut videtur*, *censet Madvicus* 2 contegens *Scaliger*

VI

Contra ést eundum caútim et captandúm mihi.

Non. 512, 12 'cautim pro caute. Accius Alfesiboea .. idem Filoctita ...'

eundem *Ba* et captando *W* captando, *om.* et, *Bothius*

VII

. . . cui potéstas ⟨si⟩ detúr, tua
Cupiénter malis mémbra discerpát suis.

Non. 91, 4 'cupienter, cupidissime.'

1 si *Scriverius*, *om.* ω 2 cupientis *HL*

VIII

cáprigenum trita úngulis

Macrobius Sat. VI 5, 14 'caprigenumque pecus nullo custode per herbas ... Accius in Philoctete ...'

trito *Par.*

IX

Recíproca tendens néruo equino cóncita
Tela

Varro de l. l. VII 80 M. ʻapud Accium: reciproca' e. q. s. ʻreciproca est, cum unde quid profectum, redit eo.' Servius Dan. in Aen. IX 619 ʻneruoque equino; quia in arcubus nerui equini solent esse. Accius Philocteta: tendens ... tela.'

X

Philocteta

. . pinnigero, nón armigero in córpore
Tela éxercentur haéc abiecta glória.

Cicero ad famil. VII 33 ʻut etiam, si quando aliquid dignum nostro nomine emisimus, ingemiscamus, quod haec pinnigero n. a. in c. tela exerceantur, ut ait Philoctetes apud Accium, abiecta gloria.'

1 *sq. Dedi versus secundum Hermannum. Vide an* haec pinnigero haec, non a. in c. Tela exercentur uetere abiecta gloria *praestent*

XI

iaceo in tecto úmido,
Quod éiulatu quéstu gemitu frémitibus
Resonándo mutum flébilis uocés refert.

XI. XII Cicero Tusc. disp. II 14, 33 ʻnum humana contemnentem potest dicere aut Philoctetam illum? a te enim malo discedere; sed ille certe non fortis, qui iacet in tecto ... refert.' Idem de fin. II 29, 94 ʻquamobrem turpe putandum est, non dico dolere ... sed saxum illud Lemnium clamore Philocteteo funestare, quod eiulatu ... refert. huic Epicurus praecentet, si potest, cui [XII]. sic Epicurus: Philocteta, st! breuis dolor. at iam decimum annum in spelunca iacet.' Nonius 324, 26 ʻimbuere est inficere. Accius Filocteta [XII].' Cicero Tusc. disp. II 7, 19 ʻaspice Philoctetam, cui concedendum est gementi; ipsum enim Herculem uiderat in Oeta magnitudine dolorum eiulantem. nihil igitur hunc uirum sagittae, quas ab Hercule acceperat, tum consolantur, cum [XII]. itaque exclamat auxilium expetens, mori cupiens [XIX].' Continuat Hermannus versus 549—553.

1 iaceo *Hermannus* tecto *Bouhierius* lecto *ω* 3 multum *ψ in Tusc.*

XII

E uíperino mórsu uenae uíscerum
Venéno inbutae taétros cruciatús cient.

1 e *Tusc.*, *om. de fin.* ex *Nonii ω* bene *Nonii ω* 2 imbuta est etero *Nonii ω* ciens *A Nonii* sciens *φ Nonii*

XIII

Quis tu és mortalis, qui ín deserta et tésqua te adportés loca?

Varro de l. l. VII 11 (vide II) Festus p. 356 M. '[tesca — — — aspera, difficilia aditu — — [Accius in Philo]cteta: quis tu es mortalis .... a et' e. q. s. Cf. Horatii epist. I 14, 19.

tesqua *Festi cod.* tesca *Varro* adportes *Aldus* appones *Varronis Flor.* adportas *Festi cod.*

XIV

quod te óbsecro, aspernábilem
Ne haec taétritudo méa me inculta fáxsit . . . . .

Non. 179, 32 'tetritudo.'

1 *sq.* adspernabilem Ne haec *Hermannus* ne haec aspernabilem *ω* (*non adnotavit Onions*) 2 mea me inculta *Scaliger* mea (me *add. Onions*) inocculta *ω* me mea *Onions, his octon. iamb. concludens Creticos* quod té o., né haec a. | taétr. mea inculta f. ⟨tibi⟩ *commendat Bue*

XV

Contémpla hanc sedem, in qua égo nouem hiemes sáxo stratus pértuli.

Non. 469, 31 'contempla.'

nouem, a *suprascr.*, *L* nauem *BaHW* saxo *Ba* taxo *φ*

XVI

heu Múlciber!
⟨Non⟩ árma ignauo inuícta es fabricatús manu.

Macrobius Sat. VI 5, 2 'Mulciber est Vulcanus, quod ignis sit et omnia mulceat ac domet.'

2 cur *suppl. Bue* *an* arma ergo? es inuicta *Bothius*

XVII

. . Phrygiam míti more esse, ánimo inmani Graéciam

Non. 323, 15 'immane rursum minime bonum, et nocens . . . .'

Sic x miti (mitti *B*) more *BG*H^1 mitiore *L* minore H^2 minorem *W* esses (exses *B*) aminmani (amimani *GLW* animam *H in ras.*) ω mitiorem esse immani Graecia *Mercerus* esse mitiorem i. G. *Hermannus* ipsam Fr. mitiorem esse aio immani Graecia *conieceram.* Frygiam inmitem mitiorem esse ipsam i. G. *Bue* Phr. mitiore more esse, anima i. G. *Onions*

XVIII

Philocteta

Pári dyspari, dispár si esses tibi, égo nunc non essém miser.

Quintilianus V 10, 84 'causas non utique ab ultimo esse repetendas, ut . . . Philocteta: Pari' e. q. s. Accio cum ceteris dedit Hermannus quoque.

Pari dyspari, dispar si *ut Schneidewinus, qui tamen* si *om.* (Pari dyspari *iam Burmannus*) Paridi si par *Bern. Bamb.* Paridis inpar *Ambr. Bamb. m.* 2 Pari dispar φ si inpar esses (Paridi *Quintiliano tribuerat Delrio*) *Bonnell* si par esses *Bue*

XIX

Philocteta

Heu! quí salsis fluctíbus mandet
Me ex súblimo uertíce saxi?
Iam iam ábsumor: confícit animam
Vis uólneris, ulceris aéstus.

Cicero Tusc. disp. II 7, 19 (vide XI).

2 sublimi *Reg. m.* 2

XX

Sub áxe posita ad stéllas septem, unde hórrifer
Aquilóni' stridor gélidas molitúr niues.

Cicero Tusc. disp. I 28, 69 'tum globum terrae . . . duabus oris distantibus habitabilem et cultum, quarum altera, quam

nos incolimus, sub axe' e. q. s. Verba sub axe ... septem primus Accio dedit Bentleius. Schol. Veron. in Aen. VIII 28 p. 99 K. 'sub aetheris axe, sub dio. Accius in Philocteta ...' Non. 346, 18 'moliri, extruere; dictum a molibus ... Accius Filoctete: ubi horrifer ... niues.' Solo versu 2 utitur Pseudo-Censorinus de metr. p. 2726 P. (CGL. VI 612 K.) pro trimetri tragici exemplo, sed et poetae et fabulae nomen reticens.

1 positum *schol. Veron.* ad stellas septem *om. schol. Veron.* unde] ubi *Nonius* horridus *schol. Veron.* 2 Aquiloni' *cum Bentleio Lachmannus* aequisoni (so *ex corr. L*) *Nonii ω* gelidas] . . . . . as *schol. Veron.*

XXI

'Agite ac uulnus né succusset gréssus, caute ingrédimini.

Non. 16, 28 'succussare est susum frequenter excutere.'

ne *Junius* nec *ω* nei *x* succuset *L*[1]

XXII

dracontem

Charisius p. 101 P. 'dracontem Accius in Filocteta, quod utique uenit a nominatiuo hic dracon.' Cf. Aeschyli Philoct. fr. 252 N². *οὐ γὰρ δράκων ἀνῆκεν κ. τ. λ.*

Inseri in eandem fabulam possunt inc. fab. XXI. XXVIII, inc. inc. fab. XXXIV. XXXV et post v. 528 XXXVII.

PHINIDAE

I

Hac úbi curuo litóre latratu
Vndá sub undis labúnda sonit

Non. 504, 31 'sonit pro sonat Accius Aeneadis ... idem Finidis ...'

1 hac *Scriverius* ac *ω* latrans *Scaliger*

II

Simul ét circum magná sonantibus
Excíta saxis suauísona echo
Crepitú clangente cachínnat.

Non. 463, 15 'cachinnare non de risu tantum, sed et de sono uehementiore uetustas dici uoluit. Accius Finidis . . '

1 megna *L* stagna *Bentleius* 2 suauisona echo] saeua sonando ω saeuisona (raucisona *coni.* *x*) echo *Bergkius* saeua Celaeno *Bentleius* 3 clangente *Scaliger* clangentes ω cachinnat *Scaliger* cachinnant ω

III

Tacité tonsillas lítore in lecto édite.

Festus p. 356 M. '[tonsillam ait] esse Verrius palum dolatum — — cuspide praeferratum — — — — [Accius in Phi]nidis: tacete et tonsillas lito........edite.' Paulus p. 357 M. 'tonsilla' e. q. s. 'Accius: tacete et...edite.'

tacite *Fruterius* tacete et *Festus*, *Paulus* litora *Paulus* lecto *O. Muellerus* lecta *Paulus* . . edo *apices in Festi cod. Vrsino apparuerunt, quos non agnovit H. Keilius, nec apparent in imag. photogr.*

IV

Obtórque prorim ac súppa tortas cópulas.

Non. 200, 33 'copulae generis feminini. Accius Finidis . . .'

obtorque *Passeratius* abtorque ω prorim *W* prorem, *suprascr.* a, *L* proram φ *cf. Lachmannus in Lucr. II* 553 supra *FH*[1]*L*

V

Aut saépe ex humili séde sublima éuolat.

Non. 489, 5 'sublima pro sublimis. Accius Finidis . . .'

sublimia euolat *BaL*[1] sublim euolat *H* sublimae aduolant *Scaliger* sublimae euolant *Bothius*

VI

Neqûe úlla interea fínis curarúm datur.

Non. 205, 10 'finem . . . feminino . . . Accius Finidis . . .'

curarum *Bue* curas ω, *nisi quod* cura *F*[1] curai *Passeratius*, *Fruterius* his cureis (curis *Junius*) *x*

VII

Salsís cruorem gúttis lacrimarúm lauit.

Non. 503, 27 'lauit pro lauat ... Accius Finidis ...'

guttit *W*

VIII

Sé uenenis stérilem esse illius ópera et medicina aútumans

Non. 20, 29 'medicinam dicimus et uenenum; tractum a Graecis, qui uenenum farmacon appellant. Accius Finidis ...' (Finisdis Leid. m. 1 Fenissis Leid. m. 2) Eurip. Androm. 32 conferri iubet Bue.

se uenenis (eius *vel* se eius uenenis *conieceram*: *cf. coroll.* LXI) *Bue* seuenis ω si ueneni *Grotius* sementim *Mercerus* se ueneris *Bergkius* (*cf. Leo Pl. F.* 293) et *Mercerus* st ψ ē (*h. e.* est) *teste Onions L* autumas *Vrbin.* 307

IX

Quaéue ut Graio tíbi congenerat géntum aut generum adfínitas?

Non. 84, 28 'congenerat est adiungit, adsociat. Accius Fidinis ...'

quaeue ut *scripsi* queue at H^2LW q. u*eueat *H teste Onions* q. ueat *F* grafo *LW corr.* frafo W^1 quaenam Graios *Kiesslingius* quaeue adgnatio *Bue* quaeue hanc Graio *x* gentum *Bothius* gentium ω

PHOENISSAE

I

Sol quí micantem cándido curru átque equis
Flammám citatis féruido ardore éxplicas,
Quianám tam aduerso augúrio et inimico ómine
Thebís radiatum lúmen ostentás tuum —?

Priscianus de metris Ter. p. 1325 P. (CGL. III 424 K.) 'nec solum comici huiuscemodi sunt usi iambis, sed etiam tragici uetustissimi .....' Versibus 1 et 2 Apuleius quoque non nominato auctore (nam lacuna praecedentia hausta sunt) utitur in Florid. II 10 p. 13 Kr.

Translata sunt ex Euripidis Phoen. prologo (v. 1):

ὦ τὴν ἐν ἄστροις οὐρανοῦ τέμνων ὁδὸν
καὶ χρυσοκολλήτοισιν ἐμβεβὼς δίφροις
Ἥλιε, θοαῖς ἵπποισιν εἱλίσσων φλόγα,
ὡς δυστυχῆ Θήβαισι τῇ τόθ' ἡμέρᾳ
ἀκτῖν' ἐφῆκας κ. τ. λ.

1 micantem candido curru *Priscianus* candentem feruido cursu *Apuleius, nisi quod* punicantem f. c. *antiquos fere codices habere testatur Becichemus* 3 quianim *Vat.* omine *hic omissum v.* 4 *post* tuum *habent Parr. AR Vat. Leid. V* 4 ostentas *Heinsius* ostentum ω, *Bergkius* ostendis *editiones interpolatae* ostensti *Vossius*

II

Ibi fás, ibi cunctam antíquam castitúdinem

Non. 85, 10 'castitudinem pro castitate.'

III

Vicíssitatemque ínperitandi trádidit.

Non. 185, 18 'uicissitatem pro uicissitudine.'

IV

Ne horúm discordiae ét diuidiae díssipent
Distúrbent tantas ét tam opimas cíuium
Diuítias

Non. 101, 19 'diuidae, ut dissensiones.' (diuidiae ed. 1526)

1 *sq. ad senarios Bothii redii* 1 neorum *Ba* L^1 eorum *Montisp. m.* 1 ne eorum *Scaliger* discordiae et diuidiae *Bothius* diuidae et discordiae ω diuidiae discordiae *Fleckeisenus septenarios dimetiens* diuidae discordiae *x* 2 disturbent *Scaliger* et disturbent ω tam opimas *ms. Fabri, Scaliger* iam optimas φ quiuium *Ba*

V

Natús uti tute sceptrum poteretúr patris

Non. 481, 30 'sic potior illam rem pro illa re potior ....'

uti tute *Bothius* ut tute ω uirtute *Fruterius, Junius* poteretur *Bothius* potiretur ω

VI

Num páriter uideor pátriis uesci praémiis?

Non. 416, 7 'uesci etiam significat uti ... Accius Armorum iudicio ... idem Fenissis ...'

patriis *Bothius* patris ω praemiis *Aldina* praemis ω

VII

'Egredere exi ecfér te, elimina úrbe! . . . . .

Non. 292, 19 'eliminare est exire ...' Haec Ciceroni in Cat. I 5 in mente fuisse putat Langius Vind. p. 34. Eteoclis sunt apud Euripidem v. 593: *καὶ σὺ τῶνδ' ἔξω κομίζου τειχέων, ἢ κατθανεῖ.*

ecfecte G^1 effecte *B* effer te ex urbe, elimina *Scaliger* (ab urbe elimina *Fruterius*)

VIII

Delúbra caelitum, árae, sanctitúdines!

Non. 174, 1 'sanctitudo pro sanctitas. Accius Tereo ... idem Foenissis ...' Polynices apud Euripidem v. 631 *καὶ σύ, Φοῖβ' ἄναξ ἀγυιεῦ, καὶ μέλαθρα χαίρετε, Ἥλικές θ' οὑμοὶ θεῶν τε δεξίμηλ' ἀγάλματα.*

arae *Lipsius* aris ω aras *Bergkius conl. Eur.* 367

IX

Incúsant ultro, a fórtuna opibusque ómnibus
Desértum abiectum afflíctum exanimum expéctorant.

Non. 16, 1 'expectorare est extra pectus eicere.' Tiresias Euripidis v. 874 *οὔτε γὰρ γέρα πατρὶ Οὔτ' ἔξοδον διδόντες ἄνδρα δυστυχῆ Ἐξηγρίωσαν.*

1 incursant *Fruterius* 2 exanimum *N. Faber* ex animo ω

X

'Ab dracontis stírpe armata exórtus genere antíquior

Non. 426, 1 'antiquior, melior ... Accius Fenissarum ...' Item Tiresias Euripidis v. 942—948 *σὺ δ' ἐνθάδ' ἡμῖν λοιπὸς εἶ σπαρτῶν γένους Ἀκέραιος κ. τ. λ.*

armata *Gulielmius* amata ω exortus *Fruterius et Scaliger* exoratus ω

XI

Obít nunc uestra moénia, omnis saúcios
Conuísit, ut curéntur diligéntius.

Non. 398, 2 'saucii dicuntur proprie uulnerati, non maesti, sicuti uult consuetudo.' Longius absunt quae apud Euripidem v. 1473 sqq. nuntius narrat.

1 obit *Mercerus* ubi ω obii *Bergkius* obi *ci. x* uestra] *vel* nostra *vel* uasta *scribendum videtur* 2 conuisi ut curarentur *Bergkius* conuisito ut (*vel* conuise uti) curentur *coni. x*

XII

Iussít proficisci exílium quouis géntium,
Ne scélere tuo Thebáni uastescánt agri.

Non. 185, 6 'uastescant significat inhorrescant uel deserantur.' Creon apud Euripidem v. 1590 *σαφῶς γὰρ εἶπε Τειρεσίας οὐ μήποτε Σοῦ τήνδε γῆν οἰκοῦντος εὖ πράξειν πόλιν· Ἀλλ' ἐκκομίζον.*

XIII

. . quae ego cuncta ésse fluxa in meá re crepera cómperi.

Non. 13, 20 'crepera res proprie dicitur dubia . . .'

cunctam E^1 cuncta tam *Bue* (iam *praeferrem*)

THEBAIS

Non diversam fuisse hanc fabulam a Phoenissis Welckerus sensit.

Qui ubi ád Dircaeum fóntem adueniunt, múndule
Nitidántur iugulos quádripedantum sónipedum.

Non. 144, 17 'nitidant, abluunt, dictum a nitore . . .'

1 qui ubi ad *Bothius* quin id ω Dircaeum fontem *Vossius* circaeo (circo EF^3H^1) fonte ω Dircaeo fonte *Delrio* de Dircaeo fonte *Fruterius* adueniunt *W* aduenient φ mundule *Vossius* mundulae ω 2 iugulos *aut* iugula *conieci* uulgo ω unglae (*vel* bigae) *Bue* ungulae *Onions* uulgum *x* quadripedantum *Mercerus* quapripedantur (pripedantur F^1L) ω
quin e Dircaeo fonte aduenientum ungulae | n. uulgo q. s. *Bue* soni, *om.* pedum, *FL*

PROMETHEVS Vide p. 215

STASIASTAE vel TROPAEVM LIBERI

I

Córporare abs térgo es ausus

Non. 20, 25 'corporare est interficere, et quasi corpus solum sine anima relinquere ... Accius Stasiastis uel Tropeo lib. I ...' (Liberi Scriverius)

torporare *Bergkius*

II

Túm subinde léui dolore hoc ánima corpus líquerit

Non. 335, 1 'liquerit significat et reliquerit. Accius Stasiastis ...'

subinde *scripsi* subidae (subide *B*) *BGH* sibidae *Par.* subidae de H^2LW leui *conieci* loi *ω* dolore *Junius* de (dae *B*) lore (loṛe *G*) *ω* tum si crudeli dolore *Bue*

III

Vulnére taetro defórmatum,
Suo síbi lautum sanguíne tepido

Non. 337, 15 'lautum etiam inquinatum uel maculatum .. Accius Stasiasti uel Tropeo ...'

1 *sq. Anapaestos agnovit Vossius* 2 suo sibi *om. A* suci sibi *B* tepo *A*

IV

Nón uides quam túrbam, quantos bélli fluctus cóncites?

Non. 524, 25 'turbam et turbas diuersam uolunt habere significationem, ut sit turba populi conuentus, turbae turbationes. Nos contra lectum inuenimus et indiscrete positum et pro turbis turbam. Accius Athamante ... idem Stasiastris uel Tropeo ...'

quantos belli *x* quantos uel *ω* quosue *Mercerus*

TELEPHVS

Telephvs (forma Telofvs fr. IX et XI cum similibus comparanda, de quibus disseruit Fleckeisenus annall. philoll. 1866 p. 3 sqq.)

I

Quantám Tyndareo gnáta et Menelaí domus
Molem éxcitarit bélli pastorque 'Ilius.

Priscianus de metris Ter. p. 1325 P. (CGL. III 424 K.) 'nec solum comici huiuscemodi sunt usi iambis, sed etiam tragici uetustissimi .... Accius ... idem in Telepho ...'

1 ec Menelai domo x: *cf. coroll. com.* CXXVIII 2 Ilius *Putschius* illius ω

II

Iam iám stupido Thessála somno
Pectóra languentque senéntque.

Priscianus p. 887 P. 'seneo inuenitur in usu.'

III

quém ego ubi aspexí, uirum memorábilem
'Intui uidérer, ni uestítus taeter, uástitudo,
Maéstitudo praédicarent hóminem esse . . . . .

Non. 136, 21 'maestitudo pro maestitia.'

1 uirum *Vrbin.* 307 uir φ uenerabilem *coni. Bue* 2 taeter ni uestitus x 2 *sq.* mestitudo uastitudo ω 3 *in fine addendum e. c.* obscurissimum *Ceterum magis placerent velut haec*: quém ego ubi aspexi, íntui memorábilem Virúm uiderer, ni uestitus, uultus taetra uastitas Et maéstitudo p. h. e.

IV

Nam étsi opertus squálitate est lúctuque horrificábili

Non. 226, 3 'squalor ... feminini Accius Eurysace ... idem Telefo ...'

horrificabili *Vossius* horrificali ω

V

Proféctó hauquaquam est órtus mediocrí satu.

Non. 174, 13 'satu positum pro semine. Accius Pelopidis ... idem Telefo ...'

auim quamquam *FHL*, *in quibus recte visa est Fleckeiseno scriptura* hauquaquam *latere* haudquaquam φ mediocrist ortus satu *Luchsius* (*cf. coroll. com.* CXXVIII)

VI

. . nam si a me régnum Fortuna átque opes
Erípere quiuit, át uirtutem néc quiit.

Macrobius Sat. VI 1, 57 'Vergilius: nec si miserum fortuna Sinonem Finxit, uanum etiam mendacemque improba finget. Accius in Telepho . . .'

2 nec quiit *scripsi* (*cf. coroll.* LXI) nequiuit *Salisb.* nequit *Par. Med. a b c* nequiit *vulgo* non quiit *Stephaniana* noenu quit *Bergkius*

VII

Nam huius démum miseret, cuíus nobilitas míserias
Nobílitat.

Non. 352, 8 'unde et nobilitarent, notificarent dictum est . . .'

1 nam *Bentinus* na ω, *om. Montisp.* huius *scripsi* his (*i. e.* huis) *GLW* is φ miseret *scripsi* miserer ψ miser est *AB*

VIII

Proínde istaec tua aufér terricula atque ánimum iratum cónprime.

Non. 227, 31 'terriculae . . . neutri Accius Epinausimache . . . idem Telefo . . .'

istaec *Bothius* ista haec ω tu *x*

IX

Pró certo arbitrábor sortis óracla adytus aúgura?

Non. 488, 2 'augura pro auguria.' (Telofo W)

adytus, *i. e.* ἀδύτους ω (*nisi quod* aditus *W*) aditus *Bergkius*

X

Qui néque cuiatis ésset, umquam pótuimus
Multa érogitantes scíscere

Non. 426, 24 'inter cuius et cuiatis haec est differentia: cuius ad personam refertur hominis, cuiatis unde significat.'

2 erogitantes sciscere *Mercerus* ergitantes isciscere (disciscere *H*²) ω

XI

Stúdiumque iteris réprime.

Non. 485, 8 'iteris positum pro itineris ... Accius Oenomao ... idem Telefo ...' (Telofo W)

XII

Nunc tu ín re crepera tuá quid capias cónsili,
Vide.

Non. 13, 18 'crepera res proprie dicitur dubia ... Accius Foenissis ... idem Telefo ...'

1 consilii *ω* consili capias *Bothius, ut septenarius fieret, quem secutus* núnc tute *initio v. scripsit x* uide quid capias consili, *om.* tua, *Luchsius*

XIII

. . . remísque nixi próperiter nauem ín fugam
Tránsdunt subter sáxa ad laeuam, quá mons mollibát mare.

Non. 155, 8 'properatim et properiter, celeriter, properanter .... Accius Telefo: remisque ... tradunt.' Idem 307, 25 'fuga item dicitur nauigatio. Accius Telefo: remisque ... transeuntur.' Idem 347, 15 'molle, placidum. Accius Telefo: nixi ... mare.'

1 nisi *BGH p.* 307 periter (pariter *B*) *ω p.* 347 2 transdunt *ms. Cuiac. p.* 155 trandunt *L p.* 347 transeuntur *ω p.* 307 traducunt *B p.* 347 tradunt *φ* trudunt *Scaliger* ad laeuam *Aldina* ad leua *ω* adcliua *Bue* qua *ed. a.* 1476 quam *ω*

XIV

. . . . aere átque ferro féruere,
Insígnibus florére

Non. 503, 20 'ab eo quod est feruit, breuiato accentu feruere facit, ut spernit spernere ....'

1 aere *BaH* rere *φ* feruere *Bentinus* feruet *ω* 2 igni insignibus *ω* florere: *cf. Vahlen relat. acad. Berol.* 1896 *p.* 720 flore *W* et signis florere insignibus *continuo octonario x*

XV

Fluctí cruoris uóluerentur Mýsii

Non. 488, 11 'flucti pro fluctus.'

uoluerentur *BaL* uoluerunt *φ* Mysii *Bue* mihi *ω*

Inserendi fortasse anapaesti inc. inc. fab. XVIII.

TEREVS

Terevs primum acta a. 651, si accurate Cicero Phil. I 15, 36 loquitur; repetita Nonis Iuliis a. 710 ludis Apollinaribus: Cicero ep. ad Atticum XVI 2. 5. 1. 4 (cf. XV 12. 18 Phil. II 13, 31 I 15, 36 X 4, 8). Cf. quaest. scen. p. 326 sq.

I

Atque íd ego semper síc mecum agito et cómparo,
Quo pácto magnam mólem minuam . . .

Non. 256, 19 'comparare ueteres confirmare et constituere dixerunt ... Accius Eurysace ... idem in Tereo ...'

1 sic mecum *Vossius* mecum sic *ω* mecum si *coni. Bue* 2 magnam molem minuam *ed. pr.* magnam olem (olem magnam *G*) nimiam *ω*, *nisi quod* minuam *in Vatic.* 2916 *extat. Explet versum Bothius addito* miseriae

II

Tereús indomito móre atque animo bárbaro
Conspéxit ut eam, amóre uecors flámmeo,
Depósitus facinus péssimum ex deméntia
Confíngit.

Non. 279, 22 'deponere est desperare, unde et depositi desperati dicuntur ...'

2 ut eam *x* in eam *ω* hinc *Bue* flammeo *Junius* flammeos *ω*

III

. . ⟨o⟩ suauem línguae sonitum! o dúlcitas
Conspírantum animae!

Non. 96, 25 'dulcitas, dulcitudo pro dulcedo.'

1 o *Junius*, *om. ω* 2 conspirantum *Bothius* conspiratum *H²W* conspiritum *φ* conspiratu *Onions* cum spirat *Bue* animarum *Bothius*

IV

Deúm Cadmogena nátum Semela adfáre et famulantér pete.

Non. 111, 27 'famulanter pro suppliciter.' Idem 463, 24 'adfari non solum respondere uel fabulari, sed etiam rogare positum.'

Cadmigena natum Semela *Vossius* Cadmo generatum semel ω *p*. 463 Catmoue natum Semela ω *p*. 111 et] ef *W p*. 463 famularent perpetuere ω *p*. 463, *nisi quod* perpeture *Ba*

V

Fámae iam nobĭlitas late ex stírpe praeclara éuagat.

Non. 467, 28 'uagas pro uagaris ...'

famae *Grotius* famam ω iam *vel* enim *conieci* nam ω famam: nam *Bue* late *Grotius* lata ω tirpe *W*

VI

nóuus nouo † dabunt
'Aduena animo audáci in medium próripit sesé ferox.

Non. 425, 23 'ferus et ferox hanc habent distantiam: ferus est saeuus, ferox fortis.'

noua *H* [1] dabunt *nondum sanatum* (periculo *sententiae sufficiat*, auunculo *olim scripsi: cf. coroll.* LXI *sq.*) modo *Bue*

VII

'Alia hic sanctitúdo est, aliud nómen et numén Iouis.

Non. 173, 26 'sanctitudo pro sanctitas.'

nomen et numen *Aldina* (*cf.* 692) nomen et nomen ω

VIII

Video égo te, mulier, móre multarum útier,
Vt uím contendas tuam ád maiestatém uiri.

Non. 259, 7 'contendere significat comparare ...' Idem 519, 6 'ueterum memorabilis scientia paucorum numerum pro bonis ponebat, multos contra malos appellabant ...'

1 more *om. BGHW p*. 259 mora *W p*. 519 2 uim ω *p*. 519 cum ω *p*. 259, *nisi quod om. Basil.* ad *om.* ω *p*. 259 uiris ω *p*. 259

IX

649 650 Set nísi clamaris régem, auferre púerum ab regina óccupo.

Non. 355, 11 'occupare est proprie praeuenire ... Accius Eurysace ... idem Pereo ...' (Tereo Junius)

1 clamaris *Bothius*, *cui iambicus septenarius debetur* clamoris ψ clam *BGH*[1] auferre puerum ab regina occupo *Bothius* auferre (aut ferre *L*) ab regina occupo (occupabo *B*) puerum ω sed nisi clam regem auf. ab regina o. | puerum *Bentleius*

Dubito, num Accio tribuam inc. inc. fab. CXLI.

THEBAIS Vide p. 247

TROADES Vide p. 229

EX INCERTIS FABVLIS

I

Múlti iniqui atque ínfideles régno, pauci béniuoli.

Cicero de off. III 21, 84 'possunt enim cuiquam esse utiles angores, sollicitudines, diurni et nocturni metus, uita insidiarum periculorumque plenissima? Multi' e. q. s. 'inquit Accius. at cui regno? quod a Tantalo et Pelope proditum iure obtinebatur.' Atrei aut Pelopidarum aut conlatis ex Aeschyli Agam. 807 sqq. Clutemestrae reliquiis addenda sunt.

beneuoli *Stuerenburgius* beniuoli sunt *Bern. c* boni sunt φ sunt boni *Lambinus*

II

fúlguri praeféruido
'Ardor iniectús Iunonis déxtera ingenti íncidit.

Servius Dan. in Aen. I 42 'de Iunonis fulmine Accius ait ...'

1 fulguri praeferuido *scripsi* praeferuido fulgore *Servius* fulguris *notionem flagitari Bue quoque vidit, qui* praeferuidoque fulgure *coniecit* 2 dextera *Bue* dextra ω e dextra *scribebam*

III

Iouis Dárdanum progénuit, Troum Dárdanus, 653[1]
Troúsque Assaracum et 'Ilum et Catamitúm [creat],
Capis éx Assaraco . . . .
⟨Aluménto ex Ilo⟩ sátus qui statuit Pérgamum,
Aluménto Priamum, Cápis autem Ancisem édidit.

Schol. Bernensia ad Verg. ge. I 502 'Accius docet: Iuppiter Dardanum genuit, Dardanus Troum, Trous Assaracum et Ilium Ganymedemque; Capis ex Assaraco satus qui statuit Pergamum, Laomedon Priamum et Anchisem edidit.' Eadem ad verbum fere schol. Leid., nisi quod hic Ilum et qui Pergamum construxit et Anchisen legitur. Cf. hist. trag. 408 et Probus ad ge. III 34.

1 *sqq. Senariorum speciem quae verbis* Capis ... Pergamum *exhibetur primus agnovit H. Hagen. Non* Ganymedem *et* Laomedon, *sed* Catamitum *et* Alumento *Accium dixisse monuerat Ritschelius. De singulis praeter ea, quae supra protuli, testanda haec sunt. Excidisse Laomedontis ex Ilo ortum et illum, non Capyn conditorem Pergami dicendum fuisse perspexit Hagenus, a quo eo tantum dissentio, quod mancum versiculum tertio, non ut ille quarto loco posui* 5 Capus autem Anchisem *Ritschelius* ancissem *Bern. B* Agcisem *Accius scripsit*

IV

. . cum uirgináli mundo clám patre

Festus p. 142 M. 'mundus etiam mulieris [ornatus dicitur, — — Accius: cum' e. q. s.

pater *cod.*

V

Videó sepulcra dúo duorum córporum. 655

V. VI Cicero Orat. 46, 156 'pleneque' (planeque vulgo) 'duorum uirorum iudicium aut trium uirorum capitalium aut decem uirorum stlitibus iudicandis dico numquam. Atqui dixit Accius [V] idemque [VI]. Quid uerum sit, intellego: sed alias ita loquor ut concessum est, ut hoc uel pro deum dico uel pro deorum: alias ut necesse est, cum trium uirum, non uirorum: cum sestertium nummum, non nummorum: quod in his consuetudo uaria non est.' Cf. Verr. V 36, 94. Cum inc. inc. fab. v. 127 sq. coniungi vult Bergkius.

dua *Flor. Ottob.: cf. Quintilianus I* 5, 15

VI

. . . . . múlier una duom uirum

VII

Quinám Tantalidarum ínternecioní modus
Parétur? aut quaenam úmquam ob mortem Mýrtili
Poenís luendis dábitur satias súpplici?

Cicero de nat. deor. III 38, 90 'o miram aequitatem deorum! ferretne ciuitas ulla latorem istius modi legis, ut condemnaretur filius aut nepos, si pater aut auus deliquisset? Quinam' e. q. s. Charisius p. 70 P. 'praepositiuum quis, subiunctiuum qui, quod tamen auctores non obseruauerunt, ut Accius dicens [1] et Vergilius ...'

2 paretur] sit *Charisius*, sic *ad Vergilii exemplum* ('sic et Verg.') *trahit x*

VIII

Hinc cólomen alte géminis aptum córnibus

Non. p. 235, 1 'aptum rursum conexum et colligatum significat ... Accius demer hinc' e. q. s. (Accius ... idem Erigona Kiesslingius: cf. hist. trag. 474)

hinc *fortasse delendum* (*vide supra*), *aut* in *substituendum* alte *scripsi*, *Parnassum intellegens.* ale *ψ* ala *GH* alae *Turnebus* aether in quo lumen alte g. a. c. (*luna scil.*) *Bue*

IX

Nám neque pretio néque amicitia néque ui impelli néque prece
Quítus sum.

Diomedes p. 380 P. 'Accius quitus sum ponit pro quiui hoc modo [IX]. Idem alibi eodem modo: unde omnia perdisci ac percipi queuntur.' Qui sunt Sotadei ex Didascalicis, immerito olim tragoediae reliquiis inserti: cf. Lachmannus Kl. Schr. 72. Illa Epinausimachae tribui possunt, item fr. XI. XII. XIII.

1 nam, *om.* neque, *Par. AB Monac.* impellit *Par. AB m.* 1 inpellit *Monac.* (*an* impellei?)

XI

An haéc iam obliti súnt Phryges?

Rufinus de metris Terent. CGL. VI 556 K. 'Varro in VII: clausulas quoque primum appellatas dicunt, quod clauderent sententiam, ut apud Accium: an haec' e. q. s.

Bruges *Ritschelius*

XII

. . . non cálida latice laútus . . . . .

Priscianus p. 658 P. 'sciendum tamen quod uetustissimi in multis, ut diximus, supra dictarum terminationum inueniuntur confudisse genera ... hic et haec ... latex Accius: non' e. q. s.

XIII

Achilles

'Immo enim uero córpus Priamo réddidi, Hectorem ábstuli.

Cicero Tusc. disp. I 44, 105 'melius Accius et aliquando sapiens Achilles: immo' e. q. s.

Hectora *Nieberdingius*: *cf. inc. fab. XXXVI inc. inc.* 61

XIV

Iam hanc úrbem ferro uástam faciet Péleus.

Festus p. 372 M. 'uastum — — Accius: iam' e. q. s. Paulus p. 373 M. 'uastum praemagnum, ponitur tamen et pro inani. Accius: hanc ... faciet.'

Peleus *trisyllabum x*: *cf. coroll.* LXII

XV

quadrurbem

Festus p. 258 M. 'quadrurbem Athenas Accius appellauit, quod scilicet ex IIII urbibus in unam domicilia contulerunt, Braurone Eleusine Piraeo Sunio.' Paulus p. 259 M. 'quatrurbem Athenas Accius appellauit' e. q. s.

quatrurbem *Paulus*

XVI

. . . . quórum genitor fértur esse ops géntibus

Priscianus p. 752 P. 'uetustissimi tamen etiam hic et

haec et hoc ops et cops pro opulentus et copiosus proferebant. Accius de Hercule dicens: quorum' e. q. s. 'pro: opem ferens et auxilium gentibus. sic Caper.' Ad Heraclidas hoc et sequens fr., item XV rettuli.

XVII

In mónte Oetaeo ⟨súnt⟩ inlatae lámpades.

* * *

. . . . . ín domum aeternám patris

Cicero de nat. deor. III 16, 41 'quomodo nunc quidem est, non uideo, quo pacto ille, cui in monte Oetaeo inlatae lampades fuerunt, ut ait Accius, in domum aeternam patris ex illo ardore peruenerit.'

1 moetaeo *Leid. A Erl. Pal. Vindob.* metaeo *Leid. B* (*an* in montem Oetaeum?) *Caesuram post* Oetaeo *suasit Bue*

XIX

Scindéns dolore idéntidem intonsám comam

Cicero Tusc. disp. III 26, 62 'ex hac opinione sunt illa uaria et detestabilia genera lugendi ... hinc ille Agamemno Homericus et idem Accianus: scindens' e. q. s. Conlato Homeri ex Iliade X v. 15 *πολλὰς ἐκ κεφαλῆς προϑελύμνους ἕλκετο χαίτας* Duentzerus Nyctegresiae restituit.

XX

Iamque aúroram rutiláre procul
Cerno

Varro de l. l. VII 83 M. 'apud Accium: iamque' e. q. s. 'aurora dicitur ante solis ortum, ab eo quod ab igni solis tum aureo aër aurescit. Quod addit rutilare, est ab eodem colore; aurei enim rutili, et inde etiam mulieres ualde rufae rutilae dictae.' Comparavit Vaterus chori in Rheso v. 535: *ἀὼς δὴ πέλας ἀὼς Γίγνεται κ. τ. λ.*

XXI

Vnde éstis, nautae, huc híeme delati? . . .

Servius Dan. in Aen. I 122 'hiems duas res significat, aut tempus aut uim uenti, per quam oritur tempestas . . .' Apte compares ex Sophoclis Philocteta v. 220 *τίνες ποτ' ἐς γῆν τήνδε ναυτίλῳ πλάτῃ Κατέσχετ' οὔτ' εὔορμον οὔτ' οἰκουμένην;*

XXII

Peruáde polum, splendída mundi
Sidéra binis contínuis sex
Pictí spoliis.

Varro de l. l. VII 14 M. 'quod est apud Accium: peruade' e. q. s. 'polus Graecum, id significat circum caeli; quare quod est peruade polum, ualet: uade περὶ πόλον.' ('per polum' Lachmannus Lucr. 43) 'Signa dicuntur eadem et sidera: signa quod aliquid significent, ut libra aequinoctium; sidera quasi' (quae si libri plerique quae Par. b) 'insidunt.' Prometheum haec canere potuisse monui, et de eodem valet sequens fr.

2 binis *Popma* bigis ω (*cf. coroll.* LXII) 2 *sq.* continuis sex Picti spoliis *scripsi* continui se cepit spoliis *Flor.* continuis sex apti signis *Scaliger* continuis sex Addita signis *O. Muellerus* cont. s. saepti sp. *olim edideram. Cf. Varronis sat. fr.* 92 *B.*; *Seneca Thy. v.* 836

XXIII

. múlta inuenta expértaque ex hoc súnt bona.

Priscianus p. 793 P. 'experta passiue.'

Praeire quam *vel* tam *vel* nam *poterat* inuenta multa *Bothius*

XXIV

Repúdio eiecta ab 'Argis iam dudum éxsulo.

Festus p. 281 M. 'repudium Verrius ait dictum, quod fit ob rem pudendam.' Ad Ionis fabulam rettuli.

XXV

Nullum ést ingenium tántum neque cor tám ferum,
Quod nón labascat língua, mitiscát malo.

Non. 473, 6 'labascor pro labor.' Posse de Prometheo intellegi monui.

1 nullum *BaHL* non nullum φ tantum *L e corr.* tam atrum *x* tam altum *proposui* 2 lingua] longo ac *Onions* labascat *Scriverius* labescat *Ba* labascatur φ

XXVI

685 Néque ui tanta quísquam est neque tam abúndans fortunís, ferox

Non. 305, 6 'ferox sum illa re dicitur ...'

XXVII

Pars fréna tensae atque óri equorum accómmodant.

Non. 206, 12 'frenos ... neutro ... Accius ...'

pars *Mercerus* pari *ψ* pary *W* tensae atque ori *scripsi* tesauri (thesauri *HL*[2]) *ω* tersa ori *Mercerus* texta auro ori *Bothius*

XXVIII

. . . . mýstica ad dextrám uada
Praéteruecti

Varro de l. l. VII 19 M. 'Acci mystica' e. q. s. 'mystica a mysteriis, quae ibi in propinquis locis nobilia fiunt.' Possunt haec in Philocteta locum habuisse.

1 mistica *Flor.* *Verba ipsa Sapphicum paene sonant*

XXIX

. . . . . . récte perfectís sacris

Varro de l. l. VII 88 M. 'quod enim fit rite, id ratum ac rectum est; ab eo Accius r. p. s. uolt accipi ⟨rite⟩.' Sic Spengelius, postquam 'uolt accipi' Varroni reddidit Rothius.

rite *Scaliger* (*cf. corolt.* LXII)

XXX

691 multís nomen
Vestrúm numenque ciéndo

Varro de l. l. VII 85 M. 'apud Accium: multis' e. q. s. 'numen dicunt esse imperium. s ... itaque in Ioue hoc et Homerus et Accius' ('alius' libri) 'aliquotiens.' Cf. v. 646.

1 *sq. Anapaestos agnovit Scaliger* 2 numeri *Flor.*

XXXI

Cítius Orión pallescit . . . .

Varro de l. l. VII 50 M. 'iugula signum quod Accius appellat Oriona, cum ait: c. O. p.' Inde glossam CGl. II 93 G.: 'iugula, ἄστρον ὠρίωνος, ὀράτιος ὥς φησι' Scaliger ita correxit: '— ὁ ἄττιος ὥς φησι' (ὡς φησὶ βάρρων Leid. Scal. mg.)

pallescit *Bue* patescit *Haun.* patefit *Flor.* (*cf. coroll. trag.* LXII *com.* CXXVIII)

XXXII

fállaciloquae málitiae

Cicero de fin. IV 25, 68 'ex ea difficultate illae fallaciloquae, ut ait Accius, malitiae natae sunt.' Non. p. 113, 14 'fallaciloquentiae. M. Tullius de finibus bonorum et malorum lib. IIII: quae diligentissime contra Aristonem dicuntur a Chrysippo. ex ea difficultate illae fallaciloquentiae.'

fallaciloquae *Manutius* fallaciloquelae *Cic. ex.* fallaciloquentiae *Nonius. Falsum memoria Ciceronem significare inc. inc. fab.* 114 *Madvicus suspicatur*

XXXIII

⟨Si⟩ ríte ad pa⟨triam sóspes rediis⟩sét ⟨suam⟩

Festus p. 301 M. 'sos[pes — — — — — — Acc[ius ....]rite ad pa..................set. Ennius' e. q. s. Capere lacunam accius in minoe monui hist. trag. p. 567.

si rite ad patriam sospes peruenisset *Vrsinus* si rite ad patriam rediisset *Bothius*

XXXIV

resíduos, somn⟨o déditos⟩

Festus p. 281 M. '[reses et residuus — —] residet Accius .... residuos, ssūī[................. Afranius]

somno deditos *Vrsinus* sūn *ante lacunam cod.*

XXXV apud Varronem de l. l. VI 80 M. ut a tragoedia certe alienum exclusi.

XXXVI

Hectora

Varro de l. l. X 70 M. 'Accius haec in tragoediis largius a prisca consuetudine mouere coepit et ad formas Graecas uerborum magis reuocare, a quo Valerius ait: Accius Hectorem nolet facere, Hectora malet.'

XXXVII

termen

Varro de l. l. V 21 M. 'terra dicta ab eo, ut Aelius scribit, quod teritur ... hinc fines agrorum termini, quod eae partis propter limitare iter maxime teruntur: itaque hoc cum I in Latio aliquot locis dicitur, ut apud Accium non terminus, sed termen.' Emendavit L. Spengelius: hoccum is in Latio Flor. idem terimen coniecit.

XXXVIII

inimicitiam

Charisius p. 75 P. 'inimicitiae et insidiae pluraliter dici debent, sed Sallustius de insidiis prima inquit, et Accius inimicitiam dicit.'

XXXIX

aluus (*masculine*)

Charisius p. 61 P. 'aluum Vergilius feminino genere saepe dixit, sed masculine Caluus ... et Heluius Cinna ... et Laberius et Accius frequenter, quod magis usus celebrauit.' Cf. Caper CGL. VII p. 107, 12.

XLI

(hic) Iouis

Excerpta ex anon. gramm. in A. Mai auct. class. V 151 'legimus in Capro hic Iouis. etiam Naeuius Attius Pacuuius, omnes isti utuntur hoc exemplo.'

XLII

status

Non. 226, 24 'statura generis feminini. Lucilius lib. XXVIII: quare pro facie, pro statura Acciu' status.' Cf. coroll. LXII sq. com. CXXIX.

Mutilum et dubium exemplum apud Festum p. 359 v. tammodo extat, de quo cf. coroll. com. CXXIX; alterum quod

ibidem legitur p. 313 v. struere (cf. coroll. LXIII) nunc comicis reddere malui. Quam olim numero XL signavi glossa (CGl. V 234 G.) Lucilii est (cf. Loewe Prodr. VII).

POMPILIVS

Heu quá me causa, Fórtuna, infesté premis?

Varro de l. l. VII 93 'apud Plautum euax . . . ut apud Ennium hehae . . . apud Ennium eheu . . . apud Pompilium heu' e. q. s. Tragicum poetam esse evincit epigramma in Varronis satura ὄνος λύρας insertum (fr. 356 B.)

Pacui discipulus dicor, porro is fuit Enni,
Enniu' Musarum: Pompilius clueor.

Satirarum poetam fuisse perversa ratione statuit Havet.

C. IVLIVS CAESAR STRABO

(cf. Asconius in Ciceronis Scaurianam p. 24 Or.)

ADRASTVS

Cum cápita uiridi laúro uelare ímperant
Prophétae sancti, cáste qui puránt sacra.

Festus p. 229 M. 'prophetas in Adrasto Iulius nominat antistites fanorum oraculorumque interpretes: cum capita' e. q. s.

2 sancta ita caste *cod. in quibus* sancti *latere monuit Kiesslingius.* sancte casta *Bergkius* sancta caste *Delrio* sancta ibi caste *O. Muellerus. An* casta caste? curant *Bergkius, fortasse recte*

TEVTHRAS

Flámmeam per aéthram late féruidam ferrí facem

Macrobius Sat. VI 4, 19 'et quod dixit: nec lucidus aethra Siderea polus, Ennius prior dixerat . . . . et Iulius Teuthrante . . .' (Iulius edd. illius Salisb. ilius ceteri libri teutrante Par.)

late *Scriverius* alte *ω* per aethera alte *Scriverius*: *saltem* aetheram *scripsisset*

TECMESA

Marius Victorinus CGL. VI 8 K. 'iuxta autem non ponebant cm: inde nec Alcmenam dicebant nec Tecme-

sam, sed Alcumenam <et Tecumesam>; inde Alcumeo et Alcumena <et Tecumesa> tragoediae' (cf. coroll. LXIII); 'donec Iulius Caesar, qui Vopiscus et Strabo et Sesquiculus dictus est, primus Tecmesam inscripsit tragoediam suam et <ita> in scaena pronuntiari iussit.'

INCERTI LOCI

. . corpusque suáui telino únguimus.

Isidorus orig. IV 12, 7 'unguenta autem quedam dicuntur a locis, ut telinum, cuius Iulius Caesar meminit dicens: corpusque s. t. u. hoc conficiebatur in insula Telo, quae est una ex Cycladibus.' Iulio Caesari Straboni vindicavit Grialius, in memoriam revocavit Bue arch. Woelfflini I 113.

telini unguine *prop. Grialius, ut integer fieret senarius*

SANTRA

NVPTIAE BACCHI

I

ita oppletúm sono
Furénter omni a párte bacchatúr nemus.

Non. 78, 28 'nam et quidquid uehementius conmouetur, bacchari uoluerunt. Santra Nuptiis Bacchi . . .' (nuptiis Vrbin. 307 nuntiis ceteri libri Bacchis libri Bacchiis Gulielmius)

1 oppletum *Gulielmius* obsoletum *ω* 2 ferenter *L* omni a] ab omni *ω* furente ab omni *Bue* furentum ab omni *Bergkius* nemus *F*³, *Aldina* nemes (mens at nemes *Vrbin.*) *φ*

II

. . . ex templo éxcita euadít pia
Genetríx et omnis uócis expergít sono.

Non. 104, 17 'expergo pro expergefacio . . . Santra Nuntiis Bacchis . . .'

1 exemplo *H²LW* excita *Pontanus* excit *ω* exit *Aldina* pia *Gulielmius* qua *ω* quies *olim conieceram*

L. VARIVS RVFVS

THVESTA

Atreus

iám fero infandíssima,
Iam fácere cogor.

Schol. Paris. diligentius quam antea descriptum a Th. Mommseno ephem. Marburg. 1845 p. 84: 'Incipit Thvesta Varii. Lucius Varius cognomento Rufus Thyesten tragoediam' e. q. s. Vide quaestt. scaen. meas olim adnexas p. 347. Acta est a. 725 ludis triumphalibus Sextili mense. Quintilianus III 8, 45 'neque enim quisquam est tam malus ut uideri uelit. sic Catilina apud Sallustium loquitur, ut rem scelestissimam non malitia, sed indignatione uideatur audere: sic Atreus apud Varium iam fero, inquit, infandissima' e. q. s.

EX INCERTIS FABVLIS

I

primum huic
Neruís septem est inténta fides
Variíque apti uocúm moduli
*
Ad quós mundi resonát canor in
Vestígia se sua uóluentis.

Marius Victorinus CGL. VI 60 K. 'concentum mundi cursumque imitans chorus canebat ... de qua re Varius sic tradidit ...'

3 apti *Schneidewinus* addita *Pal. Par.* additi *ed. pr.* dati *Bothius* moduli *Bothius* modi *ω*. *Propter hiatum post hunc v. lacunam statui, in qua motus chori memorari poterant* (*cf. coroll.* LXIII *sq.*) uariique modi uocum . . *vel* uariique adii uocum motus *Bue* 4 tenor *ed. pr.* 4 *sq.* sua se uoluentis in uestigia *ω*, *correxit Bue.* in Sua se uestigia uoluentis *Schneidewinus*

II

et fróndosam
Semíputatam queritúr uitem.

Philargyrius in Verg. Ecl. 2, 70 'frondosa uitis est, de qua si quis biberit, insanit. sic Varus et frondosam, inquit' e. q. s. (Varius Weichertus)

GRACCHVS

ATALANTA

O gráta cardo, régium egressum índicans!

Priscianus p. 683 P. 'hic cardo, cardinis. quidam tamen ueterum etiam feminino genere hoc protulerunt. Gracchus in Atalanta ...'

PELIADES

Sonat ínpulsu regía cardo.

Non. 202, 20 'cardo ... feminino Graius in Peliadibus ...' (graus Harl. caius Vrbin. 307 Gracchus Scriverius)

inpulsu *Delrio* inpulsa ω *Monometra praefert x*

THYESTES

Mersít sequentis úmidum plantás humum.

Priscianus p. 719 P. 'humus humi. hoc etiam neutrum in um desinens inuenitur apud ueteres ... Laeuius in Adone: humum humidum pedibus fodit. Gracchus in Thyeste: mersit' e. q. s. (pedibus ... umidum om. Reg. a m. pr. graccus Reg. m. alt. gracᶜus Halb. grachus fr. Amienense gratus Bamb. Bern. Grut. Sang. Karolir.)

plantas *Bentleius* plantis ω

EX INCERTA FABVLA

Púrpuram et diadéma

De dubiis nominibus CGL. V 577 K. 'diadema generis neutri, ut Gracchus ...' (Gracus libri). Vtrum poeta an orator sit incertum.

purpuram *Hauptius* purpura ω

P. OVIDIVS NASO

MEDEA

I

Medea

Seruáre potui: pérdere an possím, rogas?

Quintilianus VIII 5, 6 (de figuris sententiarum) 'et translatione a communi ad proprium. nam cum sit rectum: nocere facile est, prodesse difficile: uehementius apud Ouidium Medea dicit . . .'

possis *Monac. Bamb. m.* 2

II

Feror húc illuc, uae, pléna deo.

Seneca Suasor. 3, 7 M. 'hoc autem' (plena deo) 'dicebat Gallio Nasoni suo ualde placuisse: itaque fecisse illum quod in multis aliis uersibus Vergilii fecerat, non subripiendi causa, sed palam imitandi, hoc animo ut uellet agnosci: esse autem in tragoedia eius: feror' e. q. s.

uae *scripsi mus. Rhen.* XXX 627 ue *ω* ceu *Wissowa* ut *vulg.* plane *Bruxell. m.* 1

P. POMPONIVS SECVNDVS

Aeneam inter praetextas, Armorum iudicium inter Bononiensis Atellanas reposui.

ATREVS

nunc te óbsecro,

Stírpem ut euoluás meorum ⟨mé⟩que notificés mihi.

Non. 144, 24 'notificem, notum faciam.' Singulare apud Nonium de tragico poeta Pomponio testimonium esse, cum ceteris locis omnibus Atellanarum scriptor laudetur, non fugit Bernh. Schmidtium; et posse Atreum quoque Atellanam fuisse monuit M. Hertzius: a quo tamen genere color huius frustuli

alienus est. Itaque ex Pomponii Atellana quadam verba, tum autem Accii nomen excidisse adseverat x

2 euolues *H*[1] meque *scripsi, idemque Buechelero placuit conl. Sen. Oed.* 27

EX INCERTIS FABVLIS

I

Chorus

Rhoéteis procul á terris
* * *
Priamíque aras damnáte pias
* * *
'Obrue nos Danaósque simul.

Terentianus 1965 sqq. 'inserit haec aeque Pomponius in choricis sic [1], mox dispare uersu Subiecto [2] tunc [3] parilem dedit illi.' Marius Victorinus CGL. VI 121 K. 'nec minus hephthemimeres tome subdito sibi uersu trimetro catalectico . . . aptum tragicis choris metrum praestabit. uelut: multa quoque et bello passus, dehinc: fato profugus Lauinaque uenit. item [3] aras Priami damnate pias tunc. quo genere metri et Euripides in Oreste et Pomponius noster in ⟨choricis⟩ suis usi noscuntur.'.

2 damnate *Victor. ed. pr.* damnato *Victorini Par.* damnare *Terentianus*

II

Chorus

Péndeat ex umerís dulcis chelys
'Et numeros edát uarios, quibus
'Adsonet omne uiréns late nemus,
'Et tortis erráns qui flexibus

Terentianus 2135 sqq. 'in tragicis iunxere choris hunc saepe diserti Annaeus Seneca et Pomponius ante Secundus. Tale dedit nobis Pomponius [1—4]. Reddo pedes binos, qui nunc desunt tetrametro: Rursus de mutilo redit integer: [1] apta choreis, [2] ecce propinquum [3] aruaque iuxta [4] effugit amnis.' Marius Victorinus CGL. VI 115 K. 'hi tetrametri tragicis choris a plerisque miscentur, et continuati nonnum-

quam choros explicant, ut apud Pomponium reperimus [1—3]. his quoque si ad extimum adicias binos pedes, integrum hexametrum de mutilo efficies' e. q. s. Augustinus de musica IV 31 'alia' (sc. metra) 'nec tota immobilia nec tota mobilia, ut est [1—4]. Vides hic enim ubique et spondeos et dactylos poni posse praeter ultimum pedem, quem metri auctor semper esse dactylum uoluit.'

III

omnes

Charisius p. 111 P. 'monteis; licet Pomponius Secundus poeta, ut refert Plinius, propter homonymum nominatiui accusatiuo casu omneis' (om̄s with e above cod.) 'non putet dici, sed omnes:' (omneis cod.) 'tamen idem Plinius in eodem permanet dicens, omnes tunc demum posse dici accusatiuo, ut canes, quando genetiuus pluralis ut' (om. cod., addidi) 'horum canum ante um i non habet.' Cf. quae p. 129, 19 K. ad 'fonteis' formam disseruntur. Vsum poetae, non frustulum exhiberi monui coroll. p. LXIV.

Praeterea vide inc. inc. fab. CXXIX.

SCAEVVS MEMOR

Scindímus atras ueterí planctu,
Cisséi, genas.

Sergii explan. in Donatum CGL. IV p. 537 K. 'patronomica feminini generis in is exeunt, ut Atreis Cisseis Dardanis. filia Atrei Atreis dicitur, filia [Cissei] Cisseis, id est Hecuba, Cissei filia, Priami regis uxor. Vergilius ... Scaeuus in tragoedia: scindimus ... genas, id est Hecuba' (haecaue Lavant.) 'filia Cissei.' (scaeu̇us Lavant.) Scaeuum Memorem, de quo ipse cogitabam, M. Hertzius agnovit. Troades captivas canere adnotavit x: cf. Eurip. Hecuba 905 sqq. Senecae Troades 1235 sq.

Anapaestos agnovit x 1 atras *pulvere sc. infuso, luctu et inluvie diuturna squalidas*: atratas *in trim. iamb. initio olim conieceram* aspras *x* acri teneras *Bergkius*: *cf. coroll.* LXIV planctus, *corr. ex* palanctus *Lavant.* 2 Cissei *x* chisseis *Lavant.* Cisseis *Keilius*

INCERTORVM POETARVM FABVLAE

LAOMEDON

I[a]

Memória uoluenda átque fama

Schol. Veron. ad Verg. Aen. II 81 '— us in Laomedonte memora ... fama — et Pacuuius in Teucro' e. q. s.

memoria *temptavit Bue* memora *cod.*

NELEI CARMEN

Nelei Carmen num tragoedia fuerit, admodum dubium: cf. hist. trag. 629 sqq.

I

. númquam numero mátri faciemús uolup

Festus p. 170 M. 'numero — — — item in Nelei: numquam' e. q. s. 'id est, numquam nimium faciemus. apud Naeuium' e. q. s.

enumquam *Fleckeisenus* nam numquam *conieceram* uolup *Vrsinus* uolui *cod.*

II

Foedé stupreque cástigor cotídie.

Festus p. 317 M. 'stuprum pro turpitudine antiquos dixisse apparet in Nelei carmine: foede' e. q. s. Paulus p. 316 M. 'stuprum pro turpitudine antiqui dixerunt, unde est in carmine: foede' e. q. s.

III

Toppér fortunae cómmutantur hóminibus.

Festus p. 352 M. 'topper significare ait Artorius cito fortasse celeriter temere; cito, sic in Nelei carmine: topper' e. q. s. CGl. V 527 G. 'torper cito, ut neleus: topper f. c. h.' cf. 517.

IV

⟨strigo⟩nes exerciti

Festus p. 314 M. 'strigores in Ne[lei carmine pro st]rigosis positum [inuenitur, id est densa]rum uirium ho[minibus:

strigo]res exerciti.' Supplevit et correxit ex Paulo Vrsinus cf. Hermannus praef. in Plauti Bacch. p. VII

strigones *Turnebus* strigores *O. Muellerus*

V

†saucia puer filia sumam

Charisius p. 64 P. 'puer et in feminino sexu antiqui dicebant ... ut in Odyssia uetere, quod est antiquissimum carmen: mea puer, quid uerbi ex tuo ore audio? et in Nelei carmine eaque prisco saucia puer filia sumam, ubi tamen Varro cum A puera putat dictum, sed Aelius Stilo, magister eius, et Asinius contra.' (eoque prisco Putschius eo quoque prisco ego conieceram. aeque prisco H. Keilius recte, ut uid.)

puer *cod., Aelius Stilo et Asinius* puera *Varro* Summani *Hermannus* Salmonei *O. Muellerus* sancta puer Saturni filia régina *Livii Andronici Saturnium agnoscere sibi visus est Duentzerus. Nec numeros nec verba tangere audeo, sed videtur* sancta p. f. Saturni *verum esse, quod iambis sic fere*: sancta fília, | Puér Saturni *comprehendas*

PENTHESILEA

VI

Fórmidabant óbiurare

Festus p. 189 M. 'obiurare — — — ut est in .... Penthesilea: f. o.'

EQVVS TROIANVS

Cf. hist. trag. 49

VII

sero sapiunt Phryges.

Festus p. 343 M. 'sero sapiunt Phryges prouerbium est natum a Troianis, qui decimo denique anno uelle coeperant Helenam quaeque cum ea erant rapta reddere Achiuis.' Cicero ad fam. VII 16 'in Equo Troiano scis esse in extremo: sero sapiunt.'

séro sapiunt núnc Phryges *poetam dedisse puto*

VIII

Sí sciens fallo

Cicero ad fam. VII 1, 2 'omnino, si quaeris, ludi' (a. 699)

'adparatissimi, sed non tui stomachi; coniecturam enim facio de meo. nam primum honoris causa in scaenam redierant ei, quos ego honoris causa de scaena decesse arbitrabar. deliciae uero tuae, noster Aesopus, eiusmodi fuit, ut ei desinere per omnis homines liceret. is iurare cum coepisset, uox eum defecit in illo loco: si sciens fallo. quid tibi ego alia narrem? nosti enim reliquos ludos, qui ne id quidem leporis habuerunt, quod solent mediocres ludi: adparatus enim spectatio tollebat omnem hilaritatem, quo quidem adparatu non dubito quin animo aequissimo carueris. quid enim delectationis habent sescenti muli in Clytaemestra? aut in Equo Troiano creterrarum tria milia? aut armatura uaria peditatus et equitatus in aliqua pugna?' Iurisiurandi formula 'si sciens f.' apud Livium XXII 53, 11 redit.

CHORVS PROSERPINAE

inlicis

Varro de l. l. VI 94 'non est dubium quin hoc inlicium sit, cum circum muros itur, ut populus inliciatur ad magistratus conspectum .... quare una origine inlici et inlicis, quod in choro Proserpinae est, et pellexit.' Ad tragoediam rettulit post Bothium O. Iahnius Herm. II 228, quamquam probabilius videtur hymnus in sacros usus compositus intellegi.

EX INCERTIS INCERTORVM FABVLIS

I

Aenéa! — Quis enim est, quí meum nomen núncupat?

Varro de l. l. VI 60 M. 'nuncupare nominare ualere apparet in legibus ... item in choro, in quo est: Aenea' e. q. s. (coro Haun. choro ceteri libri: deficit Laur. 51, 10. Fortasse: Hectore vel Equo Troiano.)

enim *Haun.*, *om.* φ is *Grotius*

II

Festus p. 229 M. '⟨pro⟩ — — alias pro a⟨dmiratione, ut pro Iuppiter⟩ — in Melan .... manı o̅mu — — —' Vncis inclusa Paulus suppeditavit: cetera incertissima. Vrsinus haec: Accius in Menalippo: manu omnium.

III

. . atque ego rep⟨úlso ratibus meís mare⟩.

III. IV Festus p. 273 M. 'rates [uocantur tigna inter se colligata,] quae per aquam agan[tur, quo quidem uocabulo] interdum etiam na[ues ipsae significantur.] Afranius in Epistula — — item [eodem nomine signi]ficarunt etiam re[mos. Accius in Neopto]lemo: atque ego r// . . . . : et alio loco: sed iā /// . . . . tes salum.' Supplementa Pauli ex parte sunt.

repercutio ratibus mare *Scaliger*

IV

Sed iám pro⟨scindunt rátibus sulcan⟩tés salum.

Supplementa dedi Buecheleri. propellunt caeruleum rates salum *Scaliger*

V

. máter grauida párere ⟨ex⟩ se ardentém facem
Visa ést in somnis Hécuba: quo fató pater
Rex ípse Priamus sómnio, mentís metu
Percúlsus, curis súmptus suspirántibus,
Ecsácrificabat hóstiis balántibus.
Tum cóniecturam póstulat pacém petens,
Vt se édoceret óbsecrans Apóllonem,
Quo sése uertant tántae sortes sómnium.
Ibi éx oraclo uóce diuina édidit
Apóllo, puerum, prímus Priamo quí foret
Postílla natus, témperaret tóllere:
Eum ésse exitium Tróiae, pestem Pérgamo.

Cicero de div. I 21, 42 'haec, etiamsi ficta sunt a poeta' (sc. Ennio), 'non absunt tamen a consuetudine somniorum. Sit sane etiam illud commenticium, quo Priamus est conturbatus, quia mater grauida' e. q. s. ('quia' reddidi Ciceroni.) Versus videntur ex Alexandri Ennianae fabulae prologo sumpti esse.

1 ex *Bue*, *om. libri* se *om. Leid. H* 2 fato, *ut conieceram*, *etiam Heinsius* facto ω 3 mentem *Lambinus* mortis *Bothius* 5 et sacrificabat *Leid. H* exsacrificabat φ 6 con-

iecturam *Leidd. ABH* coniecturum *Erl. Vind.* coniectorem *φ* 7 doceret *Vind.* obsecras *Leid. A m.* 1 apollonem *Erl.* apollinem *φ* 8 somniorum *Erl.* 9 ubi *Leid. B* sibi *Leid. H m.* 1 ib *Leid. A m.* 1 uocem diuinam *ex Eliensi Davisius* 11 postilla *coniungi iussit Ritschelius* temperaret tollere *cod. Vossii, Vind. m. pr., om. cod. S. Victoris* temptaret tollere *Leid. H Palat. b Erl.* tempora extollere *Vind. m. alt.*

VI

Omnís aequalis uíncebat quinquértio.

Festus p. 257 M. ʻquinquertium uocabant antiqui, quem Graeci πένταθλον, ut indicat uersus hic: omnis' e. q. s. ʻLiuius quoque ipsos athletas sic nominat.' Cf. hist. trag. 609.

VII

O sáncte Apollo, qui úmbilicum cértum terrarum óptines,
'Vnde superstitiósa primum saéua euasit uóx foras!

Cicero de div. II 56, 115 ʻat multi saepe uera uaticinati, ut Cassandra: iamque mari magno, eademque paulo post: eheu uidete ..... sed iam ad te uenio, sancte Apollo' e. q. s. Varro de l. l. VII 17 M. ʻo sancte ... obtines. Vmbilicum dictum aiunt ab umbilico nostro, quod is medius locus sit terrarum, ut umbilicus in nobis: quod utrumque est falsum.' Dubium vix est quin Enniana haec sint.

1 o *Ciceronis et Varronis ω, del. Gruterus* obtines (optines *Flor.*) *Varro et Ciceronis Vrsin.* obsides *φ* 2 unde haec *Lambinus* foras *Gruterus* fera *ω*

IX

21 Hécuba, hoc dolet pudét piget.

Quintilianus IX 3, 77 ʻfit etiam singulis uerbis' (sc. ὁμοιοτέλευτον): ʻHecuba ... piget; et: abiit excessit erupit euasit.' Fortasse Cassandrae in Ennii Alexandro verba sunt. De Langii suspicione in vind. p. 48 prolata disserui in quaest. scaen. p. 259 sq.

Initium senarii H. hóc d. p. p. *praefert Bue*

X

. . heu heu pater, heú Hector!

Charisius p. 216 P. ʻheu heu, pater' e. q. s. ʻa dolore

mentis adfectae.' Cf. Naekius opusc. I 350. Ad Cassandrae canticum quod est in Ennii Alexandro rettuli: cf. hist. trag. 91.

heus *ter cod. et edd.*

XI

Póstquam abs te, 'Agamemno, út uenirem tétigit aures núntius,
'Extemplo

Cicero ad Att. XIII 47 (50 O. E. Schmidt) 'Posteaquam abs te, Agamemno, non ut uenirem ... sed ut scriberem, tetigit aures nuntius, extemplo instituta omisi; ea quae in manibus habebam, abieci; quod iusseras, edolaui.' (aures .. instituta om. Med., quo nixus 'ut scriberem pepigit Oppius' miro artificio excogitavit O. E. Schmidtius.) Tragoediae verba agnovit Gulielmius. Cf. Varro in epistula Iuli Caesaris apud Nonium p. 263, 3 (fragm. Varr. p. 259 R.) 'quem simul ac Romam uenisse mihi attigit auris nuntius, 'Extemplo meos in curriculum contuli propere pedes.' Ex quibus haec extrema quae septenarium trochaicum explent in tragoedia v. 23 secuta fuisse caute suspicatus est Buechelerus. Ipse olim fr. XII ad eandem orationem referendum esse conieci, sed Ciceronem certe non plura quam quae in textu posui et quod Ennianum sane est edolaui (cf. Varro fr. 59 B.) a poeta mutuatum esse nunc mihi quoque persuasum est. Contulit Ladevicus ex Euripidis Iphigenia v. 633: *ὦ σέβας ἐμοὶ μέγιστον, Ἀγαμέμνων ἄναξ, Ἥκομεν, ἐφετμαῖς οὐκ ἀπιστοῦσαι σέθεν.* Cf. hist. trag. 98.

1 posteaquam abs ted, Agamemno, tetigit a. n. *Gulielmius: abhorrere ab antiquitate* posteaquam *monuit Ritschelius*

XII

cóncitum tetulí gradum.

Charisius p. 248 P. 'prothesis est, cum primae parti dictionis aut littera adicitur aut syllaba. littera ... syllaba, ut: concitum t. g. pro tuli.' Diomedes p. 435 P. 'prosthesis' (immo 'prothesis') 'est appositio quaedam ad principium dictionis. litterae ... syllabae, ut: concitum t. g. pro tuli.'

XIII

Iam dómum itionem réges Atridaé parant.

Rhet. ad Herenn. III 21, 34 'cum uerborum similitudines imaginibus exprimere uolemus, plus negotii suscipiemus et

magis ingenium nostrum exercebimus. id nos hoc modo facere oportebit: iam' e. q. s. ⟨'hunc uersum meminisse si uolemus, conueniet primo' suppl. Marx⟩ 'in loco constituere manus ad caelum tollentem Domitium, cum a Regibus Marciis loris caedatur. hoc erit: iam domum itionem reges. in altero loco Aesopum et Cimbrum subornare Iphigeniam uelut Agamemnonem et Menelaum. hoc erit: Atridae parant. hoc modo omnia uerba erunt expressa.' subornari ut ad ephigeniam in agamemnonem et menelaum codd. mutili subornari ut uel uagantem ephigeniam (ceteris omissis) Bamb. Leid. subornari ut ad Iphigeniam Ag. et Men. Buechelerus (sim. Marx): cf. coroll. LXIV. subornare Aesopum et Cimbrum in Iphigenia agentes Agamemnonem et Menelaum post Schuetzium Bergkius, qui ex Ennii Iphigenia sumpta esse coniecit. Confictum esse v. ne Marxius quidem (p. 132) persuasit: cf. coroll. LXV.

domi ultionem *utroque loco* ω domuitionem *Victorius*

XIV

Dómum itionis cúpidi imperium régis paene inmínuimus.

Non. 96, 3 'domutionem. Pacuuius Hermiona ... Lucilius lib. xxvi: domutionis' e. q. s. Videntur enim haec ex tragoedia sumpta esse. Cogitavi de Telepho Ennii (sed cf. coroll. LXV): eodem rettuli fr. XV. XVI. XVII. Tragici versus Lachmanno videbantur Luciliana 743 sq. 745 sq. L.

domutionis ω

XV

Quod nísi quieris, Ménelae, hac dextra óccides.

Seneca epist. 80 'ille qui superbus atque inpotens et fiducia uirium tumidus ait: quod nisi' e. q. s. 'diurnum accipit, in centunculo dormit.'

De elisione, quae est in voce Menelae, *dixit Lachmannus in Lucr. p.* 162

XVI

Proin démet abs te régimen Argos, dum ést potestas cónsili.

Fr. de metr. CGL. VI 613 K. 'octonarius iambus: proin' e. q. s.

proin demet *Lachmannus* proinde et ω consili *Lachmannus* consulendi ω

XVII

Nám sapiens uirtúti honorem praémium, haud praedám petit.
Sét quid uideo? férro saeptus póssidet sedís sacras

Cicero de orat. III 26, 102 'numquam agit hunc uersum Roscius eo gestu, quo potest: nam sapiens' e. q. s. 'sed abicit prorsus, ut in proximo: set quid' e. q. s. 'incidat, aspiciat admiretur stupescat.'

2 set quid *Erl.* et quid ψ ecquid *Lagom.* 14 *Gud. b*

XVIII

Omnés Danai atque Mycénenses,
Attíca pubes

Cicero de fin. II 6, 18 'quam etiam pecudes, si loqui possent, appellarent uoluptatem: aut, si magis placeret suo more loqui, quam ut omnes' e. q. s. 'reliquique Graeci, qui hoc anapaesto citantur, hoc non dolere solum uoluptatis nomine appellaret.' Ex eodem fortasse cantico sunt, unde in Accii Telepho fr. II restat.

1 atque *Eliensis Davisii*, *Scaligeri vetus* aut ψ 2 aut artica *Pal. B* ut artica *Erl.*

XIX

Itís, paratis árma quam primúm, uiri?

XIX. XX Pompeius CGL. V 237 K. 'habemus in antiquis auctoribus, praecipue in antiquis poetis inuenimus uarie iunctas istas personas, credo, quia adhuc indefinita erat ista ratio: itis ... uiri; et alio loco dixit Danai ... sumite. Danai qui casus est? uocatiuus sine dubio. iste uocatiuus casus quam personam debuit tenere? secundam. parent tertia persona est: ecce iunxit tertiam personam uocatiuo: Danai qui parent Atridis; debuerat dici o Danai qui paretis, quod est in secunda persona.' idem p. 291, 26 K. 'uitium ... per modos, si uelis dicere: itis ... uiri, pro eo quod est ite parate; per personas: Danai ... sumite, Danai qui parent sumite pro eo quod est Danai qui paretis sumite.' Donati ars CGL. IV 394 K. 'soloecismus fit ... per modos uerborum, sicut itis ... uiri pro ite parate; indicatiuum modum pro imperatiuo posuit ... per personas, sicut Danai ... sumite pro qui paretis sumite.' Explan.

in Donatum CGL. IV p. 564 K. 'soloecismus . . . . . per personas, sicut: Danai' e. q. s. 'pro: qui paretis sumite.' Cum fr. XIX cf. Timothei dictum quod Demosthenes laudat in or. de Chers. 74.

Interrogationem imperativi vi fungi vidit x quod primum *Pompei p.* 291 *Berol.*

XX

Dánai qui parént Atridis, quám primum arma súmite!

atrides *Donati Berol.* atridi *Pompei p.* 291 *Pariss. CP, Berol.* Atridae *x* quod primum in *Pompei p.* 291 *Berol.* quam (*om.* primum) *Paris. B*

XXI

críspisulcans ígneum
Fúlmen

Cicero Topic. 16, 61 'cum autem erit talis causa, ut in ea non sit efficiendi necessitas, necessaria conclusio non sequitur ... at cum in Aiacis nauem crispisulcans i. f. iniectum est, inflammatur nauis necessario.' Cf. Accii Clut. fr. V

XXII

[Martém fatigat pródigus uitaé furor.]

Servius Centimetr. CGL. IV 458 K. 'Archilochium constat trimetro acatalecto, ut est hoc: Martem' e. q. s. Confictum esse a Servio statuit *x*, recte vid.: cf. M. Hertzii progr. Vratisl. 1880 p. 10 adn. 6 (coroll. LXVIII)

XXIII

Supréme belli . . . . . potens! .

Festus p. 305 M. 'supp[remum modo significat] summum, ut [cum dicit . . . . .] suppreme bel . . . . potens.' Senarii frusta agnovit Scaliger.

pater atque armorum *lacunam explet* pater supreme, belli et armorum p. *Scaliger*

XXIV

inplorát fidem
Iouis hóspitalis, Gráios omnis cónuocat.

Cicero ep. ad Quintum fratrem II 10, 3 'multa dixi in ignobilem regem, quibus totus est explosus; quo genere com-

motus, ut dixi, Appius totum me amplexatur; nihil est enim facilius quam reliqua discutere. sed non faciam ut illum offendam, ne inploret ... conuocet, per quos mecum in gratiam rediit.' Tragicum agnovit Buechelerus huiusque inscius M. Hauptius.

1 *sq.* inplorat ... conuocat *et Bue et Hauptius*

XXV

[Haec, béllicosus cuí pater, matér cluet Minérua.]

Fr. de metr. CGL. VI 613 K. 'octonarius iambus [XVI]. septenarius: haec' e. q. s. Vnicum fere septenarii iambici in tragoedia exemplum, nam dubius est Accii v. 697. Itaque procul hinc habendum esse iudicavit ante alios Josephus Krauss.

bellicosus *Carrio* bellicosis *ω* pater, mater *Carrio* mater pater *ω* bellicosa, cui pater mater cluet, M. *coni. Bue*

XXVI

Vbi ínitiantur géntes orarum últimae

Cicero de nat. deor. I 42, 119 'omitto Eleusinem, sanctam illam et augustam, ubi initiantur' e. q. s. 'praetereo Samothraciam eaque quae Lemni [XXXVII].' Fortasse in Erechthei Ennianae fabulae prologo posita fuerunt.

orai *Bentleius*

XXVII

⟨Ops ílle⟩ concidít, ego egens exórtus sum.

Festus p. 190 M. 'ops antiqui dicebant, quem nunc opulentum, ut testimonio est non solum ei contrarium inops .... concedit ego egens e. s.' Vtrum tragicum an comicum sit dubitari potest.

Supplevit Bue sive senarium sive troch. septen. initio mancum concidit *Bue* concedit *apogr.*

XXVIII

Phoenix

. . . . non múlta peccas, séd ⟨tamen
Sí⟩ peccas, te régere possum.

Cicero pro Mur. 29, 60 'non multa peccas, inquit ille fortissimo uiro senior magister, sed si peccas, te

regere possum.' Quintilianus VIII 6, 30 'antonomasia, quae aliquid pro nomine ponit ... (Cicero) ipse certe usus est hac libertate: non multa ... magister: neutrum enim nomen est positum et utrumque intellegitur.' Phoenicem in Accii Myrmidonibus loquentem agnovit Ladevicus.

1 *sq.* sed, *om.* si, *codd.* sed si *Asc.* 1511 sin *in proecdosi posui octonarium troch. metiens.* sed tamen *in senarii exitu Bue* (*cf. coroll.* LXV, *ubi septenarium hunc fere* non múlta p., si tamen p., te r. p. *proposui*)

XXIX

Aiax

Videó te, uideo: uíue, Vlixes, dúm licet:
Oculís postremum lúmen radiatúm rape!

Cicero de orat. III 40, 162 (dicitur de verbis translatis) 'quo in genere primum est fugienda dissimilitudo: caeli ingentes fornices. quamuis sphaeram in scaenam, ut dicitur, attulerit Ennius: tamen in sphaera fornicis similitudo non potest inesse. Viue' e. q. s. 'non dixit cape, non pete: haberet enim moram sperantis diutius esse uicturum: sed rape. hoc uerbum est ad id aptatum, quod ante dixerat, dum licet.' Idem Acad. pr. II 28, 89 'quid loquar de insanis? .... quid? ille qui: uideo ... licet, nonne etiam bis exclamauit se uidere, cum omnino non uideret?' Ennii Aiacem furentem loqui manifestum.

1 uideo te, uideo *Bothius* uideo uideo te ω uiuum ω *in Acad.* 2 radiantis (*sc.* solis) *Muretus e 'vetere libro' suo*

XXX

Aiax

Apérte fatur díctio, si intéllegas:
Talí dari arma, quális qui gessít fuit,
Iubét, potiri sí studeamus Pérgamum.
Quem ego mé profiteor ésse, mest aecúm frui
Fratérnis armis míhique adiudicárier,
Vel quód propinquus uél quod uirtute aémulus.

Rhet. ad Herenn. II 26, 42 'item uitiosum est, cum id, de quo summa controuersia est, parum expeditur et quasi transactum sit relinquitur, hoc modo: aperte' e. q. s. Accii

Armorum iudicio et hoc et duo sequentia fragmenta inseruerunt (cf. hist. trag. 370): Pacuvio fr. XXXI tribuit Marx p. 132.

1 aperte aiax fatur *Bamb. b* Apertae fatur *Memmius* se *Herb. Par. Bern.*, *unde* sei *Marx* 2 talis fuit iubet tali dari arma qualis qui gessit fuit *Bamb. a corr. Fris. in mg.* tali dari arma qualis ille qui gessit talis fuit *Tur.* tali fuit, *mediis omissis*, *Par. m. pr. Bern. m.* 1 talis fuit *Bamb. a m. pr. Fris. Par. corr. Corb.* 3 *om. Bamb. a m. pr.* Pergamum *Par. Herb. Bern.* Pergamo φ 4 quam *Corb. Par. m.* 2 quae *Bamb. Leid. Darmst.* me *om. Corb. Par. m.* 2 *Bamb. Leid. Darmst.* mea est *Parisini duo*, *Bern. Herb.* meā est *Parisini corr. Corb.* mea . me enim est *Bamb. Leid.* quae ego mea profiteor esse me est equum frui *Tur.* quae ego mea profiteor esse: nam me aequom est frui *Bothius* *Poterat etiam conici*: me enim (*vel* med) aecúmst frui 5 armis *om. codd. mutili* 6 quia . . quia *Bamb. Darmst.* quia . . quod *Leid.*, *non male* uirtutis *Bamb. Leid. Darmst.* remulus *Par. Herb. Bern. Corb.* emulus sum *Bamb. Leid. Darmst. cf. coroll.* XXI

XXXI

Aiax

Cuius ípse princeps iúris iurandí fuit,
Quod ómnes scitis, sólus neglexít fidem:
Furere ádsimulare, né coiret, ínstitit.
Quod ní Palamedi pérspicax prudéntia
Istíus percepset málitiosam audáciam,
Fidé sacratae iús perpetuo fálleret.

Cicero de off. III 26, 98 'utile uidebatur Vlixi, ut quidem poetae tragici prodiderunt . . . sed insimulant eum tragoediae simulatione insaniae militiam subterfugere uoluisse . . . quid enim auditurum putas fuisse Vlixem, si in illa simulatione perseuerauisset? qui cum maximas res gesserit in bello, tamen haec audiat ab Aiace: cuius' e. q. s.

1 cui *Bern. a* 3 assimulare *Bern. c* assimulauit (ads.) ψ insimulauit *Oehl.* 4 Palamedi *Bamb. Wuerzb.* Palamedis φ 5 percepset *edd.*, *quam formam in dubitationem vocabat Madvicus*, *defendit A. Kochius* percepisset ω (*sed* i *erasa, ut videtur*, *in Bamb.*) perspexet *Klotzius* astutiam *Gud. a*, *Wakefieldus* 6 ei de *Bernn. a b* fides *Hermannus* sacrata *Ambros. Bamb. Wuerzb. Bernn. a b Oehl.* sacratum *Bern. c*

XXXII

Vidí te, Vlixes, sáxo sternentem Héctora,
Vidí tegentem clípeo classem Dóricam:
Ego túnc pudendam trépidus hortabár fugam.

Charisius p. 252 P. 'per mycterismon, id est derisum quendam, tam quam: uidi' e. q. s. 'haec omnia derisu quodam dicta sunt a fortiori ad non fortem.'

1 Hectora: *cf. Accii inc.* XXXVI 3 trepidus *Fabricius* trepidus pedib: *cod.*

XXXIII

. fácinus fecit máximum, cum Dánais inclinántibus
Summám perfecit rém, manu suá restituit proélium
Insániens.

Cicero Tusc. disp. IV 23, 52 'semper Aiax fortis, fortissimus tamen in furore; nam facinus' e. q. s. Ex comico quodam producta esse censet Bentleius, recte fort. cf. Plauti Bacch. 925 Philostrati Her. 12 p. 188 K.

1 nam facinus *vulgo* cum in acie facit fecit m. Nam Danais incl. *Mon. a* 2 perfecit rem] rem perfecit (*s.* perficit) *Bern. Reg. Pith. Gud. Brux.* refecit rem *Seyffertus* manu sua *Hermannus* manus *eidem cum Rehd.* manu *φ* restituit proelium *Hermannus* proelium restituit *ω* 3 insaniens *Kayserus Ciceroni tribuit*

XXXIV

uictor ínsolens
'Ignominiae sé dolore uíctum non potuít pati.

Cicero pro Scauro 3 p. 956 H. 'quid? in omnibus monumentis Graeciae, quae sunt uerbis ornatiora quam rebus, quis inuenitur, cum ab Aiace fabulisque discesseris, qui tamen ipse ignominiae dolore, ut ait poeta, uictor i. se u. n. p. pati, praeter Atheniensem Themistoclem, qui se ipse morte multauit?' In Accii Philocteta haec narrata fuisse conieci.

1 *sq. Ciceronis verba transposui, nam parum placent senarii quales* ignóminiae d. u. i. | .... se u. n. p. p. *cf. coroll.* LXV

XXXV

Ferrón an fato moérus Argiuom óccidit?

Quintilianus VIII 6, 10 (dicitur de translatione) 'pro rebus

animalibus inanima: ferro' e. q. s. Tragici versum agnovit Muretus, et satis quadrat ex Sophoclis Philocteta Neoptolemi de Achille dictum v. 334 τέθνηκεν ἀνδρὸς οὐδενός, θεοῦ δ' ὕπο κ. τ. λ., ut ad Accii Philoctetam haec probabiliter referantur.

ferron an fato *Bue* ferro an fato *Bamb.* ferro non fato *Ambros. Monac. Bamb. m.* 2 ferro anne fato *Muretus* fato, non ferro *adfirmativa sententia olim edideram.* emoerus *Bamb. m.* 2 enio eius *Monac.* argum *Ambros.*

XXXVI

Tetulít senilis Poéas ad caelúm manus.

Pompei commentum CGL. V p. 296 K. 'figurae fiunt causa ornatus ... puta: tetulit ... manus. tetulit pro eo quod est tulit. stabat ille uersus an non? si potuit stare uersus, puta: tulit ... manus, et ille maluit dicere tetulit pro eo quod est tulit, figuram fecit, id est schema.' Consentii ars ibid. p. 387 'prothesis est syllabae: tetulit ... manus. dixit enim tetulit pro eo quod est tulit.' Accii Heraclidis tribui.

senili *Paris. C* sinili *Berol. Pompei* Poeas *Lindemannus* poetas *Paris. C Berol.* poeta *Pariss. BP* (*infra* poetas *Parr. BC Berol.*) *Pompei* hostis *Consentius*

XXXVII

Noctúrno aditu occultá coluntur
Siluéstribus saepibus dénsa.

Cicero de nat. deor. I 42, 119 'omitto Eleusinem ... [XXVI] praetereo Samothraciam eaque quae Lemni nocturno' e. q. s. 'quibus explicatis ad rationemque reuocatis rerum magis natura cognoscitur quam deorum.' Accii Philoctetae post v. 528 inserenda esse viderunt C. Beier et G. Hermannus.

XXXVIII

'Adsum atque aduenio 'Acherunte uíx uia alta atque árdua,
Pér speluncas sáxis structas ásperis pendéntibus
Máxumis, ubi rígida constat crássa caligo ínferum.

XXXVIII. XXXIX Cicero Tusc. disp. I 16, 37 'in terram enim cadentibus corporibus eisque humo tectis, e quo dictum est humari, sub terra censebant reliquam uitam agi mortuorum. quam eorum opinionem magni errores consecuti sunt,

quos auxerunt poetae. frequens enim consessus theatri, in quo sunt mulierculae et pueri, mouetur audiens tam grande carmen: adsum ... inferum: tantumque ualuit error ... ut, corpora cremata cum scirent, tamen ea fieri apud inferos fingerent, quae sine corporibus nec fieri possunt nec intellegi ... inde Homeri tota νέκυια: inde ... νεκυομαντεῖα ... inde in uicinia nostra Auerni lacus, unde animae excitantur obscura ... sanguine, imagines mortuorum. has tamen imagines loqui uolunt.' (imagines mortuorum libri optimi. mortuorum imagines Eliens. c Petrens., Bentleius tamquam poetae verba. Sed videntur potius e margine illata esse: cf. Cicero de div. I 30, 63) Non. 272, 32 'constitit, erectus est .... Cicero Tusculanarum lib. I: ubi rigida c. c. c. inferum.' Fr. XXXVIII contuli (hist. trag. 417) cum Sophocleae Polyxenae fr. 480 N²., ubi Achillis umbra loquitur:

ἀκτὰς ἀπαίωνάς τε καὶ μελαμβαθεῖς
λιποῦσα λίμνης ἦλθον, ἄρσενας χοάς
Ἀχέροντος ὀξυπλῆγας ἠχούσας γόους.

1 *an* ab Acherunte? *cf. coroll.* XX

XXXIX

'Vnde animae excitántur obscura úmbra opertae ex óstio
'Altae Acheruntis sálso sanguine . . . . . .

1 *sq.* unde animae excitantur *verba annon Ciceronis potius quam poetae sint ambiguum.* opertae ostio *Bruxell.* apertae hostio *Gud. Reg.* aperto ex ostio *Madvicus* aperto alti ostio *Bothius* 2 altae *Klotzius* alte *Gud. Reg.* alto *Bruxell.* alti *Bentleius* fuso *Bentleius*

XL

'Vsque quaque sápere oportet: íd erit telum acérrimum.

Cicero ad fam. VII 16 'in Equo Troiano scis esse in extremo: sero sapiunt ... Vsquequaque' e. q. s. Cf. hist. trag. 49.

XLI

mané mane, porro ut aúdias!

Charisius p. 216 P. 'mane' e. q. s. cupiditatis adfectus est.'

An audiam?

XLII

Quá tempestate Hélenam Paris innúptis iunxit núptiis,
'Ego tum grauida explétis iam fere ád pariendum ménsibus,
Pér idem tempus Pólydorum Hecuba pártu postremó parit.

Cicero de orat. III 58, 219 'aliud' (vocis genus sibi sumit) 'molestia: sine commiseratione graue quoddam et uno pressu ac sono obductum: qua tempestate' e. q. s. Idem orat. 49, 164 'quare bonitate potius nostrorum uerborum utamur quam splendore Graecorum, nisi forte sic loqui paenitet: qua t. Helenam P. et quae sequuntur.' Ex Pacuvii Iliona sumpta esse intellexit Welckerus.

1 qua in *Lagom.* 2 13 36 quam *Lagom.* 32 *corr.* tempestate Helenam Paris *Lachmannus* tempestate Paris Helenam ω Paris tempestate Helenam *Bothius* nuptias *Abrinc. Erl. b Lagom. aliq. Gud. a et c* 2 fere ω fui *Bothius* fere eram *Halmius*: *cf. coroll.* XXI

XLIII

Et ego íbo ut latebras rúspans rimer máritimas.

Festus p. 265 M. 'ruspari est quaerere crebro, ut hoc uersu indicatur: et ego' e. q. s. Item Pacuvii Ilionae tribui. Cf. Pacuvii inc. fab. XXXI.

rimer maritimas *Scaliger* rimeram aptimas *cod.*

XLIV

Naufrágia, labes géneris ignorás, senex?

Charisius p. 251 P. 'διάλυτον est siue διάλυσις oratio nulla coniunctione interposita, ut: alii naualibus ite' e. q. s. 'et aliubi: naufragia' e. q. s. 'sententiae hic plures sine coniunctione finiuntur.' Ad Teucrum Pacuvii rettuli.

ignorat *cod.* *Interrogandi signum posui*

XLV

Telamo

'Ego cum genui, túm morituros scíui et huic rei sústuli.
Praéterea ad Troiám cum misi ob défendendam Graéciam,
Scíbam me in mortíferum bellum, nón in epulas míttere.

Cicero Tusc. disp. III 13, 28 'uidentur enim omnia repentina grauiora. ex hoc et illa iure laudantur: ego cum' e. q. s. Ibidem 24, 58 'atque hoc idem et Telamo ille declarat: ego cum genui.' (Reliqua huius versus m. rec. addita in Reg.; totum versum exhibent Marb. Duisb. Oxon. unus) Seneca ad Polyb. de cons. 11, 30 'quanto ille iustior, qui nuntiata filii morte dignam magno uiro uocem emisit: ego .... sciui. prorsus non mireris ex hoc natum esse qui fortiter mori posset ... ego ... sciui. deinde adiecit rem maioris et prudentiae et animi: et huic rei sustuli.' Fronto de bello Parth. p. 217 Nab. 'an cunctetur de militibus nostris Mars pater illa dicere? [1] Praeterea cum in terrarum' ('terrae' cod.) 'orbem misi ob defendendum imperium, scibam me in mortifera bella' e. q. s. 'haec uerba Telamo Troiano bello de suis liberis semel elocutus est.' Hieronymus epist. ad Heliodor. III 'ubi illud ab infantia studium literarum et Anaxagorae ac Telamonis semper laudata sententia: sciebam me genuisse mortalem?' (cf. Cic. Tusc. disp. III 14, 30) Ennii Telamoni vindicavit Hermannus.

1 moriturum *Seneca, Ciceronis* χ huic *Seneca* ei *Cicero* 2 missi *Frontonis cod.* 3 scibam *Fronto* sciebam *Ciceronis* ω

XLVI

. inter se strépere aperteque ártem obterere extíspicum:
Sóluere imperát secundo rúmore aduersáque aui.

Cicero de div. I 16, 29 'ut P. Claudius Appi Caeci filius eiusque collega L. Iunius classes maximas perdiderunt, cum uitio nauigassent. quod eodem modo euenit Agamemnoni: qui, cum Achiui coepissent inter se' e. q. s. Ex narratione naufragii esse, quae in Pacuvii Teucro legebatur, statuit Bergkius.

1 inter sese *Davisius* illi inter se *Stieglitzius*

XLVII

Nisi sí qua Vlixes líntre euasit Lártius

Quintilianus VI 3, 96 'adiuuant urbanitatem et uersus commode positi seu toti ut sunt ... quod fit gratius, si qua etiam ambiguitate conditur, ut Cicero in Lartium' (ita Bonnellius. *in le*rtium Ambros. in artium Bamb. suppl. martium Monac. Argentor. in Marcium edd. priores) 'hominem callidum et uersutum, cum is in quadam causa suspectus esset: nisi' e. q. s. Cf. Cicero Brut. 60, 216 Quintil. XI 3, 129. Possunt haec quoque in Teucro Pacuvii inserta fuisse.

nisi si *Ambros. Bamb. suppl.*, *ut coni. Spaldingius* nisi φ quia *Monac. Argentor.* lintre *vel* inde euasit *Spaldingius* interuasit ω, *tuetur Bue* (*cf. coroll.* LXV) arte euasit *libri Burmanno notati* rate euasit *alii* Lartius *Ambros.*, *Spaldingius* lertius (laertius *Ambros. m.* 2) *rell.* Lertius *nominis formam tuetur Fleckeisenus*

XLVIII

['O parens antíqua nostrae géntis, Argiuúm decus!]

Fr. Bob. de vers. CGL. VI 622 K. 'tetrametrum trochaicum ... tragicum, quod plures spondios habeat: o parens' e. q. s. Confictum a Iuba metrico esse probavit Herm. Wentzel 'de Iuba metr.' in progr. Oppol. 1881 p. 14.

XLIX

Teucer

pátria est, ubicumque ést bene.

Cicero Tusc. disp. V 37, 108 'itaque ad omnem rationem Teucri uox accommodari potest: patria' e. q. s. Publilius Syrus 545. 685 R. Pacuvii Teucro tribuere nemo dubitat.

L

Hícine est ille Télamo, modo quem glória ad caelum éxtulit,
Quem áspectabant, cuíus ob os Grai óra obuertebánt sua?

* * *

simul ánimus cum re cóncidit.

Cicero Tusc. disp. III 18, 39 'quid ergo? huiusne uitae propositio et cogitatio aut Thyestem leuare poterit aut Aeetam, de quo paulo ante dixi, aut Telamonem pulsum patria, exulantem atque egentem, in quo haec admiratio fiebat: hicine est ille ... obuertebant sua? quodsi cui, ut ait idem, simul animus cum re concidit, a grauibus illis antiquis philosophis petenda medicina est, non ab his uoluptariis.' Idem ad fam. IX 26 'in eo igitur, inquis, conuiuio Cicero ille [2]?' Eurysaci Accii adscripsi.

1 hicine *Brux.* (*de mensura vide Studemundum ann. philol.* 1876 *p.* 70 *et Jos. Bach in Studemundi studiis* II 295) haecine *Reg. Gud. Pith.* Telamo *Bern.* Telamon ψ, *quod tuetur*

Wesenbergius 2 Grai lora *epist. Med. Pal. Harl.* Graj ora *Lachmannus* 3 cum re concidit χ, *Bentleius* re concidit *Bern. in mg.* rem condidit *Reg. Gud. Brux. Pith.*

LI

Quae tám terribilis túa pectora turbát, terrifico sónitu inpulit —?

LI—LIII fragm. de metr. CGL. VI 614 K. 'Aristobolius [LI]. hic circuitus magis quam uersus est. Dactylum crebrum habet, rarum spondium. Paeon duodenarius [LII]. et hic circuitus magis quam uersus est. huic suberunt ∗∗ ('suberit' ς) denarius [LIII].' (Archebulius Nic. Loensis Epiph. V 8). Anapaesti tetrametri et paeones a tragoedia alieni habentur: cf. coroll. LXVI sqq. certe alia desunt exempla; dactylos subesse sentit Bue. sententias horum trium fragmentorum non alienas esse a Pacuvii Niptris monui hist. trag. 276. Similia ut fr. LII sq. praebet Plautus Trin. 1176 Bacch. 1120.

quae tam *Bothius* (*intellegenda* uox *est*) quaedam *Colon.* tuba *Bergkius* terrificum sonitum *Bothius* intulit *Vat.*

LII

Quís meum nóminans nómen ⟨aede⟩ éxciet?
Quís tumultu ínuocans íncolarúm fidem —?

1 aede *Lachmannus*, *om. Col.* 2 tumultu *Scaliger* tumultum *Col.*

LIII

Quí repens sémi⟨somnum⟩ ónere pulsáns graui
⟨Hás⟩ fores, crépitu terrét?

1 *sq. Redii ad proecdosin* semipulsus onere graui fores crepitu terrent *Col.* quí r. sémipulsús onere grauí fores | crépitus adfértur et térret (*vel* extérrens) *Bue*

LIV

Ioue pátre prognatus ést, ut perhibent, Tántalus,
Ex Tántalo ortus Pélops, ex Pelope autém satus
Atreús, qui nostrum pórro propagát genus.

Quintilianus IX 3, 57 'inuenitur apud poetas quoque' (sc. gradatio) 'ut apud Homerum de sceptro, quod a Ioue ad Agamemnonem usque deducit: et apud nostrum etiam tragicum: Ioue' e. q. s. Diomedes p. 443 P. eisdem verbis

praemissis. Ad Naevii Iphigeniam rettuli: cf. Eurip. Iphig. Taur. 1 sqq.

1 patre prognatus *scripsi* prognatus *Diomedis edd. vett.* propagatus (propugnatum *ut vid. m.* 1 *Ambros.*) *Quintil. ω* propugnatus *Diomedis ω* patre gnatus *proposuit Bue* 2 ortus *om. Diomedis edd. vett.* autem *om. Diomedis ω* 3 porro *Bamb. suppl. Argentor.*, *om. Quintiliani φ* propagat *Ambros. m.* 2 *in ras.*, *Monac.* pagens (*om.* genus) *Bamb. suppl.* parauit *Argentor.*

LV

En ímpero Argis, scéptra mihi liquít Pelops,
Qua pónto ab Helles átque ab Ionió mari
Vrgétur Isthmus.

Seneca epist. 80 'ille qui in scena latus incedit et haec resupinus dicit: e n   i m p e r o' e. q. s. 'seruus est: quinque modios accipit et quinque denarios.' Quintilianus IX 4, 140 'itaque tragoediae, ubi necesse est, adfectamus etiam tumorem ex spondeis atque iambis, quibus' (add. Spaldingius, om. codd.) 'maxime continetur: e n   i m p e r o ... P e l o p s.' Iniuria huc a Lipsio relatum esse Ciceronem orat. 49, 163 (fr. XCII) animadvertit Bernh. Schmidtius mus. Rhen. XVI 598; idem post Alb. Langium fr. LV novae tragoediae vindicavit, addidi observationem de part. Lat. p. 36.

1 scripta *Quintiliani Argentor.* regna *Seneca*, *quod immerito tuetur Bernh. Schmidtius* mi *Turnebus*

LVI

Quasi Hélles pontum et claústra . . . . .

Varro de l. l. VII 21 'q u a s i' e. q. s. 'c l a u s t r a, quod Xerxes quondam eum locum clausit.' (quasi] C a s s i O. Muellerus C a s s i u s Scioppius C. A c c i u s Canterus) Cf. hist. trag. 528.

ad Hellesponti claustra *Scaliger* *Conieci* Quasi Helles pontum claustra dicunt maritima

LVII

Tántalo prognátus, Pelope nátus, qui quondam á socro
Oénomao rege Híppodameam ráptis nanctust núptiis.

Cicero Tusc. disp. III 12, 26 'aegritudinem ... depellamus ... qualis enim tibi ille uidetur T a n t a l o' e. q. s. 'Iouis iste quidem pronepos. tamne ergo abiectus tamque fractus?

Nolite, inquit, hospites' e. q. s. [Enn. Thy. VIII] 'tu te, Thyesta, damnabis orbabisque luce propter uim sceleris alieni?' Numeros constituit Bentleius, quem tamen sequentia etiam Iouis iste quidem pronepos minus recte poetae dedisse intellexit post Davisium Wolfius. Sumpta fortasse sunt ex Ennii Thyesta.

1 socro *Klotzius* socero ω socru *Bentleius* 2 raptus *et supra lin.* ruptis *Rehd.* raptus *Pith. Oxon. unus* raptu *Bentleius* nanctust *Tregderus* nanctus *Gud. Reg.* nactus est *Pith.* nactus *Bruxell. cum ceteris libris* nactu'st *Bentleius*

LVIII

Ób scelera animique ínpotentiam ét superbiloquéntiam

Cicero Tusc. disp. IV 16, 35 'quam uim mali significantes poetae impendere apud inferos saxum Tantalo faciunt ob scelera' e. q. s. Nonius p. 175, 30 'superbiloquentia. Cicero Tusculanarum lib. IIII: animique' e. q. s.

LIX

Mentó summam amnem attíngens, enectús siti

Cicero Tusc. disp. I 5, 10 'dic, quaeso, num te illa terrent, triceps apud inferos Cerberus, Cocyti fremitus, trauectio Acherontis, mento ... siti Tantalus?' Non. 401, 26 'summum, proximum. Cicero Tusculanarum lib. I: summam ... Tantalus.' Priscianus p. 861 P. 'necatus a necaui et nectus a necui facit. Horatius ... enectus arando. Liuius ... squalore enecti. Cicero Tusculanarum I: enectus siti Tantalus.'

amnem *Bue* aquam ω aqüam *Lachmannus* aquam nitenti *Ritschelius. ego* .. mento súmmum laticem *e. q. s. olim proposueram* attingets *Nonii* G^1L^1 attinget BG^2L^2 siti enectus *Ciceronis* χ *Ceterum quod apud Ciceronem sequitur* Tantalus *dubitari posse monuit Fleckeisenus, utrum a poeta in sequentis versus initio an ab ipso Cicerone additum sit.* mentó s. attingens aquam siti enecatus Tantalus *x*

LX

Atreus

Proinde íta parent se in uíta, ut uinci nésciant.

Cicero Tusc. disp. V 18, 52 'nec putet ad se praeceptum illud Atrei pertinere: proinde' e. q. s. Accii Atreo tribuit Welckerus

LXI

Quándo quidem is se círcumuestit díctis, saepit sédulo.

Cicero de orat. III 39, 158 (transferuntur verba) 'aut quo significetur magis res tota siue facti alicuius siue consilii, ut ille, qui occultantem consulto, ne id quod ageretur intellegi posset, duobus translatis uerbis similitudine ipsa indicat: quandoquidem' e. q. s.

is se *ut coniecerat Pearcius, Gudd. b c Lagom.* 2 13 32 iste φ saepit] saepe *Abrinc. Erl. b* sedulo] se dolo *Osannus, probavit etiam Bue mus. Rhen.* 35, 629

LXII

Non nóuisse huius me uérsutiloquas málitias?

Cicero de orat. III 38, 154 'nouantur autem uerba, quae ab eo qui dicit ipso gignuntur ac fiunt, uel coniungendis uerbis ut haec' [Enn. 21] 'num non' e. q. s. 'uidetis enim et uersutiloquas et expectorat ex coniunctione facta esse uerba, non nata.' Idem orat. 49, 164 'immo uero ista' (sc. verba bene sonantia) 'sequamur asperitatemque fugiamus [LXXVI] itemque' (sic Ernestius idemque libri): 'uersutiloquas malitias.' Non. 189, 9 'uersutiloquax. Cicero de oratore lib. III: annum' e. q. s. 'uidetis enim et uersutiloquax et . . . esse uerba.' Cf. Accii v. 694.

non nouisse *Bothius* num non uis *Ciceronis* ω annum nouis *Nonii* ω annon nosse *x* annon uis *Onions* an non nouisti, *om.* me, *olim scripseram*

LXIII

Nóstra miseriá tu es magnus . . . . . .

* * *

Eándem uirtutem ístam ueniet témpus cum grauitér gemes.

* * *

Si néque leges neque móres cogunt . . . .

Cicero ad Att. II 19, 3 'populi sensus maxime theatro et spectaculis perspectus est. nam gladiatoribus qua dominus aqu aduocati sibilis conscissi. ludis Apollinaribus' (a. 695) 'Diphilus tragoedus in nostrum Pompeium petulanter inuectus est: nostra' e. q. s. 'miliens coactus est dicere. Eandem' e. q. s. 'totius theatri clamore dixit, item-

que cetera. nam eiusmodi sunt ei uersus, ut in tempus ab inimico Pompei scripti esse uideantur. Si neque' e. q. s. 'et cetera magno cum fremitu et clamore sunt dicta. Caesar cum uenisset mortuo plausu, Curio filius est insecutus. huic ita plausum est, ut salua re publica Pompeio plaudi solebat. tulit Caesar grauiter. litterae Capuam ad Pompeium uolare dicebantur. inimici erant equitibus, qui Curioni stantes plauserant, hostes omnibus.' Valerius Maximus VI 2, 9 'Diphilus tragoedus, cum Apollinaribus ludis inter actum ad eum uersum uenisset, in quo haec sententia continetur: miseria nostra magnus est, derectis in Pompeium Magnum manibus pronuntiauit, reuocatusque aliquotiens a populo sine ulla cunctatione nimiae illum et intolerabilis potentiae reum gestu perseueranter egit. eadem petulantia usus est in ea quoque parte: uirtutem istam ... gemes.' Cf. hist. trag. 545.

2 gemas *Valerii Bern.* 3 *octonarium iambicum habet Bue: trochaei fiunt inserto* te *post* leges

LXIV

'. . ubi nec Pélopidarum fácta neque famam aúdiam.

Cicero ad fam. VII 30, 1 'hinc ipse euolare cupio et aliquo peruenire, ubi nec Pelopidarum nomen nec facta audiam.' Idem ad fam. VII 28 'pedibus es consecutus ut ibi esses, ubi nec Pelopidarum, nosti cetera.' Idem ad Att. XV 11, 3 'itaque etsi ne antea quidem dubitaui, tamen nunc eo minus, euolare hinc idque quam primum, ubi nec Pelopidarum facta neque famam audiam.' Cf. idem ad Att. IX 10, 2 'dies et noctis tamquam auis illa mare prospecto, euolare cupio.' Idem ad Att. XIV 12, 2 'itaque exire aueo, ubi nec Pelopidarum, inquit.' Idem Phil. XIII 21, 49 'moueri sedibus huic urbi melius est atque in alias, si fieri possit, terras demigrare, unde Antoniorum nec facta nec nomen audiat, quam' e. q. s. Ascripsi Atreo Accii.

euolandi *verbo (e. c.* éuolem *initio v.) num poeta usus sit incertum: reliqua reconcinnavi. integrum versum* úbi n. P. nomen nec facta aut famam a. *fecit Bothius*

LXV

Thespróte, si quis sánguine exortám tuo
Prolem ínter aras s⟨ácrificas⟩ sacram ímmolet,
Quid méritus hic sit, dúbium⟨ne⟩ an cuiquám fuat?

Charisius p. 254 P. 'per transitum siue transmutatione personarum, cum a nostra ad alteram transimus et per illam transfigurantes quod uolumus retinemus, ut: Thesprote' e. q. s. 'hic a sua persona' (sua om. cod., addidi: persona ex illo sua natum esse putat Buechelerus) 'in aliam personam transiit, ut argutans per illam ostenderet, quid uellet increpare.' De utroque fr. LXV et LXVI dixi in hist. trag. p. 628 sq.

2 aras sacrificas *supplevi* arass *in fine versus cod.* aras sacrare sacram *ed. princ.* aras sacras sacratam *Grotius* aras sacram sacras *Bothius* aras sacrilega manu *CFWMueller* 3 dubiumne an *scripsi* dubium an *cod.* dubiumne id *Grotius* fuat *Fabricius* fiat *cod.* siet *Putschius*

LXVI

rite Thesprotúm pudet
Atreí, quod ipse a Tántalo ducát genus.

Charisius p. 247 P. 'sarcasmos est allegoriae figura deridendi causa ficta, ut: rite ... genus; per hoc enim uult intellegi, ignobilem esse Thesprotum.'

1 pudet *Grotius* pudeat *Neap. et exc. Leid.* 2 Atrei *Bue* rei *Neap. exc. Leid.* generi *conieceram* quod *Neap.* q. *exc. Leid.* ad *exc. Leid.* (*an* ab?) ducat *Neap.* duci *exc. Leid.* ductat *Bothius* ducit *Keilius*

LXVII

'Erras erras: nam éxultantem te ét praefidentém tibi
Répriment ualidae légum habenae atque ímperi insistént iugo.

Cicero de orat. III 41, 166 'nam illud, quod ex hoc genere profluit, non est in uno uerbo translato, sed ex pluribus continuatis conectitur, ut aliud dicatur, aliud intellegendum sit [LXXIV]. atque illud: erras erras' e. q. s. 'sumpta re simili uerba eius rei propria deinceps in rem aliam, ut dixi, transferuntur.' Iulius Victor in rhett. Latt. p. 432 H. 'translatio ... ut aliud dicas et aliud intellegendum sit, ut est [LXXIV] et imperii insistent iugo.' Accii Clutemestrae tribui conl. Aesch. Ag. 1610 H. Sen. Ag. 964.

1 erras *semel om. Erl. Abrinc. cum aliis* nam et uidente te et praefidente (praesidente *Erl. b* praesidentē *Pal. Ottob.*) tibi *Abrinc. Erl. b Pal. Ott.* nam et uidente et praesidente tibi *Erl. a* uiolentem *in illo* uidente *latere videtur Buechelero*

LXVIII

. . . . quae múlier una
'Vsurpat dupléx cubile

LXVIII—LXX Cicero ad fam. IX 22 'placet Stoicis suo quamque rem nomine appellare. sic enim disserunt, nihil esse obscenum, nihil turpe dictu . . . itaque non modo in comoediis res ipsa narratur . . . sed etiam in tragoediis. quid est enim illud? quae mulier una; quid, inquam, est usurpat d. c. quid [LXIX]? quid est [LXX]? bene uiolat: atqui idem significat: sed alterum nemo tulisset.' Electrae in Accii Clutemestra matrem obiurgantis uerba haberi possunt fr. LXVIII. Antiopae Pacuvianae tribui fr. LXX. De fr. LXIX cf. hist. trag. 527.

1 *Adsumpto Accii v.* 656 una duum uirum *Bergkius*, *sed cf. coroll. com.* CXXVIII 2 usurpat *Harl. Pal.* usurpato *Med.* una usurpauít duplex Cubíle *coni. Bue*

LXIX

huíus, Phere,
Híc cubile iníre est ausus.

1 ferei *Med.*, *prob. Bue de Atreo et Thyeste cogitans.* feret *Harl. Pal.*

LXX

Vírginem me quóndam inuitam pér uim uiolat Iúppiter.

LXXI

'Erebo ⟨pro⟩creáta fuscis crínibus Nox, te ínuoco.

Pauli Festus p. 83 M. 'Erebum Vergilius interdum obscuritatem quandam esse describit apud inferos . . . Varro uero Erebo natam Noctem ait. unde est et illud: Erebo' e. q. s. Possunt ex Eumenidibus Ennii sumpta esse: cf. hist. trag. 147.

procreata *scripsi* creata *ω* te, creata, *omisso postea* te, *Bothius*

LXXII

Caelúm nitescere, árbores frondéscere,
Vités laetificae pámpinis pubéscere,
Ramí bacarum ubértate incuruéscere,

Segetés largiri frúges, florere ómnia,
Fontés scatere, herbis práta conuestírier.

Cicero Tusc. disp. I 28, 69 'hic autem, ubi habitamus, non intermittit suo tempore caelum' e. q. s. Idem de orat. III 38, 154 'nouantur autem uerba, quae ab eo qui dicit ipso gignuntur ac fiunt uel coniungendis uerbis ... uel saepe sine coniunctione uerba nouantur, ... ut bacarum ubertate incuruiscere.' Non. 122, 17 'incuruiscere. Cicero de oratore lib. III: bacarum ubertate incuruiscere. Ita et in Tusculanis lib. I.' Manifesto ad Ennii Eumenides pertinent translata ex Aesch. 903 sqq.

1 *sqq. versibus praemitti posse* suo non (*melius* ne suo) intermittat tempore *Hermannus monuit* 2 laetificae *probavit Bentleius* laetificare *Reg.* laetiscere *Pal. a* 3 ubertatem *Nonii ω* incuruiscere *Nonius*

LXXIII

Téla, famuli, téla propere ⟨férte⟩! sequitur mé Toas.

Fragm. de metr. CGL. VI 613 K. 'tetrametros, qui latine quadratus uocatur, choriacus talis est: tela' e. q. s. Ad Chrysen Pacuvii rettuli.

ferte *add. x* tela *Lipsius iteravit post alterum* tela

LXXIV

néque me patiar
Iterum ad unum scópulum ut olim clássem Achiuom
offéndere.

Cic. de or. III 41, 166 (vide LXVII) cf. Iul. Vict. in rhett. Latt. p. 432 H. Incertum utrum ex tragoedia an ex comoedia sumptum sit. Cf. Plauti Most. 677 Merc. 197 Terenti Phorm. 689; Zenobii prov. III 29 et quos praeterea locos laudant editores Gottingenses.

1 patior *Lagom. plerique, Vict. Gud. a et b* pati *Bue* 2 iterum *om. mutili* ad unum *ω ut Plautus Most.* 677 ut olim *scripsi* ut (et) telum (celum *vel* coelum *vel* alium) *ω* ad unum scopulum iterum crasse offendere *Iulius Victor*

LXXV

. . saxea ést uerruca in súmmo montis uértice.

Quintilianus VIII 3, 48 'deformitati proximum est humilitatis uitium (ταπείνωσιν uocant), qua rei magnitudo uel dignitas

minuitur, ut: saxea' e. q. s. Idem VIII 6, 14 'sunt etiam quaedam et humiles translationes, ut id de quo modo dixi: saxea est uerruca, et sordidae.' Anecd. Paris. Ecksteinii p. 20, 5 'dignitas minuitur ut saxea' e. q. s. Cf. Cato apud Gellium III 7. Fortasse e praetextata sunt.

saxea est *anecd. Paris., Quintiliani loco post.* ψ saxa est *Monac.* sax*um* est *Ambros.* exea est *loco pr. Bamb. Argentor.* exeat *Monac. Ambros.*

LXXVI

Hábeo istanc ego pérterricrepam . . . .

Cicero orat. 49, 164 'immo uero ista' (uerba bene sonantia) 'sequamur asperitatemque fugiamus: habeo' e. q. s.

istanc ego *scripsi* istam ego *Flor. Pal. Ottob.* ego ista *Abrinc.* *De anapaestis* habeo ístam echo p. *cogitavit Bue*: *pro illo* habeo *poterat* paueo *ponere*

LXXVII

. . . . . génus auarumst múlierum.

* * *

auro uéndidit uitám uiri.

Cicero de inv. I 50, 94 (item Iulius Victor p. 416 H.) 'si, cum totum debebit ostendere, de parte aliqua loquatur, hoc modo: mulierum genus auarum est, nam Eriphyla auro u. u. u.' Cf. Verrin. IV 18, 39. Latini tragici verba in his latere vidit Valckenarius, qui utrumque versum coniunxit altero sic conformato: Nam Eriphyle .... auro u. u. u. Quadrat et hoc et sequens fr. ad Epigonos Accii: cf. hist. trag. 492.

1 mulierum genus auarum est *Cicero* auarum est mulierum genus *Valckenarius* (*cf. Brugman l. l. p.* 21) 2 uitam uendidit uiri *Angelom.* uitam uiri uendidit *Tross.* uiri uitam uendidit *φ et Iulius Victor*

LXXVIII

prudens ét sciens

Ad péstem ante oculos pósitam . . . . .

Cicero ad fam. VI 6, 6 'itaque uel officio uel fama bonorum uel pudore uictus, ut in fabulis Amphiaraus, sic ego prudens ... positam sum profectus.'

1 *Malim* prudens sciens *ut Ter. eunuch.* 72, *Ciceroni reliquit Mendelssohn*

LXXIX

Aegialeón parit 146[1]
Aeéta pater

Quintilianus VIII 6, 35 'catachresis, quam recte dicimus abusionem, quae non habentibus nomen suum adcommodat... et apud tragicos aegialeo paret at pater.' Pacuvii Medo tribuit Halmius: cf. hist. trag. 319.

1 Aegialeon *Bergkius mon. Ancyr.* 51 aegialeo *Ambros. Bamb.* aialeo *Mon.* etiam leo *Argent.* paret ω Aeeta] at ω Aeeta Aegialeum parit *cum admonitione Quintiliani* at est pater *scriptum fuisse coniecit Halmius* Aegialeo parentat pater *Birtius mus. Rhen.* 34 *p.* 17

LXXX

Némo pius est, quí pietatem . . . .

Cicero de fin. II 22, 71 'nam nec uir bonus ac iustus haberi debet, qui, ne malum habeat, abstinet se ab iniuria. nosti credo illud: nemo' e. q. s. 'caue putes quicquam esse uerius. nec enim, dum metuit, iustus est, et certe, si metuere destiterit, non erit.'

pietate *Erl. Spir.* pietatem colet χ pietatem colit infortuni metu *Bothius*

LXXXI

Réligentem esse ⟨téd⟩ oportet, réligiosus né fuas.

Gellius IV 9 'Nigidius Figulus, homo, ut ego arbitror, iuxta M. Varronem doctissimus, in undecimo commentariorum grammaticorum uersum ex antiquo carmine refert memoria hercle dignum: religentem' e. q. s. 'cuius autem id carmen sit, non scribit.' Non confidenter me huius versiculi originem a scaena potissimum repetere non est ut moneam.

ted esse *Fleckeisenus* esse ω religiosus ne fuas *Fleckeisenus* religiosus nefas ω religiosum nefas *edd. vett.*, *unde profectus ipse olim* at religiosumst nefas *scripsi*, *M. Hertzius inter alia* set religiosum nefas *proposuit*

LXXXII

. . . . uís, quae summas frángit infirmátque opes.

Cicero pro Rabirio Post. 10, 28 'ergo aderat uis, ut ait poeta ille noster, quae summas' e. q. s.

LXXXIII

Si quís me uideat, dícat 'ni mirum hícin illest,
Ille tális, ⟨ille⟩ uir tántis opibus praépotens?
Vbi núnc secundis rébus adiutríx . .?'

Charisius p. 252 P. 'per ethologiam, ut: si quis me uideat' e. q. s.

1 *sqq. Redii summa in re suasore Bue ad senarios proecdoseos, septenarios Keilii in altera acceperam* hic est ille talis uir *cod.* uir hic | est ille talis *Bue* hicinest ille uir talis *Bachius in Studemundi stud.* II 295 3 *In cod. post* adiutrix *vocabulum fuit, cuius prima littera* p, *pro qua* fo *etiam legi posse adnotavit Keilius, qui* potentia *supplevit: melius* pollentia *placebat;* fortuna *Fabricius* (fortuna adiutrix tua *in septenario coniciebam*) proba *Bue*

LXXXIV

Lítus atque áër, et sólitudó mera

Cicero ad Att. I 18 'nihil mihi nunc scito tam desse quam hominem, quicum omnia, quae me cura aliqua afficiunt, communicem, qui me amet, qui sapiat, quicum ego ex animo loquar,' (ex animo H. A. Kochius ex animi sententia ipse conieceram etiam cod. ut mecum Peerlkampus, unde septenarii frustum non in fine, sed initio mutilum '. . qui me amet, qui s., quicum ego ut mecum loquar' oritur.) 'nihil fingam, nihil dissimulem, nihil obtegam. abest enim frater ἀφελέστατος et amantissimus. Metellus non homo, sed litus' e. q. s. (cf. Vahlen ind. lectt. 1879/80 p. 11.) Prometheus apud Accium sic loqui potuit (hist. trag. 544), nec a Philoctetae persona aliena.

mera *vulgo* mea *Med., om. Rom.*

LXXXV

. férrum aes argentum aúrum penitus ábditum

Cicero de off. II 4, 13 'eademque ratione nec lapides ex terra exciderentur ad usum nostrum necessarii, nec ferrum aes aurum argentum ecfoderetur penitus abditum sine hominum labore et manu.' (aes argentum aurum, sed signis transpositionis eadem m. add. Bern. a aurum aes argentum Bern. e Rom.) Idem de nat. deor. II 60, 151 'nos e terrae cauernis ferrum elicimus, rem ad colendos agros necessariam;

nos aeris argenti auri uenas penitus abditas inuenimus et ad usum aptas et ad ornatum decoras.' Vnde versus particulam elicuit post Gruterum Langius, qui comparatis ex Aeschyli Prometheo v. 500 sqq. *ἔνερθε δὲ χθονὸς Κεκρυμμέν' ἀνθρώποισιν ὠφελήματα Χαλκὸν σίδηρον ἄργυρον χρυσόν τε κ. τ. λ.* Accii Prometheo illa tribuit, sed omnino incerta coniectura.

In septenario repperi *e. c. suppleri licet*

LXXXVI

Prius úndis flamma 155

Cicero Phil. XIII 21, 49 'prius undis flamma, ut ait poeta nescio quis, prius denique omnia, quam aut cum Antoniis res publica aut cum re publica Antonii redeant in gratiam.' Cf. Augusti dictum apud Cassium Dionem LV 13 *θᾶσσον . . πῦρ ὕδατι μιχθήσεσθαι.* Promethei esse possunt (hist. trag. 545).

undis flamma χ *Ferrarii* undas flammam ψ cum undis flamma *Gryph.*

LXXXVII

'Animum aduorte ac dícto pare! 156

* * * 157

Praetér rogitatum si hísces

Cicero pro Rabirio Post. 11, 29 'regum autem sunt haec imperia: animum aduorte ac dicto pare; et [2] et illae minae [Enn. Med. VII].'

2 si hisces *scripsi* si (*vel* sit) pie (*vel* piae) ω si sapies *Bergkius* supple *Palmerius* si quid *Halmius* *Vno versu* ánimum a. ac d. p. et praeter rogitatum sile *Bue*

LXXXVIII

Pereánt amici, dum ínimici una intércidant!

Cicero pro rege Deiotaro 9, 25 'de Domitio dixit uersum Graecum eadem sententia, qua etiam nos habemus Latinum: pereant' e. q. s. . . . 'uersus immanis.' Augustinus contra Faustum 16 'sicut est illa notissima et quarundam litterarum memoriae commendata furiosa sententia: pereant' e. q. s. Graeca varia comparari licet, inprimis adesp. trag. 362 N[2] *ἐρρέτω φίλος σὺν ἐχθρῷ.*

una inimici intereant χ

LXXXIX

Quám magis aerumna úrget, tam magis ád male faciendúm uiget.

Quintilianus IX 3, 15 'alia commendatio uetustatis, cuius amator unice Vergilius fuit: uel cum se pauidum contra mea iurgia iactat; Progeniem sed enim Troiano a sanguine duci Audierat. Quorum similia apud ueteres tragicos comicosque sunt plurima. Illud et in consuetudine remansit: enimuero. His amplius apud eundem: nam quis te iuuenum confidentissime; quo sermonis initium fit et: tam magis illa tremens et tristibus effera flammis, Quam magis effuso crudescunt sanguine pugnae. quod est uersum ex illo: quam magis' e. q. s. 'pleni talibus antiqui sunt. initio Eunuchi Terentius ... ex Graeco uero translata uel Sallusti plurima.' Ex vetere tragoedia sumpta esse nostra coniecerunt Regius et Muretus: posse ad Ennii Medeam referri conl. Eurip. 364 dixi hist. trag. 153.

animus *supplendum videtur*

XC

Qui ésse uolt quod uólt, ei ita dat sé res, ut operám dabit.

Cicero de nat. deor. III 26, 66 '[Enn. Med. VIII] parumne ratiocinari uidetur et sibi ipsa nefariam pestem machinari? illud uero quam callida ratione! Qui uolt e. q. s. 'qui est uersus omnium seminator malorum. [Enn. Med. IX] ... atque eadem Medea patrem patriamque fugiens [XCIII]. huic, ut scelus, sic ne ratio quidem defuit.' Ab Ennio in Medea inter fr. VIII et IX hunc v. insertum esse conieci, certum esse contendit Vahlenus ind. lectt. 1877 p. 8.

esse uolt quod uolt, ei *propter accentus maxime scripsi* uolt esse quod uolt *Palat. Vindob., quod praeter alios defendit Vahlenus* uolt quod uolt *Leidd. ABC Erl.*

XCI

Míseri sunt qui uxóres ducunt. — 'At tu duxisti álteram.

Rhet. ad Herenn. II 25, 39 'item uitiosum est, quod uel in alium uel in eum ipsum, qui dicit — quod in aduersarium dicit — potest conuenire, hoc modo: miseri' e. q. s. Posse

haec in altercatione Iasonis et Medeae in fabula Enniana locum habuisse suspicatus sum.

qui qui *Par. P m.* 2 *Corb. Bamb. Leid. Darmst.* si *Herb. Parr. Bern.* *Personas distinxit Lambinus*

XCII

Qua póntus Helles, súpera Tmolum ad Taúricos
Finís frugifera et écferta arua Asiaé tenet.

Cicero orat. 49, 163 'uerba, ut supra diximus, legenda sunt potissimum bene sonantia, sed ea non ut poetae exquisita ad sonum, sed sumpta de medio. Qua .... Tauricos locorum splendidis nominibus inluminatus est uersus, sed proximus inquinatus insuauissima littera: finis' e. q. s.

1 hellus *Flor. Pal. Ottob.* Hellaest *Fr. Strauss 'de ratione inter Senecam' e. q. s.* (*Rost.* 1887 *p.* 17) supera Tmolum *Baehrens ann. philol.* 1884 *p.* 841 superat tmolum *Flor.* superat timolum *Pal.* superat thinolū *Ottob.* superadmolū *Abrinc.* at tauricos *Flor. Ottob.* ad auricos *Abrinc.* ac tauricos *Pal.* ad Taurios *Madvicus Adv.* II 99 al. auratus aries colchorum *Ottob. mg.* 2 efferta *Lachmannus* ferta *Flor. Pal. Ottob.* fer^{t}ia *Abrinc.* fertilia *Heerdegen* uberta *Baehrens* Asia *Flor. Pal. Ottob.*, *prob. Baehrens*

XCIII

posquám pater
′Adpropinquat iámque paene ut cómprehendatúr parat,
Púerum interea optrúncat membraque árticulatim díuidit,
Pérque agros passím dispergit córpus: id ea grátia,
′Vt, dum nati díssupatos ártus captarét parens,
′Ipsa interea effúgeret, illum ut maéror tardarét sequi,
Síbi salutem ut fámiliari páreret parricídio.

Cicero de nat. deor. III 26, 67 (vide XC) Ad Accii Medeam rettuli hist. trag. 535.

1 posquam *Leid. A* postquam *φ* 5 disputatos *Leid. C* dissipatos *φ* aptaret *Kiesslingius*: *conici etiam* artaret *possit*

XCIV

Nón commemoro quód draconis saéui sopiui ímpetum,
Nón quod domui uím taurorum et ségetis armataé manus.

Charisius p. 252 P. 'per paralipsim, cum uolumus negantes aliquid indicare, tamquam: non commemoro' e. q. s. Idem p. 253 P. 'negando cum quid negantes uolumus indicare atque improperantes beneficia, quae audiens cognoscat*' (infinitivum excidisse statuit Keilius) 'non memoro' e. q. s. Medeae sunt vel Ennianae vel Accianae, ad Euripidis v. 476 sqq. exemplum. Cf. hist. trag. 155. 533.

1 memoro *cod. p.* 253 draconis saeui sopiui impetum *Fabricius* draconis saeui sopiuit impetum *cod. p.* 253 latroni statui oppressi *cod. p.* 252 2 non quod domui uim (*an* ignis?) taurorum *Lindemannus* et domus ista uirorum *cod. p.* 252 non quod domauit uiros *cod. p.* 253 armata *cod. p.* 252

XCV

Medea

175 'Illum, Amor quem déderat, qui plus póllet potiorque est patre.
cóniugem

Cicero Tusc. disp. IV 32, 69 'quid ait ex tragoedia princeps ille Argonautarum? [Enn. Med. XI] quid ergo? hic amor Medeae quanta miseriarum excitauit incendia! atque ea tamen apud alium poetam patri dicere audet se coniugem habuisse [2].' Ad Pacuvii Medum olim reuocauerunt.

2 haec *corr. m. eadem in* est *Gud.*

XCVI

177 Qua caúsa accusem hunc? * * *
Nam sí ueretur, quíd eum accuses, qui ést probus?
Sin ínuerecundum ánimi ingenium póssidet,
180 Quid aútem eum accuses qui íd parui auditum aéstimet?

Rhet. ad Herenn. II 26, 42 'item uitiosum est ipsum sibi in sua oratione dissentire et contra quae ante dixerit dicere, hoc modo [v. 1], tum id exputando euoluere: [2—4]. Non incommoda ratione uidetur sibi ostendisse, quare non accusaret. Quid? postea quid ait? [XCVII]' Sic ad librorum fidem Kayserus. Cicero de inv. I 45, 83 'aut conuersione aut alterius partis infirmatione' (reprehenditur falsa complexio) 'hoc modo: [2—4] Hic siue uereri dixeris siue non uereri, concedendum hoc putat, ut neges esse accusandum. Quod conuersione sic reprehendetur: immo uero accusandus est. nam si ueretur,

accuses: non enim parui auditu aestimabit. sin inuerecundum animi ingenium possidet, tamen accuses: non enim probus est.' Iulius Victor in rhett. Latt. p. 414 H. 'conuersione hoc modo: [2—4].' Secuntur eadem fere verba quae apud Ciceronem leguntur. Victorinus explan. p. 253, 12 H. 'si ueretur, quid accuses qui probus est? si non ueretur, quid accuses qui id parui auditu aestimat?' e. q. s.

1 causa accusem causam *Herb. Par. m.* 1 accusem hunc nequeo mecum id *Bamb.b in mg.* nequeo . . . qua c. a. hunc, exputando euoluere *olim edidi* 2 accusem *Par. m.* 2 *Corb. Bamb. Leid. ad Her.* 4 autem *om. Bern. Corb. Bamb. Leid. Darmst. ad Her., de inv., Iulius Victor* accusem *Par. m.* 2 *Corb. Bamb. Leid. Darmst. ad Her.* auditu *Bamb. Leid. Darmst. ad Her., de inv.* existimes *Herbip.* existimet φ *ad Her.*

XCVII

Nunc égo te ab summo iám detexam exórdio.

Rhet. ad Herenn. l. supra l.

detexam ordine exordio *Bamb. b m. pr.*

XCVIII

Axéna Ponti per fréta Colchos deníque delatus adhaési.

XCVIII. XCIX De metr. CGL. VI 614 K. 'Aristophanius anapaestus [XCVIII] recipit pedes quaternorum temporum omnis, inplet pedes septem et semipedem. Anapaestus octonarius [XCIX] recipit eosdem pedes praeter semipedem.' Vtrumque exemplum confictum esse decrevit x, sed cf. Ennii v. 71. Prius Medo Pacuvii tribuit Welckerus, nec alterum aut ab hac fabula aut ab Accii Prometheo (cf. Aeschyli v. 91) alienum habui.

XCIX

Oré beato lumíne uolitans, qui pér caelum candídus equitas!

Ore, *i. e. Apollo* ω orte *Lachmannus* clare *Bue*: *recte idem coni. Ciceronis Arat.* 180 uolitans *ad antecedentia revocavit*

C

. . . o domus ántiqua, heu quam díspari
Domináre domino!

Cicero de off. I 39, 139 'aliter ampla domus dedecori

saepe domino fit, si est in ea solitudo, et maxime si aliquando alio domino solita est frequentari. odiosum est enim, cum a praetereuntibus dicitur: o domus' e. q. s. 'quod quidem his temporibus in multis licet dicere.' Idem Phil. II 41, 104 'o tecta ipsa misera quam dispari domino! quamquam quomodo iste dominus? sed tamen quam ab dispari tenebantur!'

1 heu *om. Oehl. Bambb. a b Goth. Gudd. c d* et *Bernn. a b c d Gud. a Bamb. Wuerzb.* et heu *alii* dispare *Gud. c* 2 dominaris domino *Gudd. b d* domino dominare *Gud. c* domino dominaris *Gud. e* donare domino *Wuerzb.*

CI

Cum te éxpetebant ómnes florentíssimo
Regnó, reliqui: núnc desertum ab ómnibus
Summó periclo sóla ut restituám paro.

Rhet. ad Herenn. II 25, 40 'item uitiosum est, cum id quod in aperto delicto positum est tamen aliqua tegitur defensione, hoc modo: cum te' e. q. s. Cicero de inv. I 48, 90 'leue est quod ... perspicue turpem rem leui tegere uult defensione, hoc modo: cum te' e. q. s. Medeae in Pacuvii Medo verba agnovit Ladevicus.

1 expectabam *Herb. Bern. Parr. ad Her.* exspectabant *Tur. de inv.* expectarent *Leid. ad Her.* 2 desertus *Herb. Par.* cum desertus es *Par. corr. Corb. m.* 2 *Bamb. Leid. ad Her.* 3 periclo *Aldus* periculo *ω* solat *Bern. ad Her.* solam̄ *Bamb. b ad Her.* solus *de inv.* ut *om. Par. Herb. Corb. ad Her.* restitutio *Par. Herb. ad Her.* restituere *Corb. ad Her.*

CII

Refúgere oculi; córpus macie extábuit;
Lacrimaé peredere úmore exanguís genas;
Situm ínter oris bárba pedore hórrida atque
Intónsa infuscat péctus inluuié scabrum.

Cicero Tusc. disp. III 12, 26 'quid? illum filium Solis nonne patris ipsius luce indignum putas? refugere' e. q. s. 'haec mala, o stultissime Aeeta, ipse tibi addidisti: non inerant in eis, quae tibi casus inuexerat: et quidem inueterato malo, cum tumor animi resedisset ... sed maeres uidelicet regni desiderio, non filiae. illam enim oderas et iure

fortasse: regno non aequo animo carebas.' Medo Pacuvii reddidit Welckerus.

2 umorem *Reg. Pith.* humorem *Gud. Brux.* exanguis *Gud.* exangues *φ* 3 situm inter oris *Lachmannus* situ intoris *Mon. b* situ nitoris *ψ* situ mucoris *vel* s. indecoris *vel* s. uictoris *ceteri Oxonn.* situ nidoris *alii* situm uide oris *Bothius* situ nigroris *tacite Vahlenus ind. lectt.* 1878 *p.* 6 pedore *Gud. Reg. Pith., quam scripturam tuetur Fleckeisenus* horrida atque *ω* *Delevit* atque *Bothius, probavit autem versum hypermetrum post Lachmannum Vahlenus*

CIII

Memínistin te spondére mihi gnatám tuam?

Varro de l. l. VI 72 'sic despondisse animum quoque dicitur ut despondisse filiam, quod suae spontis statuerat finem: a qua sponte dicere respondere quoque dixerunt, cum ad spontem responderent, id est ad uoluntatem rogatoris. itaque qui ad id quod rogatur non dicit, non respondet: ut non spondet ille statim, qui dixit spondeo, si iocandi causa dixit, neque agi potest cum eo ex sponsu. Itaque is qui dicit in tragoedia: meministin' e. q. s. 'quod sine sponte sua dixit, cum eo non potest agi ex sponsu.' (itaque is qui L. Spengelius itaquis qui Flor.) Potuit haec in Accii Andromeda Perseus dicere (cf. hist. trag. 563) vel in Hermiona Pacuvii Neoptolemus Menelao, quod tamen minus probabile.

meministin *vulgo* meministine *Flor.* spondere *Lachmannus* despondere *Flor., quod qui servare volet (ut suasit etiam Dziatzko ann. phil.* 1876 *p.* 238) *aut lacuna interposita* méministin te despondere . . mihi g. t. *scribendum aut sic* méministine desp. te mihi g. t. *transponendum est.* gnatam *vulgo* agnatam *Flor.* cognatam *Haun.*

CIV

Quam cára sint quae póst carendo intéllegunt,
Quamque áttinendi mágni dominatús sient.

Cicero orat. 47, 157 'quid? quod sic loqui: nosse iudicasse, uetant; nouisse iubent et iudicauisse? . . . itaque utrumque Terentius . . . sient plenum est, sint imminutum: licet utare utroque. ergo ibidem [1. 2].'

1 carendi *Abrinc.* carenda *codd. interpol., Lachmannus* quae quam sint cara *conieceram*

CV

Rapiúnt per undas cúrrus suspensós equi

Cicero Tusc. disp. II 27, 67 'ut enim si cui nauiganti, praedones si insequantur, deus qui dixerit: eice te de naui, praesto est qui excipiat uel delphinus ... uel equi Pelopis illi Neptunii, qui per undas currus suspensos rapuisse dicuntur, excipient te et quo uelis perferent, omnem omittatis timorem: sic' e. q. s. Fortasse Oenomaum Accii tetigit Cicero: cf. hist. trag. 440.

ludendo effinxi ex Ciceronis verbis: sequentis versus initio Neptunii *fuisse potest*

CVI

Siue ísta uirtus seú latrociniúm ⟨fuit⟩,
Horrénda miseranda ísta siue est cálamitas,
Quod éxpulisti saúcios patrió lare

Charisius p. 254 P. 'per epitropen: siue ista' e. q. s. 'de nomine disceptatio est, cum res sit palam. huic' (hic cod.) 'aduersariis permittimus quo uelint pacto nomen imponere, ut de eo potius quam de re ipsa dubitare uideamur.'

1 siue ista uirtus seu *Keilius*, *postquam* siue ista uirtust seu *edideram* siue ita uirtus siue *cod.* latrocinium *Keilius* ita patrociniū *cod.* fuit *Keilius*, *om. cod.* cluet *Baehrens ann. philol.* 1872 *p.* 623 2 horrenda *prop. coroll. com.* CXXXI horrendū *cod.* miseranda ista *Baehrens* (*v. ad v.* 1) miseranda *cod.* miserandum *Keilius* siue est calamitas *ed. pr.* fia (*vel* fiu) ēe clamatis *cod.* fuisse clamitant *Keilius. in codicis vestigiis* deflenda esse cal. *latere possit* latr. horridum, | ⟨siue⟩ miseranda fertur esse cal. *Bue* 3 insonti quod *Fabricius* expulisti *scripsi* extulisti *cod.*

CVII. CVIII

Eám, quam nihil accúsas, damnas: béne quam meritam esse aútumas,
Mále merere. id quód scis prodest níhil, id quod nescís obest?

CVII. CVIII Cicero orat. 49, 166 'ut ... intellegamus non quaesitum esse numerum, sed secutum. Quod fit item in referendis contrariis, ut illa sunt, quibus non modo numerosa oratio, sed etiam uersus efficitur: eam ... damnas. condemnas diceret, qui uersum effugere uellet. bene ... obest.

Versum efficit ipsa relatio contrariorum. idem esset in oratione numerosum: quod scis, nihil prodest: quod nescis, multum obest.' Ceterum etiam haec numerosa nobis senarium sonant quamvis non numerosum: ergo id quod scis et id quod nescis a Cicerone scriptum fuisse puto. Idem Top. 13, 55 'eius generis' (sc. enthymematum) 'haec sunt: [CX CVII CVIII].' Cf. Boëthius Comm. in Top. p. 365 Or.

1 *sq.* autumas *Top.* *ψ* autumas dicis *Or. Abrinc. Flor. Pal. Ott.*: *interpolatum esse* dicis *vidit Stangl in schedis gymn. Bavar.* 18 *p.* 248   2 merere (*h. e.* mereris) *Flor. Pal. Ott. or.*, *Eins. Top.*, *vindicavit Heerdegen*, *idem coniunxit fr.* CVII *sq.* mereri *Abrinc. Or.*, *Top.* *φ*   2 nil *Lachmannus*

CIX

Mors mísera non est, áditus ad mortem ést miser. 203

Quintilianus VIII 5, 6 'illud notabile ex diuersis' (sc. sententiam poni): 'mors' e. q. s. 'ac rectae quidem sunt tales: tam dest auaro quod habet, quam quod non habet. Sed maiorem uim accipiunt et mutatione figurae, ut: usque adeone mori miserum est? acrius hoc enim, quam per se: mors misera non est.' (Deest locus in Ambros. et Bamb.) Lactantius div. inst. III 17 'nec frustra dictum est: mors' e. q. s. 'hoc est: morbo tabescere, ictum perpeti, ferrum corpore excipere, ardere igni, dentibus bestiarum laniari.' Publilii Syri non esse Woelfflinus quoque sensit.

CX

Hoc métuere, alterum ín metu non pónere?

Cicero ad Att. XII 51 'de Caerellia quid tibi placeret Tiro mihi narrauit: debere non esse dignitatis meae: perscriptionem tibi placere: hoc metuere' e. q. s. 'sed et haec et multa alia coram.' Ibidem XIV 21, 3 'mihi autem non est dubium, quin res spectet ad castra. acta enim illa res est animo uirili, consilio puerili. quis enim hoc non uidit, regni heredem relictum? quid autem absurdius? hoc metuere' e. q. s. Idem Top. 13, 55 (vide CVII) cf. Boëthius l. l. Non credo continuatos fuisse ut in Top. v. 204. 200—202.

hunc *libri in Top. exceptis Viteb. Eins. et altero apud Lambinum*

CXI

. . . umbris ócculuntur párietum. 205

* * *

Nihil hórum similest ápud Lacaenas uírgines,
Quibus mágis palaestra Euróta sol puluís labor
Milítia studio est quám fertilitas bárbara.

Cicero Tusc. disp. II 15, 36 'itaque illi, qui Graeciae formam rerum publicarum dederunt, corpora iuuenum firmari labore uoluerunt. Quod Spartiatae etiam in feminas transtulerunt, quae ceteris in urbibus mollissimo cultu parietum umbris occuluntur. Illi autem uoluerunt nihil horum simile esse apud Lacaenas' e. q. s. Versuum 206—208 indicium primus fecit Scaliger. Ex Meleagro Accii videntur sumpta esse.

1 parietum umbris occuluntur *Cicero* 2 simile apud *Scaliger* 3 Eurotas *edd.* 4 duritia *Bentleius* studio *Lambinus cum Oxonn. aliquot, si fides collatoribus.* in studio *φ, de qua scriptura cf. Lachmannus in Lucr. IV* 283 facilitas *Leid. Oxon. unus* futilitas *Bentleius*

CXII

Vt múltus e uiscéribus sanguis éxeat.

Cicero Tusc. disp. II 14, 34 'itemque Lycurgi' (sc. leges) 'laboribus erudiunt iuuentutem ... Spartae uero pueri ad aram sic uerberibus accipiuntur, ut multus' e. q. s. Versu tragico Ciceronem uti animadvertit Lachmannus.

multis *Bruxell.*

CXIII

Vós enim iuuenes ánimum geritis múliebrem, illa uirgó uiri.

Cicero de off. I 18, 61 'intellegendum autem est, cum proposita sint genera quattuor, e quibus honestas officiumque manaret, splendidissimum uideri, quod animo magno elatoque humanasque res despiciente factum sit. Itaque in probris maxime in promptu est, si quid tale dici potest: uos enim' e. q. s. 'et si quid eiusmodi: [Enn. 338].' Meleagro Accii tribui.

Septenarium restituit Lachmannus etenim *Bern. a* illa autem uiri *C F W Mueller conl. prosod. Plaut.* 330 *sqq., sed vide Skutschii Plautina et Romana p.* 122

CXIV

. . tantum gaúdium oboriri éx tumultu máximo!

Festus p. 190 M. 'oboritur nascitur: nam praepositionem

ob pro ad solitam poni testis hic uersus: tantum' e. q. s. 'et Ennius: ob Romam' e. q. s.

CXV

Cúr fugit fratrém? scit ipse

Seneca controv. I 1, 21 (p. 78 K. 27 M.) 'colorem ex altera parte quae durior est Latro aiebat hunc sequendum, ut grauissimarum iniuriarum inexorabilia et ardentia induceremus odia Thyesteo more; aiebat patrem non irasci tantum debere, sed furere. ipse in declamatione usus est summis clamoribus illo uersu tragico: cur' e. q. s. Vario Thyestae tribuit Bue.

fugit *Brux. m.* 2, *Bue* fugis φ scis *coni. Mueller*

CXVI

uas' arg**é**nteis 213[1]

*

palmi' crínibus

*

Técti' fractis

Cic. or. 45, 153 'sed quid ego uocales? sine uocalibus saepe breuitatis causa contrahebant, ut ita dicerent: multi modis' (cf. Pac. 307), 'uas argenteis, palm et crinibus, tecti' fractis.' (et uas' a. et palmi' c. et tecti' f. Leo Pl. F. 298 et uas Abrinc. uiuas Flor. Pal. Ottob. mg. iuuas Ottob. m. 1 in uas' Heerdegen palmet Abrinc. palma et Flor. Pal. Ottob. et tertium om. libri) Ennii vel Naevii haec esse suspicatur Bue de lat. decl. 66: cotidianae vitae tribuit Leo Pl. F. 299. Ennii Hecubae v. 213[2] cum Jahnio inserui.

1 argenti *Abrinc.* 2 passi' crinibus *Lambinus*

CXVII

Páter inquam, hospités, ⟨pater⟩ me lúmine orbauít, 214
pater.

Charisius p. 250 P. 'epanalepsis est, cum eadem dictio in principio uersus et in clausula ponitur, ut: pater inquam' e. q. s. Diomedes p. 440 P. 'epanalepsis . . . pater inquam me' e. q. s. Sacerdos CGL. VI 458 K. 'epanalempsis fit hoc modo: idem uerbum ponitur in clausula, quod in principio

dictionis, ut: pater inquam' e. q. s. Phoenicis Enniani querellae possunt esse.

hospites, pater me *scripsi* hospitis me *Sacerdos* me *Charisius et Diomedes* pater *exitus versus num in Charisii cod. extiterit incertum: nunc non apparet*

CXVIII

Sed iám se caelo cédens Aurora óbstinet
Suúm patrem.

Festus p. 197 M. 'obstinet dicebant antiqui, quod nunc est ostendit, ut in ueteribus carminibus: sed iam' e. q. s.

1 *sq. octonarium iamb. explent*

CXIX

Libér, qui augusta haec lóca Cithaeronís colis

Apuleius Florid. XVIII 'ut ille tragicus, qui in theatro dici facit: Liber' e. q. s. De Pacuvii Antiopa cogitavi.

angusta *Laur.*

CXX

Rápite agité ruite céleripedes!

De metr. CGL. VI 615 K. 'pyrrichius: rapite' e. q. s. (cf. Atil. Fortun. CGL. VI 286 K.) Cf. Pacuvii inc. fab. IV. coroll. LXVII.

CXXI

Iouís sacratum iús iurandum ságmine

Festus p. 321 M. 'sagmina uocantur uerbenae, id est herbae purae, quia ex loco sancto arcebantur — — uel a sanciendo, id est confirmando. Naeuius: ius sacratum Iouis iurandum sagmine.' Paulus p. 320 M. 'sagmina dicebant herbas uerbenas, quia ex loco sancto arcebantur ... uel a sanciendo, id est confirmando. Naeuius: scopas atque uerbenas sagmina sumpserunt.' Vnde nostri versus auctorem incertum fieri intellexit O. Muellerus, idem senarii numeros restituit.

Iouis sacratum ius iurandum *O. Muellerus* ius sacratum Iouis iurandum *cod.*

CXXII

infulatas hóstias
Non lána, sed uelátas frondentí coma

CXXII. CXXIII Varro de l. l. VII 24 'infulatas hostias, quod uelamenta his e lana quae adduntur, infulae. itaque tum quod ad sepulcrum ferunt frondem ac flores, addidit: non lana' e. q. s. '[CXXIII] dicere apparet cornuatam a cornibus. cornua a curuore dicta, quod pleraque curua.' In fr. CXXII Orestem intellego qui patris sepulchrum suis cincinnis ornavit: cf. Soph. Electr. 894 sqq. Versu CXXIII O. Muellero videbatur Graecus hic redditus esse: *Ἄθως σκιάζει νῶτα Λημνίας βοός* (Greg. Cypr. I 73 Leutsch. cf. vol. II p. 100).

1 *sq. sic constitui coroll. com.* CXXXI, agrestis, infulatas hostias, Non lanas, sed u. frondentis comas *Bergkius* 2 frondentis comas *ω*

CXXIII

⟨Atós⟩ in cornuátam taurum umbrám iacit.

in cornuatam tauram *O. Muellerus* cornua taurum *ψ* cornua taurorum *Par. a* iaci *ω*

CXXIV

Diem húnc decorare féstum festiuíssime

Charisius p. 180 P. 'festiuissime. * diem' e. q. s. 'nam et nomina interdum accidunt, quae nec absolutum nec comparatiuum, sed tantum superlatiuum ferunt.'

CXXV

. férme aderant aequóre in alto
Ratibús repentibus . .

Varro de l. l. VII 23 'Pacui [inc. fab. XLVIII]; dictum fretum ab similitudine feruentis aquae . . . ferme aderant' e. q. s. 'aequor mare appellatum, quod aequatum cum commotum uento non est. Ratis nauis longas dixit, ut Naeuius' e. q. s.

1 iam ferme? 2 *Paroemiaci supplementa* uecti *vel* lentis *proponit Bue* *Hexametrum dactylicum* ferme aderant ratibus repentibus aequore in alto *auctore Ilbergio Ennii annalibus* (v. 602) *inseruit Vahlenus, fort. recte: nam narrationi minus idonei videntur anapaesti*

CXXVI

. . prolubium est pétere amicitiam ét fidem.

Non. 64, 7 'proluuium est' e. q. s. 'Accius Andromeda . . .' Exemplum esse, non Nonii interpretamentum vidit Lipsius.

prolubium *Lipsius* proluuium *ω* petere *Lipsius* patere *ω*

CXXVII

Aetérna templa caéli

Varro de l. l. VI 11 'aeuom ab aetate omnium annorum: hinc aeuiternum, quod factum est aeternum . . . ab eo Plautus . . . hinc poetae aeterna templa caeli.' (cf. Enn. inc. nom. XXXI)

CXXVIII

'Omnes homines ád suum quaestum cállent nec fastídiunt.

Plautus Trucul. 932 'uenítne in mentem tíbi quod uerbum in cáuea dixit hístrio: omnes' e. q. s. Dixi in quaest. scen. 352 Telamonem Ennii aruspices fastidientem haec dicere potuisse, sed ne a comoedia quidem aliena esse; neque constat quam accurate ipsa poetae verba Plautus reddiderit. Cf. Asin. 186.

Idem in quaest. scen. p. 356 monui tragicum stilum in comoedia imitari Plautum et Terentium videri e. c. his locis:

Bacch. 1053: fit uásta Troia, scíndunt proceres Pérgamum.
Curcul. 86: quisnam ístic fluuiust quém non recipiát mare?
Stich. 365: . . . radiósus sese sól superabat éx mari.
Menaechm. 101: tantás struices cóncinnat ('patinarias,' immo fortasse mortalium)
„ 402 sq.: lígneam (sc. nauem)
saépe tritam, saépe fissam, saépe excusam málleo
„ 330: . . . . . Vólcani ad uioléntiam
„ 350: . . . . naualés pedes
Rud. 942: . . . . squamosó pecu
Persa 329 sqq.:
quae rés bene uortat mi et tibi et uentri meo,
perénnitassitque ádeo huic perpetuó cibum,
ut míhi supersit súppetat supérstitet.
sequere hác, mea gnata, mé cum dis uoléntibus:
quoi rei ópera detur scís tenes intéllegis.

Ter. Phorm. 135: . . . . . fáctumst uentumst uíncimur. Alia stili paratragoediantis exempla collegit Leo Plaut. Forsch. 120 sqq.

nec *Bothius* et ω

CXXIX

gradus elíminat.

Quintilianus VIII 3, 31 'nostri aut in iungendo aut in deriuando paulum aliquid ausi uix in hoc satis recipiuntur. nam memini iuuenis admodum inter Pomponium ac Senecam etiam praefationibus esse tractatum, an gradus eliminat in tragoedia dici oportuisset.' Cf. coroll. LXIV (Strauss l. l. 19)

CXXX

Pro Iuppiter!

Donatus in Ter. Adelph. I 2, 31 (cf. ad II 1, 43. IV 7, 13) 'pro Iuppiter tragica exclamatio.' Cf. Ennii v. 335.

CXXXI

mehe

Quintilianus I 5, 21 'parcissime ea' (H littera) 'ueteres usi . . . erupit breui tempore nimius usus . . . qua de re Catulli nobile epigramma est. inde durat ad nos usque uehementer et comprehendere et mihi: nam mehe quoque pro me apud antiquos tragoediarum praecipue scriptores in ueteribus libris inuenimus.'

CXXXII

Quintilianus XI 3, 73 'in eis quae ad scaenam componuntur fabulis artifices pronuntiandi a personis quoque adfectus mutuantur, ut sit Aerope in tragoedia tristis, atrox Medea, attonitus Aiax, truculentus Hercules.'

aerope Bern. Bamb. europe Monac. Niobe edd. vett. Merope Langius. Cf. quaest. scen. p. 267.

CXXXIII

age própera, macte, nítier!

Charisius p. 172 P. 'demonstrandi' (sc. adverbium) 'en abit, ecce uenit currit adsistit. Hortandi: age propera

macte nitier. Heia age, rumpe moras.' Minus certa fide et hoc et sequentia quaedam frusta huc referuntur, quorum pars ex alio poesis genere deducta, pars a metricis vel ficta vel interpolata esse potest.

nitier *cod.* uirtute *edd.* *Duo exempla* age propera *et* macte nitier *distinguit Keilius, quorum hoc quale sit non intellego*

CXXXIV

Fremor óritur.

CXXXIV. CXXXV Varro de l. l. VI 67 'similiter fremere gemere clamare crepare ab similitudine uocis sonitus dicta. hinc illa: arma sonant, fremor oritur; hinc: nihil me increpitando commoues.' Illa 'arma sonant' dactylici poetae sunt.

CXXXV

. . . . nil me íncrepitando cómmoues.

nihil (nichil *Med.*) *ω* *Dipodia iambica in clausula esse potest*

[CXXXVI

Inque manum surémit hastam.]

CXXXVI. CXXXVII Festus p. 298 M. '[suremit, sumpsit ... inque] manum su[remit hastam;] surempsit .... pue[rum] sustule[rit].' Paulus p. 299 M. 'suremit sumpsit: inque manus suremit hastam. Surempsit sustulerit.' Ennii ex tragoediis petita esse probare studuit Bergkius, quamquam Saturnios magis quam septenarium sonat CXXXVI

manus *Paulus.* *An* manum suam?

CXXXVII

⟨Puerúm⟩ surempsit.

puerum *O. Muellerus, non apparet in cod.*

CXXXVIII

Agilís sonipes rapitúr celeri sonitú trepidans.

CXXXVIII—CXL de metr. CGL. VI 616 K. 'anapaestus [CXXXVIII] creticus [CXL] palimbacchius [CXXXIX]. bacchius non facit numerum.' Suspicionem prae ceteris movet fr. CXXXVIII (cf. coroll. LXVII). Certe nec omittere nec discerpere volui haec tria exempla.

CXXXIX

Amícos ad hánc rem, ut solés, aduocáto.

ut soles, aduocato *O. Jahnius* si uoles aduoca ω, *tuetur Bergkius creticos baccheis admiscens.* uolens aduocabo *x a tragica scaena haec aliena esse contendens: comoediae reddenda esse iam Geppertus censuit; nec nego ambiguum esse iudicium* (*cf. coroll.* LXVII) ad hanc, si uoles, aduoca rem *coniecit Bue*

CXL

Hórridi tránseunt ád pedes éx equis.

Confictum esse versum censet x: horridi *equites sc. pulvere et sudore*

CXLI

Struúnt sorores 'Atticae dirúm nefas.

Marius Victorinus CGL. VI 149 K. (ubi de hendecasyllabi elementis dicitur) 'item: meae Camenae caelitum testor genus, iambicus. Item: carmen Pierides struunt sorores — ita complebitur: carmen Pierides pangunt memorabile Musae: dehinc, struunt sorores Atticae dirum nefas.' Terei fabulam haec produnt.

durum *Pal. Par.*

CXLII

Diuí potentes, férte lassatís opem!

Marius Victorinus CGL. VI 79 K. 'penthemimeres in trimetris satis probatur, quae per binos iambos et semipedem uerba finit, ut est: diui' e. q. s. Pseudoacro ad Hor. epod. init. 'iambicus trimeter tragicus recipit pedes dextros, uidelicet spondium primum, tertium et quintum; sinistros iambos, uidelicet secundum, quartum et sextum: diui . . . opem.' Cf. hist. trag. 542.

uix satis *i. e.* uexatis, *ut dedit Cruquius, schol. Hor.*

CXLIII

Micánt nitore técta sublimi aúrea.

Servius de C metris CGL. IV 467 K. 'reciprocum iambicum in elegiacum est, quotiens a fine scansus elegiacum facit, ut est hoc: micant' e. q. s. 'aurea sublimi tecta nitore micant.' Fortasse re vera elegiaci poetae sunt: conficta esse censet x

CXLIV

Deós penates, quí parentes Thestii

Marius Victorinus CGL. VI 135 K. 'tragico autem si sesquipedem praeposueris ambiam, erit ut diximus tetrametrus catalecticus, ut: deos' e. q. s. 'trimeter, tetrameter autem: ambiam deos' e. q. s.

thesti *Pal. Par.*, *una litt. ut vid. ante* s *in Pal. del.* Terei *ed. pr.*

CXLV

Dum taéniam, qui uólnus uincirét, petit

Festus p. 360 M. 'taenias Graecam uocem sic interpretatur Verrius, ut dicat ornamentum esse laneum capitis honorati, ut sit apud Caecilium in Androgyno — et alias: dum taeniam' e. q. s. 'Ennius in Alexandro — Accius in Neoptolemo —' Caecilio ascripsit Spengelius.

petit *om. Vrsinus* (*cf. Mommseni de quaternione XVI testimonia p.* 72)

CXLVI

nílne te
Horúm fortunae, níl commiserescít meae?
Finge áduenam esse: níl fraterni nóminis
Sollémne auxilium et númen Pietatís mouet?

Charisius p. 250 P. 'zeugma . . . nihil hominum te . . . . mouet? plures sententiae uno uerbo cluduntur.' Tragici poetae versus agnovit M. Hauptius: Thyestae in Accii Atreo tribui hist. trag. 452.

1 *sq.* nilne te Horum *scripsi* nihil hominum te *cod.*, *quod servavit Hauptius.* nil omnium | tete *x* nihil hóminum te horum, nil c. mei? *Bue* 2 nil *Hauptius* nihil *cod.* miseret *Hauptius* meae *idem* me *ed. pr.*, *om. cod.* 3 nil *Hauptius* nihil *cod.* 4 numen *Hauptius* nomen *cod.*

CXLVII

. . quaenam te adigúnt, hospes,
Stagná capacis uisére Auerni?

Charisius CGL. I 289 K. 'liberius quoque confitendum est nec distare melos a rythmo, quod quidam putauerunt. nam esse

hoc metron quaenam ... Auerni' e. q. s. Quibus adde quae ex p. 290 excerpsi ad Accii Philoct. I. Hercules interrogari videtur.

CXLVIII

Agite ó pelagi cursóres,
Cupidam ín patriam portáte!

Diomedes p. 512 P. 'anapaesticum dimetrum fit incisione, cuius haec exempla sunt: agite' e. q. s. 'sunt hic bini anapaesti aut qui recipi solent, in imo autem aut bacchius est ... aut molossus.' Tragico poetae tribuit x. Cf. hist. trag. 51.

CLI

cum uota béne tibi respónderint,
Tunc fúnde libans

Schol. Bernens. ad Verg. ge. II 194 p. 902 H. 'cum uota tibi bene responderint, tunc funde libans.' Adscripta haec fuisse ad v. 192 ('pateris libamus et auro') perspexit Hagenus p. 729, qui vel tragici vel comici poetae frustum esse monuit.

1 tibi bene *cod.* bene animo tuo *Hagenus* 2 *an* funde, liba?

CLII

. si forte . . . . quíspiam princéps senex,
Récipiebat sórtisque atque auspícium repetebát domo.

Schol. Veron. ad Verg. Aen. II 178, ubi ut apud Servium enarratur mos Romanus, si male foris pugnatum esset, nova auspicia domo repetendi: '—am proficiscitur, inde saucius nulla re gesta memoriae mandanda obiecta relligione numinum rediit—lamque repetiit atr—s si forte—quispiam' e. q. s. Scaenicam poesin agnovit Buechelerus, nisi forte Lucilii sunt.

1 *Post* si forte *vel unus pes excidit ut* aderat *vel duo* in castris aderat 2 recipiebat, *h. e. redibat Romam* sortisque *uncis inclusa apud Keilium*

CLIII

In árce Athenis státio mea nunc ⟨míhi⟩ placet.

Cicero ad Atticum VI 9 extr. Dubito utrum tragoediae an comoediae tribuam.

CLIV

Vt ín secundis flúxae, ut in aduersís bonae

Cicero ad Att. IV 1, 8 'ita sunt res nostrae, ut in secundis fluxae, ut in aduersis bonae.' ibidem 2, 1 'prioribus tibi declaraui, aduentus noster qualis fuisset et quis esset status atque omnes res nostrae quem ad modum essent, ut in secundis fluxae, ut in aduersis bonae.' idem ad Brutum I 10, 2 'huius belli fortuna ut in secundis fluxa, ut in aduersis bona.' Carmen agnovit Buechelerus, quod tamen nescio an soccum magis quam cothurnum deceat.

CLIV[a]

pepulistí fores

Donatus ad Ter. Adelph. IV 5, 4: 'nota pepulisti elatum uerbum et tragico cothurno magis quam loquelae comicae accommodatum.'

CLIV[b]

MARS Adésse ultorem náti me credás mei:
⟨Morí⟩tor. HERCVLES uirtus núsquam terrerí potest.

Carm. epigr. 31 B. in anaglypho insculptum.

2 moritor *Weilius* nusqua *marmor*

CLIV[c]

eheu. papae. babae

Marius Victorinus CGL. VI 78 K. 'haec' (monometra) 'plerumque in tragoediis seu comoediis concitati animi motibus, quos Graeci πάϑη dicunt, exprimuntur et per interiectionem quorundam adfectuum sola efferuntur, ut eheu, papae, babae.'

CLV

plaudite!

Quintilianus VI 1, 52 'tunc est commouendum theatrum, cum uentum est ad ipsum illud, quo ueteres tragoediae comoediaeque clauduntur: plaudite.' (plodite libri optimi praeter Monac. Argent.)

Glossarum eclogam coroll. LXXI sqq. et LXXVII sq. expositam repetere nolui. Ariolans ex Ciceronis Sestiana 21, 48 elicere voluit O. Müller sive Enniana sive Pacuviana.

FABVLARVM PRAETEXTARVM

RELIQVIAE

CN. NAEVIVS

CLASTIDIVM

I

uitulantes

Varro de l. l. VII 107 M. 'multa apud poetas reliqua esse verba, quorum origines possint dici, non dubito, ut apud Naeuium in Aesiona .. in Clastidio: uitulantes, a Vitula.' Cf. Naev. 32 Enn. 339.

II

Vita ínsepulta laétus in patriám redux

Varro de l. l. IX 78 'nam ut signa quae non habent caput aut aliam aliquam partem, nihilo minus in reliquis membris eorum esse possunt analogiae: sic in uocabulis casuum possunt item fieri ac reponi quod aberit, ubi patietur natura et consuetudo, quod nonnumquam apud poetas inuenimus factum, ut in hoc apud Naeuium in Clastidio ...'

ROMVLVS

Romvlvs. Lvpvs. Duas fabulas fuisse probare conatus sum in hist. trag. 63 sqq. Donatus in Ter. Adelph. IV 1, 21 'nam falsum est, quod dicitur, interuenisse lupam Naeuianae fabulae alimonio' (sic ed. pr. alimoniae vulgo) 'Remi et Romuli, dum in theatro ageretur.'

I

casca

Varro de l. l. VII 54 M. 'carere a carendo, quod eam tum purgant ac deducunt, ut careat spurcitia, ex quo carminari dicitur tum lana, cum ex ea carunt quod in ea haeret neque est lana: quae in Romulo Naeuius appellat casca, ab Oscis.'

cf. ib. 28. (casca Hermannus asca Haun. asta Flor. Goth. hasta Par. a et b Osca Scaliger. casta participium a Naeuio usurpatum fuisse putat Buechelerus)

II

sponsus

Varro de l. l. VII 107 M. 'multa apud poetas reliqua esse uerba, quorum origines possint dici, non dubito, ut apud Naeuium in Aesiona . . in Clastidio . . in Dolo . . in Demetrio . . in Lampadione . . . . in Romulo: sponsus, contra sponsum rogatus.' (consponsus, contra sponsus Neukirchius conl. Varr. de l. l. VI 70: sponsus tuentur Hermannus et Lachmannus. Cf. Naevi com. inc. fab. XXVI)

LVPVS

I

Réx Veiens regém salutat Víbe Albanum Amúlium
Cómiter seném sapientem. cóntra redhostis? — Mín salus?

Festus p. 270 M. 'redhostire, referre gratiam. Nauius in Lupo: uel Veiens' e. q. s. (Naeuius in Ludo Scaliger. Nouius in Lupo Augustinus.) De togata cogitavit Grauertus: praetextam esse nec diversam a Romulo olim suspicatus sum. Paratragoedat Plautus Truc. 515.

1 rex Veiens *scripsi* uel ueiens *cod.* ubi Veiens *Scaliger* Veientis *Vsenerus* salutat *Scaliger* (*cf. Plauti Amph.* 676) saltant *cod.* saluere *Vrsinus* Vibe *vel* Viba *Bue* (*de Etrusca nominis forma cf. O. Muelleri Etrusc. II* 424) uibę *cod.* iubeo *Scaliger* iubet *Vrsinus. Non multum absit* Tebris *nomen: cf. Varro de l. l. V* 30 *M.* Amulium *Scaliger* mulium *cod.* 2 comiter *Scaliger* comitē *cod.* redhostit *Scaliger* min salus? *scripsi* menalus *cod.* Menalus *Scaliger Integrum versum* cómiter s. sapientem cóntra redhostit méa salus *respondenti dat Bue*

II

Cedo quí rem uestram públicam tantam ámisistis tám cito? —
Prouéniebant orátores noueí, stulti adulescéntuli.

Cicero Cat. mai. 7, 20 'quod si legere aut audire uoletis externa, maximas res publicas ab adulescentibus labefactatas,

a senibus sustentatas et restitutas reperietis. cedo ... cito? sic enim percontantibus in Naeuii poetae Lupo respondentur et alia et hoc in primis: proueniebant' e. q. s. percontantibus Mommsenus. percontantur ut Leid. percontantur ut est ceteri libri. neuii Leid. Flor. Erfurt. Paris. Rhenaug. alter poetae Leid. posteriori Paris. Flor. posteriore Erfurt. Rhenaug. alter Lupo scripsi. libro Flor. Erf. Paris. Rhenaug. alter teste Baitero ludo Leid. Flor. mg. Benedictob. Indersd. Rhenaug. pr. Salisburg. in Naeuii poetae ludorum posteriore libro Baehrens ann. philol. 1886 p. 405 ab omni probabilitate aberrans. Nisi ipsum horum versuum argumentum sat aperte praetextam fabulam indicaret, palliatae titulus Ludus interpretandus nimirum esset Lydus.

1 uestram rem ω, *transposui* cédo rem publicam qui uestram tantam amistis tam cito *Koechly* cédo qui uestram publicam rem tantam amistis t. c. *Bue. Inter priorem et alterum versum quaedam possunt interposita fuisse* 2 prouenientur (ur *del.*) *Paris.* noui et *Paris. Erfurt.* noui φ cedo Quí *et* Próueniebant o. nóui, stulti ad. *commendat CFWMueller*: *item septenarium* próuenibant *e. q. s. suadebat Fleckeisenus; sed duriusculos numeros tolerandos esse putavi, et fortasse adfectata gravitate levitatem adulescentulorum ridere voluit poeta*: *ceterum initio v.* tum *supplevit Hermannus*

Q. ENNIVS

AMBRACIA

Inter praetextas primus rettuli.

I

'Esse per gentés cluebat ómnium misérrimus.

Nonius p. 88, 1 'cluet, nominatur ... Ennius Ambratia: per' e. q. s.

per gentes esse ω per gentes Asiae *Bue* hominum per gentes *Bergkius*

II

Béne mones, tute ípse cunctas caúte: o uide fortém uirum!

Nonius p. 469, 25 'cunctant pro cunctantur ... Ennius Anbrachia: bene' e. q. s.

cunctas caute: o *scripsi* cuncto *Ba* H^2 *W* cunctato φ cunctas *Bothius* *Antea vices personarum sic distribuebam*: .. bene monés: tute ipse? — Cúncto. — Vide f. u. *Integrum versum talem* béne monens tute (*h. e.* tuto) ipse cunctat: o uide f. u.! *Bue commendavit* (cunctato: o *Vahlenus ind.* 1888/9).

III

⟨Iám⟩ agros audacés depopulant sérui dominorúm domi.

Nonius p. 471, 18 'populat est et passiuum populatur ... Ennius Ambracia: agros' e. q. s. Cf. hist. trag. 211.

iam *vel* nam *praemittendum puto* domi *Bue* dominis ω audaces serui depopulant agros Dominorum domini *Bothius*

IV

. . et aequora salsa ueges ingentibus uentis.

Nonius p. 183, 3 'ueget pro uegetat uel erigit uel uegetum est ... Ennius Ambrachia: et' e. q. s. An fabulae frustum et postea haec fere 'idem annalium ..' exciderunt?

Hexametri dactylici frustum habes, *nisi forte anapaestos praeferes:* ∪ ∪ – ∪ et aequora sálsa ueges ‖ ingéntibus uentis: *sed cf. trag.* 251 Ambraciae aequora *Stobwasser in Woelfflini arch.* I 197 aethera et aequora *Bergkius*

SABINAE

Praetextatam Vahlenus indicavit.

I

Cum spólia generis détraxeritis, quám, ⟨patres⟩,
Inscríptionem dábitis?

Iulius Victor in rhett. Latt. p. 402 H. 'ab euentu in qualitate ... ut Sabinis Ennius dixit: cum' e. q. s.

1 generis *Ianus*, *nimirum* γαμβροῖς, *ut recte interpretatur Christius.* generi *Rom.* patres *add. x*

M. PACVVIVS

PAVLVS

I

Patér supreme, nóstrae progenií patris

Gellius IX 14, 13 'sic autem dies dii a ueteribus declinatum est, ut fames fami, pernicies pernicii, progenies progenii, luxuries luxurii, acies acii ..... Pacuuius in Paulo: pater' e. q. s. Non. p. 490, 4 'progenii.'

nos nostre *Ba Nonii* progeni *Nonii* ω *Additum erat in sequenti versu* progenitor *vel* abauus: *cf. hist. trag.* 329

II

Núnc te obtestor, célere sancto súbueni censório!

Non. 510, 8 'celere pro celeriter. Nouius Paulo: nunc' e. q. s. (Pacuuius Junius in mg. Neuius ed. pr.) Cf. hist. trag. 330.

1 *sq. Septenarium suasit Bue* nunc nunc *Hermannus* nunc ted *Scaliger* sancte *Hermannus* 2 censorio *conieci* censoriae *Ba L* censorie φ censori *Aldina* censor *Hermannus*

III

Niuít sagittis, plúmbo et saxis grándinat.

Non. 507, 27 'niuit pro ninguit.'

niuit sagittis *Fleckeisenus misc. crit.* 12 sagittis niuit *H* sagittis, *om.* niuit, φ, *add. in fine Ald.*

IV

Qua uíx caprigeno géneri gradilis gréssio est.

Priscianus p. 677 P. 'sed antiquissimi hic alienigenus et haec alienigena et hoc alienigenum dicebant ... nec non cetera similiter a genere composita proferebant, caprigenus, terrigenus, taurigenus, idque usus confirmat.' Macrobius VI 5, 14 'caprigenumque pecus nullo custode per herbas. Pacuuius in Paulo: quamuis' e. q. s.

qua uix *Hermannus* qua uia *Prisciani Karolir. Sang.* quia uia *Reg. Bamb. Bern. Vat. Halb. m. pr. Sang. Darmst. c, ubi*

voci uia *linea subducta est* qua tua *Halb. corr.* quamuis *Macrobius* generi *Priscianus* pecori *Macrobius* gradilis *Hermannus* gradibilis *Prisciani ω* grandior *Macrobii ω* qua uia uix caprigeno gradibilis generi gressio est *Fleckeisenus*

L. ACCIVS

AENEADAE sive DECIVS

I

Nil néque pericli néque tumulti est, quód sciam.

Non. 484, 4 'tumulti pro tumultus ... Accius Aeneadis uel Decio ...'

nil *Vossius* nihil *ω*

II

Clamóre et gemitu témplum resonit caélitum.

Non. 504, 29 'sonit pro sonat. Accius Aeneadis aut Decio ...'

gemitũ *Ba*

III

Vim Gállicam obduc cóntra in aciem exércitum:
Lue pátrium hostili fúsum sanguen sánguine.

Non. 224, 10 'sanguis ... neutro ... Accius Amfitryone: cum patre paruos patrum hostifice' e. q. s. 'idem in Aeneadis aut Decio ...'

1 aciem *Delrio* acie *ω* 2 lue patrium *Bue* ue patrum *W* uae patrum *φ*, *sed* a *vocis* uae *compuncta in L* reparatum *Neukirchius, probavit Hermanno* fusum *Aldina* fuso *ω*

IV

Te sáncte uenerans précibus, inuicte, ínuoco,
Porténta ut populo pátriae uerruncént bene.

Non. 185, 24 'uerruncent, id est uertant. Accius Aeneidis aut Decio ...'

1 uenerans *EF^3H*, *Junius* uerans *φ* 2 uerruncent *ed a.* 1476 uerruncant *ω*

V

Et núnc quae deorum ségnitas? ardét focus.

Non. 174, 20 'segnitas pro segnitia. Accius Aeneidis aut Decio ...'

An set? quae deorum *Fruterius* (*cf. hist. trag.* 598) quod eorum ω tardet opus *Bergkius* (tardet *fort. recte*) tardet focos *Onions*

VI

Quód periti súmus in uita atque úsu callemús magis.

Non. 258, 3 'callet significat scit . . . Accius Aeneadis aut Decio ...'

VII

Fáteor: sed saepe ígnauauit fórtem in spe expectátio.

Non. 123, 12 'ignau[au]it, id est ignauum fecit. Accius Aeneadis aut Decio: inplicare positum pro ornare. Afranius [18] fateor' e. q. s. (In Vrbin. 307 ordo restitutus est) Idem 126, 15 'ignauit, ignauum facit. Accius Aeneadis: fateor' e. q. s. (ignauauit utroque et fecit posteriore loco restituit Buechelerus

ignauauit *Bue* ignauit ω *p.* 123 ignabat *p.* 126

VIII

. . Caleti uocé canora
Fremitú peragrant minitábiliter.

Non. 139, 20 'minitabiliter pro minaciter. Accius in Aeneadis ...'

1 Calleti ψ, *Neukirchius* calle *suprascr.* ti *W* Gallei *Lipsius* calles laeti *Bue* (*item Scaliger*) *obiectum desiderans: sed quid si e. c.* calles (*vel* siluas) *praecessit?* gallanti uōce, canoro *Fruterius*

IX

Díce, summa ubi pérduellum est? quósum aut quibus a pártibus
Glíscunt?

Non. 22, 15 'gliscit est congelascit et colligitur uel crescit uel ignescit . . . Accius Aeneadis: dis summa' e. q. s.

1 dice *scripsi* dis (di H^2LP) ω *cf. coroll. com.* CXXIX

dic *Grotius* uis *Vossius et Hermannus* ubi *Grotius* tibi ω ibi *Bothius et Hermannus* est ubi perduellum *Vossius* perduellium *Hermannus* quorsum *Bothius* quorum ω quibus se a ω: *an in illis* se a *latet* ex? *Senarios CFW Mueller* summa *e. q. s. metitur* perduellum *voce ad tres syllabas redacta*

X

Quíbus rem summam et pátriam nostram quóndam adauctauít pater.

Non. 75, 1 'adauctauit, auxit. Accius Aeneadis ...'

uestram *Vrbin.*

XI

Pátrio exemplo et mé dicabo atque ánimam deuoro hóstibus.

Non. 98, 11 'deuorare, absumere, eripere. Accius Aeneadis ...'

deuoro ω, *quod recte* deuouero *interpretatus est Bue*

XII

Cástra haec uestra est: óptume essis méritus a nobís ..

Non. 200, 30 'castra generis sunt neutri. Feminini Accius Aeneadis aut Decio ...'

uestrum est *conieceram* essis ω: *cf. CIL* I 198, 3. 63 adessint. escis *Bothius* est is *Vossius* estis *Hermannus* es sic *coni. Bue* meriti id a nobis *Hermannus* meritus de nobis *Vossius* *Fort.* Deci *conclusit versum*: *cf. hist. trag.* 598

BRVTVS

Cf. Cicero ad Atticum XVI 2.

I

Tarquinius

Quoniám quieti córpus nocturno ímpetu
Dedí sopore plácans artus lánguidos:
Visum ést in somnis pástorem ad me adpéllere
Pecús lanigerum exímia pulchritúdine,

Duos cónsanguineos árietes inde éligi
Praeclárioremque álterum immoláre me.
Deinde eíus germanum córnibus conítier,
In me árietare, eoque íctu me ad casúm dari:
Exín prostratum térra, grauiter saúcium,
Resupínum in caelo cóntueri máximum
Miríficum facinus: déxtrorsum orbem flámmeum
Radiátum solis línquier cursú nouo.

I. II Cicero de div. I 22, 44 'cuiusnam modi est Superbi Tarquini somnium, de quo in Bruto Acci' (accius Leidd. AB Vindob. actius Heins. Attii Camerarius) 'loquitur ipse? [I] eius igitur somnii a coniectoribus quae sit interpretatio facta uideamus: [II]'

3 uisus est *Heinsianus* uisust *Lambinus* pastorem *Orelliana* pastor ω 4 *sq. Inversum in libris ordinem correxerunt Fruterius et Muretus* 6 me *in ras. Leid. A* 7 conitier, it *et* er *ex corr., Leid. B* cornicier *Heins.* 9 terga *Erl.* in terra *Kayserus* 10 maxime *Leid. B m. pr., fortasse recte* ac *in fine versus addunt libri praeter Leid. A, qui in sequentis versus initio habet.* 12 liquier *cod. Balliolensis teste Davisio.*

II

Réx, quae in uita usúrpant homines, cógitant curánt uident,
Quaéque agunt uigilántes agitantque, éa si cui in somno áccidunt,
Mínus mirum est, sed dí rem tantam haut témere inprouiso ófferunt.
Proín uide, ne quém tu esse hebetem députes aeque ác pecus,
'Is sapientiá munitum péctus egregié gerat
Téque regno expéllat: nam id quod dé sole ostentum ést tibi,
Pópulo commutátionem rérum portendít fore

Pérpropinquam. haec béne uerruncent pópulo! nam quod déxterum
Cépit cursum ab laéua signum praépotens, pulchérrume
Aúguratum est rém Romanam públicam summám fore.

1 rex *Vind.*, *sed* s *alt. m. suprascr.* reges, *sed* g *in ras.*, *Leid. B* rerum *Heins.* 2 accidunt *Vind.*, a *m. alt.* 3 mirum *Manutius* mirandum ω, *quod ut servari posset*, sed *del. Christius* di rem tantam *Neukirchius* in re tanta ω haud temere *in ras. Leid. B* inprouiso ω, *nisi quod* uisa *Eliens.*, *quod probavit Davisius* inuisa *Hottingerus* offerunt ψ, *om. Erl.* se offerunt *Cantabr.* 4 proinde *Heins. m. pr.* deputas *Heins.* 5 egregie *Bothius* egregium ω 6 que *om. Heins.* id *om. Erl.* ostensum *Erl. alii codd. apud Alanum* 8 perpropinquam *Turnebus* perpropinqua *Leidd. AB Vindob.* propinqua *Heins. Erl.* dexterum *Vossius* ad dexteram ω, *nisi quod* adexterram *Leid. B m. pr.* 9 caepit *Leid. A* coepit *Leid. B* cepit sum *cum lacuna in raso loco, ubi altera m. suprascriptum* ca, *in margine* cur *Vind.* ad leua *Heins.*

III

. . qui recte cónsulat, consúl cluat.

Varro de l. l. V 80 M. 'consul nominatus, qui consuleret populum et senatum, nisi illinc potius unde Accius ait in Bruto: qui recte' e. q. s.

consul cluat *Palmerius* consulciat ω consul fuat *Augustinus* consul siet *Niebuhrius*

IV

Túllius, qui líbertatem cíuibus stabilíuerat

Cicero pro Sestio 58, 123 'nominatim sum appellatus in Bruto: Tullius' e. q. s. 'miliens reuocatum est.' Schol. Bob. ad l. l. 'haec etiam' (Acci enim Halmius) 'tragoedia praetextata Brutus inscribitur, in qua nominatus quidem Tullius uidetur, sed non idem ipse Cicero, quantum pertineat ad Accium poetam: quantum ad actorem tamen, sine dubio per qualitatem nominis utique significatio passionis eius eluxit.'

V

Lucretia

Nocte íntempesta nóstram deuenít domum.

Varro de l. l. VI 7 'inter uesperuginem et iubar dicta nox intempesta, ut in Bruto Cassii quod dicit Lucretia: nocte' e. q. s. Ibidem VII 72 'nunc de temporibus dicam. Quod est apud Cassium: nocte' e. q. s. 'intempesta nox dicta ab tempestate, tempestas ab tempore, nox intempesta quo tempore nihil agitur.' (Accii nomen reponendum censebat Victorius, minus recte praenomen Cai statuerunt Canterus et Turnebus.) Cf. hist. trag. 591.

P. POMPONIVS SECVNDVS

AENEAS

Ex húmile regem.

Charisius p. 107 P. 'humile de homine aliquo, ut Pomponius Secundus in Aenea . . . humili ablatiuo, si res est.' (Aenea cod. coena ed. pr. Caena Putschius.) Inter praetextatas referendam esse recte monuit M. Hertzius.

regem *Bergkius* rege *cod.*

Ex prologo Amphitruonis versus 41 sq.

nam quíd ego memorem — ut álios in tragoédiis
Vidí, Neptunum Vírtutem Victóriam
Martém Bellonam, cómmemorare quaé bona
Vobís fecissent — e. q. s.

praeterea in Captivorum prologo v. 60 sqq. repudiata comoediae proelia, item in Ciceronis ad famil. VII 1, 2 epistula commemoratam peditatus et equitatus in aliqua pugna variam armaturam, denique triumphos Horatii aetate (epist. II 1, 189 sqq.) in scaena celebratos Ladevicus ad praetextatas fabulas rettulit.

INDEX POETARVM

Tragoediae

Fabulae Praetextae

INDEX FABVLARVM

Tragoediarum

Praetextarum